

VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK
VESTNIK VESTNIK

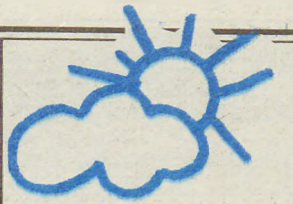
**JEKLO
TEHNA**

Mi poznamo rešitev!
PRODAJNI CENTER
MURSKA SOBOTA
Cvetkova 2a
tel.: 31 760

UGODEN NAKUP IN VELIKA IZBIRA!
Instalacijski material za vodovod in ogrevanje ter elektroinstala-
cijski material. Prodajamo tudi žarnice, svetila in lence.

**Zakon o prisilni poravnavi, stečaju,
likvidaciji; pisan za podjetniško
tržno ekonomijo, predvsem pa
na kožo velikim upnikom**

stran 4

VREME

**Ob koncu tedna bo
nestalno
z občasnimi
manjšimi
padavinami.**

Vestnikov koledar

3. februar, četrtek, Blaž
4. februar, petek, Andrej
5. februar, sobota, Agata
6. februar, nedelja, Dora
7. februar, ponedeljek, Riko
8. februar, torek, Preš. dan
9. februar, sredo, Apolonija

Pregovor

**Ljubi sveti Blaž, glej, da
dežja daš!**

**45 let
VESTNIK**

Murska Sobota, 3. februarja 1994 • Leto XLVI • Št. 5 • Cena 95 SIT

**Mesno
industrijo
Pomurka bo
sklad prodal!
Kdo bo novi
Benko,
preberite na**

strani 3

Podjetniških zgodb z levega in desnega brega Mure ni možno definirati kot zgodbe o uspehu. Prej jih lahko imenujemo zgodbe žalosti kot zgodbe sreče. Nesmiselno je sedaj še enkrat naštevati vsa tista podjetja, ki so tik pred stečajem, pa tudi ne tistih, ki so tega že bila deležna, ker nam je to znano s pripombo, da je končno ugasnilo nekoč eno obetavnejših podjetij – Elrad namreč. Če k temu dodamo spodletele zasebne podjetniške projekte, medijsko najbolj razpite v ljubomerni občini, in skorajšnji ponovni bankrot Pan-agre, si je potrebno ponovno postaviti vprašanje, kje so razlogi za to množično podjetniško pogorišče. Če ostanemo pri najbolj razpitem dejavniku kapitalu, je potrebno poudariti, da podjetništvo nima bistveno slabših možnosti delovanja

cija mnogih avtorjev sistemske teorije se je potrdila na primeru Elrada, podobno se je zgodilo z ljubomernimi zasebniki in Pan-agro, če omenimo najvidnejše. Res je sicer, da skupino, ki jo omenjamo, lahko razvrstimo po delovni in tehnološki zahtevnosti v različne kategorije. Očitno pri vseh treh primerih lahko pridemo do skupnega imenovalca – pomanjkanje ustreznega visoko šolanega profesionalnega kadra.

Če damo pod drobnogled Elrad, ki ga lahko uvrstimo med podjetja z razvojno intenzivno ali tehnološko zahtevnejšo proizvodnjo, bi morala imeti več kot desetina zaposlenih visoko izobrazbo. Morda se je temu številu približeval v času, ki je deloval znotraj Gorenja. Odpoved Gorenju in egalitarni sindrom nekdanjih vodil-

Kaj storiti na poti do uspeha

na makroravni kot drugje v državi, tako je tudi s kapitalom. Prav tako se ni mogoče izgovarjati na slabše državno servisiranje brezposelnosti kot v drugih okoljih, za nekatere podjetniške poskuse je celo mogoče dokazati, da je bilo teh sredstev celo več, kot je bilo zakonsko prevideno, pa kljub temu brez učinka. Vzroki za neuspešnost tičijo torej na mikroravni, v okolju in podjetjih. Lahko zapišemo, da je razlog v vodenju. Toda na vodenje in stile vodenja vpliva okolje, bolje rečeno raven znanja v okolju. In ravno tu vidim problem, ki ga postavljamo na rob, ne glede na stalne polome, ki jih okolje doživlja.

Postavlja se vprašanje, ali ima okolje na levem in desnem bregu Mure dovolj razvite vse infrastrukturne elemente, ki so temeljni pogoj za razvoj in uspeh podjetništva. Temeljno vprašanje torej je, ali ima zadostno intelektualno produkcijo, ki je prvi pogoj za uspešnost nekega okolja. Zgled Elrada nam nazorno kaže, kje je temeljni problem neuspešnosti podjetništva v Pomurju. Usoda tega podjetja je namreč zgovorno pokazala, da za konkurenčno sposobnost neke gospodarske enote niso dovolj le velike proizvodne zmogljivosti, uspešno izbran proizvodni program in tehnologija ter oprema, marveč in predvsem stalno strokovno sprejemanje in lastno razvijanje tehnološke. Gledano tako, tehnološko zahtevna proizvodnja in njena uspešnost nista odvisni samo od kakovostne delovne sile (najsi bo kvalificirana ali nequalificirana), temveč od ustreznih visoko šolanih profesionalnih kadrov s svojim znastvenim zaledjem. Ta defini-

nih sta naredila svoje. Kljub odhodu vodilne garniture je na položajih ostala druga vodilna skupina s podobno filozofijo kot prva in posledica tega je bil beg možganov iz podjetja in padec pod kritično kadrovske sestavo za minimalno obvladovanje sistema in posledica je bil neizogiben stečaj. Presenetljivo je, da cela vrsta sanatorjev ni iskala rešitve ravno tu, pri sanaciji človeških resursov. S tem vprašanjem se vračamo na začetek, ali je kadrovska sanacija kot pogoj uspešne sanacije katerega koli bolnika sploh možna, če jo gledamo skozi intelektualno produkcijo okolja, v katerem ta podjetja, pa tudi tista zdrava delujejo.

Ob odpiranju problema intelektualne produkcije moramo pogledati v povsem drugo sfero družbene dejavnosti, namreč v šolstvo. Odpira se namreč načelno vprašanje, ali šolska infrastruktura zagotavlja izobrazbo, ki zadovoljuje potrebe po zaposlovanju v ožjem okolju glede na tehnološko razvitost gospodarstva, ali presega to raven. Ostanimo pri domnevi, da intelektualna produkcija ne odstopa od slovenskega povprečja, toda okolje ne vsesava teh kadrov, in sicer zaradi svoje tehnološke ekstenzivnosti ter neprofiliranih razvojnih ambicij in konceptov. Gotovo je, da tovrstne usmeritve niso odvisne samo od podjetij, ampak od okolja, v katerem so in delujejo, za to pa je značilno, da je omogočalo izrazito ekstenzivno naravnane koncepte, ki so značilni za nerazvita okolja, saj so imela ves čas veliko zalogo delovne sile. Ta usmeritev pa je sama po sebi vplivala na negativen odnos do intelektualne produkcije.

J. VOTEK

Mogoče pa to borovo gostovanje ni kar tako! Med etnologi velja, da kot običaj nima neke izvirne vrednosti, ker da je prineseno v novejšem času. Kaj pa če ne gre zgolj za običaj, marveč tudi za ponovno oživitve kulta?

Po eni strani gre gotovo za nagajivo opominjanje skupnosti, ki hoče spolno še neproduktivnim na zaviti način povedati tisto, česar zaradi tabuiziranja ne more povedati naravnost. To potem naredijo skozi obred.

Po drugi strani pa zadeva nemara sega globlje. Na Daljnem vzhodu je bor prisposoda nesmrtnosti, ker ima zimzelene iglice in smolo, ki se ne pokvari. Na Kitajskem je povezan z dolgoživostjo, na Japonskem z neupogljivostjo in vztrajnostjo. Starogrški bog Dioniz je večkrat prikazan z borovim storžem v rokah. Storž je povečevanje plodnosti.

Borovo gostovanje še najbolj spominja na kult starorimske boginje Kibele. Kibela je boginja plodnosti, je hči neba. Je prisposoda v zemljo zaprte energije. V sprevodu na čast tej boginji so nosili bor, povit z volnenimi trakovi in okrašen z vijolicami. Predstavljal je njenega mrtvega moža, ob njem so bedeli in se potem silno veselili, da bi ga prebudili... Kaj če korenine šalamenskega borovega gostovanja segajo do tja? Zakaj pa ne bi?

fotografija: NATAŠA JUHNOV

besedilo: ŠTEFAN SMEJ

Vse poti vodijo v Potrošnik
UGODNE CENE!

**PROIZVODOV MIP NOVA GORICA
MORTADELA
ŠAMPIONKA, PRIMA VERA,
Z OLIVAMI, RUSTICA ter ITALIANA
MILANSKA SALAMA**

od 4. do 19. februarja 94

V PRODAJALNAH:

BLAGOVNICA, samopostrežnica ŠOPING, samopostrežnica PARK, DOM, TUROPOLJE, KOLODVOR, PREHRANA, DELIKATESA, NASELJE M. SOBOTA, RAVENKA BELTINCI, MORAVCI, CANKOVA, KUZMA, ROGAŠOVCI, TIŠINA, GEDEROVCI, RAKIČAN 63, RAKIČAN 62, BAKOVCI.

VELETRGOVINA

Potrošnik

Tej številki Vestnika je priložena počastitev za slovenski kulturni praznik, ki si jo je to ljudstvo spisalo samo.

V Prilogi za kulturo objavljamo seznam, fotografije in opise zaščitene podeželske stavbne kulture v Prlekiji in Prekmurju.

Publiciranje tega vrednega dokumenta je doslej že podprl soboški izvršni svet.

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA – Na seji državnega zbora je bil dokončno sprejet zakon o vnovičnem oblikovanju agrarnih skupnosti, zavrnili pa so spremembe visokošolskega zakona. Tako še naprej velja določilo, da univerzitetni profesorji lahko delajo največ do 65. leta starosti; tudi tisti, ki ne bi izpolnjevali pogojev za polno pokojninsko dobo. Sprejeli pa so tudi spremembe pokojninskega zakona in končali drugo obravnavo zakona o ustavnem sodišču.

LJUBLJANA – Slovenska vlada je na seji sprejela sklep o akontaciji izhodiščne plače za prvi tarifni razred od 1. januarja dalje. Ob tem je ugotovila, da kolektivna pogodba za negospodarstvo določa, da izhodiščna plača za omenjeni razred ne sme biti nižja od zajamčene plače. Na silvestrovo je vlada zvišala zajamčeno plačo na 26.500 tolarjev, toliko pa od 1. januarja dalje velja tudi akontacija izhodiščne plače za prvi tarifni razred.

LJUBLJANA – Na enodnevnem obisku pri načelniku generalštaba slovenske vojske generalpolkovniku Albinu Gutmanu se je mudil generalni inšpektor avstrijske vojske general Karl Majcen. Seznanil se je z razvojem slovenske vojske in izrazil zadovoljstvo zaradi uspešnega uresničevanja sporazuma o sodelovanju med obrambnima ministrstvom obeh držav.

LJUBLJANA – General Janez Slapar, ki je iz protesta in nesoglasij na lastno zahtevo zaprosil za prekinitev delovnega razmerja v ministrstvu za obrambo, se je znova zaposlil. V vodstvu Združene liste socialnih demokratov je zadolžen za varnostna in obrambna vprašanja.

LJUBLJANA – Ukrajinski zunanji minister Anatolij Zlenko se je mudil na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji, kjer so ga sprejeli najvišji predstavniki slovenske oblasti. Ob tej priložnosti sta z zunanjim ministrom Peterletom podpisala sporazum o sodelovanju med ministrstvom.

LJUBLJANA – Veleposlanik kraljevine Japonske v Sloveniji Tsujoshi Kurokava je predsedniku Milanu Kučanu izročil diplomatsko poverljivo pismo. Kurosava bo imel sedež na Dunaju.

LJUBLJANA – Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je sprejel veleposlanika ZDA Allana Wendta. Pogovor se je nanašal predvsem na pobudo za priključitev Slovenije Partnerstvu za mir, veleposlanik Wendt pa je predsednika Kučana tudi seznanil z rezultati svojega nedavnega obiska pri Slovencih v Ohio.

BLEJ – Prvak ruske liberalne demokratske stranke Vladimir Žirinovski se je mudil na oddihu v Sloveniji. Ker so njegovi spremljevalci grobo kršili javni red in mir, mu je slovensko zunanje ministrstvo odreklo gostoljubje, o čemer so obvestili tudi odpravnik poslov veleposlaništva Ruske federacije.

PO SVETU

ŽENEVA – Tu so potekali dvodnevni pogovori med predstavniki Slovenije in Evropskega združenja za svobodno trgovino o vzpostavitvi območja svobodne trgovine. Gre za prvi krog pogajanj, ki naj bi po pričakovanjih trajala eno leto. Če bodo uspešna, bo Slovenija sedma vzhodnoevropska država, ki bo s članicami Efte podpisala sporazum o prosti trgovini.

WASHINGTON – Ameriški senat je soglasno pozval Clintonovo admin istracijo, naj odpravi prepoved izvoza orožja v BiH. Sicer nezavezujoča resolucija se zavzema tudi za vojaško pomoč muslimanom, če bi jo oblasti v Sarajevu zahtevale.

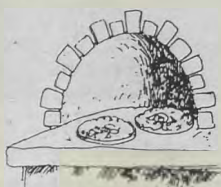
DAVOS – V tem švicarskem mestu je potekalo tridnevno neformalno srečanje svetovnih gospodarskih voditeljev, in sicer v okviru letnega srečanja Svetovnega gospodarskega foruma. Udeležil se ga je tudi slovenski premier dr. Janez Drnovšek, ki se je sestel z nekaterimi tujimi državniki in finančnimi strokovnjaki.

BEOGRAD – Madžarski zunanji minister Geza Jeszenszky se je mudil na uradnem obisku v Srbiji. Ob prihodu je izjavil, da sta Madžarska in ZRJ sosedni in odvisni druga od druge, zato napetosti med njima niso v interesu obeh narodov in narodnih manjšin.

MOSTAR – Pred mestno bolnišnico je eksplodirala granata in ubila tri člane TV-ekipe tržaškega studia RAI, ki so pripravljali za italijansko televizijo reportažo o trpljenju otrok. Mednarodno javnost je pretresla tudi novica o hladnokrvnem umoru nekega britanskega voznika tovornjaka s človekoljubno pomočjo.

NEW YORK – Generalni sekretar OZN Butros Gali je varnostnemu svetu poslal pismo, v katerem so opredeljeni pogoji za morebitne zračne napade na položaje srbskih sil v BiH.

- Pica iz krušne peči je edina prava pica!
- Posolanke za domov.

Naši gostje, naši prijatelji!

Telefon: 40-024

Gostilna JOŽETA in IVANKE BAGOLA - LOVSKI DOM CANKOVA.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šifnar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za I. trimesečje 1994 je 1.200,00 SIT, celoletna naročnina 4.800,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM letno. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tehnik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarife številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Tako govori Žirinovski

O predsedniku ruske Liberalne demokratske stranke Žirinovskem smo slišali že marsikaj. Da napoveduje veliko Rusijo vse tja do nemških meja, Nemcem enkrat grozi s ponovno okupacijo, potem se jim ponuja v zavezništvo, Američanom je napovedal, da jih bo premagal s skrivnim orožjem elipton, Japoncem je zažugal, naj pozabijo na Kurile, sicer jim bo podkuril z novo Hirošimo. V tem stilu.

V časopisu Izvestja je pred volitvami objavil svoj ideološki program. V zaznamovanje njegovega letovanja pri nas priobčujemo nekaj izvlečkov.

»Ideja internacionalizma kroži že poldrugo stoletje. Kolikor močnejši je bil kapital, toliko slabše so bile nacionalne

Slaba strategija izniči taktiko

Iluzorno bi bilo pričakovati, da bodo prihodnje rešitve v slovensko-hrvaških odnosih prišle same od sebe, pa če jih še tako otročje prepuščamo stihiji. Hkrati je nesporno dejstvo, da sta obe državi preobremenjeni z notranjimi političnimi razmerami. Zato je zunanje-politična taktika prepuščena trenutnim odločitvam.

Takšen je namreč na prvi pogled občutek, ki se nehotе vsiljuje ob najnovejšem srečanju najvišjih predstavnikov Slovenije in Hrvaške. Resda je prišlo do prvega pozitivnega premika v medsebojnih odnosih, ki jih obremenjujejo številna neresena vprašanja. Lahko bi trdili, da so zadeve nekako utečene le na kulturni ravni. To dokazuje, da je bil vsaj podpis splošnega kulturnega sporazuma med sosednjimi državama uspešen.

Nedavno srečanje med slovensko in hrvaško delegacijo v Ljubljani je pokazalo, da imata obe strani jasna, trdna in trda stališča, kar daje slutiti, da bodo slovensko-hrvaška pogajanja v nadaljevanju še trda. Upajmo le, da ne tudi toga, ko bosta pogajalski strani prišli do zadnjega in osnovnega sporne vprašanja glede zdajšnjih ozemeljskih nasprotij. Ker nobeni od držav ni do tega, da bi se s temi problemi ukvarjali na mednarodni arbitraži, bo vprašanje meja ključno tudi v vseh nadaljnjih srečanjih predstavnikov Slovenije in Hrvaške. Predsodki pač opravijo svoje. Slovenija si z balkanskim kotlom noče več mazati rok in napačno misli, da bi jo mednarodna arbitraža zopet potegnila vanj. Če ob tem pomislimo na ameriško predstavo Evrope in na dejstvo, da nas je Clintonova diplomacija uvrstila med države balkanskih demokracij, potem bi morala biti naša naslednja diplomatska poteza prav arbitraža. Sicer nas bo zavlačevanje in zamudno, neprepričljivo dogovarjanje v zvezi s Sečovljami, Trdinovim vrhom in še kje, stalo dragocen hektar slovenske zemlje.

Seveda je dosednji problem v slovensko-hrvaških odnosih dolgoročno sicer rešljiv, vendar gre v prvi vrsti za vprašanje ideologije in geopolitike. Ko se bo Slovenija bolj zavedala svoje alpske strateške pomembnosti, bo našla tudi pravilno strategijo; in ne le taktiko. Pri tem imajo naši južni sosedje odlično strategijo in nično taktiko, pri nas pa je ravno obratno. In ko se bodo tega zavedali tudi ljudje, ki igrajo ključne vloge v sporazumevanju s Hrvati, nam bo šlo neprijetno lažje od rok.

MILAN JERŠE

GRADBENO PODJETJE ČRNUČE
išče
KV TESARJE IN ZIDARJE.

Informacije po telefonu:
(061) 372-456, 373-523.

Prevozi s kombijem doma in v tujini. Teža tovora: do 1000 kg. Možnost carinskega zapечатja. Tel.: 23-583 - NON STOP

svojo lastno nacionalno državo z nacionalno ideologijo, brez vsakršnega »evrazizma« in »antilaticizma«, potem moramo najprej in predvsem določiti meje te države. In te meje naj se zapahnejo z železno ključavnico.

Tako na primer mora Rusija Kavkaz odrezati, se od njega ločiti z berlinskim zidom. Potrebno je samo opazovati, kakšen je tam razvoj, in vsem stranem prodajati orožje. Prej, dokler še ni bilo daljnosežnih uničujočih orožij, je imel car Kavkaz za tamponsko cono in predstražo. Zdaj Kavkaza ne potrebujemo več.

Povsod se bomo umaknili, prekinili bomo ta vihar v kozarcu vode z Ukrajino, zapustili bomo srednjo Azijo in Kavkaz, ta ljudstva bomo prepustili njihovim vojskovodjem in mulam.

Čez nekaj časa bodo sami od sebe zopet prišli k nam, določeneje – plazili se bodo potolčeni, lačni, bolni, na berglah in mrtvaških odrih.

Nekatere bomo vzeli, slovenske brate bomo vzeli. Vendar pa samostojne ukrajinske republike ne bo, samo dva ducata gubernij, ki bodo neposredno podvržene centru.

In še enkrat – naj se nihče ne pusti vplesti v konflikte. Naj se Turčija, Iran in Pakistan mikastijo okrog tega. Te dežele bodo potem izgubile samostojnost...

In potem pridemo mi. Naši vojaki si bodo v vodi Indijskega oceana umivali škornje in domov rodi jih bodo sprejemali s cvetjem...

Ruskega gospodarstva, ki temelji na nacionalnih osnovah, si ni mogoče misliti brez mogočnega državnega sektorja, brez oboroževalne industrije – toliko bolj, ker naši sosedi potrebujejo obilo orožja, da lahko predstavijo svoje težave. Vsaka oblika zasebne lastnine je nujna; pri tem pa milijonov slabih, bolnih in starih ljudi ne sme prepuščati njihovi usodi. Tukaj je socializem pokazal celo vrsto pomembnih dosežkov...

Naj vsi, ki lahko hitro tečejo za svoje lastno dobro, služijo denar za izbrane avtomobile in razkošne dače – to je pošteno. Za tiste, ki ne morejo teči, mora poskrbeti država...

Filozofija nacionalizma je filozofija normalnega človeka, malomeščana, ki hoče mirno živeti, ki bi rad imel lepo, bečo ženo, zdrave otroke in gotovljeno delovno mesto, ob nedeljah dela v vrtičku in enkrat na leto pelje na pust...

»On zaničuje berače in malce jezi nad najbolj bogati. Rad bi bil prepričan, da njegove hčere ponoči na cesti ne bodo posilili in da sin ne bo dobil s steklenico po čepu...«

Prev. Š. SME

Iz Zagreba piše

Upanje in brezup

Po vsakem srečanju s svetovno znanim atomskim fizikom, velikim humanistom in resničnim prijateljem Slovenije in Slovencev, predsednikom HAZU prof. dr. Ivanom Supkom se počutim kot spreobrnjenec, ki je po dolгих letih tavanja v temi stopil k spovedi in prejel odvezo. Morda primerjava res ni najbolj primerna, vendar je brat aktualnega zahodnonemškega predsednika, fizik in filozof Carl Friedrich von Weizsäcker, ki je v tridesetih letih drugoval s Supkom, ob neki priložnosti izjavil, da se mora prav temu zagrebškemu znanstveniku zahvaliti, da je v času nacizma ohranil pokončno držo. Carl Friedrich von Weizsäcker je bil prvi znanstvenik, ki je leta 1976 napovedal, da človeštvo stopa v »eno najgloblji kriz njegove zgodovine«, pravzaprav skozi neogiben, krvavi prehod, ki bo pripeljal na »novo raven stabilnosti«.

V tem trenutku zares ne kaže ugibati, ali smo na začetku, na sredini ali proti koncu tega prehoda, ki ni primerljiv niti med narodi na Balkanu. Prav gotovo bi bil za Hrvaško in Hrvate dosti manj krvav in boleč, če bi pred prvimi večstrankarskimi volitvami volilci prisluhnili hudo resnim opozorilom tvorca Koalicije narodnega sporazuma, oziroma šestih hrvaških strank, akademiku Ivanu Supku, ki se je v politiko vključil samo zato, da opozori na nevarno izzivanje vojne med pomešanimi Srbi, Hrvati in muslimani z oblikovanjem etnično čistih enonacionalnih držav. Čeprav te dni mineva komaj četrta obletnica od ustanovitve Koalicije narodnega sporazuma, je ta juha zares že preveč postana, toda čedalje bolj jo v svoji nemoči pogrevajo hadezejevci, ki dr. Savki Dabčević Kučar kot politični voditeljici na prvih večstrankarskih volitvah propadli koaliciji, liberalcem, socialdemokratom in krščanskim demokratom očitajo – z ničemer dokazano – nastalgijo po nekdanji jugoslovanski državi.

V takih napadih gre tudi za hkratnost upa in strahu, kajti poveljevanje časa v hadezejevski

režiji in metaforični preobleki – »uresničili smo 1000-letne sanje po lastni državi, vse je v naši rokah« in podobne neumnosti – se nezadržljivo izteka. Spriči razmer se spreminja v nočno moro še do čeraj pravovernih pripadnikov trditve je kajpak mogoče najti v zakulisju hrvaške politike, ki že dolgo ni več skrivnost. In ker je na zadnjem zasedanju hrvaškega sabora prvič letelo perje v dvobojih med hadezejevci, prsaborških hodnikov in gostilni pa zares ni dosti manjkalo, da pride do prelivanja krvi, vsaj to daje nekakšno upanje, da nemara hrvaška politika ni v brezupnem položaju. Duhovni oče hrvaškega liberalizma, pisatelj in filozof Vlado Gotovac, ki je pred prvimi večstrankarskimi volitvami spregovoril o Tuđmanu kot o nevarnem, samo navidezno spreobrnjenecu, »ki je v resnici ostal boljševik«, pravi, da naposled tudi hadezejevci poznajo spoznavajo, »da doba ni subjekt, temveč objekt zavesti, predmet časovnega četa, ki je sam spet značilnost določenih epoh ne toliko po svoji obarvanosti, kolikor po svoji razširjenosti in globini«. Na benih razlogov ni, nadaljuje Gotovac, za nekakšno pohadezejevsko zmagovalje, ne samo zaradi prvih znamenj globoke krize tega populističnega gibanja, ki se lahko sprevrže v marksizem, tudi v totalitarizem najslabše vrste, »temveč preprosto zato, ker je današnji človek vmesni člen med živaljo in resnično humanim človekom, kot je leta 1963 zapisal nemški filozof Konrad Lorenz, v našem primeru pa je bližje živali kot pravemu človeku«.

Toda vsaj za zdaj si velja zapomniti prejšnji petek v hrvaškem parlamentu, ko je hadezejevski poslanec pater Tomislav Duka, ki je pred prvimi večstrankarskimi volitvami aprila 1990 izjavil, da je sam bog poslal Tuđmana med Hrvate, prvi spregledal in Tuđmanu oziroma njegovi politiki odrekel pokorščino. To pa je že nekaj!

PETER POTOCNIK

Kdo bo novi Benko?

Bo soboško Mesno industrijo Pomurka kupil sedanji direktor Milan Bratkovič?

Aprila lani sem dal svojemu zapisu o Mesni industriji Pomurka naslov *Ali bo Milan Bratkovič rešil Mesno industrijo?* Takšno vprašanje si je takrat zastavljal še marsikdo, saj so se soboški mesarji znašli v položaju, ki jim ni obetal najboljše prihodnosti. Pred tem se je v kratkem času v podjetju že izmenjalo nekaj vodstev, vendar razmere se niso izboljšale in podjetje je skušalo poiskati še zadnje rešitev – v republiškem skladu za prestrukturiranje in razvoj, bolj znanem pod imenom Korzetov sklad. Zadolenost je bila takrat že prevelika, Mesna industrija pa skupnega in sprejemljivega dogovora z upniki ni mogla najti in prenos lastništva na sklad je v tistem trenutku bila verjetno najboljša rešitev. Slad za prestrukturiranje in razvoj je tako postal večinski 55-odstotni lastnik Pomurke, 45 odstotkov premoženja pa je po zakonu o zadrugah prešlo v lastništvo kmetijskih zadrug.

Upravni odbor je takrat na direktorsko mesto Mesne industrije postavil Milana Bratkoviča, sicer lastnika zasebnega podjetja, bolj znanega pa po tem, da je kot stečajni upravitelj v preteklosti uspešno zaključil stečajne postopke v nekaterih večjih pomurskih podjetjih. Na čelo Pomurke je tako prišel človek, ki mu izkušnje v gospodarstvu ni manjkalo, kot finančnik pa se je že prej kalil v Pomurski banki in lendarški Nafti. Lahko bi rekli, da so v skladu našli kar pravega človeka, da posle spelje v pravo smer in tudi sam Milan Bratkovič je bil ob prevzemu te funkcije precej optimističen. Trdil je namreč, da je Pomurka sposobna preživeti in ponovno najti svoj prostor na trgu, in to brez tega, da bi radikalno zmanjševali število zaposlenih. Priznam, da sem njegove trditve takrat tudi sam jemal z rezervno, vendar razvoj dogodkov kaže, da se vsaj do zdaj uresničujejo. Čeprav je direktorsko mesto prevzel šele 1. aprila lani, bo po zadnjih podatkih (za december imajo le oceno) Mesna industrija tekoče poslovanje v letu 1993 zaključila brez izgube, kar daje upanje, da bi po sanaciji starih obveznosti lahko ponovno poslovala kot uspešno podjetje. Takšen dosežek je še toliko večji, ker v tem času dejansko niso močno zmanjšali zaposlenosti, saj je po 1. aprilu ostalo brez zaposlitve v proizvodnji le 94 delavcev. Nasploh je rešitev v večji proizvodnji in ne

v zmanjševanju, zatrjuje Bratkovič, ki hkrati dodaja, da je v razvoj potrebno vlagati takrat, ko je recesija največja.

Dolgovi preteklosti so še vedno največje breme za Mesno industrijo, vendar kaže, da se tudi na tem področju v zadnjem času dogaja nekaj, kar vzbuja zanimanje javnosti in različna ugibanja. Za to je pred časom spet poskrbel Milan Bratkovič, ki je Pomurski banki ponudil odkup njenih terjatev, seveda po znižani ceni, vendar se v banki za to niso odločili. Kaže pa, da se banka zanima za ponudbo sklada za prestrukturiranje in razvoj, saj mu je pripravljena odstopiti svoje terjatve do Pomurke, v zameno pa vzeti skladov lastninski delež v soboškem Agromerurju in lendarških Termah. Sklad je namreč svoj delež v Agromerurju že ponudil v prodajo in če se ne bo kaj zapletlo (predkupno pravico v Agromerurju ima zadruga, ki je že 45-odstotni lastnik), bo kupčija z banko (verjetno!) narejena. Sklad bo tako po 52-odstotni ceni odkupil nekaj več kot 1,3 milijarde tolarjev terjatev od Pomurske banke, ki naj bi jih po predlogu vodstva Pomurke namenil za dokapitalizacijo podjetja in si tako povečal svoj lastninski delež.

Bo zadruga izgubila svoje premoženje?

In kaj se skriva v ozadju teh kupčij, oziroma kdo bo potegnil daljši in kdo krajši konec? Zaposleni v Pomurki se nad

So tudi takšni, ki ravnanje Milana Bratkoviča kritizirajo in v prejšnji številki Vestnika je Karel Franko iz Puconec zapisal nekatere trditve, na katere Bratkovič odgovarja: »Najprej moram spomniti gospoda Franka, da MI Pomurka ni bila v stečaju in nisem stečajni upravitelj, pač pa direktor Pomurke, imenovan s strani UO Pomurke. Upam si trditi, da smo pri premožovanju težav za vzpostavitev normalne proizvodnje imeli najmanj podpore prav pri živinorejih. Pozitivno so delovali sklad, KG Rakican, Pomurska banka in Panonka, ostalim pa je bilo kaj malo mar, ali bo Pomurka lahko obstala. Obveznosti do dobaviteljev plačujemo, pač glede na položaj v Sloveniji, sorazmerno solidno, saj je to odvisno od prejetih plačil na domačem trgu. Kar se tiče rizikov pri vzreji, kdo zasluži več in kaj prinašajo izvožno-uvozni posli, menim, da je pričakovati pozitivnih premik na osnovi sprejete politike ministrstva za kmetijstvo ter z večjo kontrolo veterinarske službe in tržne inšpekcije. O staležu živine sem se osebno veliko pogovarjal z vsemi pristojnimi v republiki in v zadrugah, vendar trdim, da bodo morali tudi rejci marsikaj spremeniti. Ob prevzemu direktorskega položaja nisem računal na nobene botre, pač pa na znanje delavcev Pomurke, na celovitost podjetja in na vse tiste, ki so odvisni od dela v Pomurki. Prepričan sem, da je Pomurka sposobna dobro posloovati, vendar vseh svojih dolgov ne bo mogla vrniti.«

tem verjetno ne bi smeli preveč vznemirjati, saj jim je 20-odstotni delež z interno razdelitvijo za certifikate zagotovljen in zanje je najpomembnejše, da bodo imeli delo, ne glede na to, kdo bo lastnik. Zaskrbljene pa bi morale biti zadrug, ki bodo tako sčasoma izgubljale svoj lastninski delež. Če se bo namreč sklad odločil za dokapitalizacijo, zadruga pa tega ne bodo storile, bo njihov lastninski delež že v tej prvi fazi padel na manj kot 15 odstotkov. In ker bo ob tem potrebno pokriti

še 13 milijonov mark izgube v letu 1992 (pri čemer se spet zastavlja vprašanje, ali bodo zadrug pripravljene in sposobne sodelovati) in izgubo, ki je na račun starih obveznosti nastala v letu 1993, se lahko zgodi, da bodo že letos zadrug v celoti izgubile svoj lastninski delež v Mesni industriji. In če bo skladu uspelo razrešiti še obveznosti do preostalih upnikov, bo postal v še večjem delu lastnik Pomurke in jo nato seveda prodal.

Kdo bo kupil Mesno industrijo Pomurka in postal njen večinski lastnik, lahko zaenkrat le ugibamo. Če sodimo po tem, da je Milan Bratkovič že ponudil odkup terjatev od Pomurske banke, potem lahko zapišemo, da je Pomurka zanj zanimiva. Ko je prevzemal direktorsko mesto, so bile njegove napovedi o njeni prihodnosti optimistične. Zdaj, po desetih mesecih, gotovo še bolj pozna njen položaj, zato ne bo presenetljivo, če se bo odločil za nakup. Verjetno se bo za to odločil skupaj s sodelavci iz vodilne ekipe in tako se bo zgodila zgodba iz ruske tovarne dušika. Zanesljivo ni, možno pa je. Kaj se bo v resnici zgodilo, pa bo že kmalu pokazal čas.

LUDVIK KOVAČ

Na konkretna vprašanja Karla Franka Milan Bratkovič odgovarja: »Grehe, ki so pripevali k stanju v Pomurki, so preverili v SDK-ju, preden sem postal direktor. To je naloga organov pregona in drugih ustanov, zato se ob tekočih nalogah s preteklostjo ne ukvarjam. Ne morem biti zadovoljen z ukrepi vlade, sploh pa bo z lastninjenjem še veliko težav. Zavedati se moramo, da lastništvo ni le korist pač pa tudi velika odgovornost. Pomurka bo sposobna plačevati živino v 30 dneh verjetno že v drugem četrtletju letos, vendar to ni odvisno le od Pomurke. Pri nas že ocenjujemo po EUROP in SEUROP metodi, vendar je državi očitno malo mar za evropske normative ocenjevanja. Se vedno moramo plačevati po živi teži (ne vsega), če želimo dobiti dovolj surovine, to ne deluje pozitivno na premike v živinoreji. Odnos Panonke do lastnine (to je podarjena lastnina) se bo bistveno spremenil po seji UO Pomurke, kjer se bo razpravljalo in sklepalo tudi o dolgovih preteklosti. Ob koncu pa še tole: Nikoli v življenju nisem bil pesimist, saj kot tak v Pomurki ne bi mogel ničesar narediti. Menim, da smo skupaj z delavci in svojim vodstvom marsikaj spremenili, kar najbolje potrjuje primerjava sedanjega položaja s položajem pred 1. aprilom lani. Ocenio dela prepuščam lastnikom in upnikom. Naj pa povem, da bo lastnik Pomurke postal tisti, ki jo bo odkupil od lastnikov. Gospoda Benka nisem poznal in se ne želim enačiti z njim. Moje delo je opredeljeno v pogodbi, vem, kaj je delo direktorja in prepričan sem, da sem svoje delo v devetih mesecih dobro opravil. Sicer pa se v življenju zelo malo jezim, najmanj pa na kmete. Trdim pa, da bo Pomurka že v tem letu postala eno od bolj-ših slovenskih podjetij.«

Ministrica za delo v Budimpešti podpisala sporazum

Sporazum podjetjem ne prinaša kruha

Od obiska ministrice za delo, družino in socialne zadeve v Budimpešti in od podpisa sporazuma o sodelovanju med ministrstvom držav naša podjetja ne bodo imela kruha. Podpisani sporazuma torej našim podjetjem, predvsem gradbincem, ki imajo poslovni interes, delati v sosednji državi, ne prinaša ničesar, saj je šlo v Budimpešti le za podpis dokumenta o »prijateljskem« sodelovanju in spoznavanju na ravni ministrstev. Eno je torej sporazum o sodelovanju med ministrstvom pri politiki dela, ki je bil podpisan, in povsem drugo vprašanje trg delovne sile.

Lahko da je ministrica za delo svojega madžarskega kolego spet spomnila na vprašanje in problematiko pridobitve delovnih dovoljenj za slovenska podjetja, ki bi v sosednji državi imela delo, toda kaj več kot priporočila, da naj »cveti« sodelovanje pri urejanju zaposlovanja na regionalni ravni, od madžarskega kolega ni dobila. Vprašanje trga delovne sile namreč predvsem na madžarski strani postavlja v širši okvir gospodarskega sodelovanja med državami, in ko bo podpisan sporazum o gospodarskem sodelovanju ter o prosti trgovini, bo v okviru tega odgovorjeno tudi na vprašanje trga delovne sile in (vzajemnih) delovnih dovoljenj.

Madžarska stran torej zavrača sklenitev medvladnega sporazuma o zaposlovanju, ki bi bila kratkoročna rešitev, in čaka na podpis sporazuma o gospodarskem sodelovanju med državama. Problem dela slovenskih delavcev čez mejo torej ostaja, saj uredba madžarskega ministrstva za delo o dovoljenju zaposlovanja tujcev na Madžarskem, sprejeta konec leta 91, še velja. Tako so bile lani, kljub že sklenjenim pogodbam o poslovnem sodelovanju z madžarskimi podjetji, zavrjene vloge za delovna dovoljenja naslednjim slovenskim podjetjem: SGP Pom-grad, Pionir Novo mesto, IMP Montaža Maribor in še nekaterim. Madžarski zakoni dajejo torej tujcem zelo malo možnosti za delo pri njih.

Takrat ko smo naša podjetja, predvsem gradbince, spraševali o tem, kaj pričakujejo od podpisa sporazuma med ministroma za delo v Budimpešti, podrobnejše vsebine še niso poznale. Pričakovali pa so, da je bilo s podpisom sporazuma vendar dogovorjeno tudi kaj več, kot le sodelovanje med ministrstvom, torej tudi kaj »otipljivega«, ki bi jim nekoliko bolj odprlo vrata na Madžarsko. Sicer pa so si pot čez mejo nekatera naša podjetja utrla, nekatera bolj, druga manj uspešno, kar sama in na način, ki je mogoč ter v dovoljenem obsegu.

Gidos na Madžarsko ni prišel včeraj, ampak ima za sabo že večletno poslovno sodelovanje. V sosednji državi so ustanovili lastno podjetje, torej ne kot druga, ki čez mejo ustanovljajo mešana podjetja samo zato, da bi na ta način prišla do delovnih dovoljenj. Čez mejo so torej vlagali v poslovne prostore in ob svojem resnem poslovanju uspeli pridobiti tudi potrebna jamstva. Kljub temu pa je bilo njihovo poslovanje omejeno in bi ga želeli razširiti, če bi bilo možno, tudi s povečanjem števila zaposlenih. Lanski obseg poslovanja na madžarskem je znašal okrog 4 milijone mark.

Tudi Pom-grad na madžarskem poznajo, saj so čez mejo gradbeni dela opravljali nepretrgoma od leta 87 do 93, ko delovnih dovoljenj za svoje delavce niso več dobili. Lani so zato izgubili posel, vreden 7,5 milijona šilingov. Avstrijski investitor jih je namreč želel imeti za partnerja pri izvajanje del, vendar so jim z odgovornega madžarskega naslova sporočili, da dela smejo opravljati samo z avstrijskimi delavci. Vsako posredovanje z naše strani je bilo zaman, čeprav bi bilo dela na Madžarskem za naša podjetja veliko. Če delovnih dovoljenj za gradbeni dela pri Pom-gradu ne bodo dobili, se bodo pač s pomočjo podjetja, ki ga imajo čez mejo, lotili zunanje trgovine. Menijo, da bi tudi na vzajemnost pri delovnih dovoljenjih, ki jo pričakujejo Madžari, naša vladna stran lahko pristala, saj je gotovo, da dela pri nas njihova podjetja ne bodo dobila z lahkoto, ker gre tudi za vprašanje kakovosti storitev.

Gradbenik je dobil v prvi polovici lanskega leta dvajset delovnih dovoljenj za delo v Budimpešti, ki so jih tudi v celoti izkoristili. Delali so za dve slovenski podjetji, ki sta na Madžarskem dobili posel, in ob tem, da imajo čez mejo ustanovljeno mešano podjetje, pri pridobitvi delovnih dovoljenj večjih problemov niso imeli. Njihova pot ali sodelovanje pri zaposlitvenih vprašanjih pa je takšno, kot si ga zamišljajo in o kakršnem govorijo na madžarski strani. Torej gre za sodelovanje na regionalni ravni z Zalsko in Železno županijo. Ker za mejo ali v obmejnih županijah dela ni in si podjetja želijo priti v notranjost države, predvsem v Budimpešto, mora obmejna županija zaprositi za delovna dovoljenja drugo županijo. Če ji slednja pozitivno odgovori, pomeni, da je pot za opravljanje del v notranjosti države odprta. Pri Gradbeniku načrtujejo, da bodo z Madžarsko sodelovali tudi letos, vsaj v lanskega obsegu.

MAJDA HORVAT

Dr. Vekoslav Grmič o odnosu do narave, odgovornosti, kakovosti življenja, pravilni vzgoji in verouku

Trojanski konji v naši domovini

Osnovna šola v Gornji Radgoni je v četrtek zvečer (27. januarja) gostila pestro strukturo poslušalcev, ki so se udeležili predavanja dr. Vekoslava Grmiča. Nekateri je pritegnila navedena tema o ekologiji, druge predavatelj dr. Grmič, ki je doma iz teh krajev. Razgovor je povezoval Tone Roušnik, vprašanja udeležencev pa niso bila le o ekologiji.

Dr. Grmič je najprej predstavil najbolj pepla reče ekološke probleme sodobne civilizacije (to-zime«, ozonska luknja, nevarnost »jedrske posledice« k čim večjemu napredku usmerjenih vse, kar je mogoče. V človeški zavesti se mora nekaj spremeniti, ponovno se mora zavedati, da smo prav vsi z naravo najtesneje povezani in da nje odvisni. Antropocentrizem (vse je podre-čeno človeku) mora zamenjati fiziocentrizem (upoštevanje celotnega kozmosa). Človek pa mora spoštovati vsako voljo do življenja. Ko svojega bližnjega kakor samega sebe, bomo prepovedi, zakoni, odredbe in podobne vladne rave. Vsak človek mora zaščititi odgovornost, nekaj svobodno odloči; zato mora prava vzgoja k poslušnosti. Sožitje z naravo – če bomo hoteli razvaždam ali navadam. Kakovost življenja bo prejel ali slej pomemben dejavnik tudi v gospo-

Na vprašanje, kaj meni o »ekološki učinkovitosti« vlade, je predavatelj odgovoril, da dvomi o učinkovitosti tistega, kar prihaja od zgoraj, od politike – problem gospodarstva je še vedno vedno pomembnejši od problema ekologije, zato je še vedno pomembno proizvesti čim več, ne glede

na posledice v okolju. Ljudje se morajo zavedati nevarnosti in postavljati ostreje zahteve. Hitra rešitev problemov bi zahtevala tudi veliko odrekovanj (zaprtje jedrske elektrarne, uporaba vse manj pesticidov in umetnih gnojil). Motivacije in moralne norme tistih, ki danes govorijo o ekologiji, so lahko različne.

Na vprašanje o verouku v šoli je dr. Grmič odločno odgovoril, da verouk spada v veroučno učilnico, medtem ko bodo v šoli morali prav vsi dobiti osnovna znanja o etiki, krščanstvu in drugih religijah. Zanimivo je njegovo razmišljanje o znanju in vzgoji: vernikov ne bomo pridobili tako, da se bodo morali čim več stvari naučiti na pamet, bolje je, da imajo vero in spoštovanje kot pa veliko znanje; vzgoja mora biti brez nasilja, otrok ne sme občutiti ne fizičnih in ne moralnih pritiskov. Mladim je potrebno predstaviti čim več vrednot in jih navduševati zanje, pomagati jim, da najdejo samega sebe, da odkrijejo svoje želje in sposobnosti. Ne le zatreči za vsako ceno tistega, kar se zdi nam slabo, ampak pospeševati dobro. Bolj kot za otroke se dr. Grmič boji, da svoji nalogi niso dorašli tisti, ki bi morali skrbeti za vzgojo mladih – kakšne vrednote imajo ali poznajo učitelji, kakšna je njihova etika, morala, so sposobni odkritega dialoga?

»Boj se Danajca, četudi prinaša darila... V našo domovino prihajajo tujci kot trojanski konji.« je predavatelj slikovito opozoril vse navzoče na nevarnost prevelikega zaupanja do tujcev. Po njegovem mnenju smo preveč širokogrudni do tujcev, prepričani, da je njihovo početje vedno dobronamerno. »Slovenec je nevarnost vedno pretila s severa in ne z juga, zavedati se moramo zgodovine, boj za severno mejo.« To ne pomeni, da moramo vse tuje odklanjati, biti moramo predvsem zmerni in previdni.

BERNARDA B. PEČEK

PRODAJA VOZIL REZERVNI DELI SERVIS

OPEL

MARKOVIČ – MARIBOR

Ruška cesta 112,
62000 Maribor
Telefon:
062/104-405

- Garancijski servisi
- Prodaja novih vozil
- Posredovanje prodaje starih vozil
- Krediti, leasing
- Prodaja originalnih rezervnih delov Opel
- Nudimo kleparstvo in ličarske storitve

Delovni čas:
od 8. do 16. ure
in vsako
prvo soboto

Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji

Pisan za podjetništvo, tržno ekonomijo in pomembne upnike

Državni zbor je novembra sprejel zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. Nanj so potem državni svetniki vložili veto z razlogom, da sta v zakonu delavec dolžnika in njegov interes preslabo zaščiteni. Državni zbor na spreminjanje že sprejetega zakona ni pristal in novi poravnalni, stečajni in likvidacijski zakon je začel veljati januarja letošnjega leta.

V medijih so sprejetje zakona videli predvsem kot prenehanje veljavnosti moratorija na stečaje, ki je s tem, ko družbena knjigovodska služba ni več dajala prijav za stečaj podjetij, ustavil stečajni val. Ob tem so se spraševali, ali bo novi zakon spet sprožil stečaje, kajti med moratorijem in prenehanjem veljavnosti moratorija, ampak za nadaljevanje stečajev »skladovih« podjetij.

Res so stečaji večjih (družbenih, državnih) podjetij spet na obzoru ali pa so se že začeli, vendar pri tem ne gre za posledico nove zakonodaje in prenehanja veljavnosti moratorija, ampak za nadaljevanje stečajev »skladovih« podjetij. V času veljavnosti moratorija so bila namreč v stečaj pripeljana predvsem podjetja, v katerih je bil večinski lastnik razvojni sklad. Ob to so se spotali nekateri analitiki slovenskih stečajev.

Davkoplačevalci ne bodo več plačniki stečajnih stroškov

Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji prejšnjega avtomatizma pri prijavljanju podjetij za stečaj ne prinaša. Pred sprejetjem moratorija je Služba družbenega knjigovodstva po 22. členu zakona o finančnem poslovanju po določeni časi insolventna ali plačilno nezmožna podjetja predlagala v stečaj. S tem pa je dolžnika in upnike, ki so tudi po starem zakonu lahko predlagali stečaj, odvezala plačila stroškov stečajnega postopka. Stroški so bili breme države in davkoplačevalcev. Ker sodišča za plačila stroškov niso dobila dovolj ali sproti denarja, se je število nerešenih stečajnih postopkov kar nakopičilo. Stroški »večjih« stečajnih postopkov so namreč precej visoki in dolžniki ter upniki so se jim lahko izognili, zato se do sedaj kot predlagatelj stečaja skorajda niso pojavljali. Po novem zakonu pa prisilno poravnavo med dolžnikom in upniki lahko predlaga samo dolžnik, stečaj pa tako dolžnik kot tudi upniki in osebno odgovorni družbeniki. Ti bodo tudi plačniki postopkov, saj če ne bo plačnika stroškov, tudi postopka pred sodiščem ne bo. Tudi stečaja ne bo, če dolžnikovo premoženje ne zadošča niti za stroške stečaj-

nega postopka ali če je neznatne vrednosti. Služba družbenega knjigovodstva pa v novi stečajni zakonodaji skorajda ne nastopa več, oziroma bo opravila še zadnje naloge, in to za družbena podjetja, ki imajo po otvoritveni bilanci vrednost osnovnega kapitala nič ter jih bo predlagala za prisilno poravnavo. To je torej ena pomembnejših novosti stečajne zakonodaje.

Za odpuščanje delavcev ni več potreben stečaj

Državni svetniki, predvsem pa sindikati novemu zakonu očitajo, da je premalo zaščitniški za delavce, da je odpuščanje delavcev za delodajalca še vedno preprosti in da so poti za to preveč gladke. Analiza slovenskih stečajev (dr. Alenka Ž. Kranjc, Planirani stečaji) je pokazala, da so bili številni stečaji uvedeni in načrtovani predvsem zato, da so se na ta način v podjetju rešili presežnih delavcev. Uvedli so stečaj, zaradi katerega so vsi zaposleni izgubili delo, potem pa ga v nadaljevanju preoblikovali v prisilno poravnavo med upniki. Po stari zakonodaji delodajalec v postopku prisilne poravnave delavcev ni mogel odsluviti. Delodajalci pa so ob stečaju računali tudi na druge ugodnosti, in sicer da so delavci, ki so jih ponovno zaposlili v podjetju, vložili denar od zaposlitvenega zavoda (dokapitalizacija), da so določeni čas delali po pogodbi, torej ceneje, in drugo.

Pot za odpuščanje presežnih delavcev je po novem zakonu torej krajša in za to ni več potreben načrtovani stečaj. Delavce je mogoče odsluviti že v postopku prisilne poravnave, ki je druga zelo pomembna novost stečajne zakonodaje. Zmanjševanje števila zaposlenih neodvisno od delovnopравниh predpisov doslej v postopku prisilne poravnave ni bilo mogoče, sedaj pa je postopek prenehanja delovnega razmerja delavcev v prisilni poravnavi ena od metod finančne reorganizacije podjetja, dolžnika. Če je torej v načrtu finančne reorganizacije predvideno odpuščanje delavcev, mora delodajalec pripraviti program odpuščanja, navesti število delavcev, ki jih bo odpustil, in vrste delovnih mest,

ki bodo ostala prazna. Pri tem bo moral upoštevati strokovno izobrazbo, usposabljanje za delo, delovno uspešnost in dodatna znanja ter delovno dobo. O socialnih kriterijih ni več govora. Odpovedni rok delavcem, ki bodo morali oditi, je najdalj trideset dni.

Kljub številnim pripombam ob sprejemanju stečajne zakonodaje, da bi morali biti zaradi obveznosti, ki jih je država sprejela z mednarodnimi konvencijami, delavci plačilno nesposobnih delodajalcev boljše zaščiteni, je to vprašanje (morda) preloženo na prihodnja leta in nove predpise. Četudi imajo delavski zastopniki sedež v upniških odborih, pa nimajo nobene besede pri prvih pomembnejših korakih, ko se odloča o tem, koliko se bo dolžnik reševal z odpuščanjem delavcev. Besedo o tem bodo imeli seveda le v tistih podjetjih, v katerih bodo večinski lastniki. Delavski zastopnik je po zakonu član upniškega odbora, vendar bo tu njegov glas šibak in ob glasovanju nepomemben, saj se glasovi preostalih upnikov množijo glede na njihovo »pomembnost« oziroma »težo« terjatve, ki jo imajo do dolžnika.

Popuščanje v prisilni poravnavi – izgubljali bodo mali upniki

Prisilna poravnava naj bi torej bila pot in metoda gospodarske oživitve dolžnika. Dolžniki in upniki naj bi se dogovorili ali sprejeli spremembe dolžnikovih obveznosti, da bi jih slednji lažje odplačali ali poravnali. Čeprav bi ob splošnem prebiranju zakona rekli, da morajo popuščati predvsem upniki, ni povsem tako. Popuščati bo moral tudi dolžnik (v elementih finančne reorganizacije) in predvsem mali ali manj pomembni upniki. Popuščanje pa pomeni tudi izgubljanje in izgubljanje bodo predvsem mali in manj pomembni.

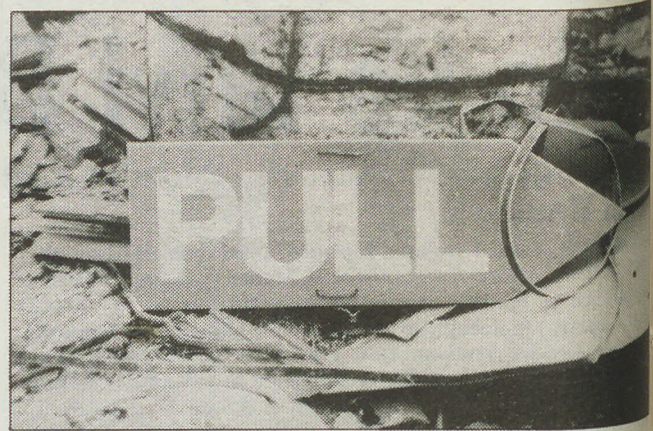
Kot pomembno novost je zakon v postopek prisilne poravnave uvedel načrt finančne reorganizacije. Prisilna poravnava torej naj zagotovi, da bo postal dolžnik plačilno sposoben, zmanjšanje dolžniških bremen (dolgov) pa je le eden od ukrepov za to. Dolžnik torej mora sestaviti in predlagati načrt finančne reorganizacije, ki ga lahko predloži še po dveh mesecih, odkar je predlagal začetek prisilne poravnave. Gre torej za predlog porav-

nalne ponudbe. V poravnalni ponudbi bo razvrstil terjatve (upnike) v razrede glede na pravni in poslovni interes in druge skupne značilnosti, potem navedel, za katere razrede terjatev se položaj upnikov ne spremeni, ter naštel terjatve, ki jih bo poravnal v zmanjšanem znesku, ali podaljšane roke plačila. Če je ponujeno izplačilo terjatev posameznega razreda v zmanjšanem znesku, ne sme biti ponujeni delež plačila s strani dolžnika manjši od 50 odstotkov, če je ponujeno plačilo v enem letu, več kot 60 odstotkov za plačilo v dveh letih ter v celoti v treh letih. Dolžnik pa bo moral v načrtu navesti tudi metode ali kombinacijo metod, s katerimi bo prišel do tega, da bo plačilno sposoben in bo lahko poravnal ali plačal dolgove upnikom. In prav tu se moramo ustaviti, ker je to jedro ali bistvo gospodarskega »oživljanja« dolžnika.

Prosta pot za ustanavljanje hčerinskih družb

Bo dolžnik ali podjetje, ki je začelo v težave, kadrovsko tako »močno«, da bo pripravilo dober načrt finančne reorganizacije, predvsem pa izbralo prave metode ali ukrepe, da se izvleče? Lahko da bo načrt premalo domišljen ali pa si bodo za to najeli strokovno službo. Dolžnik pa bo k pripravi finančnega načrta lahko povabil tudi upnike. Razmišljamo: vseh gotovo ne, ampak jih bo izbral. Torej bo izbral med pomembnimi. Morda bodo prav slednji tisti resnični pisci načrta finančne reorganizacije, zato lahko predvidevamo, da ga bodo sestavili tako, da bo dobro »zajel« njihov interes. V nadaljnjem postopku je majhna možnost, da bi z glasovanjem mali upniki načrt zavrgli.

In kaj pravi zakon o metodah ali ukrepih finančne reorganizacije? Lahko jih bo toliko, kakor tudi kombinacij, kolikor se jih bodo uspeli »spomniti«. To pomeni, da jih zakon ne omejuje, ampak je toliko ohlapen, da odpira vrata številnim potem. Zakon pa naštevata nekatere ukrepe, potrebne za pridobitev likvidnih sredstev (prodaja dela premoženja, nova posojila), ukrepi za povečanje osnovnega kapitala (izdaja delanic namesto izplačila posameznim upnikom, ki pristanejo na to pomembno novost zakona), za racionalizacijo proiz-

vodnje (zmanjšanje števila zaposlenih in drugih stroškov), za ustvarjanje dohodka (proizvodnja novih izdelkov in raziskava tržišča). Predvidevamo pa, da bodo v praksi finančno reorganizacijo izpeljevali na način, da bodo ustanovili novo družbo kot hčerko dolžnika, ki bo nadaljevala proizvodnjo uspešnega dela družbe. Seveda bodo še prej zmanjšali število zaposlenih.

Ali se bodo upniki, ki bodo pripravljeni svoje terjatve zamenjati za delnice in s tem postati (so)lastniki, »premaknili« od dolžnika v novo ustanovljeno hčerinsko družbo? Bodo upniki postali njeni večinski lastniki in na ta način izžili več (morda z dobro prodajo), kot če bi ostali upniki in čakali na plačilo svojih terjatev? Nekaj je torej povsem jasno – možnosti za reševanje dolžnika s »pomočjo« upnikov je torej veliko in zakon ne preprečuje skoraj ničesar, kar je v interesu podjetništva. Pri vsem pa si moramo odgovoriti še na vprašanje, kdo so podjetjem običajno največji upniki.

Ustaviti pa se moramo še pri zadnjem odstavku zakonskega določila, ki govori o finančni reorganizaciji. Zakon pravi, da mora dolžnik pokazati za verjetno, da bo obveznosti iz prisilne poravnave tudi poravnal, da bo plačal upnikom, kot je bilo v postopku potrjeno. S čim bo to jamčil, saj ne verjamemo, da mu bodo upniki

verjeli na besedo ali tako popolnoma zaupali v učinkovitost ukrepov finančne reorganizacije? Dolžnik si bo moral pridobiti jamstvo, Toda tudi tega si danes ni mogel pridobiti, ne da bi bilo »kritično«. Jamstvo bodo torej dali dale predvsem močne finančne hiše.

Zato menimo: zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji udarja podjetništvo, smisel tržne ekonomije. Vprašanje, kdo je manj pomembno. Stečajni zakon je zato tudi ustrezen za ninjenje in spreminjanje lastništva premoženja družb.

Stečaj bo samo za ukinitve prezadolžene družbe

Zakaj torej toliko govorimo o postopku prisilne poravnave in prisilni poravnavi? Zato, ker je pot za sanacijo dolžnika. Stečaj po novem zakonu način prenehanja ali ukinitve prezadolžene družbe in po novem ni več postopek za gospodarsko oživitev. To prej tudi večkrat bil. Zato predvidevamo, da bo v prihodnje stečaj manj, več pa bo prisilnih poravnav pred sodiščem.

Če je bilo do sedaj po zakonu o finančnem stanju določeno, pri kolikšnem času družbena knjigovodska služba vloži prijavo za stečaj, sedajni zakon samo govori o stečajni postopki opravi za dolžnika, ki je dlje časa plačilno nesposoben. Pravijo, da je to »dlje časa« pravni standard ali nedoločeni pravni pojem, pri katerem si sodišča morala pomagati z ekonomisti.

V stečajnem postopku delavci dolžnika izgubijo zaposlitev ali izjemoma lahko nadaljujejo delo določen čas, ko gre za dokončanje le-tega.

Vprašanje likvidacij pa bomo v novem urejala zakon o gospodarskih družbah in zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. Stečajni in likvidacijski postopek med seboj izključujeta. Likvidacija se opravi, če se ve, da bo likvidacija masa sredstev zadoščala za plačilo vseh obveznosti.

MAJDA HORVAT
Fotografija: Nataša Julina

Uničeno kužno znamenje, baročni kip v podobi zvezanega Kristusa

ECCE HOMO

Glejte, človek! Česa vse je zmožen človek, kakšnih nepredvidljivih dejanj? Baročni kip v podobi Kristusa z zvezanimi rokami je stal na stebru ob cesti Rankovci-Gederovci (oziroma ob cesti Murska Sobota – avstrijska Radgona) vse od leta 1740. V četrtek opoldne je naravnost vanj zapeljala voznička, ki je hitela z nakupov v Avstriji. Kako ji je uspelo zadeti baročni kip, ki je stal na visokem stebru in je kar precej oddaljen od ceste? Tega ne bomo nikoli izvedeli, pa tudi ne, zakaj se prometne nesreče dogajajo prav pri edinem drevesu ob cesti. Žal tokrat cilj trčenja ni bilo drevo, ampak kamnito znamenje nepremisljive vrednosti v kulturno-zgodovinski dediščini Prekmurja in Slovenije. Bilo je namreč eno redkih baročnih skulptur na podeželju.

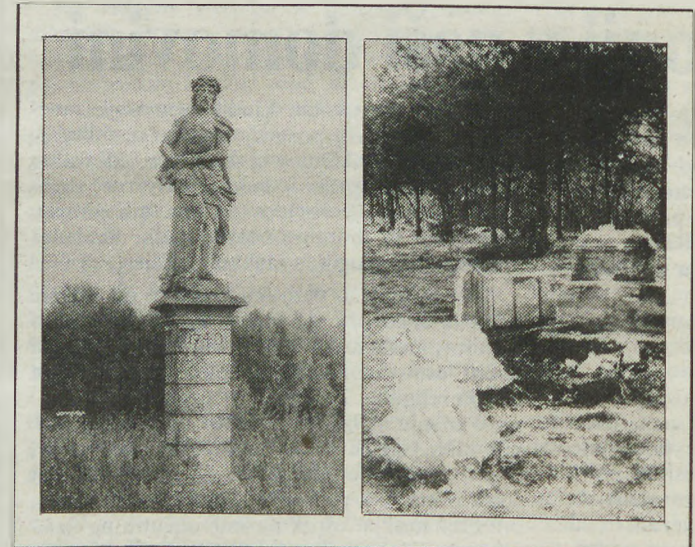
Če ti ne zdami sočutja pomnik na kamniti, popotnik, kje bi pač našel še krš, trši ko tvoje srce? Popotniki, ki tod mimo hodite, pomislite, da je bil naš Zvečič, ki ga ta podoba predstavlja, tritridetlet v človeški podobi romar zato, da bi nam pokazal pravo pot! To je le del napisa v latin-skem jeziku na kamnitem znamenju, ki stoji na poti proti Stični. Ker je zelo značilno in pričevalno za svoj čas, smo si ga sposodili tudi mi, in to ob pomoči prevoda Antona Sovreeta in zapisom strokovnjaka dr. Marijana Zadnikarja v njegovi knjigi Slovenska znamenja. Ta napis bi bil prav lahko tudi na kužnem znamenju, ki so mu ljudje že od nekdaj rekli

Beli križ. Vendar tukaj ni bila potrebna pisana beseda; figurativno znamenje v podobi stoječega Kristusa z zvezanimi rokami, s trnjevo krono na glavi in ogrinjenega z ogrinjalom je dovolj nazorno pričalo o trpljenju in upanju.

V Prekmurju so le tri kamnita figuralna baročna znamenja: grof Zichy je dal postaviti v Beltincih pri cerkvi pred prvo svetovno vojno v okviru parkovne ureditve s platanami in italijanskim vodnjakom tudi visok kamniti steber s sv. Jurijem na vrhu. Dva baročna kipa iz prve polovice 18. stoletja sta v podobi Kristusa. Na slovenskem podeželju so se iz tistega obdobja ohranila štiri figuralna znamenja Kristusa in tri Janeza

Nepomuka (eden je na Janževem Vrhu pri Gornji Radgoni). Kar dva baročna kipa v podobi Kristusa sta bila v Prekmurju; v Bratonicah stoji od 1724. leta znamenje s kipom žalostnega Kristusa, ki mu domačini pravijo tudi Božja misel. Zanimiv je zapis Stefana Kiharja iz 1909. leta: Na bratonskem poli poleg ceste, štera v Dokležovje pela, je eden stari pio. Na tom pili je kamena podoba Jezusa. Jezus sedi i glavo ma na roko naslovnjeno, kak človek. ki kaj jako žaluje. Večkrat što pita od stari ludi, zakaj je te Bog tak žalosten. Edni pravijo, da je njemu žal, ka je človeki slobodno volo dao; drugi pa, da je zato postao tak žalosten, ar se je njemi že samomi preveč vidlo, kelko je naše slovensko lustvo moglo trpeti.

V nasprotju z bratonskim Kristusom rankovski ali kranjski ni obarvan (morebiti se ga je prav zato oprijel naziv Beli križ), vendar je izraz na Kristusovem obrazu prav tako žalosten. Opis tega kamnitega baročnega znamenja s figuro je v vseh virih zelo skromen. Marijan Zadnikar je v najnovejši knjigi Slovenska znamenja iz leta 1991 zapisal le nekaj stavkov, čeprav ga je uvrstil v Seznam pomembnejših ohranjenih znamenj v Sloveniji. Ker je znamenje na katastrskem ob-

Beli križ v podobi zvezanega Kristusa s trnjevo krono; na kranjski zemlji ob poti proti avstrijski meji je stal vse od 1740. leta. Po nesreči je bil pogled nanj žalosten. Samo budnosti domačinov gre zahvala, da glava ni bila ukradena. Prvi posnetek je nastal 1982. leta, drugi v četrtek, 27. januarja 1994. bbp

močju vasi Krajna, se tudi v evidenci beleži, da je na Krajni v Prekmurju, čeprav stoji ob poti med Rankovci in Gederovci. Kakorkoli: zanj skrbijo Kranjčani in le domačinom gre zahvala, da zelo poškodovani kip v četrtek ni ostal brez glave (po pričevanju očitvidcev so zadnji trenutek preprečili šoferju avtomobila s čakovsko registracijo, da ga ni odpeljal v svojem prtljajniku).

Zadnikar je zapisal: V bližini Rankovca stoji ob cesti, ki pelje iz Sobote proti avstrijski

Radgoni, v še nepokvarjenem okolju kamnito figuralno znamenje s stoječo plastiko zvezanega Kristusa. Ta baročni »ECCE HOMO« je iz leta 1740. Čeprav so se tudi o tem Kristusu spletle razne govorice, pa bo najverjetneje držalo, da so ga postavili gospodje s kranjske graščine, da bi njih in ljudstvo zavaroval pred nesrečo. Beli križ je verjetno zahvala in prošnja, da bi vse tamkajšnje ljudi obvaroval pred strašno in neozdravljivo boleznijo kugo, ki je prav tistih letih pobirala ljudi

in cele vasi. Zanimivo je, da obkrožajo tri vaška pokopališča, ki so precej (skorajda normalno) oddaljena od vasi. Najbližje mu je kranjsko pokopališče (ki je bliže Rankovcem kot Krajni), sredi polja je pokopališče vasi Sodišinci in nekoliko naprej še gederovski.

Belega križa ni več. Ljudje bodo spet predvidevali: kaj pomeni, kakšno znamenje je to, jih bo doletela vojna ali bo lezen... Spomenik je bil enostavno žrtve prometne nesreče, njegova okolica zanemarljivo zadnja leta pa so pridne roke porezale grmovje in posekali travo ter okrog njega zasadijo rože. Kakor da bi bil sedaj preveč opazen. Kakor smo se prej navadili in ga skoraj pogledali, ga bomo sedaj pogledali.

Naloga spomeniškega sveta je, da poskrbi za izdelavo novega (enakega) znamenja – kopijo, polomljeni mešanici pa naj na primeren način shranijo v domačem muzeju. Kako dobiti denar za tako poseg... to pa je že drugo zgodba. Dejstvo je, da vsi škodo poravnati tisti, ki je povzročil.

Potem pa se sprašujemo: zakaj so naši kipi Kristusa tako žalostni?

BERNARDA B. PEČIČ

(podatki so iz knjige Marijan Zadnikarja, Slovenska znamenja, Družina, 1991)

gospodarstvo

Je ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj ukradlo program gospodarske promocije Gospodarski zbornici Slovenije?

Vlada krade?

Kako malo sodelovanja je med posameznimi ministrstvi v Republiki Sloveniji, dokazuje tudi zadnji predlog zakona o delovnem področju ministrstev. Določeni uradi, direktorije, uprave in inšpekcijske službe so še vedno »razbiti« po posameznih ministrstvih, čeprav se že dolgo govori o njihovem povezovanju v skupne urade ali centre v okviru republiške vlade. »Ministri imajo najrajši vsak svoj denar,« je pred kratkim izjavil eden od sogovornikov, in to še kako drži – zdi se namreč, da je načelo slovenskih ministrstev, imeti čim več področij, uradov, nalog... in čim več sredstev iz proračuna. Najbolj v nebo vpijoče je nesodelovanje ministrstev pri promociji. Od osamosvojitve sem govorimo in pišemo, da potrebuje Slovenija učinkovito promocijo države in njenega gospodarstva v svetu; žalostno je, da nas nekateri naši najbližji sosedje še vedno ne poznajo, zanje je Slovenija še vedno del Jugoslavije. Ne le da hoče vsako ministrstvo posebej »iztržiti« proračunski denar za promocijo, namesto da bi to opravljal poseben vladni urad, Gospodarska zbornica Slovenije obtožuje Kračunovo ministrstvo, da je ukradlo njihov program iz leta 1991.

Čigav bo urad za promocijo

V začetku januarja je dr. Davorin Kračun, minister za ekonomske odnose in razvoj, obsirneje predstavil dosežke in načrte svojega ministrstva. Sprejemajo se pomembni zakoni, že lani je bil sprejet zakon o trgovini in varstvu konkurence (ki je že doživel vrsto sprememb), tačas se sprejema zakon o varstvu potrošnikov, pripravljen je tudi zakon o carinskih tarif, objavljen zakon o tujih vlaganjih, prav tako pa se menda pripravlja ustanovitev urada za gospodarsko promocijo Slovenije in tuja vlaganja.

Skupščinski poročevalec s številko 1, ki je izšel 6. januarja 1994, je objavil tudi Predlog zakona o delovnem področju ministrstev. V drugem delu je naštetih 15 vladnih ministrstev, v okviru ministrstva za ekonomske odnose in razvoj pa naj bi v prihodnje spadali: Zavod R Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, Urad R Slovenije za varstvo potrošnikov, Urad R Slovenije za varstvo konkurence, Urad R Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje in-

vesticije, Direkcija R Slovenije za blagovne rezerve in Tržni inšpektorat. Pod poglavjem Delovna področja je zapisano:

»Urad Republike Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije opravlja zadeve, ki se nanašajo na organiziranje poslovnih konferenc, angažiranje zunanjih domačih in tujih strokovnjakov za pripravo analiz in raziskav posameznih trgov za večjo prodajo slovenskih izdelkov in storitev v tujini ter pridobitev tujih investitorjev iz tujih držav v Republiki Sloveniji, sodelovanje na sejmi in njihovo sofinanciranje, organiziranje stalne razstave slovenskih izdelkov v Sloveniji, oglaševanje ekonomske problematike v svetovnih publikacijah, oskrbo s promocijskim gradivom in tiskanje, videokasete, druge publikacije in sodelovanje na mednarodnih sejmih...«

»Pobrali so večino iz zborničnega programa!«

Ideja in koncept o ustanovitvi posebnega urada za promocijo slovenskega gospodarstva nista zrasla na zelniku ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Konec osemdesetih let je slovensko gospodarstvo čedalje močnejše zahtevalo skupno promocijo v tujini. Center za turistično in ekonomsko propagando v okviru Gospodarske zbornice Slovenije na tem področju ni opravljal svoje naloge, saj je bil ves čas poudarek predvsem (ali zgolj) na »turistično«. Ne bi obnavljali obsežnih razprav in številnih predlogov o organiziranju promocije po osamosvojitvi Slovenije (politično promocijo je kar dobro opravljal takratni zunanji minister dr. Dimitrij Rupel), dejstvo je, da organizirane promocije slovenskega gospodarstva ni še do danes. Gospodarska zbornica Slovenije je že leta 1991 pripravila svoj projekt promocije.

»Vlada je o projektu promocije, ki ga je pripravila zbornica, razpravljala januarja 1992. S tiste seje smo potem dobili celo neko pozitivno mnenje. Mi smo predlagali preprosto sistem, pri tem pa smo se z gledovali po drugih zahodnih državah. Večina držav ima za promocijo gospodarstva v tujini neko institucijo, ki je javna, pa če se imenuje zavod ali agencija. Lahko je povsem zunaj domene vlade in ministrstev ali pa je država soudeležena kot soustanovitelj in upravljaec. V sosednji Avstriji

je država to vlogo v celoti zapala gospodarski zbornici; danes imajo po svetu 90 predstavništev. Suverena Slovenija nima v tujini praktično niti enega gospodarskega predstavništva. Mi smo predlagali, da bi oblikovali tak center ali agencijo; zbornica se je tudi ponudila, da bi prevzela poslovanje, hkrati pa smo rekli, da če nočejo, da je to posebna dejavnost v okviru zbornice, je lahko to neka skupno vodena dejavnost. In to trdimo še danes. Vsem državam je popolnoma jasno, da ta dejavnost ne more delovati po povsem komercialnem načelu, ampak mora dobivati tudi neka javna sredstva,« smo izvedeli na sežu Zbornice Gospodarske zbornice Slovenije.

V zadnjem letu in pol se na tem področju ni nič premaknilo. Ali pač? Za gospodarsko promocijo so v lanskem proračunu namenili 11 milijonov mark, v zakonu o zunanjetrgovinskem poslovanju pa je v 29. členu določeno, da mora vlada skupaj z gospodarsko zbornico pripraviti program promocije. Podobno je zapisano tudi v sklepih državnega zbora, ki je marca 1993 razpravljalo o proračunu in sprejel sklep, da »mora vlada v 60 dneh skupaj z gospodarsko zbornico, Ljubljansko banko in drugimi asociacijami pripraviti program promocije«. Lani tega sklepa niso »realizirali«. Gospodarska zbornica Slovenije se je od septembra 1993 resda intenzivneje pogovarjala z ministrstvi, toda končnega dogovora ni bilo. Ko so videli predlog zakona o delovnem področju ministrstev in načrtovano ustanovitev urada za gospodarsko promocijo v okviru ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, so izjavili: »V projektu promocije so večino elementov in tekstov pobrali iz programa gospodarske zbornice.«

Gospodarski zbornici Slovenije ni všeč, da so v ministrstvu brez predhodnega obvestila enostavno

prepisali njihov program in ga objavili kot svoj predlog. Ni jim tudi všeč, da so jih tako zahrbtno izključili iz dejavnosti, prav tako pa jim ni všeč, da bi bil ta urad le na ravni enega od ministrstev – kljub temu bo namreč ostal del promocijske dejavnosti še naprej tudi v drugih ministrstvih. Po njihovem mnenju je takšno početje drobljenje sil in denarja ter izguba energije.

Podoben mnenja je tudi predsednik odbora za gospodarstvo pri državnem zboru R Slovenije Feri Horvat. V teh dneh odbor obravnava predlagani zakon o delovnem področju ministrstev in ugotavlja, da so tudi znotraj vlade različni pogledi na organizacijo promocije. Po Horvatu oceni je promocija tačas prešibka in razdrobljena po različnih ministrstvih: »En del je v Kračunovem ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, za turizem in drobno gospodarstvo je v okviru ministrstva za gospodarstvo, nekaj se s tem ukvarja tudi zunanje ministrstvo, ki zdaj tudi predlaga, da bi bili oni nosilec promocije v tujini; s promocijo pa se ukvarja tudi urad za informiranje. Predlogi v parlamentu se nagibajo k temu, da ta urad ne bi bil v okviru nekega ministrstva, ampak samostojna služba v okviru vlade. Najbrž bi bila to najprimernejša rešitev! Pomembno je, da je to znotraj vlade usklajevano na enem mestu. Pa to ni dovolj! Predvsem je potrebno vzpostaviti sodelovanje z gospodarskim, obrtno zbornico in drugimi institucijami.«

S tem da gospodarska promocija Slovenije tako dolgo ni vzpostavljena (čeprav se v proračunu za to namenijo sredstva, ki se potem porabijo po posameznih ministrstvih), čuti posledice predvsem slovensko gospodarstvo. Povečan izvoz avstrijskega blaga v Slovenijo (ki je bil lani večji od izvoza v Ameriko) je le posledica dobro organizirane gospodarske promocije – Avstrija ima v okviru svoje ambasade v Ljubljani tudi gospodarski oddelek, kjer je zaposlenih šest strokovnjakov.

Če hoče Kračunovo ministrstvo prevzeti tudi gospodarsko promocijo in organizacijo sejmov, bi moralo že nekaj let usposablja štab sposobnih sodelavcev. Če je ta dejavnost navedena v programu spet samo zaradi proračunske delitve, se bodo začeli državljani in podjetja prav zares spraševati, kako učinkovito porablja država njihov denar?

BERNARDA B. PEČEK

Združenje delodajalcev Slovenije

Glas kapitala v socialnem dialogu

Povabilo iniciativnega odbora za ustanovitev Združenja delodajalcev Slovenije ni ostalo brez odziva, in ko se je s pristopnimi izjavami odzvalo več kot 1400 podjetij, ki zaposlujejo dobro polovico zaposlenih delavcev v gospodarstvu, so bili izpolnjeni pogoji za ustanovitev reprezentativnega in večinskega Združenja delodajalcev Slovenije.

Gospodarska zbornica Slovenije, pod okrilju katere Združenje tudi nastaja, je torej s tem »pristala« na delitev ali razmejitev – zastopanje poslovnih, komercialnih interesov kapitala ter nastopanje v socialnem dialogu, vse to je bilo doslej pod eno streho Gospodarske zbornice Slovenije. Prav zaradi tega so bile med pogajanjimi o kolektivni pogodbi in socialnem sporazumu pripombe, ali sme Gospodarska zbornica nastopati v imenu delodajalcev kot tretji partner ob vladi in sindikatih. Združenje delodajalcev torej tudi pri naš nastajajo kot antipod sindikalnemu povezovanju, nastopanju, čeprav še ni dokončno rečeno, ali bo slovensko Združenje tudi tretji sopodpisnik ob vladi in sindikatih ali pa bo to še naprej Gospodarska zbornica.

Združenje delodajalcev torej ustanavlja za namenom »učinkovitega uresničevanja vpliva delodajalcev v socialnem partnerstvu z vlado in sindikati ter za večjo učinkovitost, izboljšanje in povečanje rezultatov svojih dejavnosti« (iz Statuta Združenja delodajalcev Slovenije). Znotraj Združenja pa bodo člani delali po branžnem načelu ali sekcijah in regionalnem načelu.

Če je do sedaj v imenu delodajalcev nastopala Gospodarska zbornica, ki bo še naprej strokovno in sploh stala ob strani Združenju delodajalcev, v čem je torej vsebinski premik ob nastopu združenih delodajalcev?

MAJDA HORVAT

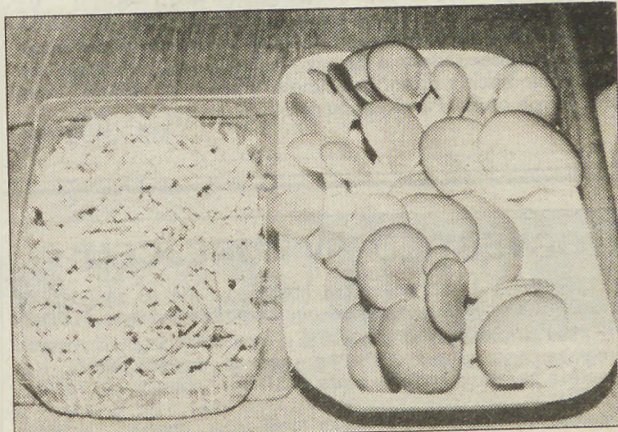
Radenski Ekoss išče nove razvojne možnosti; iz Petanjskega obrata namesto slatine – gobe

Ostrigarji na pohodu!

Zadnje tedne so se na policah v Sloginih trgovinah v občini Gornja Radgona pojavile nenavadne sivo-bele gobe. Nenevadne se zdijo tistim, ki so bili doslej navajeni le na jurčke in druge gozdne gobe. Poznavalci pa vedo, da so ostrigarji zelo okusne in lahko prebavljive gobe, ki uspešno zamenjajo meso, zaradi raznolikih možnosti pa jih še posebno cenijo v vegetarijanski kuhinji. Stari Grki so verjeli v posebno moč gob, Rimljani so jim rekli »hrana za bogove«, Kitajci pa so jih šteli za del zdravilne prehrane in jih imenovali »eliksir življenja«. Kitajci so bili tudi prvi, ki so začeli načrtno gojiti gobe v naravi in rastlinjakih.

Prvi v Pomurju, ki so začeli gojiti ostrigarje, so delavci Radenske družbe Ekoss. Novembra lani so v rastlinjake v Radencih navozili čez 6 ton komposta z micelijem; izkoristek je okrog 22-odstoten, torej na 10 kilogramov komposta naberejo 2,2 kilograma gob. Rastišče ima 4 do 5 ciklusov, obirati pa so jih morali skoraj tedensko.

»Ker rastlinjaki niso dovolj izkoriščeni, smo razmišljali, da bi spremenili njihovo namembnost. Doslej smo v njih gojili le rože za potrebe zdravilišča, vendar pa je od takrat, ko smo ustanovili

Posušeni in sveži ostrigarji bodo od marca na policah vseh pomurskih trgovin.

družbo Ekoss in je potrebno vse plačati, teh naročil čedalje manj. Da bi gojili rože za trg, se tudi ne splača, ker je že prevelika konkurenca zasebnikov. Rože niso tako donosne, zato smo razmišljali o gojenju zelenjave brez kemičnih zaščitnih sredstev. S pomočjo kmetijskega inštituta smo se lani odločili za gojenje gob; na inštitutu so nas napotili k proizvajalcu komposta z micelijem v obliki briketov iz Mariboru. »Je povedal direktor Ekosa Ivan Lukič. Rezultati poskusnega gojenja gob, s katerim so želeli pravzaprav testirati pomurski trg, so več kot dobri. Ostrigarje so po trgovinah takoj brez problemov prodali, pa tudi gostilničarji so ugotovili, da so te gobe lahko zelo zanimiva popestritev njihove gostinske ponudbe in da so jih gostje zelo dobro sprejeli.

Odločili so se, da se bodo gojenja ostrigarjev lotili z vso resnostjo. Pridobili so si ustrezne certifikate o kakovosti, s pomočjo Mikrokozmosa iz Ljutomerja pa bodo trgu ponudili tudi suhe gobe. Kasneje bi jih blansirali in vlagali v kis in sol, vsekakor pa si bodo

Zagovorniki ostrigarjev navajajo več razlogov, zaradi katerih naj bi jedli več v rastlinjakih gojenih gob. Ne le da so ostrigarji beljakovinsko enako bogato živilo kot govedina in da vsebujejo velike minerale, proteine, aminokisline in vitamine, ampak bi s ponudbo umetno gojenih gob hkrati obvarovali gozdove in ljudi. Gozdove zato, ker bi morebiti na ta način ostalo več gob v naravi (s prekomernim nabiranjem gob že nekaj let računsko biološko ravnotežje v okolju). Gobe, ki jih nabiramo v naravi, niso vedno tako 100-odstotno zdrave kot tiste, ki jih gojimo zaščitene v rastlinjakih. Zaradi onesnaženosti zraka, vode in nasploh okolja nikoli ne vemo, koliko težkih kovin, radioaktivnih elementov ter drugih škodljivih snovi je goba črpala iz zraka in zemlje.

prizadevali prodati čim več svežih gob. Na začetku bodo morali vzpostaviti prodajno mrežo in organizirati hitro in prilagodljivo dostavo. Ko bodo začeli z redno pridelavo, bo potrebno zaposliti tudi nekaj novih delavcev.

Do marca bo vse nared za redno gojenje, vendar ne v rastlinjakih, temveč v nekdanjih garažnih prostorih. Naložba je vredna okrog 3 milijone tolarjev, v zgradbi pa je bilo potrebno urediti le izolacijo, instalacijo za regulacijo vlažnosti in zračnosti ter kupiti nove količine komposta. Celoten načrt predstavitve pripravljajo marketing Radenske; spomladi bodo sveži in posušeni ostrigarji v novi embalaži z lično izpisanimi deklaracijami, prilagali pa bodo tudi različne recepte za pripravo gob ostrigarjev.

BERNARDA B. PEČEK

Celo ustavni spor

Predstavniki sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije ugotavljajo, da so nadaljevanja pogajanj o socialnem sporazumu in panožni kolektivni pogodbi zastala. Ta sindikat pa zahteva pred sklenitvijo socialnega sporazuma najprej podpis sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe dejavnosti. Zahteva tudi ureditev politike zaposlovanja in plač v podjetjih, ki jih vodi sklad, in v državnih podjetjih, določitev praga brezposelnosti, predvsem pa je za nadaljevanje pogajanj in ne privoli v ultimativne vladne izjave.

Poleg tega so predstavniki sindikata kovinske in elektroindustrije sprožili dva ustavna spora. Gre za 51. člen zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, ki naj bi bil v nasprotju z določili zakona o delovnih razmerjih, in za 3. in 4. odstavek 3. člena uredbe o izdajanju in upoštevanju potrdil na podlagi neizplačanega dela neto osnovnih plač. Gre za stvarni zapletajo, kaže že odločitev Ustavnega sodišča. Da se stvari vprašanje, ali upošteva nasprotna stran za manj izplačane osebe dohodek znesek do 100 odstotkov. Gre za upoštevanje za družbene dejavnosti, ali se posega samo do 80 odstotkov, kot velja v gospodarstvu. Sindikati menijo, da bi v takih primerih morala veljati določila kolektivnih pogodb, pri čemer si nihče ne more z neakskimi odredbami zadeve zamisljati po svoje. Kot je slišati, si sindikat kovinske in elektroindustrije prizadeva, da bi nova izhodiščna plača v tej panogi, ki je za gospodarsko zelo pomembna, znašala 36.000 tolarjev bruto.

M. JERŠE

TRITIA
PROMETNO IN TURISTIČNO PODJETJE
MURSKA SOBOTA d.o.o.

VAM PONUJA:

- DARILO (zastonj montažo) ob nakupu avtomobilskih gum za tovorna vozila**
- rezervne dele za vaš tovornjak, ki jih drugje ne dobite
 - originalne rezervne dele za osobne avtomobile PEUGEOT in HYUNDAI
 - vse odtiske kakovostnih avtolakov
 - in še kaj

Obiščite nas v Bakovski ul. 29 v Murski Soboti in prostorih Avtobusnega prometa ali pa pokličite po tel. št. 22807

Mi ozi prijazno pričakujemo

Urn timer je zares natrpan

Nova organiziranost lokalne samouprave bo verjetno dobila spremembo občinske zemljevidne tudi v Pomurju. Iz dosedanjih štirih naj bi po doslej znanih pobudah nastalo vsaj 25 ali več novih občin. Predvsem gre za to, da so bili zakoni, ki opredeljujejo možnosti za oblikovanje novih občin, sprejeti pet pred dvanajsto, navodila iz Ljubljane prihajajo v provinco tri minute do dvanajste, hkrati pa ostajajo vprašanja, ki so za življenje prihodnjih občin odločilnega pomena, kot so premoženjske zadeve in delitvene bilance. Po drugi strani pa sedanja državna uprava nad novo organiziranostjo ni navdušena, saj ne ve, ali si z novimi občinami ne ukinja delovnih mest.

V sedanjih razpravah o oblikovanju novih občin pa velikokrat opozarjajo, da so še vedno nerešena nekatera bistvena vprašanja. Med drugimi tudi najpomembnejše, to je financiranje prihodnjih občin. Kot je znano, v tujini gospodarijo z zemljišči in drugimi nepremičninami občine, pri nas pa si jih je prilastila država.

Tako so s pripravami na referendum že piheli v prenekanter občini in krajevni skupnosti, predsedniki občinskih skupščin pa so v položaju, ki jim ga določa zakon, zgolj sklicatelji zborov, na katerih bodo občani oblikovali svoje referendumske območje za ustanovitev nove občine. Skratka, gre za zelo natrpan urnik raznih opravil, zato je upravičeno vprašanje, če bo vse to možno izvesti v tako kratkem času. Ob vsem tem morda ni odveč poudariti, da so bile politične stranke, ki so v svojih programih na lokalni ravni podregionalizacijo Slovenije razumele tudi nove občine, skoraj po pravilu do zadnjega tiho in jih zdaj organi krajevnih skupnosti in občin pozivajo k sodelovanju.

Sicer pa povečini v Pomurju razumejo zakonodajo tako, da se občani odločijo za novo občino, stranke pa si potem na volitvah izborijo svetniške seje in župana. Če bodo torej vsi dohiti vse roke, bomo imeli v bližnji prihodnosti v pokrajini ob Muri zares veliko novih občin. Pa veselo na delo!

MILAN JERŠE

OBVESTILO ŽIVINOREJCEM!

Vse živinorejce v občini Lendava obveščamo, da so za odpravo posledic suše lahko deležni regresa pri nakupu živinske krme, in sicer:

- regresa za nakup ječmena in koruze iz republiških blagovnih rezerv,
- regresa za nakup sena (15 SIT/kg - normativ do 350 kg/GVZ),
- regresa za nakup koruzne silaže (3 SIT/kg - normativ do 700 kg/GVZ),
- regresa za nakup beljakovinske krme (soja, tropine, ... - 35% drobnoprodajne cene - normativ do 60 kg/GVZ),
- za jeseni kupljeno sveže koruzno zrnje je regres 8 SIT/kg (normativ do 300 kg/GVZ)
- za jeseni kupljeno koruzno silažo je regres 3 SIT/kg (normativ do 700 kg/GVZ).

O regresiranju nakupa trsnih cepjenk, semenskega krompirja in semenske koruze bodo kmetovalci obveščeni pozneje. Podrobnejše informacije so na voljo pri kmetijski svetovalni službi, pri vaši kmetijski združitvi ali neposredno pri sekretariatu za gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Lendava.

Koliko je vredna občanova duša

Občinski funkcionarji trostijo med ljudi strah pred novimi manjšimi občinami. Uspešno, saj imajo dolgotrajna izkustva iz administrativne demagogije. Ljudje jim pravijo občinarji. Občinarji se znajo zelo dobro živeti v bojazni ljudi. Ne zato, ker bi se želeli poistovetiti z njihovimi težavami, da bi jih laže razumeli in jim potem šli na roko. V njihovo kožo se vživljajo, da bi jih boljše spoznali in potem še učinkoviteje strašili. Tako si povečujejo avtoriteto.

Srednji sloj določa vrednote in mentaliteto družbe. Določajo jih kot kolektivni subjekt, torej anonimno, po diktatu večine. Občinarji sodijo med najbolj reprezentativne predstavnike tega sloja. Čeprav so mutanti. Običajen predstavnik srednjega sloja je anonimni, zato ne more nikoli sam od sebe sprožiti formiranja kakega novega javnomnenjskega stališča. Občinar pa je to zmožen narediti, v tem je njegova mutantnost.

Ker to lahko naredijo, tako tudi delajo. Prav jim pride vsak javni nastop, da pripovedujejo, kako slabo bo, če se bodo zdajšnje občine razdelile na manjše. Take izjave, ki si jih običajni pripadnik srednjega sloja na tako izrazit način ne upa izreči, se čudovito sprijemajo s standardno srednjeslojevsko konzervativnostjo. Ne zaupaj v nič novega, varno in gotovo je samo, kar je staro. Tako se glasi vodilno srednjeslojevsko geslo.

Temu zastraševanju z majhnimi občinami se je mogoče upreti samo z razgrnitvijo dejstev. Kajti mi smo prepričani, da so manjše občine boljše, da so boljše od velikih. Razgrnimo torej dejstva, razdelimo list papirja na dvoje in zapisujemo - zgoraj argumente proti razdelitvi zdajšnjih občin na manjše, spodaj argumente za.

Proti

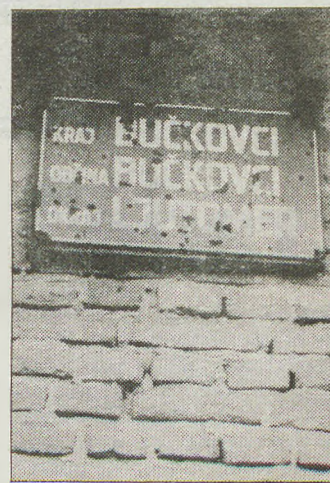
- Male občine ne bodo imele dovolj denarja;
- v malih občinah se bo huje kot v velikih razpasla birokracija;
- male občine bodo brez vpliva, nihče se ne bo menil zanje.

Za

- Resnica je taka, da bodo imele male občine več denarja, kot so ga dobivale doslej, ko so kot krajevnne skupnosti izgubljene čepele pod velikimi občinami. Pobirale bodo nekatere davke. Res pa je, da je malo verjetno, da bi katera iz teh davkov nabrala dovolj denarja za vse občinske dejavnosti. Nedvomno pa jih bo možnost, da si pridobijo občinske davke, zelo produktivno mučila in bodo skušale povzročiti čim večjo predprodajo nepremičnin, čim več premoženjskih prenosov in kar se da veliko igranja na srečo. Kar jim bo do neke povprečne vsote v njihovem velikostnem razredu manjkalo, jim bo dala država. Dala jim bo toliko, da bo javna poraba na prebivalca lahko dosegla najmanj 90 odstotkov povprečja državne porabe.

Poglejmo primer: Beltinski predsednik krajevnne skupnosti Jože Kavaš je računal in izračunal takole. Tačas je povprečna poraba na slovenskega prebivalca 29.385,00 SIT, 90 odstotkov od tega je 26.446,00. Po štetju iz leta 91 bo beltinska občina, v katero bodo vključeni Bratonci, Dokležovje, Izakovci, Gančani, Lipovci, Melinci in Lipa, štela 8.505 duš. Beltinska občina bo v letu dni lahko torej obrnila najmanj 224.914.725,00 SIT, kolikor znese 26.446,00 krat 8.505. In naslednje leto spet, oziroma ustrezno več, kakor se bo večala javna poraba v državi.

»Koliko pa ste dobili na leto doslej, sem vprašal na zadnjem se-

stanku v Lipovcih nekatere, ki so nekaj govorili, da je za investicije to premalo,« pripoveduje Kavaš. Šešli so se »mali župani«, predsedniki krajevnih skupnosti v prihodnji beltinski občini. »Nekateri naši predsedniki so še negotovi. Ne glede tega, kam bodo spadali v občino, to je jasno, da v Beltince.« Celokležovski župan je bolj za beltinsko kot bakovsko občino.

(Govori se tudi, da bi v beltinsko občino stopile tudi Bistrice in Odranci, raje kot v Črenšovce. Kavaš se je na to omembo odzval zelo umerjeno, rekel je, da naj se odločijo, kakor menijo.)

- V način, kako se bodo občine plačevale, je vgrajeno zdravilo proti razrastu birokracije. Če bodo na občini zaposlili veliko ljudi, ne bodo imeli denarja za druge reči. Kavaš meni, da jim bo v Beltincih potem, ko bodo odrinili za vzdrževanje objektov in plače, moralo letno ostati 40 odstotkov za naložbe.

V zdajšnjih velikih občinah so premetavali tolikšen denar, da so lahko zaposlovali še in še. Omejeni so bili samo s številom pisarn in prostorom za stole in mize. Po-

membrno je še tole: v majhnih občinah ne pride tako kmalu do administrativnega navdušenja, kakor v rekel Dostojevski. Kjer jih je pisarniških na kupu, tam se prej pridružijo mladi - iz čistega navdušenja.

- Male občine bodo zanimive reči. V njih se bo uredilo mnogo kaj. Ne takoj v začetku, ker ljudje ne bodo hipoma identificirali z novim občestvom. Potem pa vsak dan lepše. Najprej bodo posod postavili smerokaze, nato pred vami in za njimi, vse bodo oštevilčene, številke bodo našle raščale proč od smeri občinskega središča. Skratka, krasno se bodo dalo orientirati. Kar bo tudi potrebno, saj bodo v občine prihajali poslovneži, ki jih bodo vabili župani in jim ponujali različne ugodnosti za podjetništvo. Odlaganje odpadkov bodo urejena, okolica tudi, ker bodo občine med seboj tekmovala, katera je lepša. Ker so zgrajene na sodobnejši načelu kot država, saj so manjše, nje, majhno pa je lepo, je priložnost na njihovi strani.

Sklep: občinarji mi verjetno

STEFAN SMOLČIČ

Vsak četrtek Vestnik

Gornjeradgonska občina se združuje

Ne le pri Vidmu ob Ščavnici, o čemer smo na široko poročali v prejšnji številki, ampak tudi v Apačah in Radencih želijo ustanoviti novi občini. Kakšne so njihove utemeljitve?

Izrazita geografska enota

Občina Apače naj bi zajemala območje sedanjih krajevnih skupnosti Apače in Stogovci, torej celotno Apaško dolino. Pripadali naj bi ji kraji: Apače, Črnci, Lešane, Lutverci, Mahovci, Nasova, Plitvica, Segovci, Žepovci, Drobinci, Grabe, Janhova, Novi Vrh, Podgorje, Pogled, Spodnje Konjišče, Stogovci, Vratji Vrh, Vratja vas, Zgornje Konjišče in Žiberči. Vsega skupaj je to 21 vasi, v katerih živi 3.857 ljudi. Občina, ki je zajemala prav vse omenjene vasi, je že obstajala. Tedaj je živelo v teh krajih 4.940 ljudi, spadala pa je v srez Ljutomer. Zanj so v Leksikonu Dravske banovine 1927. leta zapisali: »Je izrazita geografska enota, ki jo na severu omejuje Mura, na jugu pa jo oklepajo v polkrogu Slovenske gorice, ki se pri Gornji Radgoni in Cmureku in zahodno od Gornje Radgone čisto približajo Muri. Apaško polje meri 35,5 kvadratnega kilometra in leži na nadmorski višini od 212 do 218 metrov... Zemlja je peščena in ilovnata, je srednje rodovitna. Prebivalstvo se ukvarja s poljedelstvom, živinorejo in sadjarstvom... Vsi produkti se prodajajo na domače in inozemne trge. V vsej občini je močno razvita kurjereja; jajca se izvažajo na inozemski trg...«.

Izpolnjujejo določila 13. člena

Predsednik krajevnne skupnosti Apače Jože Cmor, ki je seveda velik zagovornik organiziranja prebivalstva Apaške doline v novi samostojni občini, meni, da ima to območje vse možnosti, ki jih določa 13. člen zakona o lokalni samoupravi za življenje neke lokalne skupnosti.

»Tako v Stogovcih kot v Apačah imamo osnovni šoli, dokaj razvita je telefonija; imamo pošto, veliko trgovin, nismo odrezani od sveta, saj skozi našo dolino pelje pomembna regionalna cesta, ki pove-

zuje Gornjo Radgono in Trate, kjer je mednarodni mejni prehod, in vodi dalje proti cesti med Sladkim Vrhom in Lenartom... Imamo zdravstveno postajo, tu je sedež župnije, na našem območju je vedno več obrtnikov in povečuje se število zasebnih podjetij, in to kaže, da se na tem območju da ukvarjati s pridobitniško dejav-

Tudi v Apačah ne bo težav s prostori za sedež nove občine, kajti pred nekaj leti, ko so gradili tole poslopje, v katerem je pošta, so predvideli 90 kvadratov za krajevno skupnost - skorajšnjo občino.

nostjo. Odpisali pa tudi nismo družbenega kmetijskega gospodarstva in njegovih dejavnosti, saj četudi se bo privatiziralo oziroma se razdrobilo na več lastnikov, s tem nimamo česa izgubiti, prej narobe: lahko samo pridobimo. Logično lahko sklepamo, da bodo dejanski lastniki še boljši gospodarji. Računamo tudi, da bo oživila dejavnost v prostorih nekdanje apaške Line; kaj naj bi pa to bilo, ni niti tako pomembno, glavno je, da se bodo ljudje zaposlili in da bo imela tako občina več dohodka. Računamo tudi na večje prihodke v sedanjem zasebnem kmetijstvu...«.

Nova »občinska« stavba čaka

Jože Cmor je v nadaljevanju povedal, da so bili v Apačah že pred nekaj leti dolgovodni, saj so v središču vasi zgradili poslovno stavbo, v katero pa niso preselili le pošte, ampak je v njej okrog 90 kvadratnih metrov prostorov tudi za sedanje potrebe krajevnne skupnosti, skorajšnji sedež občine Apače. Pristavil je, da so v Apačah nekoč že imeli občino, celo policijsko po-

tudi na teh 3-4 hektarjih zemlje, kolikor je menda imajo v povprečju, iztržili več, ko bi se le našel kdo, ki bi organiziral pridelavo, ki ne potrebuje veliko površin, ampak predvsem pridne roke. Veliko naših ljudi hodi na delo v Avstrijo, kjer opravljajo dela pri pridelovanju vrtnin. Zakaj tega ne bi počeli doma - na lastni zemlji? Dalje: imamo možnosti za lovni in ribolovni turizem. Spet bi se lahko zgledovali po naših sosedih Avstrijcih z druge strani Mure, kjer imajo dobro organizirano ribogojstvo,« je komentiral apaški predsednik.

Iz tega, kar je povedal Jože Cmor, sem izluščil, da bo potlej, ko bo v Apačah občina, ki bo imela vse niti v rokah (pregled nad vsem, zlasti pa gospodarskim dogaja-

Očitno je, da je tudi v velikem interesu Zdravilišča Radenska, da bo v Radencih samostojna občina, saj je za njen sedež namenila del prostorov v Prekmurskem domu.

njem), povsem drugače. Upravljaljo bodo domači ljudje, za katere pa ne bo nujno, da bodo vsi profesionalci.

Povsem nova občina Radenci

Za samostojno občino se navdušujejo tudi v Radencih. Vanjo naj bi bili vključeni kraji, ki spadajo v krajevni skupnosti Radenci in

Kapela: Boračeva, Hrastje-Mota, Janžev Vrh, Melanjski Vrh, Radenci, Rihtarovci, Sratovci, Turjanci, Hrašenski Vrh, Kapelski Vrh, Kobilščak, Kocjan, Murski Vrh, Murščak, Okoslavci, Paričjak, Radenski Vrh, Rački Vrh, Spodnji Kocjan, Turjanski Vrh, Zgornji Kocjan in Žrnova. Ta občina naj bi potemtakem zajemala 22 krajev, vseh prebivalcev na tem območju pa je 5.464. Seveda bi tako ostalo, če bi se vse omenjene vasi hotele priključiti oziroma vključiti v novonastalo občino Radenci, kajti kot smo poročali prejšnjič, v akciji so Jurjevčani, ki hočejo za svojo občino pridobiti čimveč krajev, pa tako tudi z območja krajevnne skupnosti Kapela. Na terenu pa so tudi govorice, da »turi-

vanje; imajo osnovno in srednjeturistično-gostinsko šolo, postojipolicijsko postajo, pred nekaj leti so ustanovili župnijo in seziidali velik sakralni objekt. Logično je pričakovati, da bo nova občina Radenci svoj razvoj na osnovnih dejavnostih, ki že zdaj dajejo temu območju samosvoj utrip, vendar tudi ni mogoče govoriti na pamet, da si ne bo prizadevala za razvoj kmetijstva. Radenci so morda najmanjveč »krivi«, da so se razplamtele ideje o »razdružitvi« gornjeradgonske občine, tudi zato, ker je Zdravilišče Radenska že preneslo nekatere dejavnosti v »novo« občino Radenci: avtobusno postajo, poletno kopališče, čistilno napravo, komunalno enoto Ekos... to poudarjajo pa je novi občini tudi že namenilo prostore v Prekmurskem domu.

»Občina« že prevzema naloge

»Svet krajevnne skupnosti Radenci se je zavzel za pospešeno ustanavljanja občine,« mi je zagotovil predsednik sveta krajevnne skupnosti Radenci Jože Ivačič. Navdušeni so tudi roke, do katerih naj bi izvedle potrebne postopke in julija naj bi že izvolili občinski svet. O vsem tem sva se pogovarjala, preden je ustavno sodišče razveljavilo samopiti 95. člen zakona o lokalni samoupravi in s tem postavilo na glavo dobršen del prejšnjega vodnega reda, se zlasti v tistih okoljih, kjer so čimprej hoteli imeti svojo občino, ki jih bo popeljala v lepše čase. V Radencih se seveda ne dajo, da se tudi tedaj, ko bodo imeli svojo občino, ne bosta oddala med in mleko, ampak bo treba raziti, so pa prepričani, da bodo imeli več denarja, četudi bo gospodarstvo na sedanjih ravni. Zdjaj krajevnna skupnost iz občinskih proračuna letno 3,5 milijona tolarjev, to je - gledano z oči mase krajevnih skupnosti - morala biti, za turistični kraj, kot so Radenci, pa seveda veliko veliko malo. Ko bodo imeli svojo občino, bo več denarja, ki ga bodo usmerili (ali pa pridobili s prevelikimi davki), ostalo za lastne potrebe.

STEFAN SMOČIČ

Dogajanja na Ljubljanski borzi

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 25. 1. 1994 in ponedeljkom 31. 1. 1994.

V tem tednu so naraščali tečaji večine obveznic, tečaj obveznice RSL 1 je tako pristal na 101,4, RSL 2 na 109,5, RSL 8 na 92,3, Mesto Ljubljana 109,0, Gorenje, kateremu je pred slabimi štirinajstimi dnevi zapadel kupon na 102,1, občini Zagorje pa na 84,2. S tem so se zmanjšali donosi teh obveznic in sicer RSL 1 na 7,61% RSL 2 na 8,23%, MLJ na 9,72, GOR na 8,33, največji donos med obveznicami pa ima trenutno obveznica Občina Zagorje, ki pri prej navedenem tečaju prinaša 19,39% donos. Tečaj in donos te obveznice, saj je bilo z večjimi investitorji dogovorjeno drugačno izplačilo, kot je zapisano v amortizacijskem načrtu, kako bo z izplačilom naslednjega kupona pa je prav tako negotovo.

Uvrščena kotacija I – obveznice

Enotni tečaj obveznice RSL 1 je 25. 1. ostal na ponedeljkovem nivoju 100,1 pri prometu 1394 lotov, naslednjega dne porasel na 100,3, ko je bilo za 8507 lotov prometa, v četrtek pa na 100,7 (2434 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj porasel in sicer na 101,3, ko je bilo za 6226 lotov prometa, v petek pa na 101,4.

Upadel je 25. 1. enotni tečaj obveznice RSL 1 z davčno olajšavo in sicer iz 99,3 na 98,6, ko je bilo za 52 lotov prometa, vendar se je naslednjega dne vrnil na 99,3 pri 1154 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v četrtek, prometa pa je bilo za 15 lotov. V petek je njen enotni tečaj porasel na 99,4, ko je bilo za 407 lotov prometa, v ponedeljek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 99,4.

V tem tednu je pričel naraščati enotni tečaj obveznice RSL 2, 25. 1. je tako porasel iz 108,0 na 108,1 pri 813 lotih prometa, naslednjega dne na 108,3, ko je bilo za 628 lotov prometa, v četrtek pa za kar 1,0 odstotno točko na 109,3 (1462 lotov prometa). Njen enotni tečaj je rahlo porasel tudi v petek in sicer na 109,4, ko je bilo za 623 lotov prometa, v ponedeljek pa na 109,5.

Za kar 3,0 odstotne točke na 106,0 je 25. 1. poskočil enotni tečaj obveznice RSL 2 z davčno olajšavo (tako sedaj zanjstaja za istoimensko obveznico brez izkoriščene olajšave le še za 2,0 odstotni točki). promet pa je bil tudi tokrat skropljen (6 lotov). V petek in ponedeljek so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 106,5.

Po desetih dneh je bil 27. 1. ponovno opravljen promet z obveznico RSL 8 in sicer je 20 lotov te obveznice zamenjalo lastnika, njen enotni tečaj pa je nekoliko porasel iz 92,0 na 92,3.

Uvrščena kotacija II – obveznice

Z obveznico Mesto Ljubljana je bil 25. 1. sklenjen aplikacijski posel z 2 lotoma po nespremenjenem te-

čaju 106,0, naslednjega dne pa še z 8 loti po tečaju 106,1. Na četrtkovem borznem sestanku je 90 lotov te obveznice zamenjalo lastnika, njen enotni tečaj pa je porasel na 106,3. V petek je njen enotni tečaj poskočil na 107,9 pri 206 lotih prometa, v ponedeljek pa na 109,0.

Prosti trg – obveznice

Enotni tečaj obveznice Gorenje je 25. 1. ostal na nivoju prejšnjega dne 102,0, ko so bili prijavljeni aplikacijski posli s 23 loti, naslednjega dne je zdrsnil na 101,7 pri 636 lotih prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v četrtek, prometa pa je bilo za 533 lotov. Tudi v petek je njen enotni tečaj rahlo zdrsnil (101,6), ko je bilo za 587 lotov prometa, v ponedeljek pa so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 102,1.

Po obveznici LEK 1 so od torka do četrta investitorji povpraševali po tečaju 96,0, v petek pa po tečaju 99,0, vendar ponudbe teh obveznic ni bilo. V torek in sredo je bil tečaj povpraševanja pri obveznici LEK 2 101,0, v četrtek pa je padel na 99,0, vendar tudi pri tej obveznici ni bilo ponudbe. V petek je 50 lotov teh obveznic zamenjalo lastnika, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 102,0.

V torek 25. 1. je enotni tečaj obveznice Občina Laško sicer padel iz 89,0 na 88,8, ko je bilo za 614 lotov prometa, vendar je že naslednjega dne pričel ponovno naraščati. Tako je v sredo porasel na 89,1 pri 409 lotih prometa, v četrtek pa na 89,5 (1400 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj porasel in sicer na 90,0, ko je bilo za 956 lotov prometa. V ponedeljek pa kar na 90,9. 26. 1. je za 1,0 odstotno točko (85,0) padel enotni tečaj obveznice Občina Šmarje, ko so bili prijavljeni aplikacijski posli s 65 loti, vendar je v četrtek poskočil za kar 3,5 odstotne točke na 88,5 pri 16 lotih prometa, v petek pa še za 1,5 odstotne točke na 90,0, ko je bilo le za 2 lota prometa. Po neznatnem ponedeljkovem padcu enotnega tečaja občine Zagorje, je le ta pričel ponovno naraščati. Tako je 25. 1. porasel iz 76,2 na 77,0 pri 878 lotih prometa, naslednjega dne pa kar za 2,0 odstotni točki na 79,0, ko je bilo za 811 lotov prometa. Tudi v četrtek je njen enotni tečaj poskočil, tokrat na 80,5, ko je bilo za 369 lotov prometa, v petek na 81,5 pri 781 lotih prometa, v ponedeljek pa na 84,2.

Stabilen tečaj 105,0 je cel teden zadržala obveznica PTT Celje, prometa z njo pa je bilo za nekaj več kot sto lotov. 25. 1. so imetniki obveznice PTT Nova Gorica ponujali po tečaju 117,0, medtem ko so jo investitorji bili pripravljeni kupiti po tečaju 115,4. Naslednjega dne so se tečajni ponudbe in povpraševanja uskladili pri tečajih od 115,0 do 116,2, enotni tečaj se je izoblikoval na 115,3, prometa pa je bilo za 123 lotov. V četrtek so bili po nespremenjenem tečaju prijavljeni aplikacijski posli s 7 loti, v petek pa je njen enotni tečaj poskočil na 117,5 pri 42 lotih prometa. V torek in sredo se je enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana zadržal na ponedeljkovem nivoju 104,5, skupnega prometa pa je bilo za 156 lotov. Naslednjega dne je bil po nespremenjenem tečaju sklenjen aplikacijski posel po tečaju 104,5, v ponedeljek pa po 104,0.

Z obveznico Rogaška 1 se je v tem tednu trgovalo šele v četrtek, ko je delniška družba Rogaška ZHT izdala sporočilo za javnost, saj je bilo zaradi več kot trideset odstotnega porasta te obveznice 19. 1. začasno ustavljeno trgovanje z le to. Izdajatelj obveznice je v sporočilu za javnost (27. 1. 94) podal obrazložitev porasta njihove obveznice. Po njegovem mnenju je porast tečaja normalna posledica gospodarskega položaja v Zdravilišču Rogaška Slatina, saj so stabiliz-

acijski ukrepi, ki so jih uvedli v začetku prejšnjega leta, znižali stroške poslovanja in izboljšali likvidnost. Prav tako so zmanjšali dolgoročne in kratkoročne obveznosti. Po objavi tega sporočila je v četrtek enotni tečaj te obveznice poskočil za 2,7 odstotne točke na 99,7, ko je bilo za 80 lotov prometa, naslednjega dne na 99,8 pri 246 lotih prometa, v ponedeljek pa nekoliko zdrsnil na 99,5.

Prosti trg – delnice

Enotni tečaj delnice Dadas je po nekoliko večjem padcu v prejšnjem tednu iz 219187 na 200477, v torek ponovno pričel naraščati. V torek 25. 1. je tako porasel le na 200970 pri 267 lotih prometa, vendar je že naslednjega dne poskočil na 211973, ko je bilo za 211 lotov prometa, v četrtek pa na 215109 pri 141 lotih prometa. Tudi v petek je njen enotni tečaj porasel, tokrat na 216519 pri 158 lotih prometa, v ponedeljek pa na 218072, ko je bilo za 93 lotov prometa.

Rahel porast enotnega tečaja je 25. 1. zabeležila tudi redna delnica Finmedia. Njen enotni tečaj je tako v torek porasel iz 99803 na 100001, ko je bilo za 157 lotov prometa, naslednjega dne na 100601 pri 6 lotih prometa, v četrtek pa na 100697 (77 lotov prometa). Nekoliko bolj je njen enotni tečaj porasel v petek in sicer na 101945 pri 98 lotih prometa, v ponedeljek pa kar na 107515, ko je bilo za 100 lotov prometa.

Z delnico Grad se tudi v tem tednu ni trgovalo, tečaj povpraševanja po tej delnici se je v letošnjem letu gibal med 2200 in 2300, tečaj ponudbe pa med 2600 in 2700, zadnji sklenjeni posel s to delnico pa je bil 25. 11. 1993, njen enotni tečaj pa se je tedaj izoblikoval na 2475.

Rahlo, a vztrajno tudi v tem tednu narašča enotni tečaj prednostne delnice KBT. V torek 25. 1. je tako porasel iz 42200 na 42288 pri 113 lotih prometa, naslednjega dne na 42384, ko je bila za 49 lotov prometa, v četrtek pa na 42550 (68 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj porasel na 42572 pri 61 lotih prometa, v ponedeljek pa na 42751, ko je bilo za 75 lotov prometa.

Nihal je v tem tednu enotni tečaj delnice LEK. V torek je tako padel iz 13501 na 13000, ko je bilo za 222 lotov prometa, naslednjega dne porasel na 13657 pri 124 lotih prometa, v četrtek pa na 14026 (99 lotov prometa). V četrtek je njen enotni tečaj padel na 13746 pri 109 lotih prometa, v ponedeljek pa porasel na 14195, ko je bilo za 75 lotov prometa.

25. 1. je enotni tečaj delnice MK Založba padel iz 5000 na 4900, ko je bilo za 912 lotov prometa, vendar se je naslednjega dne vrnil na 5000 pri 120 lotih prometa. Rahlo je njen enotni tečaj porasel tudi v četrtek in sicer na 5014, ko je bilo za 251 lotov prometa, v petek na 5122 pri 302 lotih prometa, v ponedeljek pa na 5398 (427 lotov prometa).

Enotni tečaj delnice NIKA je v tem tednu v glavnem naraščal. Tako je 25. 1. porasel iz 86969 na 88417, ko je bilo za 353 lotov prometa, naslednjega dne na 88841 pri 133 lotih prometa, v četrtek pa na 89247 (255 lotov prometa). V petek je njen enotni tečaj sicer padel na 88781 pri 86 lotih prometa, vendar je v ponedeljek ponovno porasel, tokrat na 89157, ko je bilo za 54 lotov prometa.

Enotni tečaj delnice Probanke je v tem tednu nihal. 25. 1. je tako porasel iz 19728 na 19971, ko je bilo za 422 lotov prometa, naslednjega dne zdrsnil na 19737 pri 874 lotih prometa, v četrtek pa porasel na 19899 (1575 lotov prometa). Tudi v petek je njen enotni tečaj rahlo porasel in sicer na 19914 pri 641 lotih prometa, v ponedeljek pa na 19934, ko je bilo za 895 lotov prometa.

Prednostna delnica Rogaške je v začetku tega tedna padala. 25. 1. je njen enotni tečaj pristal na 2382 (-18,00 tolarjev), ko je bilo za 440 lotov prometa, v sredo na 2247 pri 540 lotih prometa, v četrtek pa 2229 (450 lotov prometa). V četrtek je njen enotni tečaj sicer nekoliko porasel na 2303, ko je bilo za 1111 lotov prometa, vendar je v ponedeljek ponovno padel, tokrat na 2254 pri 149 lotih prometa.

26. 1. je enotni tečaj delnice Salus porasel iz 7108 na 7120, ko je bilo za 50 lotov prometa s to delnico, naslednjega dne na 7438 pri 160 lotih prometa, kar predstavlja približno 4,5 odstotni porast, v petek pa so bili s 60 loti prijavljeni aplikacijski posli po tečaju 7432.

TONČKA BOŽINOVIČ

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Štev. 50101-603-43533
HVALA!

Ugodno pri ZAGAVCU:

- pustne maske (plastične) od 95 ATS, gumijaste od 299
 - računalniki od 59
 - volkmani od 149
 - avtoradio od 389
 - otroške usnjene žoge od 99
 - kozmetika, parfumi od 49
 - laki in šminke od 20
 - kakovostne ure Casio od 99
 - orgle Casio od 399 ATS
- Firma ZAGAVEC**
Avstrijska RADGON
Langgasse, dve trgovini
tel. 9943 34762569

ABC POMURKA SKZ PANONKA

MURSKA SOBOTA, z.o.o., Markišavska 3, 69000 MURSKA SOBOTA

ZBIRANJE PONUDB ZA NAJEM POSLOVNIH PROSTOROV

- Prodajno-skladišni prostor v **Gedrovcih**, s telefonom in opremo (150 m²); zunanji prostor 700 m²;
- Prodajno-skladišni prostor v **Bakovcih**, Partizanska 39 (320 m²), zunanji prostor 4000 m²;
- Prodajno-skladišni prostor v **Vadarcih** (150 m²) z dvoriščem;
- Pisarniški prostori v **M. Soboti**, Markišavska 3 (sejmišče). Ponudbe pošljite na gornji naslov do 11. 2. 1994 (komisiji za najem prostorov).

PONUDBA MS TEDNA

Turistično kmetijsko in trgovsko podjetje d.o.o.

KLJUČAROVCI 19, SLO-69242 Križevci pri Ljutomeru, tel, fax: 069/87-887, 87-731

- semenska koruza PIONEER, BC, krompir, jari ječmen, oves
- umetna gnojila vseh vrst
- zaščitna sredstva
- kmetijska mehanizacija vseh slovenskih proizvajalcev

MOŽNOST NAKUPA NA OBROKE

- gradbeni material: opeka, strešna kritina bramac, bobrovec, salonitne plošče, cement, apno...

ODSLEJ MS TUDI V LJUTOMERU

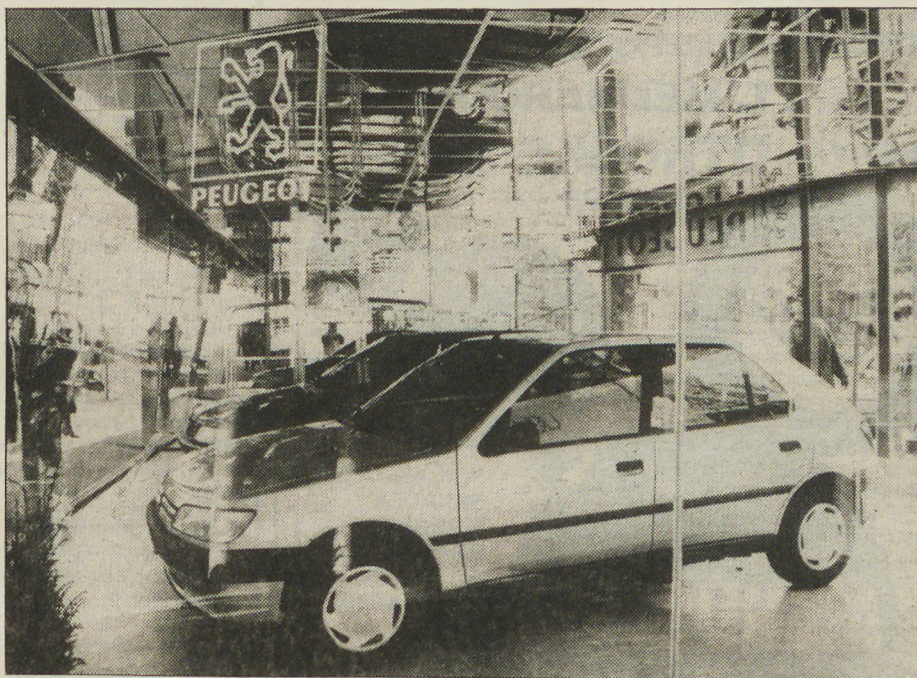
Prešernova 40, telefon: 83 020, 83 021

- bela tehnika, akustika, vodovodni in toplovodni material

Kupovati moramo znati!

Nov salon vozil Peugeot

V ponedeljek je soboški Avtobusni promet odprl avtosalon za prodajo avtomobilov blagovne znamke Peugeot. Postavili so ga na avtobusni postaji, naložba je vredna 2 milijona tolarjev. V salonu so na voljo Peugeotova osebna in dostavna vozila ter pestra dodatna oprema za avtomobile.

Ponujajo ugodne možnosti nakupa, in sicer za fizične osebe najem posojil od enega do štirih let, za pravne osebe lizing od dveh do treh let, možnost zamenjave staro za novo in posredništvo pri prodaji rabljenega vozila. V sklopu Avtobusnega podjetja deluje tudi pooblaščen servis za vozila Peugeot, ki pa je ostal na Bakovski cesti. Avtosalon je odprt vse dni v tednu od 7. do 15.00 ure, ob sobotah do 12.00, podrobnejše informacije pa posredujejo po telefonu 31 282.

Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
15008 62-236. Telefaks: 0608 62-652
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
Tel. 01 131-555. Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
Tel. 022 23-460. Telefaks: 022 23-460

TEKOČI RAČUN

Imetnikom TR CREDITANSTALT – NOVA BANKA ponuja:

- višjo obrestno mero (od 0,75 R – R + 5% na dnevno stanje);
- namesto limita posojilo na TR (do 1.000 DEM v tolarški protivrednosti);
- možnost pridobitve plačilne kartice MAGNA, ki jo izdaja Petrol Ljubljana.

Obiščite našo enoto v M. Soboti v Lendavski 11.

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

Prispevki za opremo ginekološko-porodniškega oddelka v Soboti

Ginekološko-porodniški oddelki v Murski Soboti je 19. 12. 1993 organiziral dobrodelni orgelski koncert, katerega izkupiček je namenjen za nakup nove opreme na Ginekološko-porodnem oddelku. Zbrali smo 111.800,00 SIT. Do sedaj so na žiroračun nakazali svoje prispevke:

Optika Sonja Jureš, Rakičan, 3500,00 SIT; Jože Pavlinjek, Temlinova 4, M. Soboti, 3000,00 SIT; Gostilna Rajh, Bakovci, 5000,00 SIT; Slavko Mešič, Ob progi, M. Soboti, 3000,00 SIT; Služba družb. knjigovodstva M. Soboti, 30.000,00 SIT; Horser, Gornji Lakoš, 10.000,00 SIT; Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, 50.000,00 SIT; Ludvik, Elizabeta Gumilar, Mikloša Kuzniča 16, M. Soboti, 5000,00 SIT; Jože Ratnik, odvetnik, 15.000,00 SIT; Leonida Horvat-Letonja, M. Soboti, 10.000,00 SIT; Pomurske lekarne Murska Soboti, 40.000,00 SIT; Radenska Zvezda M. Soboti, 15.000,00 SIT; Marija Cipot, Venus, M. Soboti, 10.000,00 SIT; Sredstva za finan. družb. dejavnosti Murska Soboti, 2.000.000,00 SIT; Proračun Skupščine občine Lendava, 20.000,00 SIT; Claudia Shop, Murska Soboti, 10.000,00 SIT; Šarika Hiršl, Murska Soboti, Temlinova 3, 10.000,00 SIT; Jože Tratnjek, Strojno ključavničarstvo, Gančani 122a, 15.000,00 SIT; Galex, d.o.o., Murska Soboti, 40.000,00 SIT; Zlatarstvo Franca Danča, M. Soboti, Slomškova 53, 20.000,00 SIT.

Vsem se za njihov prispevek najlepše zahvaljujemo.

Denar bo porabljen za novo laparoskopsko linijo.

Vljudno prosimo, da svoje prispevke za novo opremo nakazujete na številko žiroračuna: SPOŠNA BOLNIŠNICA MURSKA SOBOTA 51 900-609-90030, s pripisom »za nakup opreme ginekološko-porodniškega oddelka«.

Pomagajo tudi Italijani

Pisma za Sarajevo

Številni Pomurci, ki imajo sorodnike in prijatelje v Sarajevu, v glavnem že vedo, da si z njimi lahko dopisujejo s pomočjo obrazcev Rdečega križa Slovenije (lahko jih dobijo na sedežih občinskih organizacij RK) in s posredovanjem Adventistične humanitarne organizacije ADRA (predstavnštvo je tudi v Murski Soboti). Toda vsi ti načini pošiljanja pisma v Sarajevo in iz Sarajeva, so prepočasni, čeprav so dragoceni. Zna miniti mesec ali pa še več, da pride pismo v Sarajevo in potem odgovor iz glavnega mesta Bosne in Hercegovine. Na ta način se, še posebno zaradi sarajevskih razmer in stalne smrtni nevarnosti, izgublja aktualnost komunikacij.

Kot najhitrejši dostavljalec pošte v Sarajevo se je v zadnjem obdobju izkazala italijanska humanitarna organizacija iz Padove. Pismo, z napisanim naslovom v Sarajevu, morate vtakniti v drugo kuverto in poslati na naslov: BEATI I COSTRUTTORI DI PACE

Via Marsilio da Padova 2
35139 Padova - Italija

Pismo bo hitro dostavljeno v Sarajevo, hitro pa bo prišel tudi odgovor, pri čemer mo-

rate seveda v pismu svojim Sarajevčanom sporočiti, da vam pišejo na enak način kot vi njim (o organizaciji iz Padove se v Sarajevu že veliko ve).

Na ta način lahko pošljete v Sarajevo v pismu tudi 300 nemških mark ali več (manjše vsote so v Sarajevu brez-vredne).

Podrobne informacije lahko dobite in vzpostavite stik s Padovo po telefonu: (049) 8755897 - 8762902 ali telefaksu 049/8762902.

ISNAM TALJIĆ

MURSKI VAL RAZPISUJE NATEČAJ ZA 1. MEDNARODNI FESTIVAL OTROŠKE ZABAVNE GLASBE

PRIČAKUJEMO SKLADBE S PRIMERNIMI BESEDILI DO KONCA FEBRUARJA.

PRIJAVE POŠLJITE NA MURSKI VAL, SLOVENSKA 41, 69000 MURSKA SOBOTA (za festival Mehurček).

Kaže, da bo klopi v srednjih šolah v Pomurju dovolj, le če bodo za vse prave

Bliža se poklicna odločitev

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije je že objavilo vpisne pogoje za učence, ki v tem šolskem letu končujejo obvezno osnovno šolo in se nameravajo vpisati na eno izmed srednjih šol v naši državi. Razpis bo objavljen 28. tega meseca, do 30. marca pa bodo imeli osmošolci čas za prijavljanje na izbrano šolo. Vmes, in sicer 11. in 12. marca, bo na vseh srednjih šolah informativni dan.

Konkretnih oziroma, bolje rečeno, dokončnih podatkov, kakšna bo ponudba srednjih šol v soboški, radgonski, ljutomerski in lendavski občini (pomurska regija, zaenkrat še obstaja, op. p.), ta hip še ni. Skoraj gotovo pa lahko zapišemo, da bistvenih sprememb v primerjavi z lanskim letom ne bo. Le Srednja strojna in tekstilna šola M. Soboti bo poskušala pridobiti nov program, in sicer elektrotehnik elektroniki. Torej lahko pričakujemo, da bodo naše srednje šole razpisale okrog 1.350 prostih učnih mest za šolsko leto 1994/95, in to v 20 programih oziroma nekaj več poklicnih smereh. Številčno je to dovolj (celo preveč), vendar kaj, ko se učenci nimajo namena tako lepo porazdeliti, kot bo znašala razpisna ponudba. Na to kažejo tudi namere o vpisu oziroma podatki, ki jih je zbrala strokovna služba Republiškega zavoda za zaposlovanje - Enota Murska Soboti.

Od 1724 učencev v pomurskih občinah, ki končujejo v tem šolskem letu obvezno osemletko (niso zajeti učenci šol s prilagojenim programom), se jih 6 namerava čimprej zaposliti, ne da bi nadaljevali šolanje, 5 jih želi ostati na kmetiji, 63 pa jih še okleva, kam po osnovni šoli.

V 4-letne programe (v Pomurju in zunaj regije) se jih namerava vpisati 927 učencev ali 53,6 odstotka. To je delni premik navzgor, toda v večini drugih regij v Sloveniji je ta odstotek višji, kar pomeni, da

imajo višje izobrazbene cilje (v ljubljanskih občinah je ta odstotek 73,8, na območju Kranja 69,8, v mariborski regiji 58 odstotkov itd.). Ker bo v Pomurju razpisanih predvidoma 27 oddelkov 4-letnih programov (za okrog 810 učencev), to na papirju pomeni, da je za vse dovolj mesta. Vendar pa je za nekatere programe zanimanje občutno večje, kot bo dovoljeval razpis, kar velja še posebej za poklice ekonomski tehnik, za katerega se namerava izobraževati na Srednji ekonomski, trgovski in upravno-administrativni šoli M. Soboti 164 učencev. Če bodo vsi vztrajali pri tej nameri, bo morala šola sprejeti sklep o omejitvi vpisa, torej se odločiti za izbiro kandidatov na podlagi rezultatov testiranja in splošnega učnega uspeha v 8. razredu. Problemov z vpisom pa najbrž ne bodo imeli bodoči gimnazijci, in to ne v Murski ne v Ljutomeru in ne v Lendavi (dvojezični program). Omejitve pa bo gotovo na II. gimnaziji Maribor ter po vsej verjetnosti tudi na I. in III. gimnaziji Maribor. Tja se iz Pomurja vpisujejo večinoma osmošolci iz radgonske občine. Prav tako se zna zgoditi, da bodo omejitve pri vpisu za poklice računalniški tehnik, policist, oblikovalec, vrtnarski tehnik, vzgojitelj predšolskih otrok in verjetno še za kakšnega.

Za triletno programe se je v anketi odločili 690 učencev ali okrog 40 odstotkov generacije (lani 621). V pomurski regiji bo predvidoma razpisanih

25 oddelkov za triletno izobraževanje, to je za okrog 750 učencev, vendar toliko se jih prav gotovo ne bo vpisalo, ker bi nekateri radi postali tudi frizerji, vrtnarji, peki, mesarji, zidarji, slaščičarji, mizarji itd., teh programov pa v Pomurju ni. Potemtakem bodo odšli na šolanje v Maribor in druga mesta. To velja seveda tudi za poklice 4-letnih šol, kot so policaji, kemijski tehniki, ptt tehniki, kozmetični tehniki, gradbeni tehniki, zobotehniki, lesarski tehniki itd. Glede na namere in predviden razpis v 3-letne programe v pomurskih srednjih šolah je možno, da bodo omejili vpis pri kuharjih

Kakor je po eni strani spodbudna namera osmošolcev v Pomurju, da si pridobijo čim višjo srednješolsko izobrazbo, je pričakovati, da vsi ne odo zmogli zahtevnosti 4-letnega izobraževanja. Nekateri predvsem zato, ker pri oblikovanju svoje poklicne kariere ne ocenijo dovolj realno svojih sposobnosti. Zato je pred odločitvijo, kam po osnovni šoli, res potrebno dobro premisliti.

in avtomehanikih. Tudi pri prodajalcih bo najbrž gneča pred vrati, če bo samo nekaj prijav več, kot je sedaj namer. Zelo malo namer pa je za poklice v strojništvu, zato bo tudi razkorak med razpisnimi možnostmi in dejanskim vpisom največji. Tudi za poklic šivilje kaže, da bo naj bi bil vpis za polovico manjši, kot bo na voljo razpisanih mest, vendar se glede na dosedanje izkušnje to skoraj gotovo ne bo zgodilo.

V 2-letne poklicne šole pa se jih namerava vpisati le 27 učencev, vendar bo ta številka na-

zadnje (po končanem svetovanju ali iz drugih razlogov) na brž podobna lanski - 40 vpisanih.

V vsej Sloveniji pa bo letno razpisanih 33.244 prostih učnih mest v srednješolskih klopah, čeprav šteje generacija osmošolcev samo 26.562 otrok. Predvidevamo, da v to število niso všteti učenci, ki obiskujejo osnovne šole s prilagojenim programom (nekoč posebej in tisti, ki jim ni uspelo priiti v 8. razreda. Čemu bi sicer pričali tako veliko rezervo?

Pravilnik o vpisu na srednje šole pa bo prinesel nekatere vsebinske spremembe. Tudi bodo imele šole namreč 3 o 8 dni časa za obveščanje učencev o sprejetju sklenjenih omejitev vpisa (če bo prejet prijavljenih kandidatov bilo za to dobile pristojna vlada), učenci pa bodo lahko prenesli prijavo na drugo šolo v 15 dneh (doslej je bil rok 7 dni). Verjetno najpomembnejša novost pa bo ta, da učenci ne bodo mogli več kandidirati in se prijaviti na šolo, ne bo imela omejitve (za primer, da bi lahko izbrali med dvema šolama), obenem pa kandidirati še na šoli z istim vpisom. Na ta način nekateri izrinili učence, ki so tja vpisali zaradi svoje glave želje.

Pa testiranje iz slovenskega jezika in matematike? Tudi to bo tako kot lani prostovoljno (prvi rok 31. maja in junija, drugi rok pa 21. in 22. junij). Tistim, ki mislijo, da izbrani šoli ne bo omogočeno vpisa, torej sploh ne bo treba opravljati tega preizkusa, pa nihče nima kaj izgubiti, vseeno bolje, če se dajo testirati eni in drugi. Bodo vsaj deli, pri čem so, ozirajoč na kakšno je njihovo znanje.

JOŽE GRAD

Zanje je prostor za vrati

Koliko od številnih kričočev, ki besedno kamenjajo Planince, je ob svojem zgražanju in plunkih vanje zaradi zavračanja terapevtske skupnosti za zdravljenje narkomanov dodalo povabilo: če vas tam ne marajo, pridite k nam, pri nas vam bodo vrata na široko odprta, radi vas bomo sprejeli in vam dali ne le prostor pod soncem, ampak tudi naše razumevanje. Če bi se kot odgovor na dogajanje na Planini pri Rakeku oglašali posamezniki in skupine iz vseh krajev, ki jih drugačnost soljudi sploh ne moti, in bi mlade nesrečnike, zasvojenca takoj sprejeli, potem bi krajanom Planine lahko rekli: pogledajte sebe in svoje zakrknjeno srce. Samo v vas ni pripravljenosti v vsakem človeku videti človeka, ampak v prvi vrsti njegovo drugačnost.

Toda s tem, ko ravnanje drugih črnimo, sami nismo prav nič boljši. Sicer pa, tako pri sebi si postavimo vprašanje: bi jih sam sprejel pod svojo streho, bi mi bilo prav vseeno, če bi mi bili prvi sosedje? Mar ne bi dobili tudi podobnih odgovorov, pomislekov, celo izrazov strahu in ogroženosti, kot so jih navedli ljudje s Planine: »Strah nas je narkomanov, za njimi bodo gotovo prišli preprodajalci mamil, strah nas je za prihodnost naših otrok.«

V teh odgovorih in pomislekih je res mogoče zaznati tudi nepoznavanje dela in življenja don Pierinovi terapevtskih skupnosti, pa vendar je v njih predvsem strah. Pa vendar, jih mar res toliko ogrožajo narkomani, ki bi se prišli zdraviti?

Kratkovidno bi bilo problem v Planini razlagati zgolj kot posledico občutka ali dejanske ogroženosti. Spomnimo se, da smo podoben od-

por pred nekaj leti že imeli v Ljubljani, ko so krajanje za Bežigradom onemogočili te-

lesno prizadetim otrokom, da bi prišli v njihovo bližino oziroma v prazen vrtec. Telesno prizadeti otroci prav gotovo ne bi ogrožali nikogar. Gre vendar za drugačen strah, ki je v notranjosti (vsakega) človeka in ob določenih trenutkih izbije na dan: da ne bi sam ali kdo od mojih bližnjih postal eden od njih, da ne bi prestopil praga, za katerim je DRUGAČNOST. Strah je v nas, da ne bi izgubili svoje telesne in duševne celostnosti, ki je potrebna za pov-

prečno, vsakdanje, običajno življenje. Narkomani in vsi iz sveta obrobja in drugačnosti s svojo pojavo in navzočnostjo ogrožajo le človekovo stremljenje ne biti drugačen. Kajti živeti s težo zaznamovanosti, ni lahko.

Več ko slišim pripovedi o življenju z drugačnostjo, toliko bolj spoznavam dvojno trpljenje in težo prizadetosti: duševno in telesno prizadetosti njihovih bližnjih, predvsem mater. Telesna ali duševna prizadetost sama po sebi ne rodi ali prinaša več težav. Z njo se vendar da živeti. Mnogokrat je bolj boleče spoznanje, da drugačnost prinaša ali pomeni tudi družbeno izločitev. Res je, manj navzven tako vidnih dejanj postavljanja meja ali ločitevne črte, kot je primer v Planini ali tisti pred leti v Bežigradu, več pa je družbenih, pred javnostjo največkrat prikritih dejanj iz vsakdana ali pa smo zanje slepi, da prizadetim govorijo o tem, da je zanje prostor nekje drugje.

Tudi za vrati različnih zavodov.

(Prav sedaj je na državni zbor naslovljeno pismo, da bi za prizadete našli stanovanjske za življenje v skupnosti. Kajti če nimajo družine in ne možnosti živeti v skupnosti, jim ostane zavod.)

MAJDA HORVAT

Izvajanje zakona o denacionalizaciji

S popraviljanjem starih ... nove krivice

Zakon o denacionalizaciji, ki so ga pred dobrima dvema letoma sprejeli vsi trije zbori takratne slovenske skupščine, je bil eden izmed zakonov, s katerim naj bi popravili krivice, ki so jih utrpeli posamezniki v preteklosti. Že ob sprejemanju zakona so mnogi opozarjali, da je pri takšnih odločitvah potrebna previdnost, saj se ne bi smelo zgoditi, da bi s popraviljanjem starih krivic povzročali nove. Verjetno tudi zdaj ni nikogar, ki bi bil proti temu, da je krivice, ki so bile storjene, potrebno popraviti, saj so se v tistih povojnih letih mnogim zgodile velike krivice. Tistih najtežjih ni več mogoče popraviti z nobenim zakonom, poprava vseh drugih krivic, denimo tistih, ko so mnogi posamezniki in njihove družine tako rekoč čez noč ostale brez premoženja, pa mora biti takšna, da zdaj ne bo prizadela spet drugih, ki so za napake v preteklosti najmanj krivi. Pa kaže, da ni tako in da se svarila tistih, ki so na to opozarjali, uresničujejo. Res je, da izvajanje zakona o denacionalizaciji teče počasi, na kar opozarjajo predvsem v združenju lastnikov razlaščenega premoženja, vzroke za to pa je deloma iskati tudi v posledicah, ki jih zakon prinaša. Zavezanci za vračilo nacionaliziranega premoženja namreč trdijo, da bodo z vrnitvijo le-tega zašli v težak gospodarski položaj, posledice pa bodo čutili predvsem delavci, ki bodo ostali brez dela. Trdijo, da na problem gledamo predvsem politično, ne pa tudi gospodarsko in socialno. Storjene krivice bi morali popraviti tako, da bi oškodovanci dobili ustrezno odškodnino iz odškodninskega sklada, v naravi pa naj bi premoženje vračali le v primerih, ko posledice ne bi bile boleče za zaposlene.

V naslednjem zapisu bomo skušali ugotoviti, kakšne posledice bo zakon o denacionalizaciji imel za pomurska kmetijska in gozdarska podjetja. Z zakonom o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov so ta zemljišča, ki so jih doslej imela v upravljanju, že prenesla na sklad in z njim vzpostavljajo najemni odnos. To jih sicer ne moti, svarijo pa pred posledicami, ki jih bo povzročilo vračanje kmetijskih zemljišč in gozdov ter drugih nepremičnin, ki jih zdaj uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti.

Ostali smo kmetje brez zemlje

V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, ki je eno od večjih kmetijskih gospodarstev v Sloveniji, gospodarijo na 4 tisoč hektarjih, od katerih je okoli 3.500 hektarjev obdelovalnih površin, poleg njivskih pa imajo še 35 hektarjev vinogradov ter 12 hektarjev jablanovih in breskovih nasadov. Letno pridelajo okoli 12 tisoč ton koruze, s katero v dobri meri pokrivajo potrebe za lastno živinorejo. Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je tudi največji tržni pridelovalec krušnih žit, saj letno prodaja več kot 9 tisoč ton pšenice, od te pa je približno tisoč ton semenske. V poljedelski pridelavi velja omeniti še oljno repico, ki je pridelajo letno 600 ton, sladkorne pese pa prodajo okoli 14 tisoč ton. Ob poljedelski pridelavi je močna tudi živinoreja, saj letno prodajo 81 tisoč pitalnih prašičev in 5.900 plemenitih svinj ter 2.200 govejih pitalcev. Vso to proizvodnjo obvladuje skupaj s sezonskimi delavci 370 zaposlenih, medtem ko je redno zaposlenih 330 delavcev.

Pravijo, da jih bo zakon o denacionalizaciji vsekakor prizadel, saj večina razlaščenec zahteva vračilo premoženja v naravi. Ne skrbi jih toliko za proizvodne objekte in zgradbe, pač pa za zemljišča. Po doslej prispelih rešenih vlogah in vlogah, ki jih obravnavajo, bodo morali vrniti 97 hektarjev kmetijskih zemljišč, za vloge, ki jih predložijo, računajo, da je teh zahtevkov še za 50 do 60 hektarjev. Skladljivo, nerazumno in neracionalno se jim zdi predvsem vračanje zemljišč v naravi in s tem trgati se za zaokroženih površin. Če bi bilo pošteno, da upravičenci dobi o odškodnino ali pa postanejo solastniki. Pri tem bi se morali voh, denimo Nemčiji, ki je pred kratkim prav tako sprejela zakon o odškodninah.

Vsak hektar zmanjšanih površin pomeni za sabo tudi zmanjšanje števila zaposlenih, trdi Mirko Horđarstva Rakičan. Brez dela bo tako ostalo precej delavcev, ki so za to najmanj krivi, čeprav so 10, 20, 30 in več let delali v težkih razmerah in za razmeroma skromno plačilo. Vprašanje je tudi, kaj bo z zem-

ljišči, ki so v celoti prešla v last republiškega kmetijskega sklada. Ta zemljišča bodo šele morali dobiti v najem ali pa tudi ne. Tako so eden od redkih kmetov in eden od največjih živinorejcev v Sloveniji, ki so ostali brez lastne zemlje. Po njihovem bi moral dati sklad korišćenje zemljišč dobrim gospodarjem najmanj za dobo 10 do 20 let, saj je vlaganje v zemljišče in njihovo izboljševanje dolgotrajen proces. Nevarnost je namreč, da se bodo sicer zemljišča izkoriščala enostransko in se tako siromašila. Kmetiji ne živijo dobro, ne dosega velike akumulacije in zato ne bodo sposobni tudi plačevati morebitnih visokih najemnin za ta zemljišča.

Poleg krivic, ki jih bo povzročil zakon o denacionalizaciji, pa bodo delavci prikrajšani tudi v procesih lastninjenja. Po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij kmetijskih zemljišč namreč ne morejo lastniniti, objekti, dvorišča in rejске farne pa so le del dosedanjega premoženja njihovega podjetja.

Največ bodo izgubili v Kmetijstvu Črnci

V Kmetijstvu Črnci, ki je imelo doslej v upravljanju okoli 2.500 hektarjev kmetijskih zemljišč, obdelujejo 2.100 hektarjev (ostalo so dali v najem), je pa to eno od tistih kmetijskih družbenih gospodarstev, ki jih bo zakon o denacionalizaciji najbolj prizadel. Po doslej zbranih podatkih bodo morali vrniti okoli 500 hektarjev zemlje, od tega največ na območju Vidma in v ščavniški dolini. Enota v Vidmu postaja vprašljiva, saj ji bo od 450 hektarjev ostalo le okoli 200 hektarjev in ker imajo tam zaokroženo poljedelsko-zivinorejsko proizvodnjo, se zastavlja vprašanje, kaj s 15 zaposlenimi v tej enoti. Tam imajo tudi hleve za 600 govejih pitalcev, ki so jih v zadnjih letih primerno posodobili, trenutno pa so povsem prazni. Teh delavcev ne bodo mogli prenesti na delovišča v Apačah, saj so to v glavnem ljudje, ki so si na videmskem območju ustvarili svoje domove in družine. Kakšnih 100 hektarjev zemlje (od 120 hektarjev) bodo morali vrniti tudi v drugem kompleksu ščavniške doline, navkljub vsemu pa jim bo še ostalo okoli 2 tisoč hektarjev in če bodo želeli preživeti, bodo morali iskati nekatere druge proizvodne programe, da iz zemlje iztržijo čim več. Po eni strani je to tudi pozitivno, saj bo tako skrbi za gospodarjenje z zemljo veljalo v prihodnje več pozornosti. Brez posledic pa vsekakor ne bo šlo in jih bo čutila predvsem živinoreja, kjer znašajo kapacitete 3 tisoč stojišč, trenutno pa jih je 2 tisoč proizvodnih. To je v veliki meri tudi posledica neustrezne kmetijske politike in škode, ki jo je v zadnjih dveh letih povzročila suša. Zaradi zpadla proizvodnje in dohodka nimajo lastnih sredstev za tekoče poslovanje in se morajo zadolževati. Za odpravo

posledic predlanske suše so dobili le 4,5 milijona tolarjev, kar ne predstavlja niti 2 odstotka celotne škode, za lansko sušo pa še niso dobili ničesar. Finančne in likvidnostne težave se odražajo tudi v pridelavi, saj varčujejo pri tehnologiji pridelave in so zato pridelki manjši. Čeprav v zadnjih letih niso na novo zaposlovali in niso nadomeščali naravnega odliva, bodo po sedanjih ocenah zaradi vseh naštetih vzrokov imeli od 20 do 30 delavcev trajnih presežkov, za te pa bo morala poskrbeti država.

V Kmetijstvu Črnci sicer pravijo, da je bila nacionalizacija boleča za oškodovance, toda denacionalizacija bo še veliko bolj boleča za sedanje zaposlene. Ob razlastitvi so razlaščenec pustili vsaj osnovno premoženje za preživetje.

zdaj pa zaposlenim tega ne bomo omogočili. Od 500 hektarjev zahtevkov so v naravi doslej že vrnili 350 hektarjev, računajo, da bodo na nekatere površinah ponovno vzpostavili najemne odnose, vendar ne vedo, kakšne bodo najemnine. Tu bodo nastopili povsem tržni odnosi in če bodo najemnine previsoke, se bodo morali teh površin odreči, pravi direktor Dimetrije Sinokapčev.

Zaenkrat tudi ni dokončno rešeno vprašanje vračanja premoženja za družino Meindl, ki sicer ni imela našega državljanstva, vendar se zdaj pojavlja z nekakšno »domovnicco«. Zahtevek so ustrezni organi sicer zavrnili, vendar so se Meindlovi pritožili, ob pozitivni rešitvi tega zahtevka pa bi morali vrniti tako rekoč celo Apaško kotlino, saj bi se oglašali tudi drugi Nemci, ki so živeli v teh krajih. Samo družini Meindl bi morali vrniti 265 hektarjev, poleg zemlje pa še številne stavbe, med njimi tudi grad, v katerem ima prostore Kmetijstvo Črnci in mehanične delavnice.

Zakon je nepravilčen do delavcev in zemlje

V Ljutomerški občini, kjer Ljutomerčan gospodarji na 600 hektarjih njiv in 350 hektarjih vinogradov (v teh površinah je 242 hektarjev, ki so jih sami dokupili), so doslej obravnavali 78 zahtevkov za vračilo premoženja, razlaščenca pa zahtevajo vrnitev 103 hektarjev vinogradov, 26 hektarjev sadovnjakov, 26 hektarjev njiv, 14 hektarjev travnikov, 8 hektarjev pašnikov, 1 hektar vrta in 3 hektarje gozda (ki je bil v lasti Ljutomerčana). Z vsemi zahtevki še niso seznanjeni, nekaj sicer že vračajo, na večini zemljišč pa bodo skušali obdržati pravico izkoriščanja, saj jim nenazadnje to omogoča tudi zakon

o denacionalizaciji. Na te površine imajo namreč vezano tudi določeno proizvodnjo v farmi, kjer letno spajo 18 tisoč prašičev. Zanje so pridelali od 60 do 70 odstotkov lastne koruze, z vračanjem zemlje bi se ta delež bistveno zmanjšal in bi prirejo morali zmanjšati. Zmanjšanje prireje pa bi imelo posledice tudi v izdelavi krmil v mešalnici in v njihovi mesni predelavi. Gre torej za zaokrožen proces, ki pa se bo nenazadnje moral odraziti tudi v zmanjšanju števila delavcev. Podobno velja tudi za klet, ki je s svojimi zmogljivostmi prav tako vezana na vinogradniške površine.

Še pred leti so v Ljutomerčanu zaposlovali 635 delavcev, v zadnjem času pa se je to število precej zmanjšalo in jih je trenutno le 380.

kompleksu, na novo so uredili infrastrukturo na teh zemljiščih, veliko tudi s prostovoljnim delom, zato se te površine ne bi smele ponovno deliti. Niso proti temu, da vračajo v naravi tam, kjer kompleksi niso zaokroženi, vse ostalo pa bi morali reševati na druge ustrezne načine. V Ljutomerčanu imajo zunaj zaokroženih površin okoli 30 hektarjev kmetijskih zemljišč in upravičencem naj bi dodelili te površine. In če bodo že morali vračati v naravi, potem naj se zemlja vrača le tistim, ki so kmetje in jo bodo obdelovali. Ugodno rešenih zahtevkov je zaenkrat še malo, za vinogradniške površine le 3 hektarje, računajo pa, da tu velikih vračil ne bi smelo biti, saj je bilo največ nacionaliziranih vinogradniških površin v lasti različnih cerkvenih redov, ki niso imeli sedeža v Sloveniji, vse bivše viničarije z ohišnicami pa so v zasebni lasti in te se ne bodo vračale.

Je pa res, da vlada med zaposlenimi še vedno precejšnjo negotovost, zato zadnjih nekaj let vinogradov ne obnavljajo, pa tudi v klet, ki so jo sicer sami zgradili in je ne bodo vračali, ne vlagajo. Podobno velja tudi za vlaganja v poljedelstvo in kakor koli se bodo procesi denacionalizacije iztekli, se neugodnim posledicam ne bo dalo izogniti. Kot pravi Slavko Žalar,

Ob krivicah, ki jih bodo zaposleni v družbenih kmetijskih gospodarstvih utrpeli z denacionalizacijo, bodo, kot trdijo, tudi sicer izigrani, saj niso enakopravni z ostalimi zaposlenimi. Krajši konec so potegnili že pri stanovanjih, prikrajšani pa bodo tudi v procesih lastninjenja preoblikovanju podjetja. Zemlje že tako ali tako ni možno lastniniti, del svojega premoženja pa so morali po zakonu o zadrugah prepustiti zadrugnikom. Pravijo, da je 45-odstotni delež odločno prevelik, saj na primer k razvoju Ljutomerške kleti zadrugniki niso veliko prispevali, kot prihodnji lastniki pa se zdaj pojavljajo številne zadrugce.

vodja obrata Ljutomerška klet in vinogradništvo, bi morali vsako leto obnoviti okoli 10 hektarjev, če bi želeli ohraniti sedanje površine, ker že tri leta ne delajo obnov, so se vinogradniške površine že skrčile za 30 hektarjev in takšna politika bo vodila v uničenje vinogradniških površin.

Držali se bodo zakona

V Radgonskih gorah trenutno gospodarijo s 300 hektarji vinogradov in 70 hektarji intenzivnih jablanovih nasadov, zmogljivosti njihovih kletj pa znašajo 2,5 milijona litrov. Sodeč po zahtevkih, ki so jih dobili, bi morali vrniti kar 80 odstotkov vseh vinogradniških in 60 odstotkov sadjarskih površin. Glede na to, da čakata na obravnavo še dve tretjini vlog, med tistimi, ki so jih že obravnavali, pa je veliko zavrnjenih, pričakujejo, da vsega zahtevanega ne bo treba vrniti. Z zahtevki se namreč pojavljajo tudi razni cerkveni redi, ki so imeli sedeže zunaj naše države, pa tudi tujim fizičnim osebam premoženja ne bo treba vračati. V Radgonskih gorah ocenjujejo, da bi tako izgubili približno »le« polovico vinogradniških površin in tretjino sadovnjakov. Upravičenci v glavnem zahtevajo vrnitev premoženja v naravi in le redki se odločajo za druge oblike, bodisi za odškodnino ali delničarstvo. Veliko pa je takih, ki bi želeli nadomestna zemljišča – namesto vinograda, denimo, njivo –, vendar se kmetijski zemljiški sklad nerad odloča za takšen način. Po mnenju Franca Škrobarja, direktorja Radgonskih gor, to ni prav, saj bi z vračanjem nadomestnih zemljišč lahko ohranili večje število delovnih mest. Njihovi vinogradi so razmeroma mladi in bi jih lahko še nekaj let izkoriščali. Prizadevajo si in tudi zahtevajo, da bi vinograde izkoriščali še 10 let po uveljavitvi zakona, torej do leta 2002, pri mladih nasadih pa predlagajo, da se ta rok podaljša na 15 let. To utemeljujejo s tem, da je podjetje v ureditev teh nasadov vložilo velika sredstva, saj so morali 90 odstotkov površin urediti in usposobiti za obdelavo s sodobno mehanizacijo. Vinogradi so v glavnem zasajeni s klonskim materialom, še naprej

opravljajo selekcijo in nastala bi nepopravljiva škoda za celotno vinogradništvo, če bi to opustili.

Po izteku zakonsko določene dobe izkoriščanja vinogradov se bodo z lastniki skušali dogovoriti, da tako delajo še naprej za primerno najemnino. V interesu podjetja je namreč, da grozdje iz denacionaliziranih vinogradov pride v njihovo klet, saj bodo le tako lahko obdržali proizvodnjo šampanjca, janževca in drugih kakovostnih vin. Z vračanjem kleti in opreme pa ne bi smelo biti težav, saj so bili njihovi lastniki v glavnem tujci in kulturbundovci, ki nimajo pravice do tega premoženja. Če se bodo zadeve razpletale tako, kot si zamišljajo, potem tudi ne bi smelo biti težav s presežki delovne sile, saj se bo do leta 2002 precej delavcev upokojilo, novih pa ne zaposlujejo. Če pa bi morali premoženje vrniti tujcem, bi v Radgonskih gorah izgubili 80 odstotkov svojih vinogradniških površin, kar bi imelo za posledico presežek 110 delavcev.

Izgubili bodo tretjino gozdov

V gozdarstvu so težave podobne kot v kmetijstvu, če ne še nekoliko večje, saj bodo morali pomurski gozdarji vrniti več kot tretjino vseh gozdov. Po podatkih, ki so na voljo, bodo v soboškem gozdarskem podjetju nekdanjim lastnikom vrnili od 2.800 do 2.900 hektarjev gozdov, ostalo pa jim bo 5.000 hektarjev državnih gozdov, ki so jih že prenesli v sklad kmetijskih zemljišč in gozdov. Kot pravi Aleksander Beer, direktor soboškega gozdarskega podjetja, živijo že nekaj časa v negotovosti, zato tudi ne vlagajo v mehanizacijo in opremo ter tako rekoč životarijo. Gozdove že izgubljajo po posameznih območjih z različno intenzivnostjo, najtežje pa bo prav gotovo v soboški in Ljutomerški občini. V soboški občini jim bo od 3.400 hektarjev gozdov v najboljšem primeru ostalo okoli 1.000 hektarjev, v Ljutomerški občini pa od 620 hektarjev le od 50 do 100 hektarjev. Najmanj boleče bo v lendavski občini, kjer so bili lastniki v glavnem grofje in Križevačka imovna občina, ki pa jim gozdov ne bodo vrnili. Tudi radgonski gozdarji bodo morali vrniti večji del gozdov in jim bo od 1.800 hektarjev gozdov ostalo le okoli 600 hektarjev.

Na tem območju je bilo nekaj večjih posestnikov, ki jim bodo vrnili tudi po 300 ali 400 hektarjev, ostali zahtevki pa so v glavnem za manjše površine. Okoli 500 hektarjev je tudi cerkvenih gozdov, za katere so prav tako vložili zahtevke za vračanje v naravi. Gozdove so imele tako rekoč vse župnije, vendar manjše površine, le nekatere evangeličanske občine so imele več gozdov, saj so jih v preteklosti dokupovale.

S tem ko izgubljajo gozdove, se gozdarjem povečujejo stroški gospodarjenja, še posebej problem pa bo tam, kjer bodo ostale manjše površine, na katerih se tako rekoč ne bo dalo primerno gospodariti. Posledice bodo v trajnih presežkih delavcev in prav zdaj v skladu z novim zakonom o gozdovih vrednotijo in ocenjujejo, kakšne posledice bo imelo to za gozdarje. Nekaj teh trajnih presežkov naj bi namreč prevzela v breme tudi država, saj gozdarji sami tega ne bodo zmogli. Izguba gozdov bo imela namreč zanj dvojne posledice. Poleg oteženih pogojev gospodarjenja z gozdovi se jim je zaradi zmanjšanja gozdnih sortimentov lesna masa že prepolovila, s tem pa se jim zmanjšuje tudi primarna predelava na žagah. Tako imajo samo soboškem v gozdarskem podjetju 50 delavcev, ki jim ne morejo zagotoviti dovolj dela in med trajnimi presežki se bodo znašli predvsem fizični delavci. Problem bi bil še večji, če že v preteklosti ne bi mislili na to. Tako pa naravnega odliva niso nadomeščali in so v zadnjih letih zaposlenost že zmanjšali za okoli 30 odstotkov. Če jih je bilo včasih 200, so s številom zaposlenih zdaj pristali na 135, kot smo že zapisali, pa se bo to število še zmanjšalo na okoli 100. Del trajnih presežkov naj bi pomagala reševati država, z ustanovitvijo zavoda za gozdove pa bo del strokovnega kadra prešel v to službo, saj bo v območni enoti tega zavoda delalo 28 gozdarjev, ki bodo skrbeli za strokovnost v zasebnih in državnih gozdovih. LUDVIK KOVAČ

odsevi mladosti

Zlatniki pri Mali Nedelji?

Pri nas so se končno odločili, da bodo postavili novo osnovno šolo. To bo zanimiv dogodek, ker jo bodo gradili v bližini pokopališča.

Ko bodo kopali v zemljo za temelje, bodo verjetno našli mnogo zanimivega. Upam, da bo tudi kaj dragocenega, na primer zlatniki, ki so jih nekoč tam zakopali Turki, ko so divjali in ropali po naših krajih. To bi bilo zares super, saj bi tako imeli dovolj denarja za novo šolo. Lahko bi jo gradili hitreje. Če pa bi kaj zlatnikov ostalo, bi kupili najlepšo opremo za šolo.

Vse to bi bilo seveda čudovito, če bi bilo resnično.

IRENA POGAČNIK, 6. r.
OŠ Mala Nedelja

Veseli tobogan

Po več kot dvajsetih letih je bila pred kratkim na naši šoli ponovno zabavna prireditev Veseli tobogan. Na ta dogodek smo se dolgo pripravljali. Nekateri učenci smo bili potem malo razočarani, ker nismo prišli v ožji izbor.

Prireditev je potekala v večnamenskem prostoru, ki je bil tokrat še posebno lepo okrašen s pisanimi klobuki. Vodil jo je humorist Toni Gašperič in večkrat smo se mu morali nasmejati.

Učenci so predstavili našo šolo in kraj, naše navade in običaje, pa tudi peli so. Spremljal jih je Ansambel Bojana Adamiča. Da ne bi nastopili le učenci, si je voditelj Toni med poslušalci izbral gospo Pavlo, ki je zapela ljudsko pesem, naši starši pa so ji enoglasno pomagali. Vsi nastopajoči so poželi buren aplavz.

Veseli tobogan je bil res nekaj veselega in izjemnega. Toni, upam, da še kdaj prideš!

MAJA KOZAR, 5. b
OŠ Križevci

Prve dogodivščine na snegu

Nekega jutra sem zgodaj vstala. Pogledala sem skozi okno in videla, da je okolica že vsa prekrita s snegom. Hitro sem prebudila še bratca, da bi šla skupaj na sneg. Oče nama je s podstrešja prinesel sanke.

Za našo hišo je hrib, po katerem pelje železniška proga. Tam se je sankalo že veliko otrok. Pridružila sva se jim. To je bilo pravo zimsko veselje. Sankali in kepali smo se do poznega popoldneva. Z bratcem sva prišla domov vsa mokra.

Ko je zapadlo še več snega, sva naredila velikega sneženega moža.

ALENKA KAVAŠ, 3. a
OŠ Beltinci

Z lovcem ob krmišču

Z lovcem smo šli v gozd. Pokazal nam je krmišče. V njem je bila koruza. Nekateri storži so bili že načeti. Krmišče mora biti pod smrekjo, da ga sneg ne more zasipati. V njem je hrana za srne in fazane. Za krmišča skrbijo lovci. Oblečeni so v temno zelene obleke. Na glavi nosijo lovske klobuke.

KATJA AJLEC, 2. a
OŠ Videm ob Ščavnici

Nova knjižnica vabi

Na Kapeli so postale sanje resničnost. Mi ne verjamete? Pridite si ogledat našo prenovljeno šolo! Tudi nam, kapelskim učencem, je postala šola prijetnejša, saj smo dobili nove prostore; med drugim tudi knjižnico s čitalnico.

Naš knjižničar, predmetni učitelj slovenskega jezika Bojan Macuh, je pripomogel, da je postala knjižnica prijeten prostor za srečanja s knjižno kulturo. Knjige so razporejene pregledno in lahko jih v miru prelistava v čitalniškem prostoru ter se dokončno odloči. Mimogrede se lahko tudi seznaniš z novostmi in si ogledaš razstavljene knjige ob jubilejih. Stara izrezljana skrinja, ki ima že zgodovinski pomen, zaokrožuje prijetnost čitalnice. Ob slovesni otvoritvi smo prejeli darilo Pomurske založbe in Mladinske knjige – veliko knjig, ki nas bodo še bolj pritegnile v knjižnico, in to tudi tiste, ki so prej radi zavili mimo neprijaznega prostora. Zdaj je vse drugače.

MAJA SMODIŠ, 7. a
OŠ Kapela

POGREŠATE VESTI IZ DOMAČEGA KRAJA? NAŠI NOVINARJI IN DOSEDANJI DOPISNIKI NE MOREJO »POKRITI« DOGODKOV IN ZANIMIVOSTI IZ VSEH KRAJEV PRLEKIJ IN PREKMURJA, ZATO POSTANITE VESTNIKOV DOPISNIK ALI VSAJ »OBVEŠČEVALEC«. ZVEZO LAHKO VZPOSTAVITE PO TELEFONU, ŠTEVILKA JE 33 019. ZAHTEVAJTE SOBOČANA.

Ali veste?

(Pokrovitelj tega nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA Murska Sobota, ki poleg knjig prispeva tudi druge praktične nagrade.)

Naše prejšnje vprašanje je bilo, kako dolgo (povprečno) živijo hišne muhe, lisica in slon. Pravilno je odgovoril IZIDOR ČOLNIK iz Radenec, in sicer da je življenjska doba hišnih muh 3 tedne, lisic 8 let, slonov pa 75 let. Čestitamo! Nagrado mu bomo poslali po pošti.

KUPON št. 21

Ali veste, katera žival (na kopnu) teče najhitreje in kako hitro lahko teče zajec? Odgovore (s kuponi, če želite sodelovati v nagradnem žrebanju) pošljite na naš naslov najkasneje do 9. februarja in pripišite »ALI VESTE«.

Zgodba z abecedo

Aladin je letel na leteči preprogi. Boter duh ga je prišel obiskat. Cifra je bila čudežna svetilka. Če nje ne bi bilo, bi se porušil svet. Dachau bi bil tega kriv. En človek na svetu je čuval svetilko (Aladin). Flavta je bila njegovo orožje. Glasbenik

je bil. Hoditi se mu ni dalo, zato je letel na leteči preprogi. Irsko je prizadel velik potop. Jaroslav Sakala je edini preživel. Komaj si je rešil življenje. Lovro ga je našel in odpeljal v Italijo. Močno se je trudil, da bi videl Aladina. Nekega dne je šel k Dachauu. On ga je nejevoljno sprejel. Pogledal na svetilko, ki jo je dolgo časa žil. Rum je bil zanj dragocena stvar. Supra je bil čudežni svetilnik. Šek. Šolne je imel zlate. To je bila polna cekinov. Ur je bila vsa iz zlata. Voda je bila kristalno čista. Zaključila zgodbo je imeniten. Žur se čenja...

JERNEJ ŽILAVEC,
OŠ III M. Soba

Razgled

Tu grad,
tam hiša,
tu blok,
tam kot...
vse to je tu in tam.

Ozri se dol,
človek nemili,
in poglej se v ogledalo
kot riba v železo
razbite ladje.

Ozri se dol,
da boš videl sužnjev krdelo,
ki bič jih preganja
in solza v očeh
jim naznanja,
da prišel bo dan,
ko človek bo neznan
premagal to stran.

Tam doli,
na travniku lepem,
krava se pase,
pastir v senci
mlinček dela,
da krasil mu bom dom.

ANDREJ SRAKA, 8. a
OŠ Turnišče

Pesem duše

Ljubezen gori,
trga srce,
zelo me boli,
mislim na te.

Ali poet
mora trpet',
po trnovi poti hoditi,
da pesem visoka bi bila?

V grehu rojena
se pesem rodi,
duša trpi,
ljubezen gori...

DIANA ŽILAVEC,
Vanča

POP ROCK noviceee

DOMAČE NOVICE

Dolgo prepovedana in cenzurirano pesem Tomaža Domicelja Bil je tako prikupno zmeden, ki asocira na homoseksualnost, lahko zadnje čase kar pogosto slišimo na Murskem valu.

Magnifico je povedal, da ima tudi probleme s policijo. Zbral je že kakšnih 60 njihovih lističev, ker ni dal smernega kazalca, ker je napačno parkiral in podobno, katere pa nikoli ne namerava plačati. Sprašuje se tudi, če imajo policisti toliko jajc, da ga bodo dali v zapor.

Vestnik

TUJE NOVICE

Poleg tega da Michaela Jacksona tožijo za posilstvo mladoletnega dečka, so ga sedaj obtožili še za plagiatorstvo.

Phil Collins se je moral na ameriški televiziji opravičiti zaradi izjave, ki jo je izrekel na prireditvi ob podelitvi billboard Awards v L. A. po nastopu reperjev. Publiko je dejal: »Nenakrat je tukaj postalo zelo temno.« Razložiti je moral, da izjava ni imela rasističnega pomena in da je s tem mislil na vzdušje v dvorani.

Ameriška rock zasedba Grant Lee Buffalo je pravkar posnela svoj novi »komad« z naslovom Hollowen, katerega so posvetili Riverju Phoenixu, pred kratkim umrlemu mlademu igralcu.

pa je Matjaž Ambrožič ocenil njegovo glasbo kot »slab približek hard coru, veliko plastičnega klavirskega zvoka in Pavarottijev volumen glasu – in evo zlate mešanice.«

Sicer pa Meat Loaf ni znan samo kot pevec. Najprej je zaslovel kot igralec, dobil je tudi vlogo v musicalu Hair, ki je bil postavljen v Detroitu, posnel je tudi film z naslovom Rocky Horror Picture Show.

Meat Loaf pa je znan tudi po svoji teži, saj tehta kar 140 kilogramov. Tudi po tem se lahko primerja s Pavarottijem. Sicer pa je izjavil, da obožuje glasbo Jackie Wilsona in Otisa Readinga, vendar ga čustveno bolj ganejo mačke, psi in otroci.

MEAT LOAF

Po več letih premora se je na glasbeno sceno spet vrnil nekdanji izredno popularen glasbenik Meat Loaf. Predstavil se je s svojim hitom I'd Do Anything For Love, katera je osvojila vrhove lestvic po vsem svetu. Oktobra lansko leto pa je izdal ploščo Bat Out Of Hell 2 – Back Into Hell. Za svojo vrnitev na sceno se je pripravil kar nekaj let. Za album pa je s svojim pisčem besedil in glasbe Jimom Steinmanom potrebovala dve leti.

Tudi pri svojem debitantskem albumu, ki ga je izdal 1985, Bat Out Of Hell je bil njegov pisec besedil in glasbe Jim Steinman in album je takrat dosegel neizmerne uspehe. Ploščo pa so imenovali wagnerjanski rock'n'roll. (Steinmana poznamo po glasbenih filmih, kot so Footloose in Streets Of Fire.) Takrat se je s svojim pisčem sprl in se umaknil z glasbene scene. Ker pa so kritiki govorili, da lahko Steinmanovo glasbo izvaja samo Meat Loaf in da lahko Meat poje samo na njegovo glasbo, sta spet združila svoje moči. Rezultat tega pa je nov velik uspeh.

V angleškem tistku mu večkrat pravijo »Pavarotti popak«. Sicer

Rap-Rap

ICE-T

Ice-T je prav gotovo poleg Public Enemy, Arrested Development, NWA in drugih eden glavnih protagonistov današnje svetovne rap scene. Ta zvrst glasbe se je razvila predvsem v večjih mestih, kot so New York, Los Angeles idr. Raperji so predvsem črnci, ki v svojih pesmih »rapajo« zlasti čez belce. Ice-T je mnenja, da je velik antirasist. Kot malega ga je mama (črnka) učila, da se mora bati belcev, saj so zlobni in nepravilni. Sam se je v svojem življenju prepričal, da so tudi »beli ljudje« dobri.

Svojo zadnjo ploščo Cup Killer (Ubijalec policajev) je posnel s bandom Body Count (števci trupel). Ice-T izvaja trši rap, kar se je še posebej izkazalo pri tej plošči, saj je band, s katerimi sodeluje, havy metal. Ploščo Cup Killer je nastala v času, ko so v Los Angelesu beli policisti do smrti pretepli črnce. Ploščo govori o tem, da je potrebno »zajebati« policiste, ker pretepejo ljudi samo zato, ker so drugačni, saj so drugačne barve, ker imajo dolge laske. V ZDA in Veliki Britaniji so jo prepovedali.

Na svojih koncertih je zelo dinamičen in poln energije. Poleg tega pa precej izzivalen, saj vedno nastopa zgoraj brez in poskušajo s hipnozo vplivati na svoje »fane«, predvsem dekleta. Oznaka »ga ga za macho tipa. Seveda pa nikoli ne pozabi na svojo črno kapico.

Nenehne težave nekaterih znanih raperjev s policijo je komentiral takole: »Sojenje mojim prijateljem Doggu, Tupacu Shakurju, Deju in Flavoru Flavu pravzaprav dokazujejo avtentičnost rap tematike in raperjev kot pojava, saj smo praktično vsi mi ljudje s ceste. Torej tisti, ki zares dobro poznamo življenje izrojenega urbanega okolja ameriških vele mest.«

Ice-T je glasbenik, ki je brezkompromisen in brez dlake na jeziku, ki v svojih pesmih in na koncertih pove vse, kar mu leži na duši. Predvsem pa je ljubljeneč črnske publike.

»Starejši Kleklin«

O treh ostrešenih črkah in o vsebini prleških sodov

Najbolje pride vedno nazadnje. Tako kot vino v Kani Galilejski. V začetku so se pogovarjali o samih uradnih lastnostih Jožefa Klekla. Potem, na koncu, je škof Smej, ta erudit in anagramatik, vstal in rekel, da je potrebno reči o Kleklu vse, tudi tisto negativno.

Kleklov simpozij v črenšovski osnovni šoli preteklo soboto, 29. januarja, je bil pripravljen. Simpozij ali kako se že imenujejo udeleženci simpozija, so se pripravljali na septembrski simpozij v Rimu. Organizator Kleklova simpozija oziroma Simpozija o Kleklu je Zgodovinsko društvo za Pomurje.

Predsednik društva je Štefan Ftičar, ki je simpoziju govoril v pozdrav. Potem je bil na vrsti Stanislav Zver, ki je imel prispevek z naslovom Oris Kleklova življenja. O Kleklu kot duhovniku je govoril dr. Jožef Smej, mariborski pomožni škof. Metka Fujs je iz Kleklove podobe ekstrapolirala njegovo politično dejavnost. Štefan Ftičar ga je slavil kot gospodarstvenika. Klekl kot urednik in izdajatelj je bil naslov prispevka Franca Kuzmika. Franci Just je preiskoval, koliko je mogoče Klekla imeti za literata. Jože Vugrinec je analiziral Kleklov jezik, dr. Karel Bedernjak je po prekmursko, da bi bilo tudi fonetično nalik slavljencu, govoril o pojmu morale pri Kleklu. Pred časom je Stanislav Zver, bogojanski župnik, poslal dr. Antonu Trstenjaku nekaj vrstic Kleklova rokopa. Naslov Trstenjakove analize, ki jo je prebral Zver, je bil kajpada Grafološka oznaka Klekla. Takole: Robustna, kmečka robata pisava, kolerična dinamika je v njej; človek globoko čudi, premočna prizadevnost, samega sebe bi hotel prekositi, pravi aktivist; veliko da nase, njegov jaz je opoudarjen, v njem je nekaj vladarskega oziroma vsaj vodstvenega; v sol-skem oblikovanju črk se kaže naivnost.

V zgodovinski kontekst postavljeno, je bil Klekl takoj za Ivanocyjem. Narodil se je na Krajini 13. oktobra 1874, umrl je 30. maja 1948 v Soboti. V bogoslovje se menda ni branil stopiti, »njegov štiri leta mlajši istoimenski bratranec in rojak, župnik in pisatelj v Dolencih« (Smej), ki se ge omejeval na Tišini, se je od 1903 po bogoslovnih študijah je kaplanoval na drugi strani Mure in se s tem zameril Madžarom. Zato so ga 1902, premestili bolj v srce države, vendar je že 1903, postal kaplan v Črenšovcih, 1904, je začel izdajati verski mesečnik, ki se je od 1914 imenoval Marijin list, uredništvo Kalendara Srca Jezušovega je prevzel 1920. Decembra 1913 je začel izdajati »svoje« Novine, ki so imele tam okrog 1920, kar 15.200 naročnikov. Pogosto je skoval kako novo besedo ali kar cel stavek, kot na primer »nevtepeno povzeto Device Marije«, kar se prevajalo v jezik, ki ga je proti koncu urejanja in pisanja Novin začel prevzemati, glasi: »brezamedžno

spočetje Device Marije«. Namesto madžarskega črkopisa je v svoj tisk uvedel gajico, to se pravi, da je slovenske šumnike začel pokrivati s strešico. »Vüpanje« je imel vedno kot gora veliko in kot morje globoko, kot je nekje zapisal. Pesnik in pisatelj ni bil nevedek; politik je bil prevečan, »liberalcov je nej trpo, zatou, ka su du sebe nej bilij strogi«; »vert« (gospodar) je bil dober, nikakega založniškega dolga ni zapuščal. »Po Jezusi se je zgledjuval, šteri je nej delal samo za zveličanje duš, liki je tudi krüj daval lačin. Duše s smrtnin grejon su njemi bile tak grde kak vrag. Ja, pa pijancov je nej trpo, zanje je pravo, ka su ta kak travnik, na šteron samo smüdjje raste...«

Ko so simpoziki vse to in drugo povedali, se je začel najbolj simpozikični del pripovedovanja o Kleklu. Tako pripovedovanje je najbolj v duhu tistega, kar pomeni starogrška beseda simpozij. Za Grke je simpozij pomenil sproščen pogovor ob pitju, vendar v našem primeru poučitev ni na pitju, temveč na sproščenosti, ki je vzšla nad klopi črenšovske šole brez pitja.

Zdajšnjemu dobrovolniškemu župniku Ivanu Camplinu, ki je od Klekla prevzel urednišvo Novin, je ta rekel, »ka lejko po njegovi smrti od njega kaj zaškrbetne«. Pa je Camplin zdaj »nenaškrebetnjeno« pripovedoval, kako je bilo, ko je za svojega urednišvo vanja uvedel knjižno slovenščino, h kateri se je čedalje bolj bližal tudi Klekl. »Šlo je brez haloja«, se spominja, samo dr. Anton Vratuša se je »zbuno« in mu je pisal, »znaš ka, Vanek, zaj si nemremo, da se srečamo, več o čem gučati, zaj se vse po slovensko...«

Med slovenstvom in krajšim ekskurzom v sedanjosti, ki ga je potem naredil iskri Camplin, je seveda povezava. Malo je zaval navzgor na sever in pripovedoval, kako se mu dandanašnji godi na Madžarskem, med porabskimi Slovenci, kamor hodi maševat. »Moj porabski župnik me težko gleda.« Včasih je prinesel kakšno buteljko v dar, pa so mu »cemeštri« izdali, da je župnik rekel, »ka tej Slavi tü odijo«. Odtlej ne prinaša več darov, »san pravo, ka tou butelko mij samij tuj spijemo«. Je pa že Klekl rekel, se je ob tem Camplin hudo mušno spomnil, da madžarska država stoji na trilih nogah, če se boji treh ostrešenih črk.

In kako ti je Klekl odvrčal ljudi od pijančevanja! Ker je doma zelo pritiskal, so začeli hoditi popivati čez »na Štajar«. Camplin: »Gospod Klekl su je od toga odvrčali tak, ka su pravili, pa ka vij ne vejte, ka štajarski oštarijaše v lagve ščijo!« Pa tudi to so rekli Klekl, češ kolikor denarja si pustil tam v gostilni, toliko boš dal tukaj za cerkev.

Škof Smej, ki je svoj prispevek o Kleklu uvedel z anagramskim starim nagrobnim napisom »Oves suas pavit amore, more, ore, re, e« (Svoje ovce je pasel z ljubeznijo, zgledom, besedo, dejanji in

Jožef Klekl s staršema

s spisi), je obžaloval, ker se ne more spomniti, komu je nekoč posodil neki Kleklov dokument, na katerem je pisalo, kakšno barvo oči in las je imel, kar bi zdaj zelo dobro prišlo, saj je za simpozij v Rimu treba narediti barvno Kleklovo podobo. (Črenšovski simpo-

zij pa je bil sploh brez slavljenčeve fotografije! – op. avt.)

Kobiljanski župnik Franc Halas je v tem kramlajočem koncu simpozija z znanstveno strogostjo govoril o odnosih med misijonarjem Krecem in Kleklom. Med drugim tudi to, da je Krec menda nekoč izjavil, kako mu je Klekl rekel: »Poslal te bom študirat v našo slovensko prestolnico. Pri čemer je imel v mislih Ljubljano.«

Škof Smej je sprožil aklamacijo, ko je sedanjí črenšovski župnik Tement rekel, da bi Klekl moral imeti

v Črenšovcih svojo ulico. Moral bi jo imeti celo v Soboti, je dejal Smej. Tementovo upanje za prihodnje dogajanje s Kleklom: pred Kleklov dom v Črenšovcih, v katerem je že Kleklova knjižnica, naj se postavi njegov doprni kip.

ŠTEFAN SMEJ

Kulturni utrip v Dokležovju

Kulturno življenje v našem kraju je zelo živahno. Na letošnjem občnem zboru kuda smo pregledali rezultate lanske sezone in ugotovili, da je bila kar bogata in uspešna. Sprejeli smo program za letošnje leto. Tako bomo že v nedeljo, 6. februarja, pripravili proslavo v počastitev našega pesnika – velikana Franceta Prešerna. V vaški knjižnici bo odprta razstava njegovih del in fotografij. Pridno jo obiskujejo mlajši in tudi starejši šolarji. Sodelovanje med društvom in šolo je zelo tesno, saj vse prireditve potekajo s skupnim sodelovanjem. Tako bodo na nedeljski prireditvi delovali člani kuda in učenci šole, ki se bodo predstavili s svojimi dejavnostmi. Medtem pa tečejo priprave na veselo pustovanje, ki je na naši šoli že tradicionalno. Na veselem rajanju bodo sodelovali tudi otroci iz vrtca. Že nekaj let pa pripravljamo v marcu Prihod pomladi s kulturnim programom in bogatim srečelovom. Avgusta bomo sodelovali s prikazom starih običajev in kmečkih opravil na srečanju KS v Belčincih, na »buraških« dnevih v Ižakovcih in na sejmu v Gor. Radgoni. Lansko leto je društvo skupaj s šolo sodelovalo na razstavi učil v Ljubljani. Vsako leto pa vabimo v goste gledališke skupine, pevce in plesalce iz drugih kudo. Ob praznovanju novega leta pa pripravimo za najmlajše – predšolske otroke obisk dedka Mraza in igrice z obdarovanjem.

Prav v teh dneh pa se je začel plesni tečaj za odrasle, ki ga zelo uspešno vodi g. Ambrož Pušnik. Pod njegovim vodstvom že drugo leto plešejo učenci naše šole in se zelo uspešno predstavljajo na domačem in drugih odrih. To je samo delček našega kulturnega življenja v kraju, kjer se vedno dogaja kaj zanimivega.

MZ

Novice iz kulture

* Robertu Titanu-Feliku bo pri Pomurski založbi izšla naslednja pesniška zbirka z naslovom Magnifikat. Tule je ena pesem za poskušino v krtačnem odtisu:

Salomon

Preblizu so noči, predalec jutra,
preblizu so razdajanja Besede,
predalec so drhtenja, čaše leka,
da bi te našel, ko tema žrtvuje.

Preblizu so vsa tista žrtvovanja,
ko jutra venejo v zmrljavo dneva,
preblizu stih, da bi segel vate,
v opoj iztekajočega se veka.

* V Galeriji razstavlja v sklopu Društva likovnih umetnikov Pomurja (temu naj bi se prav reklo: Prekmurja in Prlekije!) tudi Ignac Premuša, katerega slikarske roke se vsak večer

dotakne Božje. Iz tega izhaja njegovo, recimo temu disidentstvo, in zategadelj ga v teh novicah omenjamo.

* Fotografija je z zadnjega Salonskega večera. Gosta sta bila Nela Malečkar in Aleš Debeljak.

foto: Nataša Juhnov

Sedma knjiga

Običaj je že, da Mladinska knjiga vsako leto predstavi nov zvezek temeljne domače enciklopedične izdaje Enciklopedije Slovenije, in tudi letos je tako. Pred nami je tako zdaj že njen sedmi zvezek z gesli od Marin do Nor.

Najpomembnejša in temu primerno obširno obdelana gesla sedme knjige Enciklopedije Slovenije so »medicina«, vse, kar je povezano s pojmom »mednarodno« (organizacije, sodelovanje, prireditve), s pojmom »mesto«, s pojmom »mladina-mladinsko«, sledijo »moderna«, »muzeji, galerije, likovna razstavišča«, »narod« in vse, kar je v zvezi z njim, največ prostora v knjigi pa zavzema geslo o nemško-slovenskih odnosih.

Tudi v tem zvezku bo precej zanimivega branja za pomurske lokalpatriote in kako tudi ne, saj je prišla tokrat vrsta tudi na kronsko geslo te pokrajine, na Muro namreč. Obdelana je reka Mura, prav tako pa tudi dobro znana istoimenska tovarna, da pa je mera polna, najdemo malo naprej še center pokrajine, njeno največje mesto, ki je hkrati tudi mesto, kjer izhaja časopis, ki ga pravkar berete. Govorim seveda o Murski Soboti, katero v Enciklopediji na splošno predstavi Bela Sever, njeno zgodovino Metka Fujs, po umetnostnih spomenikih pa se ozre Janez Balažič.

Murska Sobotna je, kot vemo, center občine, ki je v knjigi prav tako predstavljena, in sicer z besedilom, informativno preglednico in celostranskim barvnim zemljevidom. Od »murskih« gesel naletimo še na razpito Mursko republiko, prikazano v povsem demistifikatorskem tekstu, ilustriranem z napačnim dokumentom (kot razglas republikancev je prikazan razglas, ki so ga izdale zmagovalne sile po zadušitvi upora, na Mursko stražo, narodnostno osveščeno glasilo pomurskih Slovencev, izdajano v letih 1919–24, in na Mursko polje. Od velikih imen kulture sta tokrat predstavljena pisatelj, dramatik in pesnik iz Ključarovec pri Ljutomeru Franc Ksaver Meško in veliki jezikoslovec iz Radomerščaka Franc Miklošič, od revij s tega področja pa lahko preberemo nekaj tudi o Mladem Prekmurcu (1936–40), reviji prekmurske, predvsem levo usmerjene mladine.

Pomurska kraja, opisana v sedmem zvezku, sta Negova in Martjanci, pri katerih je posebej obdelana znamenita martjanska cerkev, precej prostora pa je namenjenega tudi kraju in zdraviliško-rekreacijskemu centru Moravske Toplice.

D. ŠTEFANEC

kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V razstavišču Pokrajinskega muzeja je vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure na ogled razstava slik Alojza Eberla (1822–1887). V četrtek je odprta tudi še popoldne od 16. do 18. ure.

MURSKA SOBOTA: V soboški galeriji je razstava del likovnih umetnikov Prekmurja in Prlekije. Predstavljajo se: Štefan Hauko, Suzanne Kiraly-Moss, Endre Gönter, Vladimir Potočnik, Štefan Galič, Zdenko Huzjan, Zlatko Gnezda, Jože Danko, Franc Benčak, Sandi Červak, Franc Mesarič, Mirko Rajnar, Dare Birska, Ivo Bošnjakovič, Nikolaj Beer, Ignac Meden, Ignac Premuša, Marika Danč-Roth in Marjan Gumilar. Razstava bo na ogled do 28. februarja.

Prireditve

LENDAVA: Zavod za kulturo občine Lendava odpira v ponedeljek, 7. februarja, ob 18. uri v Galeriji na gradu rastavo lendavskih umetnikov. Govoril bo Cigüt, nastopal ljutomerski oktet.

Isti prireditelj prireja 13. februarja v Turnišču ob 10. uri v kinodvorani prireditve za praznovanje kulturnega praznika. Podelili bodo nagrade za likovnega in literarnega natečaja.

Odhod na Carmen v Maribor je ob 16.30 izpred lendavske knjižnice, avtobus se bo ustavil v Črenšovcih in Soboti!

MURSKA SOBOTA: V gledališkem foajeu v gradu bo 7. februarja ob 17.30 otvoritev razstave Literarna ustvarjalnost Madžarov v Prekmurju in Slovencev v Porabju. Predstavitev knjige Irene Barber Trnova paut bo na istem kraju ob 18. uri.

MURSKA SOBOTA: 8. februarja ob 18. uri bo v grajski kapeli otvoritev razstave Alojza Eberla (1822–1887).

MURSKA SOBOTA: Komedija Klinika Tivoli Mestnega gledališča ljubljanskega bo uprizorjena v Grajski dvorani 9. februarja ob 13.30 za AK, ob 16.30 za AG; 10. februarja ob 13.30 za AK in ob 16.30 za AG.

MURSKA SOBOTA: V sredo, 9. 2., ob 11. uri bo v predvorju grajske dvorane predstavitev Romskega zbornika.

LJUTOMER: V petek, 4. februarja, ob 19.30 bo v ljutomerskem Domu kulture kulturna prireditve. Podelili bodo tudi Miklošičevo nagrado in priznanja najzlažnejšim za ljubiteljsko kulturniško delo.

DOMANJŠEVCI, MOTVARJEVCI, HODOŠ: Predavanja 7. februarja ob 18. uri! V Domanjševcih v DOŠ o sodobnih metodah zdravljenja; v Motvarjevcih v vaškem domu o vinogradništvu; na Hodošu v DOŠ o razvojnih možnostih podeželja.

Razstava Alojza Eberla

Od torka, 8. februarja, ko bo ob 18. uri otvoritev, pa do 1. maja 1994 bo v razstavišču Pokrajinskega muzeja v soboškem gradu na ogled razstava del slikarja Alojza Eberla (1822–1887). Pred razstavo se bo v grajski dvorani dogodila Alojz Eberl – odrska skica v režiji Duše Škof.

Razstavo spremljajo plakat, razglednica in obsežen katalog, v katerem je kustos razstave in avtor kataloga Janez Balažič zapisal: »Opus, ki nam ga je zapustil, smemo konekconcev v kritičnem motrenju in v primerjavi s sočasnim evropskim slikarstvom oceniti kot posrečeno sintezo retardiranega postromantičnega krajinskega ter žanrskega slikarstva. Eberl bržkone ne bo zaradi tega uvrščen v umetnostnozgodovinske pregledne 19. stoletja, pa tudi naš cilj ni bil naravnost na to smer. Ob zapuščini, ki nas zavezuje k ohranjanju, se le-ta kaže kot izjemno pomemben segment naše likovne preteklosti. Eberla je končno nujno videti kot predstavnika tiste slikarske prakse, ki sublimira poznoromantično duhovnost, ki jo je šele z njim zaneslo tudi v Prekmurje«. Razstavni projekt Alojz Eberl predstavlja začetek sistematične obdelave premične kulturne dediščine, posebej likovne, ki jo hrani Pokrajinski muzej v Murski Soboti. Pripravo, restavriranje del, spremne revizite in katalog razstave je sofinansiralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije ter IS SO – Sekretariat za družbene dejavnosti Murska Sobotna. Tisk kataloga so podprli še Radenska, LB Pomurska banka, Zavarovalnica Triglav, Veletrgovina Potrošnik, Saubermacher – Komunala, Zdravilišče Moravske Toplice in Vigros.

Za obiskovalce bo razstava na ogled od 1. maja 1994, in sicer vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure, v četrtek pa tudi od 16. do 18. ure.

J. B.

Alojz Eberl, Dedek z vnukom, 1858. Olje, platno, 43 krat 34cm.

ne zgodi se vsak dan

Najbogatejši pes

Prav čedni ovčar Gunther s fotografije je uradno najbogatejši pes na svetu. Njegova ljubica gospodarica, pokojna grofica Carlotta Leibenstein, mu je v oporoki zapisala premoženje, vredno 137 milijard lir.

Biti moramo natančnejši: denar je podedoval oče tega lepota, Gunther tretji, ki je tudi že pokojni. Razkošje bogate dediščine zdaj uživa njegov prvorojenec Gunther četrti. V italijanskem kraju Fauglia pri Pisi domuje v prelepi vili, zanj pa skrbi cela vojska strežnega osebja. Naokoli se prevaža v stilu ameriških »bossov«. Ima svojega šoferja in za svoje mere posebej preurejene zadnje sedeže luksuznega avtomobila. Ima seveda tudi svoj bazen, da o drugih ugodjih ne govorimo.

Lobanja velikega plazilca

Avstralski paleontologi so izkopali lobanjo velikanskega plazilca, starega približno 110 milijonov let. Je povsem nepoškodovana in tako težka, da so jo morali dvigniti s helikopterjem. Od zadnjega dela do nosu meri pol metra. Žival, lastnica lobanje, je bila najbrž velikanski dinosaver ali morski plazilec, živel pa naj bi v obdobju krede. Lobanjo so našli blizu obalnega mesta Kalbarru, 600 kilometrov severno od Perth. Štrlela je iz 200 kilogramov težkega bloka peščenca. Znanstveniki so v Avstraliji doslej našli le malo lobanj iz obdobja, v katerem so živeli dinosavri.

Mij smo prišli k van popejvat od Marije svečnico...., se je fčera pred nešternimi dverami čulo, ka so deca spejvali. Nešterni, vó zraščeni človik, šteri je pa od prejšnjoga režima nej vajeni svetiti cerkveni svetkof, pa se je zdaj spreobrnó, je pa do laktof vse blú od loja zapackani, ker je mislo, ka morejo na svečnico na vsakoj polici svejče goreti, kak či bi tou bilou tekmovanje v prižiganji sveč, kak je tou sigdar prvoga novembra na den mrtvi. Ob ton Bela pravi, ka smo lejkó radi, ka je pri nas den mrtvi idnouk na leto, v naši južni sousidnji bratski deželaj, je pa tou sakši den na ednon pa na drugon kraji. Bole podpišavlejo premirja, bole kolejo nedužne lidi pa droubno deco. Po drugon kraji se pa v tej isti deželaj svetohlínsko pogučavlejo o odpravi smrtne kazni. Ob takšoj primerjavi človeki na smej ide, čiglij, ka je stvar nečloveško žalostna. Tou, ka Hrvatje neščéjo plačati svojega deleža za vzdrževanje atomske elektrarne v Krakón, elektriko pa normalno trošijo, je malenkost prouti vsemi toni. Posebno, či pomislímo, s kakšin ponoson so pred kratkin dali v javnost, ka so meli otvorítef nove kovnice pejnéz v njuvoj državi. Mij si takše mašinerije za delanje pejnéz nemremo privoščiti. Mij smo tak bole prousti, pa srmaški..., ne bodi Bougi sponošeno. Najbole so pa drek za vúja počili v Srbiji, ka so vse nule zradirali, pa z enke pred nulami napravili Superdinar, šteri je vreden edno Marko. Tou ti ga je modrija. Mij se pa eti bojnamo proti nekšoj inflaciji. Ovi pa samo napravijo trošado, ena prouti 13 milijonof, pa so na kunji. Samo naj se njín fkúp ne séde te kunj, pravi Bela, jes vas pa lípou pozdravlán. Brat Džouži

Mama, pogoltnil sem orglice!

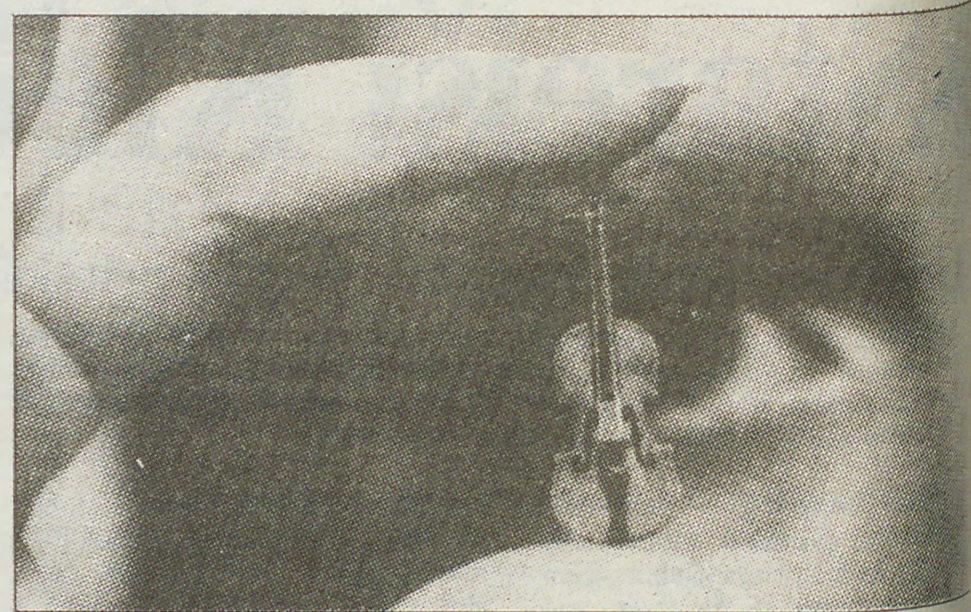
Šestletni Andy Offord iz Newkastla se je razveselil orglic, ki mu jih je prinesel dedek. Kake četrte ure je navdušeno pihal vanje, nato pa je muzika nenadoma utihnila. Zaprepadeno se je uzrl v mamo in dedka in rekel: »Mama, pogoltnil sem orglice, zdaj jih imam v trebuhu!« Mama najprej ni verjela, ker je Andy v takih letih, da si rad izmišlja. Nič ga ni bolelo. Ko sem doumela, da govori resnico, sem prasnila v smeh, je dejala.

Andyja so odpeljali v bolnico. Pregledali so ga z rentgenom in v trebuhu videli ustno harmoniko. Andyja so poslali domov, da bi prišle orglice na dan po naravni poti. Kako je mogel pogoltniti orglice, ki so dolge petnajst centimetrov, še danes ne ve.

Labodji konvoj

Napovedi o letošnji hudi zimi so vzeli v Nemčiji resno. Labode s slovitega jezera Alster v okolici Hamburga so naložili v čolne in jih odpeljali v prezimovališče, kjer bodo zaščiteni pred hudim mrazom. Zakaj ne bi tudi labodi enkrat potovali kot gospodje?

Švicarski izdelovalec glasbil Cornel Schnaider mora imeti spretnih rokah še oster vid. Z vsega 37 milimetri je to najmanjša violina na svetu, na katero je mogoče igrati. Kako, niso pojasnili. Cena je obratno sorazmerna velikosti. Na dražbi pri Sothebyju violinico prodali za 2800 funtov.

Kava in delo

Cene je tistega jutra malo zamudil v službo. To se pravi, da je skodelica kave (kot pri Cankarju) že stala na njegovi mizi. Cene je bil tako zaspan, da je komaj gledal. Potem je začel razvijati tezo o zgodnjem vstajanju in produktivnosti: »Poglejte, vstajamo še vedno ob petih, pol šestih, nekateri še prej. Na pol mrtvi se prebijemo do službe, potem obvisimo na svojih delovnih mestih, le kava nas še za silo obudi. Še težje je tistim pri strojih, še na pol v spanju začno delati.

»Kaj bi pa hotel, da začneš delati ob devetih kot pri sosedih ali drugje po svetu in delaš potem do noči?« ga je vprašala Mica.

»Ne, to ne, vendar tako ne dela nihče več. V vseh državah na svetu, razen v najbolj konzervativnih, med katere sodimo očitno tudi mi, so že zdavnaj skrajšali delovni teden. In sicer zaradi povečanja storilnosti, ne pa zaradi lenobe,« je poudaril Cene.

»Zadnjič je nekdo tarnal na televiziji,« je rekel Janko, »da pri nas ni motiviranosti za delo pri takšnih plačah, kot jih imamo.«

»To bo pa držalo, saj smo že sredi januarja, pa še nismo dobili novembrske plače,« se je strinjal Cene. »Po nekaterih raziskavah so ugotovili, da pri nas zaposleni delajo tam nekje od 30 do 60 odstotkov delovnega časa. Preostali čas pa porabimo za kavo, malico, klepet in zasebne izhode. Danes sem v avtobusu ob šestih gledal mlado dekle, ki je dremala. Bila je mlada in lepa, po tridesetih letih takšnega dela bo stara in vsega naveličana.«

»Takšno je pač življenje.«

»Slabo, ampak zakaj ne bi bilo boljše?« Poglejte našo pisarno, kup neprespanih obrazov, ki boljčijo v »zoc od kofeta«. Kje je tu kakšen smisel. Prespan in spočit človek bi v krajšem času opravil veliko več dela in bolje.«

Cene je še pojasnjeval, kako so povsod, kjer so šli na krajši delovni teden, dosegli dobre rezultate. Delavci, ki so naspali, z veseljem opravijo svoje delo v krajšem času. Posledica je večja produktivnost, manj izostankov, manj bolniških dopustov.

Žožo mu je odgovoril, da pripoveduje kot partijski aktivist leta 1946, ko se je zavzemal za kakšno akcijo: »Poleg tega, le kaj bi z višjo storilnostjo, saj nimamo nobenega dela.«

Mica je zaspano boljčala v svojo skodelico in rekla: »Cene, danes si pa ne samo zaspan, ampak tudi siten. Kaj ti je, si vstal na levo nogo?«

»Ne, nisem vstal na levo nogo, pač pa padel iz postelje na levo stran, ko je začela zvoniti budilka. Slabe volje pa sem zato, ker sem zaspal v avtobusu in se peljal do zadnje postaje, zato sem tudi zamudil v službo.«

Zaspano smo se zahajljali, potem smo pospravili skodelice in začeli delati.

»Že prav kmalu ne bomo imeli več takših skrbi,« je tedaj odločno izjavila Mica.

Vsi smo se razhudili, kar nekaj jih je vprašalo: »Kako?« »Prav lepo, tajnica »tastarega« Matica Strigalice mi je povedala, da so že naredili obširne spiske tehnoloških presežkov, potem bomo pa lahko spali in spali, koliko bo koga volja!«

Borivoj Repe

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Stvari se bodo nepričakovano zapletle in kar naenkrat se boš znašla sredi kopice težav. Razočarala boš nekoga, ki ti želi samo dobro. Raje se za nekaj časa potuhni in čakaj na ugodnejši trenutek.

On: Znašel si se v dokaj neobičajnem položaju, ko si začel zamenjevati med ljubeznijo in poslovnimi rečmi. Lahko ti sicer uspe, vendar le ob neverjetnih naključjih, na katere pa nikar preveč ne računaj.

BIK

Ona: Partner ti bo v odločilnem trenutku nenadoma obrnil hrbet, in to te bo prizadelo tako čustveno kot materialno. Toda premisli, ali nisi prav ti tista, ki je storila začetni korak v vajinem sedanjem prepriu.

On: Nikar ne verjemi govoricam, ki jih razširja tvoj samozvani prijatelj, saj je resnica povsem drugačna. Z odkritosrčnostjo ti bo uspelo tudi tam, kjer se je ustavilo veliko večjim osvajalcem, kot si ti.

DVOJKA

Ona: Če se boš resnično močno potrudila, boš dosegla tudi tisto, kar se ti morda zdi povsem nemogoče. Prijeten nasmeš v prijatni družbi ti bo pomenil veliko več kot vse pohvale, ki jih boš deležna.

On: Poslovni uspeh ti bo prekrizal sicer dobre načrte v ljubezni. Je že tako, da ti je pomembna predvsem ekonomska varnost, za drugo pa si mnenja, da boš že še poskrbel. Pazi, da te ne bo preveč zaneslo...

RAK

Ona: Še vedno boš čakala na ugodno priložnost, vendar je vse le pretveza za tvoj strah in neodločnost. Prijatelji te bodo povabili na noro zabavo, kjer bo tudi on. Prepusti se občutku in prav lahko ti uspe...

On: S svojo prijaznostjo in odkritostjo si boš zagotovil podporo vseh, tudi tistih, ki te sicer ne prenašajo ravno najboljše. Vrata so se torej odprla, potrebno je le še vstopiti in storiti pravo stvar.

LEV

Ona: Življenje si boš uredila predvsem s potrpežljivostjo, nikakor pa ne z nenadnimi odločitvami. V večji družbi boš nepričakovano odkrila, da so te pošteno potegnili za nos. Nikar ne bodi užaljena.

On: Bodi previdnejši, saj ti nekdo prav vneto nastavlja zanko, v katero naj bi se ujel. Prijazen nasmeš se lahko kaj hitro spremeni v posmeh, vendar bo takrat že prepozno. Raje malo pohiti.

DEVICA

Ona: Odpovedati se boš morala določeni razvadi, a drugače ne bo šlo. Partner bo tega zelo vesel in ti bo to tudi pokazal. Poslovne načrte rajši pusti še nekaj časa pri miru, da dozori.

On: Za prijateljico pokaži malo več zanimanja, saj jo boš sicer kaj hitro izgubil. Nekdo se bo začel mešati v tvoje poslovne zadeve in na plan bo prišlo veliko več, kot si pripravljen priznati.

TEHTNICA

Ona: Nepričakovan obisk ti bo nakopal goro skrbi, a ga boš vseeno vesela. Izvedela boš tudi tisto, kar te v tem trenutku najbolj zanima, to pa je zvestoba tvojega partnerja. Toda nikar se ne prenegaj.

On: V prepriu boš hotel imeti prvo in zadnjo besedo, to pa marsikomu ne bo čisto po godu. Nikar ne razglabljal toliko o načelih, ampak stori tudi kaj, da se le-ta začnejo vsaj počasi uresničevati.

ŠKORPIJON

Ona: Pusti zlobna obrekovanja in se raje posveti pametnejšim stvarim, kot je na primer prijatelj, ki te že dalj časa opazuje. Ljubezen bo prišla prehitro, četudi se boš na vse kriptje poskušala upirati.

On: Pogled v prihodnost sicer ni ravno razveseljiv, lahko pa ga v marsičem polepšaš, če boš znal v pravem trenutku pokazati pravo mero odločnosti. Glede partnerja si nikar ne delaj nepotrebnih skrbi, saj je vse v najlepšem redu.

STRELEC

Ona: V začetku prihodnjega tedna se ti obeta prijeten pogovor, izvedela pa boš precej več, kot so običajne čenče. Partner se bo znašel v precejšnji zadregi, kar boš izkoristila in ga še bolj priklenila nase.

On: Kaj kmalu boš ugotovil, da je na svetu še veliko prijateljskih stvari, kot je stalno pehanje za denarjem. Je že res, da ti poslovni uspehi prinašajo dober občutek, vendar se ti obeta nekaj boljšega...

KOZOROG

Ona: Pred teboj so pomembne spremembe, ki pa se ti jih ni potrebno bati. Zaradi prijateljevih vprašanj se boš znašla v hudi zadregi, četudi bo on karseda odkrit in konkreten. Ali pa prav zato?

On: Dobro bi bilo, če bi pomislil tudi na svoje prijatelje, saj te lahko le-ti kaj hitro pozabijo. Pozabil boš na obljubo, ki se je bodo drugi prav dobro spominjali. Predvsem tvoj trenutni partner.

VODNAR

Ona: Tvoja sreča ne pozna ne konca ne kraja, a bi bila veliko lepša, če bi jo imela tudi s kom deliti. To pa je zadeva, ki se ti obeta v prihodnjih dneh, potrebno bo le malce truda in pozornosti, pa bo!

On: Sodelavec ti bo predlagal zanimivo preusmeritev, ki ti lahko zagotovi varnejšo finančno prihodnost. Seveda pa bodo za to potrebna določena odrekanja, ki bodo posegla tudi na tvoje intimno področje.

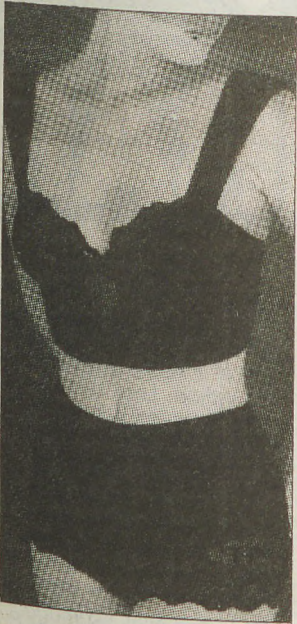
RIBI

Ona: Ne kaži tako očitnega zanimanja za svojega novega sodelavca, saj mu lahko to stopi v glavo. Ugodnosti se bodo podvojile in prav z lahkoto ti bo uspelo tudi tisto, česar sploh nisi nameravala.

On: Proti koncu tedna se ti obeta prijeto presenečenje, ki se bo dokaj manifestiralo na tvojem finančnem področju. Za partnerja naj te nikar preveč ne skrbi, saj je njegovo trenutno nezadovoljstvo le pretkana igra.

za vsakogar nekaj

Spodaj zapeljivo

To zimo ljubi moda črno perilo, nežno, iz čipk, satena ali žameta. Bodijo so vedno v veliki milosti, nič manj pa dodelni kompleti, ki spominjajo na štirideseta leta: hlačke so francoskega kroja, torej segajo od pasu kar daleč na stegna, daljši so tudi nedrčki, naramnice pa širše kot običajno.

Večna je, pa vendar zmeraj nova. To zimo je zakraljevala v raznih različicah s trdim ščitkom, ki spominja na leninovsko čepico, ali brez njega, iz najrazličnejših materialov od klobučevine do žameta, v najrazličnejših vzorcih (še zlasti priljubljen je škotski karo).

Lepo se poda h krilu in hlačam. Z njo boste ustrezno dopolnili športni suknjič ali eleganten kostim.

Nakit leta – biseri

Legendarni, zlahtno dragoceni, v morju rojeni biseri so nakit, ki je vedno lep, vedno moderen. Z njim se zaljšajo kraljice ali navadne smrtnice. Tudi letos je biserovina na prvem mestu. V enem ali več nizih, v prstanu, zapestnicah, uhanih. Bisere lahko nosimo tako k večerni obleki kot k puloverju, podajo se vsem letnicam, vsakemu tipu. Najlepše se ujemajo z oblačili črne, kovinsko sive ali zamolklo rjave barve.

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

- 1. ALL FOR LOVE – Rod Stewart + Sting + Bryan Adams
- 2. TRUE LOVE – Kiki Dee + Elton John
- 3. BEIGE TO BEIGE – John Mellencamp
- 4. I'M ON MY WAY – The Proclaimers
- 5. MISS YOU IN A HEARTBEAT – Def Leppard
- 6. SHE DON'T LET NOBODY – Chaka Demus & Pliers
- 7. DOWN THE DRAIN – Stakka Bo

PREDLOGI:

- 1. STAY – U2
- 2. ROCK AND ROLL DREAMS COME THROUGH – Meat Loaf
- 3. THIS IS IT – Hothouse Flowers

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELICASTNIH

- 1. TA VLAK – Čuki
- 2. KAMA SAN JEZ ZAJ PRIŠEU – Vlado Kreslin in banda
- 3. ACAPULCO – Šukar
- 4. IGRAČKA – Šarm
- 5. ZIMSKI VEČER – Sanja Mlinar
- 6. NISEMI AVTOMAT – California
- 7. BREZ SONCA CVETJA NI – Projekt Triglav

PREDLOGI:

- FANT IZ IPANEME – Damjana Golavšek in Ljubljana Jazz Selection
- POETU – Johnny's band
- ZANZIBAR – Lačni Franz

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE 8 KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

- 1. GAŠPERJ, TO SMO MI – Ans. Gašperji
- 2. BISER OB DRAVI – Ptujskih 5
- 3. AVE MARIJO ZVONI – Alpski kvintet
- 4. NA SILVESTROVO – Štajerskih 7
- 5. URCA ZAMUJENA – Ans. Stopar
- 6. NOVO ŽIVLJENJE – Ans. Petra Finka
- 7. JAZ SEM VODOVNIK JURIJ – Fantje izpod Rogle

PREDLOGI:

- 1. SVATJE, NOCOJ BO LUŠTNO – Aini Nipič
- 2. BELO PISMO – Jože Škubic in Slapovi
- 3. KOLOVRAT – Trio Franca Ocvirka

Izpolnjene kupone pošljite do četrtega, 10. februarja 1994, na naslov: Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 5

Glasujem za skladbo:

- tuja
 - domača
 - narodnozabavna
- Ime in priimek ter naslov

Naši zvončki!

Do takrat, ko nas bodo razveselili prvi spomladanski cvetovi, je le še malo časa. Med njimi so gotovo najatraktivnejši in najbolj priljubljeni belo cvetoči zvončki, ki posamezna območja ob reki Muri in ponekod v notranjosti naše krajine prekrijejo s čudovitimi belimi preprogami. Žal pa moramo ugotoviti, da je teh cvetlic vsako leto manj. Posebno je ogrožen veliki zvonček. Bele preproge se redčijo, njihov obseg se iz leta v leto oži, nekatera območja, kjer so včasih bujno uspevali, so v celoti opustela. Kateri so razlogi, za tako žalostno ugotovitev in stanje?

Sušna obdobja, tako zimska kot poletna že nekaj let nazaj, so zelo neugodno vplivala na normalno rast teh cvetlic. Znano je, da še posebno veliki zvonček zahteva zelo vlažna rastišča, v preteklih obdobjih pa se je podtalnica znižala zaradi nezadostnih padavin.

Izvedba izsuševalnih sistemov na določenih območjih, posebno ob gozdovih, je spremenila tudi gozdne sestoje. Hidrosistem za izsušitve zamočvirjenih tal so bistveno znižali podtalnico. Razumljivo je, da je površinsko vlažnih območij vedno manj. Vegetacija se torej bistveno in vestransko spreminja, tudi v gozdovih.

Hidrofbne rastline vztrajno in uspešno izpodrivajo hidrofilne, torej tiste, ki potrebujejo za svoje normalno uspevanje več vode. Nerazumljiv je malomaren, mačehovski, da ne govorimo barbarski odnos do teh znanilcev spomladi. Lepo in kulturno je, če se sprehodimo v naravo obirar te snežno bele lepote in če kulturno utrhamo nekaj cvetov za vazo, s čimer poživimo svoj bivalni prostor. Da pa natrgamo velike šopke in če po poti proti domu polovico cvetlic zavržemo, ali jih poruvamo s čebulicami vred, s katerimi nimamo kaj početi, da jih pohodimo, povozimo ali kakor koli drugače poškodujemo, taka dejanja pa ne počne količjak razgledan, vsaj malo osveščen človek.

Zato bi radi vplivali na starše, posebno še na prosvetne delavce v šolah in vrtcih, da poučijo mladino in morda tudi sami sebe, kako se kulturno ravna z vsemi v naravi rastočimi rštinami, ne le z zvončki! Pred očmi nam izginjajo naravni lepote, katerih si naši zanamci ne bodo mogli več predstavljati, kot si nekateri ne morejo več predstavljati, kakšne so domače živali. To je edina možnost, da še nekaj časa ohranimo zvončke in drugo naravno cvetje. Ali smo še sposobni to storiti!?

Kratek opis naših zvončkov:

Snežni mali zvonček (*Galanthus nivalis*) – družina narcisovke (*Amaryllidaceae*). Ime izvira iz grškega gala – mleko, anthos – cvet in nivalis – snežen, torej snežno mlečni cvet. To je majhna čebulnica, že od davnine zelo priljubljena predspomladanska in spomladanska cvetlica, visoka le okoli 15 cm, s snežno belim cvetom. Ima približno 2 cm dolge cvetne liste, ki se ločijo od notranjih krajših čašnih rogljičkov, ki imajo zajede in zelene ali rumene pike ob koncih. Modro zeleni listi so črtasti in imajo izrazit vzdolžni žlebiček. Čebulice lahko sadimo doma na vrtu v septembru, v polsenčnih mestih med okrasnim drevjem ali grmovjem do 10 cm globoko. Najlepše učinkujejo v skupinah po 15 do 20 čebulic. Semenske glavičve vsebujejo oljnat privešek, zato jih raznašajo mravlje in druge žuželke. Tako se zvončki polagoma razširijo po večjem delu vrta.

Veliki spomladanski zvonček ali kronica (*Leucoium vernum*) – družina narcisovk (*Amaryllidaceae*). Ime temelji na grških besedah leucos – bel, ion – vijolica in vernum – spomlad, torej bela spomladanska vijolica. Od snežnega malega zvončka se razlikuje po večjem belem enodelnem cvetu z rumeno ali zeleno piko ob koncu cvetnega lista. Doseže višino okrog 20 cm in uspeva na svežih, nekoliko vlažnih rastiščih in cveti v marcu in začetku aprila, torej nekoliko pozneje kot mali snežni zvonček. Razmnožuje se enako kot mali snežni zvonček. Potrebno je torej le malo volje in truda in doma nas bo razveselil v našem lastnem vrtu. Prepričan sem, da je tak cvet najslajši.

In epilog! Nekateri zelo zmotno pravijo velikemu zvončku norica, težko je odkriti, od kod izvira to nepravilno in zelo zmotno poimenovanje.

Norica ali volčja češnja (*Atropa belladonna*) je iz družine razhudnikov (*Solanaceae*), v katero spadajo tudi krompir, paradižnik, jajčevce in druge tem sorodne rastline. To je žlezasta, dlakava, vejnata rastlina z jajčastimi listi, z vijoličasto rjavimi cvetovi, malo navzgor zavihanimi krpicami in cveti od maja do julija. Pri nas uspeva skoraj povsod, vendar le posamično. Je zelo strupena rastlina, ki vsebuje strupen alkaloid atropin. Zlahtne gospe so ga v srednjem veku uporabljale za širitev očesne zenice, da bi bile lepše. Od tod ime belladonna, torej lepa gospa. Mi takega postopka danes ne bi priporočali.

Razlika med zvončki in norico je tolikšna, kot na primer med prašičem in ovco. Ne izgovarjaj torej po nepotrebnem napačnega imena!

Inž. Š. H.

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz)

Petek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ju – 9.15 Javne osebnosti o dogajanjih – 10.00 Poročila – 10.30 Kabaret – 11.15 Od petka do petka – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV-ju – 14.30 Romska oddaja – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Ob koncu tedna – 17.30 1 = 2 in 3 in 4 – 18.00 MV-dur – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.50 Trznica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ju – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.30 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV-ju – 14.30 Od vasi do vasi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Ob koncu tedna – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.10 Panonski odmevi – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ju – 9.15 Gospodarstvo – 10.00 Poročila – 10.15 Evropa v enem tednu – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV-ju – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kransčakom, cekron, pa z marelof – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ju – 8.30 Kje je kdo? – 9.15 Glasbene novosti – 10.00 Poročila – 10.30 Kratki stik – 12.00 Poročila – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV-ju – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ju – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 V živo o ... – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV-ja – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 18.00 Na narodni farmi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV-ja – 9.15 Sedem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine – 13.00 Dnes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – Vključujemo Radio Slovenija

Kuhajte z nami

Ribe, ocvrte v pivovem testu (orly)

V naši prehrani so posebno morske ribe še premalo zastopane. Biti bi morale pogostejše na mizi, ker vsebujejo pomembne snovi, ki so za naše zdravje nujno potrebne. Ta pomembna snov so beljakovine, ki vsebujejo aminokisline – nepogrešljive snovi v vsakdanji prehrani. Če primerjamo ribje meso z govedino, ugotovimo prednosti prvega za zdrav razvoj človeškega telesa. Od rudninskih snovi so zlasti v morskih ribah kalij, natrij, fosfor, kalcij, magnezij, železo in jod. Posebno jod je pomemben za zdrav razvoj in delovanje ščitnice, ribje meso ga vsebuje v taki obliki, da ga lahko telo kar najbolje izkoristi. Omeniti moramo še vsebnost vitaminov A in D, nekatere ribe pa imajo še vitamin B.

Pri pripravi rib upoštevajmo, da so zelo hitro pokvarljive. Pri sobni temperaturi jih sploh ne hranimo, v hladilniku le nekaj ur. Za daljši čas jih lahko globoko zamrznemo. Za kratko shranitev v hladilniku in daljšo v zamrzovalniku morajo biti dobro embalarane v dovolj debelih PVC-vrečkah, ki naj bodo dobro zaprte, da se druga živila ne navzamejo vonja po ribah.

Zaradi hitre pokvarljivosti je prav, da poznamo lastnosti sveže oziroma pokvarjene ribe. Sveža riba ima jasne oči, ploski trebuh, čvrsto oprijete luske in škrge rožnate barve. Stara in pokvarjena riba ima kalne, motne oči, napihnjen trebuh, sluzasto telo, ob trdnem prijemu se luske z lahkoto ločijo od telesa, škrge pa so umazane sive barve.

Za cvrenje orly običajno uporabimo ribje fileje (zrezke) brez kosti. Kadar čistimo ribe doma, jih temeljito očistene hitro splaknemo v tekoči vodi in osušimo z brezhibno čistim prtčem. Očiščenih rib nikoli ne namakamo daljši čas v vodi. Kadar kupimo zamrznjene fileje, jih odtajamo le toliko, da se kosi med sabo ločijo.

Priprava ocvrtega fileja v pivovem testu (način orly) za 4 osebe: 60 do 70 dag ribjih filejev, sol, 4 dag gladke moke, olje za cvrenje, 4 rezine limone.

Pivovo testo: 10 dag gladke moke, 1/2 dcl mleka, 1 dcl sveže odprtega piva, 1 rumenjak, 2 beljaka. Pripravimo ga kot vsako drugo žvrkljano testo. Trd sneg umešamo v testo, tik preden začnemo cvreti.

Fileje (2 na osebo) posolimo, povaljamo v moki in v testu ter počasi cvremo. Serviramo z rezino limone. Zraven se poda tatarska omaka.

Vzgojite limono

Z nekaj potrpljenja in vztrajnosti lahko vzgojimo zeleno rastlinico iz koščic, pečk ali vršičkov zimskega sadja.

Pomaranče, limone, mandarine so pozimi redno na jedilniku. Pečke teh sadežev posadimo v zemljo in zrastle bo rastlina. Pečke naj bodo nepoškodovane. V zemljo jih posadimo takoj, ko jih izluščimo iz sadeža. Pomarančevce, ki ga posadimo pozimi, bo do poletja že lepo zrasel, lahko ga bomo postavili na balkon. Gojenje rastlin iz pomarančnih, limoninih in mandarininih pečk je preprosto. Limonovo drevesce pogosto tudi rodi in sadeži so prav okusni. Doma pridelane pomaranče pa niso kaj prida.

SESTAVIL MARKO NASTAP	KOOR KAJ IMPROVIZIRA	PRIRODA, NATURA	ŠPANSKI SLIKAR, KUBIST (JUAN)	PRITOK VOLGE	MEJNA VREDNOST V MATEMATIKI	BLAGINJA	ČASNIK
SLOVENSKI PISATELJ (ANTON, LUKARJ)							
MARKIZOVA ŽENA ALI HČI							
TROJANSKI KRALJ, PARISOV OCE							
ETIOPSKI PLEMIČ					ETNIČNA SKUPINA V NIGERIJU ODVRŽEK		
OLEG VIDOVIČ			ZAZNAVA S PRSTI NAROČJE				
DAVNI VZHDNI GERMANI							
AVTOMO-BILSKA OZNAKA ITALIJE		ALBERT PAPLER DELO DNINARJEV			JOSIP STRITAR MAMILO, MARIJUANA		
PREPIRI							SPACEK
ENA OD ELEKTROD						SEVER PREDNJI DEL VOZA	
NAVIHANEC			COF OZNAKA ZA NEZNANCA				
SAMOZADOVOLJEVANJE							
ZASTAREL IZRAZ ZA GOLDINAR							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: lovnica, opioman, jasnost, ZL, eter, E, stara, Poe, TK, Espinas, testo, Ela, Ito, Rn, krak, livreja, ekvator.

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

4./ Joško Klepec

Bil je trgovec v Lendavi, zaupnik Osvobodilne fronte. Mene je on povabil in sprejel v OF.

Leta 1944 je bil ustreljen. Govorilo se je o samomoru, ker so baje odkrili njegove ilegalne zveze.

Po vojni nisem slišal o njem. Zdi pa se mi, da je bil eden od najbolj pozitivnih ljudi v Lendavi, zato bi po moji presoji vsekakor zaslužil, da se o njem piše.

5./ Janez Titan

O njem se je že veliko pisalo, zato navajam samo, da je njegova hči Piz Nada želela, naj poizvem, kdo ga je ubil.

Profesor Ravbar mi je povedal, da so ga ubili Rusi. To sem sporočil gospe Nadi. Več o zadevi nisem zvedel.

6./ Josip Benko

Ker smo bili nekaj let sosedje, sem dobro poznal poznejšega industrialca Josipa Benka, njegovega očeta in njegovega sina Jožka, očeta gospe Edite, ki je pred kratkim sprožila postopek za rehabilitacijo svojega deda.

Z Josipom Benkom sem imel večkrat opravke. Z bratom sva ga ocenila za izredno sposobnega in naravno bistrega človeka. Njegove zasluge za Prekmurje, pa tudi za Klub prekmurskih akademikov, so nesporne. Številni ljudje se ga hvaležno spominjajo. S tem, seveda, ni rečeno, da pri svojem delu za napredek Sobote in Prekmurja ni imel svojih osebnih računov.

Po pogovoru z majorjem Simičem leta 1945 sem se pred svojim bratom zgražal nad tem, da so Benka obsodili na smrt. Odgovoril mi je, da je bil Benko obsojen zaradi tega, ker je sodeloval v komunistični, ki je odločala o tem, katere Slovence je treba poslati v Dachau.

Čeprav bi bila ta razlaga pravilna, bi bilo treba zastaviti vprašanje, ali je Benko predlagal pregon tistih Slovencev iz Sobote. Mislim, da ni. To pomeni, da med delovanjem Josipa Benka in odredbo ljudi v Dachau ni vzročne zveze, Benko torej ni bil kriv za smrt pregnancev.

S Simičem sem imel potem še več zasebnih stikov, tako leta 1960 in 1962. pa mi je žal, da ga nisem o Benkovi zadevi kaj več spraševal. Verjetno pa še obstaja sodni spis. Končno pa mislim: če so z višjega

mesta prepovedali izvršitev smrtne obsodbe, so že takrat ocenili, da Benko ni bil krivec za smrt Sobočanov, ki so umrli v Dachau. V tistem času so letele glave za veliko manjše stvari; če bi torej lahko Benku naprtili odgovornost za deportacijo večjega števila oseb, bi gotovo dovolili usmrtnitev. To, kar se je z Benkom zgodilo, torej lahko označimo za umor, pa nič drugega.

Spregovoriti moram še nekaj besed o Marjanu Simiču. Nočem opravičevati niti njega niti drugih, ki so izrekli smrtne obsodbe v nasprotju s pravili rednega sodnega postopka, toda razumeti je treba, da so udeleženci NOB-ja vodili ne samo boj zoper okupatorja, temveč tudi socialno revolucijo. Revolucija pa poteka normalno z žrtvami in ubijanjem ne glede na krivdo posameznikov.

VIII. PO DESETLETJIH

Novo društvo Prekmurcev?

Ob tridesetletnici ustanovitve KPA sem se pogovarjal z nekaterimi Prekmurci, da bi jo proslavili skupaj s študenti povojnega društva naših visokošolcev. Svetovali so mi, naj se povežem z novinarjem Štefanom Kuharjem, ker ta pozna največ Prekmurcev.

S Kuharjem se pred vojno gotovo nisva poznala, ker je deset let mlajši od mene. To me pa seveda ni motilo, da bi z njim po vojni ne bi sodeloval. Zbrala sva ustanovitelje, kolikor sva jih mogla, hkrati pa še precej članov povojne organizacije.

Potem smo imeli še večkrat proslave in veselice, snovali smo starejšino organizacijo. Pri tem so nastale manjše zlorabe – nekdo se je hotel materialno okoristiti, o tem smo v Vestniku že pisali zato sedaj ni potrebe po obnavljanju te za mnoge Prekmurce nelepe zadeve.

Zadnji poskus, da organiziram društvo Prekmurcev, sem opravil leta 1979. Vse je bilo pripravljeno: pravila, podpisi, soboska Socialistična zveza je dala priporočilo, v republiški SZDL pa mi je povedala tovarišica Kristina Savodnik, da tako društvo ni potrebno, ker bo glavno delo te organizacije – vračanje zdomcev – opravila sama SZDL!

SFRJ se je torej znova pokazala

Vladimir Škerlak

v svojem policijskem bistvu: celo najbolj množična organizacija je imela nalogo, da deluje kot sito in preprečuje nastanek organizacij, ki niso ukazane in vodene iz centra. Zdomcev pa SZDL seveda ni vrnila v domovino.

»Okrogla miza« 19. oktobra 1984

Preključ vabila

Dobil sem vabilo, naj se udeležim »okrogle mize« v Soboti 19. oktobra 1984. Ker sem dvomil o vrednosti tega sestanka, sem napisal odgovor, da ne udeležim.

Komaj sem napisal ta odgovor, je že prišel k meni (17. oktobra 1984) tovariš Borut Sušec in mi prigovarjal, naj se »okrogle mize« ne udeležim.

Kaj si more in mora ob takem dogodku misliti vsak normalen človek? Prav gotovo nič drugega, kot da prireditelji nimajo čistih namenov.

Poglejmo, kaj se je potem dogajalo.

Glavna vsebina pogovorov

Iz magnetofonskega zapisa o tej »okrogli mizi« se vidi, da je bilo posvečeno največ časa primitivnemu opravljanju in obrekovanju.

Hkrati s tem se je ponovilo to, kar smo že zdavnaj opazili: Ker so Klubu prekmurskih akademikov že leta 1934 pripisovali velik pomen in veliko zaslug, se po vojni poteguje množica oseb za to, da bi jih priznali za pobudnike, predlagatelje, ustanovitelje itd.

Pri tem jih želja po priznanju in slavi pripravi do trditve, o katerih je možno takoj ugotoviti, da so neresnične. Izmed številnih primerov, vsebovanih v različnih knjigah in člankih, navajam samo enega z »okrogle mize«:

»Kot člani Njive smo potem prišli k ustanavljanju regionalnega Kluba prekmurskih akademikov.«

(se nadaljuje)

POT NA VZHOD – IRAN

Janez Jaklič

Šiiti verjamejo v Mahdija, dvanaestega imama, ki se bo pojavil na sodni dan kot odrešenik in uničil hudiča. Pokvarjeni svet trpi v pričakovanju Mahdija. Ta pesimistični pogled na svet, osvobajajoča vrednota trpljenja je tuja splošni islamski miselnosti, našel pa je plodna tla v Perziji, ki je težko prenašala arabsko nadvlado. Vera daje Iranu šiitu zaupanje in gotovost ter zanika njegov bedni materialni položaj. Šiizem se je poistovetil z zatiranimi množicami in je bil središče odpora proti tuji nadvladi. Čeprav so Perzijci sprejeli islam, se kot narod niso hoteli stopiti v tem nevarnem talilnem loncu.

Arabski nadvladi je sledila nadvlada Rusije in Anglije. Do 16. stoletja so Evropejci malo vedeli o Perziji. Imeli so jo za pravilčno deželo vzhoda. To so sklepali po razkošnem blagu, ki so ga prinašali trgovci iz Arabije na obale Sredozemskega morja. Strah

nenadoma odprli Portugalci. Obpluli so Afriko, zapluli v Perzijski zaliv ter leta 1515 zavzeli strateško točko Hormuz. Za druge Evropejce je to pomenilo začetek novega zanimanja za Perzijo. Če so lahko Portugalci obšli muslimane

Veliki stebri so nosili lahke grede iz cedrovega lesa – Persepolis

z juga, zakaj ne bi mogli drugi trgovci doseči cilja s severa, prek Rusije. Najbolj aktivni so bili Angleži. Romantični popotniki so z navdušenjem opisovali prijaznost in vljudnost perzijskega plemstva. Očarali so jih mehkoba preprog, razkošje oblek, dragocenost opreme in orožja... Redki opisi revščine navadnega prebivalstva, krutosti in zlobe perzijskih vladarjev niso mogli zasenčiti rožnate svetlobe, v kakršni je mnogo evropskih obiskovalcev videlo Perzijo v 17. stoletju. Cilj teh potovanj je bila predvsem trgovina. V 18. stoletju zanimanje za Perzijo zaradi notranjih prevratov in težavnih potovanj zamre. Evropejci so se usmerili predvsem v Indijo. V 18. stoletju, ko so Britanci utrjevali svoj raz-

sežni indijski imperij, so mala pozabili na v državah skih vojnah izčrpano in stošeno Perzijo. V prejšnjih stoletjih je Perzija slovela kot dežela vzhoda. Leta 1800 pa je bilo to reklo nov za Britanijo zlovesč pomen. Izvedeli namreč, da ima ruski cesar Perzijo za morebitna v Indijo. Začelo se je novo obdobje, obdobje boja za vladno velikih sil – Rusije in Britanije nad Perzijo. Veliki sili se posluževale vsemogočim plomatskih poti, da bi si pridobile določene ugodnosti. drugo veliko silo, nista pa bali uporabiti tudi sile. To obdobje je bilo predvsem obdobje raziskovanj. Tako kot Angleži so se trudili, da zapolnijo bele lise na zemljepisnih ozemljih, ki so jih obkroževali. Za Perzijo je pomenilo obdobje predvsem čas pomanjkanja. Leta 1907 je prišlo do daleč, da sta si obe veliki

z oholim sporazumom razdelile deželo in tako uredili medobojno tekmovalstvo. V tem srečnem stanju odvisnosti ostala Perzija vse do leta 1919, ko sta se Rusija in Britanija končno odločili, da bodo dali Perzijo spet Perzijskim. Kljub temu pa je ostala Perzija vsem zaradi svojega strateškega položaja in številnih naftnih vrelcev, še dolgo v drugi svetovni vojni cilj imperialističnih težej. Zadnja sila, je pred islamsko revolucijo žala roko nad Iranom, je bila Amerika. V tem času je vladal deželi šah Mohamed Reza Pahlavi. Že na dan kronanja je zastavil širokopotezen načrt, spremeniti Iran v eno razvitejših in močnih držav na svetu. Dohodki od prodaje nafte bi mu to zamisel lahko omogočili. Šah je do skrajnosti razvil absolutizem vladavine dinastije.

Nadaljevanje prihodnje

Persepolis – grobnica

pred Arabci, ki so imeli to deželo za svojo, strah pred muslimani je Evropejce dolgo zadrževal, da si niso upali potovati na vzhod in razkriti skrivnosti Perzije. Potem pa so v začetku 16. stoletja ta vrata

Renkovski »kupinarji«

Gosi je kupoval v vaseh: Mursko Središče, Pekenica, Križevci, Freketece, Miklovec in Podturen in se po isti poti vračal nazaj. Gosi je začel prodajati v vaseh: Kobilje, Motvarjevi, Prosenjakovci, Fokovci in drugih. Madžari, ki so živeli v Dobrovniku, Genterovcih, Dolgi vasi in v teh ter okoliških vaseh živijo še danes, so gojili svoje gosi, zato jim jih ni bilo treba kupovati pri »kupinarjih«. Gosi so vozili v »gajbah« oziroma »klonjah«, ki so jih imeli pritrjene na kolesu. Navadno so jih napolnili z dvajsetimi kosi. Morali so hiteti, saj so bile gosi občutljive, pa tudi lačne in žejne. Z njimi so zaslužili enkrat več, kot so plačali zanje. Ženske so jih nato dalje »futrle« zaradi puha, ki je bil še posebno dragocen. Navadno perje je bilo trikrat dražje kot meso, puh pa tudi desetkrat. Je zelo topen in lahek. Za eno blazino potrebujemo le en kilogram puha. To perje so imele le premožne gospodinjice, ki so bile ponosne, če so lahko ob močvirni hčerke k bali dodale posteljino iz gosjega perja. Gospodinjice so ob martinovem gosi zaklale ter očistile zopet prodale »kupinarjem«. Ženske so mlade gosi krmile »na roko«, to pomeni, da so jim dajale hrano z roko v kljun. Koruzo in proso so prejšnji večer vedno namočile v vodi. Krmile so jih le enkrat na dan. Te gosi niso bile na prostem, ampak v ograjenem prostoru, da se niso dosti gibale, ker bi pri tem izgubile težo. V treh do štirih tednih so se zredile tudi po 6 do 8 kg.

Pure in purane so kupovale redko, da so si medtem vzredile mladiče za drugo leto, pa tudi »kupinarji« niso radi kupovali pur, ker so bile zelo občutljive. Kupili so le toliko gosi, kolikor so imeli naročil. Gosi niso smele biti stisnjene v zabojih, da se ne bi zadušile. Mlada perutnina je močno vpila in s tem opozarjala ljudi, da prihaja »kupinar«.

Omenili smo že, da je bil glavni odkupovalec perutnine v Renkovcih in tudi drugod po Prekmurju trgovec Abt iz Maribora. Ta je prišel v začetku po blago k vsakemu »kupinarju« na dom. Pozneje pa je perutnino naložil na tovornjak pred gostilno »Pri Kranjčiki«. Abt je blago sortiral takole: kure, piščanci (veliki in mali) in petelini. Po opravljenem delu sta odšla šofer in odkupovalec z glavnim kupinarjem v gostilno na kosilo, po kosilu pa so naredili obračun.

Tokrat so otroci splezali na tovornjak in z drobnimi rokami jemali jajca skozi odprtine gajb. Otroci so nabrana jajca odnesli domov ali pa so jih v trgovini zamenjali za bonbone, žemlje, sladkor in drugo. Otroci so bili od sladkarij beli okrog ust.

Kupovanje piščancev je potekalo od avgusta do decembra. Gospodinjice so aprila in marca nasadile kokoši nesnice – »kvoučke«. Pod vsako izmed treh ali štirih so dale po 18 do 20 jajc. Mladiči so se izvalili po 25 dneh.

Mlade piščance so krmile do teže enega kilograma, ker so jih lahko takrat najbolje prodale. Ko je bilo piščancev na tržišču že dovolj, jim je cena seveda padla. Kure so prodajale redkeje, ker so jim le-te nesle jajca. Rače pa so prodale iste kure, ki so imele »kilo« – vrsta boleznij. Vendar teh kupinarji niso kupovali, ker zanje niso imeli kupcev. Zato so morale gospodinjice takšne kure kupinarjem največkrat kar podkiniti. Oktobra in novembra je prišla sezona za kure, ker so bili piščanci zdaj že petelini. Gospodinjice si je mlade kure – »jarice« prihranila za sebe. Stare kure (stare leto ali več) pa so večinoma obdržale zase za prehrano.

Kot je bilo že omenjeno, je postalo Medžimurje je za »kupinarje« novo veliko nakupovalno območje. Kupinarji so se s svojimi nabiralci tja odpravili kar za ves teden.

Zelo zanimiv je potek kupovanja v medžimurskih krajih, ki si ga je potrebno pogledati pobliže. V ponedeljek zjutraj ob dveh je odinil na pot glavni »kupinar« z vozom. Nabiralci so odšli za njim s kolesi nekaj ur pozneje. Med seboj so se prej še dogovorili in si razdelili vasi. Glavni kupinar je imel na vozu ob sebi še svojega pomočnika. Ob zori sta prispela v Mursko Središče, kjer sta začela nakupovati po ulicah. Iz Murskega Središča sta odrinila v Pekenico, kjer sta se pri gostilni Mundžar dobila z drugimi »kupinarji«, ki so pripeljali blago iz preostalih vasi, ga stehali in naložili na voz. Blago so tehtali s tako imenovano »most-vago«, vsak nabiralec pa je imel pri sebi tudi »vlečnico« – žepno tehtnico. Kupinarji so znali dobro stehati perutnino na roko, kar je bilo pomembno pri kupovanju. Če so pri eni gospodinjici kupili več perutnine, so ji, da ne bi prišlo do pomote ali prevare, napisali in izročili račun. V gostilni

Mundžar so imeli vsi skupaj kosilo in nato odšli nabirati nižje po Medžimurju: v Križevci, Miklovec, Vratušinec, Podturen in Sivico, kjer so večerjali in prespali (gostilna Škvorc). Če je bilo nakupljenega dosti blaga, je plačal večerjo in pijačo velik »kupinar«, drugače pa vsak zase, kakor je pač naročil. Dostikrat so jedli »porkit«.

Spali so na gumnju in v »parmi« (seniku), in to po več skupaj. Pokriti so bili s senom, ponjavo, odejami in debelimi plašči, ponavadi so spali kar obuti.

V torek so se odpravili nakupovat nazaj v Podturen in Novakovec. Ponavadi so v teh dveh vaseh napolnili voz. Za blago je odgovarjal gospodarjev sin, ki je peljal blago z vozom k trgovcu Vajdi v Čakovce. Nadaljevali so v Dekanovcu in Domašincu, kjer so večerjali. Voz so dali pod streho na gumnju in ga pokrili s plahto. Zjutraj so blago odpeljali na železniško postajo v Malo Subotico. Polne gajbe so naložili v vagonce. Ker so se prej dogovorili s kupci, so jim le-ti istočasno poslali dve prazne zaboje, tako da so jih sedaj le zamenjali. Vsaka gajba je imela že tudi naslov kupca. Blago so, kot že rečeno, prodajali firmi Zalaexport na Madžarsko. Po predaji blaga so nakupovali naprej v Mali Subotici, Prelogu in Sveti Mariji (današnja Marija na Muri). Prespali so na »marofu« (veliki hlevi, ki so bili nekoč last grofice). Spali so v hlevu, zato jim je bilo toplo. Prej so čuvali blago sami, zdaj pa jim ga je čuval pes, ki so ga privezali za voz. Naslednji dan so blago zopet odpeljali na vlak v Malo Subotico.

Med tednom so nekateri nabiralci odšli domov po kakšnih opravkih. Domov grede so prav tako kupovali in nabrano blago prodali Magdiču v Renkovcih. Ti kupinarji so se največkrat že kar naslednji dan vrnili nazaj in prinesli »paranč« – UKAZ velikega »kupinarja« njegovemu sinu, ki se je glasilo: »Ko si blizu Čakovca, prodaj Vajdi, če pa blizu Male Subotice, naloži na vlak in pošlji na Madžarsko.«

»Kupinarstvo« blago so kupovali še v Legradu, kamor so ženske prinesle perutnino na »plac« – trg. Kupovanje v tem kraju je potekalo po točno določenem scenariju. Na začetku vasi so »kupinarji« počakali ženske, ki so nese prodajati na trg. Cesar niso pokupili zjutraj, so kupili zopet, ko so se vračale domov. Ženske

vsega niso mogle prodati na trgu, zato so bile prisiljene preostalo blago ponuditi »kupinarjem«. Na trgu »kupinarji« niso smeli kupovati.

Vsako prvo sredo v mesecu je bil velik sejem tudi v Čakovcu, zato so »kupinarji« obkrožili zadnje vase pred Čakovcem. Ženske so počakale na dvorišču za visokimi vrati, ker so se včasih po ulici peljali žandari (gospoda se je namreč pritoževala, češ da »kupinarji« pokupijo vse blago). »Kupinarji« so se dogovorili, na čigavem dvorišču bo voz in so tam skrivoma blago tudi naložili. Blago so zopet peljali k Vajdi v Čakovce. Legrad je bila zadnja vas v Medžimurju, ki je spadala pod madžarsko oblast. Dravo na drugi strani je bila že Nezavisna država Hrvatska. Zato kupinarji seveda niso smeli kupovati čez mejo.

Nazaj grede iz Legrada so prespali na »marofu«. Drugi dan so kupovali ob poti proti Mali Subotici, kjer so blago naložili na vlak in poslali na Madžarsko. Navodilo velikega kupinarja je bilo, kakor smo že omenili, »prodaj enemu in drugemu«. Tudi cene so bile različne, zato je »kupinar«, ki je bil med tednom doma, sporel tudi morebitne spremembe v ceni. V petek so se vsi skupaj vračali proti domu. Blago so večji del kupovali v Domašincu in ga zopet odpeljali na vlak v Malo Subotico. »Kupinarjev« sin je imel na vozu ob sebi tudi »naprugaša« – dnevnika, ki mu je pomagal pri delu in dobival plačilo za vsak dan sproti. Dnevničar v nasprotju z drugimi kupinarji, ki so bili samostojni pri delu in plačilu, ni razpotalag s svojim denarjem. Poleg dnevnice je dobival tudi hrano. Spotoma sta kupovala tudi koruzo, da sta krmila perutnino. Perutnino so imeli na vozu največ po dva dni, ker je le-ta zgubljala težo. Na vozu sta imela po 15 »kiš« za perutnino in dve gajbi za jajca. Proti Legradu so kupovali manj jajc, ker so tam ženske nosile jajca v trgovino, pa tudi trgovci. Vajda je imel svojega nakupovalca z vozom, ki je nakupoval jajca po trgovinah. Poleg tega so v Domašincu in Prelogu delovali njihovi domači kupinarji, ki pa so bili redki. V petek zvečer so prespali v Podturnu. Blago, ki so ga kupinarji nakupili v petek popoldan, so zložili v gajbe na voz.

Nadaljevanje prihodnje

Zgodilo se je...

Usodno tesno prehitevanje

Prejšnji četrtek ob 9.45 uri je prišlo do prometne nesreče na lokalni cesti zunaj naselja Melinci. Martin Maroša naj bi z osebnim avtom tesno prehiteval pešca Martina Mesariča z Gornje Bistrice, ki naj ne bi hodil pravilno ob robu vozišča, zato ga je vozilo hudo poškodovalo, nekaj škode pa je tudi na avtomobilu.

Smrtna nesreča avtomobilista

25. januarja ob 21.35 uri se je ponesrečil 21-letni Boris Gjergjek iz Kovačevca. S svojim avtom se je peljal skozi domačo vas in je zaradi domnevno prevelike hitrosti zapeljal na levo stran vozišča ter trčil v železno ograjo mostu na potoku Bežak. Od tam se je avto odbil in zletel v obcestni jarek. Voznik je med prevračanjem padel iz vozila in zaradi hudih poškodb na kraju samem umrl.

Hudo poškodovan pešec

Na Ciril Metodovi ulici v Murski Soboti se je zgodila prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval Roman Klamfar. Le-ta je zunaj prehoda za pešce nenadoma stopil na cesto, prav tedaj pa se je iz Grajske ulice pripeljala z osebnim avtom Zdenka Benko iz Murske Sobotice, ki naj bi vozila z neprimerno hitrostjo, povrh pa je bilo cestišče še spolsko, zato vozila ni uspela ustaviti in je trčila v pešca, ki je z glavo udaril ob rob strehe vozila. Pripeljali so ga v bolnico.

Tragedija na mejnem prehodu

V sredo, 26. januarja, med 20. in 21.30 uro se je zgodila pred mejnim prehodom v Dolgi vasi prava tragedija. Voznik tovornega avta, 23-letni Istvan Kovacs, in njegov sopotnik, 26-letni Jenő Vince, sta ka-

kih 400 metrov pred mejnim prehodom s tovornjakom čakala na carinske formalnosti, da bi potem nadaljevala pot na Madžarsko. Noč je bila hladna, v avtu ni bilo tovarniško vgrajenega grelnika, najbrž sta domnevala, da bosta morala dolgo čakati, zato sta v notranjosti kabine prižgala plamen na gorilcu 5-kilogramke gospodinjske plinske jeklenke, ki seveda ni primeren za ogrevanje, ampak zgolj za kuhanje na prostem. Ždi se, da jima je toplota dobro dela in sta zaspala. Medtem je ogenj ugasnil, plin pa je še naprej uhajal, zato sta se zastrupila in umrla.

Tujec je vlamljal

V petek ponoči so soboški policisti takoj, ko so dobili obvestilo, da nekdo vlamlja v gostišče Majde O. v Murski Soboti, intervenirali in na kraju samem prijeli 23-letnega Romuna Konstantina P. Med postopkom so ugotovili, da je 27. januarja ilegalno prešel madžarsko-slovensko mejo. Sumijo, da je vlamljal tudi drugod. Odvedli so ga k preiskovalnemu sodniku, ki je odredil pripor.

Našli 1,2 kilograma marihuane

Ljutomerski policisti so opravili pri 28-letnem Romanu M. iz Ljutomeru hišno preiskavo, saj so upravičeno sumili, da prideluje in prodaja marihuano. S pomočjo službenega psa za odkrivanje mamil so našli 1,2 kilograma mamil vrste marihuana. Tako velike količine doslej na območju Prlekije še niso odkrili. Mamilo so seveda zasegli, zoper osumljenca pa uvedli ustrezen postopek.

Vlomilski pohodi

Vlomi v trgovino kmetijske družbe Panonka v Bogojini, v zasebno trgovino AIBA v Bogojini, v lovski dom Bogojina, v tri počit-

niške hišice na območju Motvarjevec... Vso to (morda še kaj več) se je zgodilo v noči s 27. na 28. januar. Kdo naj bi vlamljal, ta čas še ni znano, vendar upamo, da bodo policisti z oddelka v Beltincih in kriminalisti UNZ Murska Sobotica, ki ta dejanja raziskujejo, tudi tokrat uspešni. Sicer pa raziskujejo tudi vloma prodajalno Panonke v Beltincih, od koder je nepridiprav odnesel semena v vrednosti 15.000 tolarjev, in v gostinski lokal na kopališču v Murski Soboti, kamor je nekdo vstopil v noči na 30. januar.

Na prisilnem treznjenju

Radgonski policisti so pridržali do iztreznitve A. Š. iz Lastomerec, ker je doma razgrajal in preganjal družino. — Franc J. s Spodnjega Kamenščaka pa je po prihodu domov družinskim članom grozil s kolom, nato pa je razbijal inventar in grozil, da bo vse pobil. Odpeljali so ga na treznjenje. — Rogašovski policisti so posredovali zoper Jožeta Š. iz Vadarec, ki je doma grozil s pretepom. Ker se ni in ni mogel pomiriti, so ga odvedli na policijsko postajo v Mursko Sobotico in za določen čas dali v prostor za pridržanja. — Ljutomerski policisti so intervenirali zoper Daniela K. in Jovico L., oba iz Ljutomer. Oba sta bila vinjena in kršila predpise o javnem redu in miru. Ker ni nič kazalo, da bi se kar tako pomirila, so ju (najprej prvega, čez dve uri pa drugega) odvedli na prisilno treznjenje. — V takem prostoru pa je bil tudi D. H. iz Pušče pri Murski Soboti. Ta je vinjen vznemirjal potnike v avtobusu, ki

je peljal iz Murske Sobotice proti Mariboru, in od njih zahteval denar. Mož se je junačil tudi pred policisti, vendar ne dolgo. Prijavili ga bodo sodniku za prekrške.

Ilegalci še vedno prihajajo

24. januarja so pomurski policisti prijeli 6 tujcev, ki so ilegalno prestopili madžarsko-slovensko mejo; 25. januarja so prijeli 2 ilegalca iz Romunije; 26. januarja so odkrili državljana ZRJ, ki je »na črno« prišel čez mejo; 27. so pri Skakovcih prijeli 4-člansko romunsko družino, ki je nameravala ilegalno v Avstrijo; 28. januarja so obravnavali ilegalca iz Romunije; 30. januarja so policisti prijeli 6 Romunov in 2 Bolgara, ki so prestopili »zeleno« mejo med Madžarsko in Slovenijo. Veliko več tujcev (med njimi tudi pravkar omenjene) pa so na mejnih predhodih zavrnil, ker niso izpolnjevali pogojev za vstop v Slovenijo, ki je mnogim odskočna deska za (ilegalni) prehod v zahodne države.

Z bajonetom čez mejo

Policisti so na mednarodnem mejnem prehodu Hodoš med kontrolo potnikov v avtobusu, ki je pripeljal z Madžarske, našli pri potnici K. B. iz Ljubljane revolver in nekaj nabojev, pri potniku B. V., prav tako iz Ljubljane, pa so odkrili in prav tako zasegli vojaški bajonet. Oba so prijavili sodniku za prekrške.

KURIVO-PREVOZ, BOJAN JAKŠIČ, GORNJA BISTRICA 51

PREMOG

HITRA DOBAVA IN ZELO UGODNE CENE:

- velenjski lignit, kocke 6.250 SIT
- velenjski lignit, kosi 6.950 SIT
- rjavi premog, Trbovlje 11.500 SIT

Možnost plačila na obroke.

Pridite ali pokličite! Tel.: 71 106.

Odpri izpostavo prehodnega doma

Ilegalci ostajajo v Prosenjakovcih

Tujcev, ki ilegalno prihajajo v Slovenijo čez madžarsko-slovensko mejo in zaprosijo za zatočišče, policisti ne bodo več vozili v tako imenovani prehodni dom v Ljubljano, ampak v njegovo izpostavo v Prosenjakovcih. V petek je namreč državni sekretar ministrstva za notranje zadeve Borut Likar odprl preurejene prostore nekdanje prosenjakovske stražnice, v kateri je prostora za normalno bivanje 35 ljudi, v skrajni sili pa celo za skoraj trikrat več. V njih bodo zadrževali ubežnike vse dotlej, dokler ne bodo rešili njihovega statusa: priznali zatočišče, uredili dokumentov ali kakor drugače odločili o njihovi usodi.

Število tujcev, ki jih mejni organi zavrnejo, nakar jih potem veliko pride v našo držalo ilegalno, narašča. V preteklem letu so jih na celotnem slovenskem območju odkrili 1.703, od tega večino (1.309) na območju Pomurja. Večino so jih sicer vrnil, madžarskim oziroma hrvaškim mejnim organom, ostale pa so prepeljali v prehodni dom v Ljubljano, v katerem pa je prostora le za 150 ljudi. Izpostava doma v Prosenjakovcih je torej dobrodošla, saj pričakujejo, da bo še naprej naraščalo število ilegalcev.

Š. S.

Po odhodu bivših »graničarjev« je prosenjakovska stražnica samevala, letos pa so jo nekoliko preuredili v izpostavo ljubljanskega prehodnega doma. Če bi prišlo do množičnega prihoda tujcev, jih bo mogoče sprejeti do 100. Na posnetku: državni sekretar ministrstva za notranje zadeve Tomaž Tušar odpira izpostavo ljubljanskega prehodnega doma za ilegalne prestopnike naše meje. (Fotografija: N. Juhnov).

Vsak dan tečeš svoj jutri.

Zase, za najbližje.

Nikdar ne veš, kaj skriva obzorje.

Toda lepo je vedeti, da nisi sam.

In tečeš, tečeš naprej,

zanesljivo in varno,

prepričan v svojo pot, v svoj cilj.

MDCCCLXXXIV

SLOVENICA

zavarovalniška hiša d.d.

Življenjsko zavarovanje z valutno klavzulo

Je več kot pogodba, ki jo nekdo sklene zato, da bi se zavaroval. Pa tudi več kot pogodba o varčevanju. Oboje je, tako varčevanje kot zavarovalna zaščita za posameznika in njegovo družino. Zagotovite sebi in vaši družini bogatejši in varnejši jutri. Ne dovolite, da vam en sam dogodek za vedno onemogoči nadaljnjo življenjsko pot, da se vam podrejo življenjske sanje in dolgoletna prizadevanja.

Tu smo, vedno vam na razpolago:

Ljubljana, Celovška 91, tel. 061 159 50 32
Koper, Ljubljanska 3, tel. 066 32 541
Nova Gorica, Gregorčičeva 11, tel. 065 27 070
Maribor, Slovenska 21, tel. 062 23 781
ZAP Murska Sobotica, Slovenska 48, tel. 069 31 340
Kranj, Radovljica, Izola, Portorož, Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana, Tolmin, Idrija, Ajdovščina, Rogatec, Lendava

Ko pot postane cilj.

Dušan Juhar

Ko previdnost postane modrost.

Športni obrazi

Saša Vrbnjak

Kdo je Saša Vrbnjak. športnica Ljutomerske občine za lansko leto? Mnogi jo poznajo kot odlično učenko Osnovne šole Križevci pri Ljutomeru, pozneje Gimnazije v Ljutomeru in danes študentko drugega letnika Fakultete za šport v Ljubljani. Ljubitelji odbojke pa zatrjujejo, da je 21-letna Saša ena od stebrov tretjeligaške vrste Žibrat Ljutomer, drugo-uvrščene ekipe jesenskega dela prvenstva, z velikimi ambicijami po osvojitvi prvega mesta in uvrstitvijo v drugo državno ligo...

»Moji prvi odbojarski koraki segajo daleč nazaj, še v čas, ko je moška vrsta Ljutomera vadiła in nastopala v dvorani križevske osnovne šole«, se spominja Saša Vrbnjak. »Večkrat sem se kar pridružil fantom in ta športna vrsta me je čedalje bolj privlačila. Resneje sem se spoznala s prvinami odbojarske tehnike in igre v gimnazijskih letih, ko je žensko vrsto vodil Marko Slavič. Za ekipo igram že tretjo sezono, letos prvič v združeni ekipi Ljutomera in Cvena. Kar dobro nam gre, izgubile smo le eno srečanje in ob dobri pripravljenosti sem prepričana, da smo sposobne

napraviti podvig in osvojiti naslov prvaka v tretji ligi!«

Sicer pa Saša Vrbnjak tudi rada plava in smuča. Na Fakulteti za šport bo seveda specializirala odbojko in v bodočnosti želi postati trenerka. Meni, da bo še precej časa lahko uspešno igrala za Ljutomersko ekipo, vendar le v drugi ligi, saj v nasprotnem primeru ni prave motivacije. Prvič je za svoje športne dosežke dobila tako visoko občinsko priznanje, kar je po njenih besedah spodbuda za še večje aktivnosti in zavzetost pri nadaljnji vadbi in tekmovanju. To pa jih lahko tudi pripelje do zaželenega cilja – prvo mesto v tretji državni ligi.

Niko Šostarič

Sabina Jakovljevič na EP

Od 2. do 4. februarja 1994 bo v Madridu v Španiji evropsko kadetsko in mladinsko prvenstvo v karateju. Kot članica slovenske kadetske reprezentance bo na tekmovanju sodelovala tudi najboljša pomurska tekmovalka, 16-letna dijakinja Srednje ekonomske, trgovske in upravno-administrativne šole v Murski Soboti in članica Karate kluba Murska Sobota, Sabina Jakovljevič iz Nemčaveca. Sabina se je začela ukvarjati s karatejem pred petimi leti in se kot zelo talentirana tekmovalka hitro uveljavila v širšem slovenskem in mednarodnem prostoru. Zlasti je dosegla odlične rezultate lani. Na državnem kadet-

skem prvenstvu v katah v Kranju je osvojila prvo mesto in naslov državne prvakinje.

Na svetovnem pokalu v Miškolcu na Madžarskem je med kadetinjami zasedla deveto mesto. Na mednarodnem tekmovanju v Trstu pa je osvojila prvo mesto. Sicer pa je zmagala na številnih turnirjih po Sloveniji. Za tekmovanje na evropskem kadetkem in mladinskem prvenstvu se že dalj časa pripravlja. Bila je na skupnih pripravah slovenske reprezentance v Škofji Loki in v Mariboru. Ocenjuje, da je dobro pripravljena za tekmovanje in da uspeh ne bi smel izostati. Sicer pa si želi, da bi tudi letos osvojila naslov državne prvakinje in še naprej ostala v državni reprezentanci.

F. M.

Športni ribolov

Radgončani uspešni v Mariboru

Na bregovih Drave pri Malečniku in Dupleku je bilo tekmovanje v športnem ribolovu za Zimski pokal Maribora, ki ga je pripravila RD Maribor. Med 23 ekipami je sodelovala tudi ekipa RD Radgona in dosegla lep uspeh, saj je zasedla drugo mesto. Za ekipo RD Radgona so tekmovali: Željko Mavrič, Gusti Prelog in Božo Irgolič. Sicer pa so radgonski ribiči med najboljšimi v Sloveniji, zato so upravičeno razočarani, da jih pri izbiri najboljših športnikov in športnih kolektivov za leto 1993 niso upoštevali, čeprav so kot državni prvaki zastopali našo državo na svetovnem prvenstvu v San Marinu. Med več kot 60 reprezentancami so zasedli solidno deseto mesto.

Oste Bakal

Dvoranski hokej

Slovenija zadnja

V Šopronu na Madžarskem je bil mednarodni turnir v dvoranskem hokeju. Med štirimi reprezentancami je sodelovala tudi Slovenija, ki je zasedla zadnje, četrto mesto. Rezultati – Slovaška : Slovenija 13:0, Madžarska : Slovenija 7:1 in Hrvaška : Slovenija 7:2. Vrstni red: 1. Hrvaška, 2. Slovaška, 3. Madžarska, 4. Slovenija.

I. DOL – moški

Olimpija	13	130	39:8	26
VIGROS P.	13	121	38:7	24
Kamnik	13	85	28:21	16
LJUTOMER	12	75	25:18	14
Pionir	13	66	24:21	12
Bled	13	58	19:27	10
Granit	13	58	19:33	10
Zirovnica	12	47	15:24	8
Topolšica	13	211	13:35	4
Fužinar	13	112	11:37	2

II. SKL – moški

Pivovarna	10	91	893:744	19
Iskra NG	10	73	915:844	17
Odeja	10	73	804:670	17
Agrohit	10	64	821:792	16
Didakta	10	55	797:825	15
Elektra	10	55	922:891	15
RADGONA	10	46	774:804	14
N. mesto	10	37	770:861	13
Tolmin	10	37	761:820	13
Vanda	10	19	757:963	11

PKL – moški

Rezultata 10. kolo		
Sobota V. : Lindau V.	74:62	
Petrovci : Maraton	0:2	

Sobota V.	8	80	520:403	16
Maraton	9	54	448:482	14
Ljutomer	8	53	435:429	13
Lindau	7	52	329:328	12
Sebeborci	7	34	353:359	10
Lindau V.	8	26	377:433	10
Petrovci	8	08	0:16	0

(KG)

Namizni tenis

Sovič prvak

Na občinskem namiznoteniškem prvenstvu v Ljutomeru je sodelovalo 17 igralcev iz petih društev. Med posamezniki je zmagal Sovič (Cven) pred Vargazonom (Cven) in T. Fickom (Ljutomer). V dvojicah pa sta zmagala Novak-Babič (Ljutomer) pred Vargazonom-Sovičem (Cven) ter Tonetom in Miranom Fickom (Ljutomer-Kamenščak) in Korošcem-Škergetom (Cven). (T. Ficko).

Perspektivni športniki

Na nedavni športni prireditvi Izбира športnikov '93 v Lendavi so za perspektivna športnika lendavske občine razglasili judoista Nika Babiča in atleta Mateja Kavaša. Omenjena športnika sta pri našem zapisu s prireditve v prejšnji številki izostala. Za napako se opravičujemo.

Prva državna odbojarska liga

Ljutomer drugič premagal Kamnik

V trinajstem kolu prvenstva v prvi državni moški odbojarski ligi prijetno presenetil Ljutomer, ki je po odlični igri premagal Kamnik s 3:0 (16:14, 15:10, 15:9). Ljutomerčani so zmagali tudi na prvi tekmi v Kamniku. Za zmago zaslužijo pohvalo vsi, posebej pa Berlot, Rajnar, Kavnik. LJUTOMER: Škrobar, Berlot, Kavnik, Belec, Zidar, Maršič, Savič, Rajnar, Grut. Vigros Pomurje iz Murske Sobotje je po pričakovanih premagal Fužinarja na Ravnah s 3:0 (15:5, 15:2, 15:8). Gostitelji niso bili dorasel nasprotnik Sobočanom. VIGROS POMURJE: Marič, Prša, Šebec, Kempa, Kerec, Bačvič, Novak, Topovšek, Poredoš, Fujs. V pomurjski tekmi 7. kola tretje državne moške odbojarske lige so Radgona premagali RTC Kranjc iz Ljutomera s 3:2. V soboto igra Vigros Pomurje v Murski Soboti derbi tekmo za prvo mesto z Olimpijo iz Ljubljane. Ljutomer pa gostuje na Bledu. (NŠ. FM)

Druga državna rokometna liga

Zmagi Pomurke in Kroga

V štirinajstem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi Pomurka v Murski Soboti visoko premagala vodeče moštvo Krško s 5:0 (14:5). Strelci za Pomurko: Lovenjak 5, A. Vereš 4, Škraban 4, J. Buzeti 4, D. Buzeti, Husar 2, Bedeković 2, Okreša 2, Petek 1. Prijetno presenetili rokometarji Kroga, ki so v gosteh premagali Hrastnik z 3:0 (14:10). Strelci za Krog: Lukač 5, Hegeduš 5, D. Kolmanko 4, Kolmanko 3, Varga, Šernek, Babič in Titan po enega. Pomurski derbi med Poletom in Radgono, ki je bil v Murski Soboti, pa se je končal neodločeno 20:20 (9:5). Strelci: Černela 5, Horvat 4, Murgelj 3, Sedlač 3, L. Sapač 3, Kovačič in Merica po enega za Polet ter Horvat 5, Zalodaj 4, Klun 4, Javernik 4, Ambruš 2, Trbuc enega za Radgono. V prihodnjem kolu igrajo: Ormož : Pomurka, Krog : Polet in Radgona : Celje.

Konjeniški klub Ljutomer

Nove tribune

ULjutomerski kasači so lani letu razen enega osvojili vse najvišje lovorike v kasaškem športu v državi. Med 221 sodelujočimi so imeli na tekmovanju 53 kasačev in osvojili tudi 53 prvih mest od 161 dirk, kar zgovorno potrjuje, da imajo »primat« v slovenskem kasaškem športu. To so ugotovili na dobro obiskani tiskovni konferenci kluba, na kateri so tudi razgnili program priprav na praznovanje velikega jubileja 120-letnice kluba – ki ga bodo praznovali letos. O tem sta poročala predsednik kluba Janko Slavič in predsednik športne komisije mag. Janko Slavič. Jubileju bodo dali posebno obeležje, kar je potrdila tudi prisotnost predsednikov izvršnega sveta in skupščine občine Ljutomer Ludvika Bratuš in Mirka Preloga. V pripravah na praznovanje jubileja bodo na hipodromu v Ljutomeru zgradili nove tribune s 150 sedeži in sodniškim stolpom, saj je sedanjí objekt dotrajal. Uredili bodo tudi ostale objekte na dirkališču in pristopili k posodobitvi hlevov. Tekmovalno stezo so uredili že lani, ko so navozili okrog 1500 kubičnih metrov gramoza in drugega materiala. Za letos načrtujejo 5 dirkalnih dni. Tako kot običajno bodo začeli z otvoritveno dirko sezone, ki bo v Ljutomeru 24. aprila. Osrednja prireditve ob praznovanju 120-letnice prvih konjskih dirk v Ljutomeru bo 7. in 8. avgusta, ki sodi tudi v okvir občinskega praznika. Med drugimi bodo organizatorji četrtega kasaškega derbija v svobodni Sloveniji pripravili pa bodo tudi slovensko razstavo kasačev. Organizacija bodo kasaško prireditve v okviru Kmetijsko-živliskega sejma v Kranju Radgoni z državnim prvenstvom triletnih kasačev ter mednarodno razstavo pod pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo, Slovenije pod naslovom Dober sosed, dober prijatelj. Na hipodromu v Ljutomeru pa bo 11. septembra tudi evropsko prvenstvo voznikov amaterjev Fegat, na kateri bodo sodelovali tekmovalci iz 14 evropskih držav, ki bodo tekmovali z dpmacihi izžrebanimi kasači. Pripravili bodo tudi spominsko razstavo opreme.

Feri Maučec

Feri Maučec

120 KONJSKEGA ŠPORTA LET V LJUTOMERU

Klub za konjski šport Ljutomer

Po drugi svetovni vojni so s konjskimi dirkami na cven-skem dirkališču nadaljevali. Kolo vozačev in jahačev Ljutomer pa se je preimenovalo v Klub za konjski šport Ljutomer. Povečalo pa se je tudi število konjskih dirk. Tako je Klub za konjski šport Ljutomer leta 1951 na cven-skem dirkališču pripravil štiri večje prireditve. Ljutomerski kasači pa so sodelovali tudi na dirkah v Št. Jerneju, Krškem, Kranju, Mariboru, Sv. Lenartu in v Beogradu. Zveznega tekmovanja v Beogradu se je udeležilo celo 52 Ljutomerčanov. V tem času so konjski šport močno podpirale oblasti, saj so v celoti pokrili stroške za organizacijo republiškega kasaškega treninga na Cvenu, ki ga je vodil znani trener Drago Hafner iz Zagreba. Poleg tega pa so uredili tudi dirkalno stezo in hleve ter ustanovili menzo. Ljutomerski kasači so sodili med najboljše v državi. Prva poveljna zmogovalka jugoslovanskega kasaškega derbija leta 1946 v Krškem je bila Danida (Jože Novak). Dosegla je kilometrski

Ludvik Slavič iz Grab je bil eden izmed najuspešnejših rejcev in tekmovalcev na Murskem polju. Osvojil je tri jugoslovanske kasaške derbije (Peter Pilot – 1935, Pika – 1936, Finejša – 1953), dvakrat je bil tretji in dvakrat četrti. Sedem let je branil državni rekord 1,23,3, ki ga je dosegel s Finejšo (na posnetku) na zadnji dirki na Cvenu. Vzgojil je nad 100 konj, ki so nastopali po vsej Jugoslaviji. Še pri 72 letih je bil aktiven vozač.

čas 1,46,6. Tudi naslednje leto, ko je bil jugoslovanski kasaški derbi tretjič na Cvenu, je lovorjev venec ostal v Prlekiji. Zmagala je Felza (Aca Vukmirovič) s kilometrskim časom 1,39,7.

Gradnja dirkališča v Ljutomeru

Na septembrskih konjskih

dirkah na Cvenu leta 1949 so prvič uporabili zvočnike. Na dirkališču jih je postavila radio-amaterska uprava iz Maribora. To je bilo za takratne razmere pravo presenečenje za obiskovalce konjskih dirk, saj so lahko povsem drugače spremljali potek dirk in razglasitev rezultatov. Tokrat so bile dirke zelo dobro obiskane, tako da

gostitelji zaradi velike vročine in premajhnega števila postavljenih šotorov niso mogli postreči z jedačo in pijačo vsem obiskovalcem. Premalo pa je bilo tudi avtobusov, ki so prevažali obiskovalce z dirk v pet kilometrov oddaljeni Ljutomer. Zato je vodstvo kluba predlagalo Okrajnemu ljudskemu odboru Ljutomer, da pospeši zgraditev novega dirkališča v Ljutomeru. Stvari so se začele premikati in leta 1951 so kljub nekaterim težavam pospešili gradnjo dirkališča. V tem letu so izravnali tekmovalno progo, navozili nad 1000 kubičnih metrov gramoza, položili odtočne cevi, očistili kanale in jarko ter posekali grmičevje. V gradnjo dirkališča je Klub za konjski šport Ljutomer vložil 380.000 dinarjev. Ker pa v klubske blagajni ni bilo toliko denarja, so manjkajočo razliko pokrili s kreditom Konjeniške zveze Slovenije in z izterjavo dolgov. Na občnem zboru Kluba za konjski šport Ljutomer so pohvalili najbolj marljive člane: Franca Kranjca, Silvo Pevčevo, Vlada Porekarja, Jakoba Vaupotiča in Draga Hafnerja.

Ludvik Slavič tretjič dobil kasaški derbi

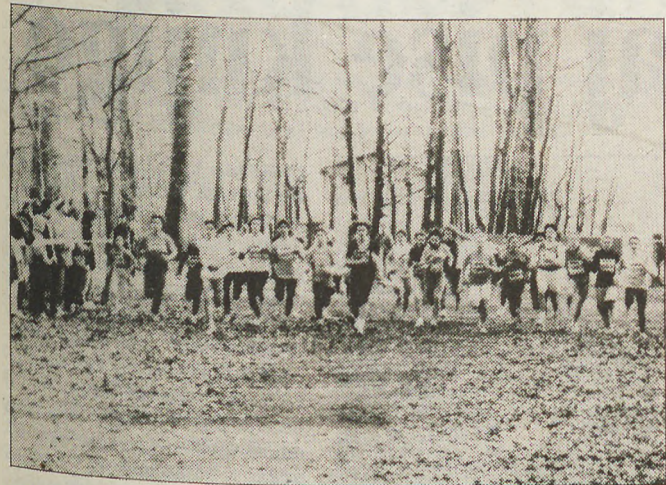
Tudi v naslednjih letih so Ljutomerski kasači dosegali odlične kilometrske čase in uvrstitve tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji. Na jugoslovanskem kasaškem derbiju leta 1952 v Beogradu je zmagala Moneta (Ivan Lipej) in dosegla kilometrski čas 1.31,4. Leta 1953 je bil Klub za konjski šport Ljutomer organizator poskusnega kasaškega derbija – enovprežne

vožnje za štiriletne kasače na 2600 metrov dolgi progi na Cvenu. Poskusni kasaški derbi se vedno organizira pred kasaškim derbijem. Zmagala je Finejša (Ludvik Slavič, Grab). ki je zmagala tudi na jugoslovanskem kasaškem derbiju v Zagrebu s kilometrskim časom 1,33,1, ki pa je bil slabši kot v poskusnem derbiju. To pa je bila tretja zmaga Ludvika Slaviča na jugoslovanskih kasaških derbijih. (Nadaljevanje)

šport

Prvi mednarodni zimski kros

Zmagala Romanova, Števančeva druga

V organizaciji Atletskega kluba Pomurje je bil v Fazanariji pri M. Soboti prvi mednarodni zimski kros. Druga dva bosta v Avstriji. Sodelovalo je 155 atletov in atletinj iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Med njimi so bili številni pomurski tekači, ki so tudi dosegli nekaj odličnih uvrstitev. Najbolje se je odrezala Sonja Roman (Pomurje), ki je zmagala pri deklicah. Mojca Meglič (Pomurje) je bila tretja, Suzana Kerec (Pomurje) šestnajsta, Blanka Denko (OŠ II. MS) osemnajsta in Saša Hajdinjak (Pomurje) osemindvajseta. Med dečki je Dejan Ožal (Pomurje) zasedel sedmo, Aleš Žalig (Radenska) trinajsto, Denis Šparaš (Pomurje) pa devetnajsto mesto. Pri ml. mladincih je bil Vasja Kerčmar (Pomurje) deseti, Gregor Žalig (Radenska) štirinajsti. V konkurenci starejših mladincev je Jože Kolar (Pomurje) zasedel peto mesto. Pri članicah se je izkazala Marija Števanec (Radenska), saj je zasedla drugo mesto. Manuela Pergar (Radenska) je bila peta. Med člani pa je Geza Grabar (TAM) zasedel tretje mesto.

Fotografija: F. Maučec

Prijateljski nogomet

Potrošnik : Zagreb 1:3

V otvoritveni tekmi sezone je jesenski prvak Hrvaške Zagreb v Beltinčih premagal domači Potrošnik. Beltinčani, okrepljeni z novimi igralci (Jengurazov, Neiman in Medvedjev iz Rusije ter Cener, ki je prišel iz Mure), so gostom nudili močan odpor in prikazali začetek »dopadljivo« igr. Strelec edinega zadetka za Potrošnik je bil Milošević. Pred okrog 1000 gledalci je sodil Felbar iz Hotize.

Bakovci : Mura 0:10

V otvoritveni tekmi sezone je soboški prvoligaš Mura v Bakovcih visoko premagal jesenskega prvaka v pomurski ligi. Sobočani so prikazali uspešno igr., zlasti je bil razpoložen najboljši strellec Gliha. Strelci za Muro: Gliha 5, Jermaniš 2, Kranjčič 2 in Bakula enega. Mura je igrala v postavi: Boškovič, Belec, Slavic, Ilič, Cifer, Breznik, Jermaniš, Kokol, Gliha, Gutalji, Emeršič. Igrali so še Černjavič, Granov, Kranjčič, Kokaš, Casar, Bakula in Baranja. Pred okrog 300 gledalci je sodil Vereš iz Bakovec.

Tišina : Beltrans 0:2

Veržejski drugoligaš Beltrans je na Tišini premagal pomurskega ligaša. Strelca golov sta bila nova pridobitev Cirkvenčič in Milan Osterc. Pred okrog 150 gledalci je sodil Lepoša iz Petanjec.

Ljutomer : RCS Gramatex 1:3

Nogometaši RCS Gramatexa iz Turnišča so gostovali v Ljutomeru in v prijateljski tekmi premagali pomurskega ligaša. Strelci za turniškega drugoligaša: Vori, Rous in Dominko.

Potrošnik : Spartak 1:1

Nogometaši Potrošnika so na pripravah v Medulinu odigrali prvo prijateljsko tekmo s petouvrščenim ruskim moštvom Spartakom iz Vladikavkaza, ki ima dva reprezentanta. Beltinčani so bili boljši v prvem polčasu in z golom Miloševića povedli. Spartak pa je izenačil petnajst minut pred koncem. Potrošnik je igral v nekoliko spremenjeni postavi: Stankovič, Godina, Šarekezi, Božič (Jančič), Jengurazov, Kosič, Baranja, Cener, Medvedjev, Milošević, (Džafič), Škaper, (Tratnjek).

Nafta : MTM Čakovec 3:1

V prijateljski nogometni tekmi je Lendavska Nafta gostila moštvo ZMT Čakovec. Gostitelji so bili boljši tekmelec in zaslužno zmagali. Strelci za Nafto: Frletič, Zver in Herceg. V nedeljo ob 14.30 bo v Lendavi prijateljska tekma med Nafto in Muro iz Murske Sobote.

Kegljanje

Radenska premagala Hidro

V trinajstem kolu prvenstva v drugi državni kegljaški ligi je Radenska premagala Hidro iz Medvoda s 5:3 (5133:5065). Za Radensko so tekmovali: Kučan 891, Marinič 826, Drvarji 821, Šalamon 838, M. Steržaj 914 in Mundjar 843 podrtih kegljev. V soboto Radenska gostuje pri Noriku v Ljubljani, v nedeljo pa igra doma z Ljubeljcem. (M. Stiblar)

Kardinarjevi TV-sprejemnik

Na polfinalnem državnem prvenstvu v kegljanju za ženske, ki je bilo v Krškem, se je zopet izkazala Marika Kardinar iz Dobrovnika, najboljša kegljarka Slovenije v lanskem letu. Prepričljivo je osvojila prvo mesto z 886 podrtimi keglji ali za 31 kegljev pred drugouvrščeno klubsko kolegico Miro Grobelnik (Emo Celje). Za nagrado je Kardinarjeva dobila TV-sprejemnik. (F. Bobovec)

Zmaga Lendavčank

V osmem kolu medregijske ženske kegljaške lige je Nafta iz Lendave premagala Merkator iz Trebnja s 5:3 (2239:2218). Zmage za Nafto so dosegle: Vargova 425, Ščapova 379 in Staničeva 349 podrtih kegljev. Ostale pa so podirle naslednje število kegljev: Utroševa 381, Muličeva 363 in Žalikova 342. (M. Žalik)

Rokoborba

Sobočanom tri, Ljutomerčanom dva naslova

V Lenartu je bilo prvo državno prvenstvo mlajših in starejših dečkov v rokoborbi. Sodelovalo je okrog 60 tekmovalcev. Med njimi so bili tudi Sobočani in Ljutomerčani ter dosegli lep uspeh, saj so trije državni naslovi šli v Mursko Soboto, dva pa v Ljutomer. Rezultati – ml. dečki: 33kg: Miholič (MS) drugi, 34kg: Kralj (Ljutomer) prvi; 37kg: Trstenjak drugi, Možina šesti (oba Ljutomer); 45kg: Barač (MS) prvi; st. dečki – 30kg: Casar (MS) prvi; 52kg: Smolkovič (Ljutomer) prvi; 55kg: Vugrinec (MS) drugi; 57kg: Makovec (Ljutomer) drugi; 62kg: Prelog (Ljutomer) tretji; 73kg: Gjerek (MS) prvi, Peterka (MS) tretji. (E. Vogrinec, M. Horvat).

Srečanje DPPR in DMS

Na srečanju društev paraplegikov in bolnikov z multiplo sklerozo Pomurja je bilo tudi tekmovalstvo v pikadu in kartanju. V pikadu je pri ženskah zmagala Borkova pred Janežičevo in Talaberjevo, pri moških pa Koren pred Klemenčičem in Cimanom. V igranju kart je bil najboljši Baranja pred Brenčičem in Balažičevo. Najboljša v igri človek ne jezi se pa je bila Živkova. (F. Matko)

Strelstvo

Kučan in UNZ

V občinski članski strelski ligi Murska Sobota sodeluje 12 ekip in 48 posameznikov. Po drugem kolu vodi UNZ (1935) s 23 točkami pred MI Pomurka in PTT po 18 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Kučan (UNZ) s 682 krogi pred Maučecem (Bakovci) 658 in Kočičem (Sebeborci) 637 krogov. V občinski pionirski strelski ligi pa nastopa 8 ekip in 34 posameznikov. Po drugem kolu vodi MI Pomurka (1053) s 14 točkami pred Cankovo in Bakovci po 10 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Kerčmar s 354 krogi, pred Gombošijem 351 in Bašakom (vsi Pomurka) 348 krogov. (F. Ščančar)

Tibaut in Turnišče

V občinski strelski ligi Lendava je bilo na sporedu četrto kolo. V vodstvu je SD Štefana Kovača Turnišče s 17 točkami, pred Črenšovci 16 in Varstrojem iz Lendave 15 točk. Med posamezniki po četrtem kolu vodi Tibaut (Črenšovci) s 1375 krogi, pred Balažekovo (Turnišče) 1357 in Novakom (Črenšovci) 1322 krogov. (Štumberger)

Zmagal Sovec

Strelska družina Elrad iz Gornje Radgone je pripravila tekmovalje v streljanju s serijsko zračno puško za drugi Semetov memorial. Sodelovalo je 19 strelcev iz radgonske občine. Zmagal je Sovič s 87 krogi, pred Slaničem (oba Elrad) in Kosom (Avtoradgona) 85 krogov. (D. Slanič)

Nogomet

Mura druga in tretja

Nogometni klub Mura iz Murske Sobote je pripravil mednarodni turnir v malem nogometu za pionirje in kadete. Med pionirji do 12 let, ki so tekmovali v Murski Soboti, je Mura premagala Fering s 7:0, Maribor s 4:2, nedoločeno igrala s Slovanom in Varteksom ter izgubila z Inkerjem z 0:1 in osvojila tretje mesto. Najboljši strellec na turnirju je bil Djurinski (Inker) s 6 goli, najboljši vratar pa Mladenović (Slovan). Med kadeti, ki so tekmovali v Radencih, je Mura premagala Fering s 7:0, Maribor z 2:0, Inker z 2:1 ter izgubila z Varteksom z 1:3 in z enakim številom točk kot Varteks in Maribor zasedla drugo mesto. Najboljši strellec je bil Ristič (Mura) s 7 goli, najboljši vratar pa Martan (Varteks).

ODNS Lendava

Zadovoljni z opravljenim delom

Društvo nogometnih sodnikov Lendava, ki vključuje 33 članov, je na letni skupščini ocenjevalo svoje delo. Ugotovili so, da je bilo njihovo delo uspešno. Ugodno so tudi ocenili sodelovanje z domačimi in tujimi sodniškimi organizacijami, zlasti iz Madžarske in Hrvaške. Na volilni konferenci so izvolili za predsednika (ponovno) Jožeta Lebarja.

Franc Bobovec

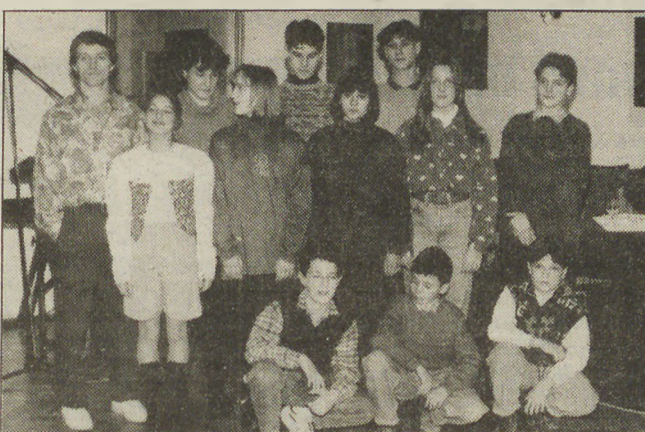
Karate klub Murska Sobota

Razglasili najboljše karateiste

Karate klub Murska Sobota, ki je začel delovati leta 1974 kot sekcija Društva Partizan Murska Sobota, lani pa se je osamosvojil, je v preteklem letu dosegel razveseljevalne rezultate. Soboški karateisti so sodelovali na 22 tekmovalnih doma in v tujini ter osvojili 186 kolajn, od tega 79 prvih, 63 drugih in 44 tretjih mest. To so ugotovili na občnem zboru kluba, na katerem sta o dosedanjem delu in programskih usmeritvah poročala predsednik Skandali in trener Zadravec. Ob tej priložnosti pa so tudi razglasili najboljše tekmovalce in tekmovalke v lanskem letu. Moški – do 15 let: 1. Matej Skandali, 2. Matjaž Zrim, 3. Jernej Štefanec, 4. Tadej Štici; nad 15 let: 1. Tomaž Pivec, 2. Kristjan Pertoci, 3. Denis Vori. Ženske – do 15 let: 1. Vesna Zadravec, 2. Nina Ga-

ber, 3. Vesna Kaštrun, 4. Petra Husar; nad 15 let: 1. Sabina Jakovljevič, 2. Gabika Bočkaj, 3. Tatjana Ternar.

Vesna Jakovljevič kot članica slovenske reprezentance se bo februarja udeležila evropskega prvenstva. F. M.

Najboljši tekmovalci in tekmovalke Karate kluba Murska Sobota v letu 1993. Stojijo od leve: Milan Zadravec (trener), Vesna Kaštrun, Tatjana Ternar, Vesna Zadravec, Tomaž Pivec, Sabina Jakovljevič, Jernej Štefanec, Nina Gaber in Petra Husar; čepijo: Matej Skandali, Matjaž Zrim in Tadej Štici.

Slavko Dunaj – vsestranski športnik

Na nedavni športni prireditvi v Ljutomeru, na kateri so razglasili najboljše športnike in športne ekipe ljutomerske občine ter zaslužnim podelili priznanja, je priznanje Športne zveze Ljutomer prejel tudi invalid tetraplegik Slavko Dunaj iz Lukavec. Gre za vsestranskega športnika, ki se kot član Društva paraplegikov pomurske regije Murska Sobota, že nekaj let uveljavlja doma in v tujini kot odlični tekmovalci. Ukvarja se namreč z atletiko, namiznim tenisom, strelstvom, kegljanjem in športnim ribolovom. Poleg tega pa še najde čas tudi za lovstvo in čebelarstvo. Tako kot prejšnja leta je Slavko Dunaj tudi lani dosegel nekatere odlične rezultate in uvrstitev. Na državnem kegljaškem prvenstvu v Celju je v svoji skupini osvojil prvo mesto in naslov državnega prvaka, ekipno pa je bilo pomurska regija druga. Na državnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je bilo v Murski Soboti, je ekipa pomurske regije osvojila prvo mesto, Slavko pa je zmagal med posamezniki. Na atletskem državnem prvenstvu v troboju v Ljubljani je osvojil prvo mesto ter osvojil tretji naslov državnega prvaka. Na državnem prvenstvu v streljanju z zračno puško v Murski Soboti je bil četrti. Enako uvrstitev pa je dosegel tudi v dopisni strelski

ligi. Je stalen član slovenske reprezentance, vendar se vseh tekmovalj zaradi bolezni ne more udeležiti. Sodeloval pa je na mednarodnem tekmovalstvu v atletiki in športnem ribolovu na Češkem. Tudi za letošnja tekmovalja se intenzivno pripravlja. Atletiko vadi kar doma, tenis igra v društvenih prostorih, keglja na kegljišču v Radencih, strelja pa na streliščih v Ljutomeru in Murski Soboti. Želi si, da bi tudi letos ponovil uspehe, ki jih je dosegel lani. Slavko Dunaj s 7 kg amurjem, sicer pa je na trnek ujel tudi krapa, ki je tehtal 10 kilogramov.

F. M.

Košarka

Zmaga Radgone

V nadaljevanju prvenstva (play off) v drugi državni košarkarski ligi je Radgona doma premagala Didakto iz Radovljice z 79:65 (37:32). Začetek je pripadel gostom, ki so povedli z 8:2 in vodili do 16. minute, nakar so vodstvo prevzeli gostitelji in ga obdržali do konca. Strelci za Radgono: Pisac 20, Ulaga 16, Banič 13, Bratkovič 12, Ozmeč 12 točk. Tekmo si je ogledalo okrog 150 gledalcev. Kadeti Radgone pa so premagali Ruše z 72:68. (B. Domajnko)

Šah

V Lendavi zmagal Kovač

Končalo se je odprto prvenstvo Lendave v šahu. V zadnjem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: Kovač : Horvat 1:0, Strbad : Tomašič remi, Žilavec : Huzjan 1:0, Vida : Branko Resman 1:0, Gaber : Boris Resman 1:0, Režonja : Jerebic 1:0. Na turnirju sta napredovala v mojsrška kandidata Robert Žilavec iz Lendave in Roland Tomašič iz Hrvaške. Končni vrstni red: 1. Boris Kovač (Radenska-Pomgrad) 8 točk, 2. Jože Gaber in Robert Žilavec (oba Lendava) po 7, 4. Roland Tomašič (Hrvaška) 6,5, Stefan Režonja (Radenska-Pomgrad) in Franjo Strbad (Lendava) po 5, Evgen Vida 6, Štefan Huzjan (oba Lendava) in Branko Resman (Hrvaška) po 3,5, Ludvik Jerebic 2, Jani Horvat (oba Lendava) 1,5 in Boris Resman (Hrvaška) 1 točko.

Zmagal Zupe, Vučko šesti

V Ljutomeru je bil tretji mednarodni šahovski »vikend turnir«. Sodelovalo je 99 šahistov. Zopet je zmagal Zupe iz Maribora s 7,5 točkami. Najboljši pomurski šahist je bil Vučko iz Lendave na šestem mestu s 7 točkami. Kovač (Radenska-Pomgrad) je bil s 6,5 točkami deveti, Lukič (Radgona) s 6 točkami pa enajsti.

Sobočani in Beltinčanke

Na ekipnem občinskem šahovskem tekmovalstvu osnovnih šol, ki je bilo na soboški tretji osnovni šoli, je sodelovalo 12 ekip. Pri mlajših dečkih je zmagala OŠ III. Murska Sobota s 4 točkami, pred OŠ Beltinci 2 točki, med mlajšimi deklicami pa je bila najboljša OŠ Beltinci pred OŠ Tišina. Pri starejših dečkih je zmagala OŠ III. Murska Sobota s 5 točkami, pred OŠ Puconci 3 in OŠ Beltinci 2 točkama, med starejšimi dečki pa je sodelovala OŠ Beltinci.

Pomursko prvenstvo OŠ

Na radgonski osnovni šoli je bilo pomursko prvenstvo osnovnih šol v šahu, na katerem so sodelovali občinski prvaki. Rezultati – ml. dečki: OŠ Radgona 10, OŠ III. MS 7, OŠ Mala Nedelja 5, OŠ Dobrovnik 2 točki; ml. deklice: OŠ Ljutomer 8,5, OŠ Beltinci 7, OŠ Radgona 5,5, OŠ Lendava 3 točke; st. dečki: OŠ III. Murska sobota 9, OŠ Kobilje 7, OŠ Radgona 5, OŠ Ljutomer 3 točke; st. deklice: OŠ Negova 10, OŠ Črenšovci 7, OŠ Beltinci 5, OŠ Ljutomer 2 točki. (O. Bakal)

iz naših krajev

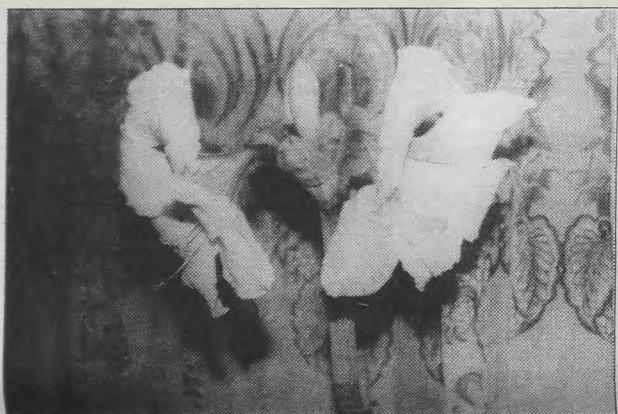
MURSKA SOBOTA – Geodetska uprava Slovenije je pred kratkim izdala fotokarto Murske Sobote. Gre za letalski posnetek, na katerem so dokaj razločno vidni posamezni objekti; imena ulic oziroma cest pa so zapisana posebej. Za lažje »dešifriranje« pomembnejših objektov je še legenda. V tekstovnem delu karte je še kratka predstavitev Murske Sobote v slovenski in treh tujih jezikih. (S. S.)

LJUTOMER – V Ljutomeru, ki ima 18.700 prebivalcev, se z različnimi športnimi dejavnostmi ukvarja 2.040 ljudi. »Športnikom« so lani s proračunom namenili 5.670.000 tolarjev; letos pa naj bi s proračunom za te namene zagotovili 7.060.000 tolarjev, kar pa je po mnenju športnih aktivistov veliko premalo, kajti zgraditi je treba nekaj novih objektov, kupiti različno opremo, poceni pa tudi niso sama tekmovanja. (F. Kl.)

LJUTOMER – Ljudska univerza iz Ljutomera pripravlja zanimive zimske počitnice za osnovnošolce: med 28. februarjem in 5. marcem bo namreč omogočeno smučanje na Kopah, zvečer pa se bodo otroci lahko izpolnjevali v angleškem jeziku. Celotna oskrba in možnost učenja jezika bosta stali 270 mark v tolarški protivrednosti seveda. (F. Kl.)

GANČANI – Tudi v tej ravenski vasi so se odločili za napejavo omrežja kableske televizije. Dela so zaupali podjetju Elektro Filip Beltinci. Za novost se je odločilo 170 gospodinjstev, ki bodo plačala za priključek po 840 mark v tolarški protivrednosti. Program bodo sprejemali iz Beltincev. (J. Ž.)

LJUTOMER – Ljutomerški sodnik za prekrške je preobremenjen. V lanskem letu je rešil 1.800 zadev, od teh jih je bilo nemalo tudi iz predlanskega leta. Na novo pa je prišlo 2.035 predlogov za uvedbo postopka, od tega največ (1.432) s področja kršitev cestnoprometnih predpisov. Veliko zadev je bilo zaradi vožnje pod učinkom alkohola oziroma odklonitve preizkusa z alko-testom (okrog 500). Sodnik za prekrške občine Ljutomer je lani izrekel obravnavanim kršilcem 6.300.000 tolarjev kazni in 1.200.000 tolarjev stroškov. Lani je sodnik obravnaval tudi 110 mladoletnikov in 59 izrekel milejši ukrep – ukor. (F. Kl.)

CVETLICA – Pri Škaličevih v Lipi imajo cvetoče okenske rože, čeprav je še zima. Zacetel je namreč amarilis, ki je z nizozemskega. Njegova negovalka Anica je povedala, da ima ta roža večbarvne cvetove. Ohranijo se do enega meseca. – Fotografija: J. Ž.

STANQVANJA – Te dni delavci PGP Ljutomer v Radencih dograjujejo 9- stanovanjski blok. Denar zanj so zbrali s prodajo družbenih stanovanj. Nekaj prostorov bodo dobili tisti, ki imajo majhna ali slabša stanovanja. Tista, ki jih bodo spraznili, pa bodo dali socialno šibkejšim družinam. Preselitve naj bi bile možne konec februarja. – Fotografija: L. Kr.

V Berkovcih (v Prlekiji) so nekoč skoraj vse naredili doma – od cokol do ,truge' – Te dni se pripravljajo na ,vedro'

Nekdo pa sedaj piše knjigo

Najbrž bi tudi vas (vsaj nekoliko) presenetilo, če bi vam kdo, ki je star 70 let, živi in vasi in je bil trgovec oziroma računovodja v kmetijski zadruzi, povedal, da je začel pisati knjigo. Gre za **FRANCA KAPUNA** iz Berkovca (v Ljutomeru), ki se po upokojitvi nikakor ni mogel umiriti.

V službi je bil navajen, da je vsak dan nekaj računal in pisal. In ko mu naenkrat tega ni bilo več treba početi, se je počutil preveč odrinjenega in premalo koristnega. Pa se je med drugim lotil tudi pisanja. Najprej se je poskušal s kroniko domačega gasilskega društva, v katerem je bil tajnik kar 35 let. Vmes pa je rasla ideja, da bi storil še kaj več. Ker ga je že od

,vedra'. Franc med drugim piše:

»Ustna in pisna izročila nava-jajo, da je moral vsak, ki je postal v vasi 'virt', to je gospo-dar po svojem očetu, se je pri-ženil v vas ali pa je postal 'virt' na kakršen koli drugi način, čakati najmanj deset let, da so vaščani presodili (poštenost, družabnost, delavnost, če ne krade, goljufa, obira ljudi itd.),

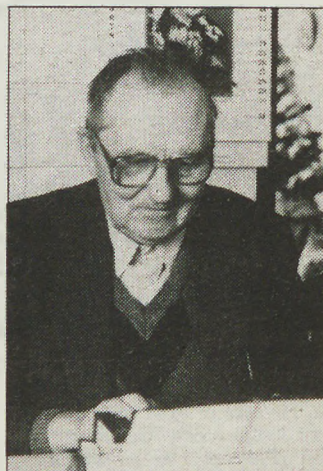
Čeprav so Berkovci majhna vas (le okrog 40 hiš), imajo samostojno gasilsko društvo in lasten dom, za katerega kar najbolj skrbijo. Svoječas je uspešno deloval tudi nogometni klub. Zdaj so tako nogometaši kot gasilci brez primerne igrišča, na katerem bi lahko vadili. Najboljša rešitev bi bila, če bi si lahko uredili igrišče za gasilskim domom. To so tudi nameravali, vendar je lastnik zemljišča Jožef Špilak s pritožbo na sodišču dosegel, da tam ne smejo posegati v njegovo posest. Zdaj bi problem lahko rešili v sodelovanju s kmetovalcem Karlom Slavičkom, zatika pa se pri občinskem organu, ki bi moral poskrbeti za pravnoveljavno menjalno pogodbo. Vse drugo je tako rekoč že rešeno. In kako dolgo bodo morali čakati na administrativno občinsko rešitev?

nekdaj zanimala preteklost – kaj vse so ljudje nekoč delali, kakšne običaje so poznali, kaj so jedli, kako so se oblačili idr. –, je začel o vsem tem zbirati gradivo in pisati knjigo. Zaenkrat gre samo še za rokopise oziroma besedila, ki jih piše s pisalnim strojem. Ima že čez 200 tipkanih strani. Odločil se je, da bo tematiko obdelal po mesecih, torej kaj vse je bilo nekoč značilno za januar, februar, marec... in december. Ko bo z delom končal, bo morda našel tudi kakšnega založnika, ki bo pripravljen to njegovo 'kroniko' natisniti v knjižni izdaji. Vesel pa bi bil tudi, če bi jo objavljali v nadaljevanjih v našem Vestniku.

O ,vedri'

Eden izmed najbolj zanimivih in značilnih običajev v njihovi vasi in okoliških krajih je

ali ga kot dobrega in poštenega sovaščana sprejemajo v tako imenovano vaško občestvo. Takrat so mu dali tudi ,domovinsko pravico'... Vsak, ki je postal po desetih letih ,virt', je bil dolžan, da daruje ,vedro' vina, ki se spije v pustnem času ob navzočnosti vseh vaščanov. Kaj je pravzaprav ,vedro'? To je lesena posoda (votla mera), ki drži 75 litrov tekočine. Poznamo tudi ,štrjak', ki drži 150 litrov, in ,polovnjak', v katerem je možno natočiti 300 litrov tekočine. Naši predniki so, ko so sprejemali novega gospodarja v vaško občestvo, določili ,vedro' vina. Pri Vidmu ob Ščavnici in Biserjanah, kjer so bili premožnejši, je znašala obveznost novega ,virta' 150 litrov vina (,štrjak'). Po daljšem časovnem obdobju so vaški svetovalci na čelu z ,rihtarjem' in pevovodjo ta sklep spremeni-li, ker so šle nekatere kmetije

70-letni **FRANC KAPUN** iz Berkovca je začel pisati knjigo o preteklosti in običajih, ki so se ohranili vse do danes.

zaradi ,vedre' na boben. Tako so določili, da mora vsak nov ,virt' darovati 50 litrov ,želar' ali mali posestnik 25 litrov ,kučar' (najemnik) pa 13 litrov vina, in to brez jestvin. Steklenice, kozarce in jestvine so si morali vaščani prinesiti s sabo... Ob tej priložnosti se je zbrala vsa vas. Vaški ,rihtar' (predsednik) se je z vaškimi svetovalci pogovoril o nadaljnjem delu. Sprejeli so letni

program, ki je bil obvezujoč za slehernega vaščana – tako ,kuluku', to je popravlilo vaške cest, mostov, brvi in navažanje gramoz, pa tudi pri sofinanciranju nakupa ,pünfra', to je smodnika za blagosloviljanje ,bresmancev' za veliko noč. Vaška občestva so kar tekmovala, v katerem kraju bodo možnarji bolj pokali. To je bil nekaj vzvišenega, veselega, plega... Vaščani se morajo udeležiti ,vedre' v natančno predpisanih oblačilih. Tudi morajo nositi moški ,kršake' in modre ,šurce', ženske pa ,prkalnate robce' in ,šurce' in ,ruče', ki so zvezani zadaj. Kdo ne pride na ,vedro' tako oblačen, ga takoj slečejo ter mu dajo star klobuk in modre ,šurce', ki ju mora drago plačati. Enako se zgodi ženski, če nima predpisanih oblačil. Pri tem obredu je precej smeha in veselje, zato pride večših tujcev do prepira.

Letos nameravajo v Berkovcih izreči domovinsko pravico dvema gospodarjema, in sicer Feliks Horvatu in Elizabeti Štuhec (če se bo zaradi bolezni lahko pridružila). Spet bo torej imeli ,vedro'. Pa zdravje!

JOŽE GRAJ

Prlêški füčkêc

Blôžof žêgên jê pjê bilô tisto skêkajê okôli Râzkrižja! Za slovenski kulturni svêtek, kerî dê krêš nekê dni, pa znâvîlê nêdê kaj pamêtnêga. Prlêki, kerî môjo tak ali tak fsôki dênê šê prêvêc kulturê, lêhko tê s fsôj pravicoj za Prêšêrnof dên prâznîvlêjo f pivnici, pa si tan stojêčki pojêjo zdrâvjlîco. Jêblan êuk, samo ka nêdê kerêga priêlâ tuga, ka bi si zâjêjo dêvâti štrik okôli štrjaka, ta kak jê dêla Prêšêrên, gda sê ga jê pri Mayri f Kranji prêvêc nadrôpa.

Na Prêšêrnof vêêr prêd svêtkon jê tak ali tak bojšê bitî f pivnici, kak gledati na têlêviziji tisto kûnstno proslôvo, prâkeri zaspiš od samêga cigomigaja! Van rêêên, êni pri našoj vlôdi so šê fêista jugoslovênski, šê tistê gûjê nosijo –. Têkê proslôvê, kak smo jo fêôših gledali z Beograda – samo alî nê za slovenski kulturni svêtek – pa cêla Slovenijê nê sprôvi fkipêr. Mi rajši plêtêmo dugocâjnê žmîcê.

Kôkê zasûkanê žmîcê pjê plêtêjo Cmagêrjevîn f tistêr râzkriškêr kôti na hrvačko-slovênskoj mêji. Či êjô mî v Lotmêrk f slûžbo, f šôlo, ali pa k dohtarî, tê pjê morêjo vî krêš gromozansko zavûjgêni jorêk – toti jorêk pa jê drôvna mêja – ka tê pridejo na cêsto, kêra je zaj tûdi hrvačka. Tê pa morêjo mujo hrvačkih pa naših carinikof no policajof, pa dohtarî za živino no lidî prê nê smêjo k jin nositi vrôštva, jê prê gîfta nêmrêš krêš mêjo nositi – čî bi pôzvali hrvačkêga dohtarâ, tê prê tûdi ùn nêmrê k jin z gifton –. Tô pa jê pjê tak brêzbožno, ka lêhko sêstra Vidika s fsêmi usmiljênkami fsê rožnkrancê doj zmôli, pa jo lêhko šê ênôk prištêjêjo k slovênskin Janinîn svêtnican; pomagalo pa nêdê. Cmagêr-jêvîn jê vênda lêpšê, êl malo zaklêjêjo.

Migati jê trêba, dêlati, pa tûdi kaj narêti. Prlêki naj sê toto zîmo vzglêdûjêjo po Prêkmurcih – Panonkâ pjê odôvlê ob slovênskên kulturnên svêtki prekmurska jôboka po dvajstî pa po pêmôstîrdêsetî tolarof. Odôvali do jih do fašênkâ, čî jih nêdo prêt ôdali. Viditê, tô jê konkurêncnost f cênâh! Naj kmêtjê na Murskên pôlji no Drâfskên pôlji tak fâl odôvlêjo tûdi lûk, pa êsênkê, ka nêdê, cêla Prlêkija hôdla pjêjêga v Afstrijo, gê jê skoro zapstûji. Mja, pa šê puno tôga do mogli falêšê odôvati, vačik do si siromaki lêhko fgrûnati sê samo êuntê! Râdnîčka klâsa sê zê švora, ka prê kmêtjê, kerî duma kôlêjo, drôžišê račinajo mêšô, kak mêšori v mêšni-cah. Provijo, ka êni prlêški kmêtjê zaslûžijo vêc kak si dohtarî – ja, tô jê mogôcno zê rêsên, samo dêlajo tûdi stôkrat vêc.

Kak pa dêlajo v lôtmêrskoï občini, tô pa jê zê podobno kopîčkajî občinskih nêzgrûntanih dûndekof. Êni êjô, ka ostône samo lôtmêrška občina s prêdmêstnoï občinoj Kri-žôfci. Drugi pa so pjê vzeli toto lokalno samouprôvo sê za vêkšî hêc, pa êjô postaviti puno občinskih mêj – čî nêdê slo drgačik, do potêgnili bodêči drôt, šê posebno tistî, kerî ajfrazjo zavolo pokôjnêga samozaprôvlaja, zôtoma êjô meti občînê Môla Nêdla z Radoslâfci Križôfci z Logarôfci no Bêrkôfci; pa posebno Vêrzi; pa Râzkrižjê pa Lôtmêrk s Cvênôn, Strojôj vêsjoj, Žêlêznimi dvêrmî, Storoj Cêsnoï no Cêzajôfci.

Pikêêga drôta do po vêsêh – tûdi brêz obcin – potêgniti sê nekê no nekê, gda do zêmlô no kûêê olâstnîli. Obcinê so zê tak ali tak na kâhlî – naj jih sprôvijo najprêt s kâhlî na zêlêno hrntâdra vêjo totîh pa ôvih strank.

Poslûšajitê mî, pa mi vêrvlitê: fsôka oblôst si zmîšlôvê nôvê lûdskê odbôrê, okrajê, krajevne skupnosti, občînê, pa pîtaj koga, ka šê fsê, te, gda nê vê vêc pamêtno gospodariti no vlôdati.

Naj fsî grêjo – Kučan pa naj ostônê. Ta dê mir.

MIROS

Čebelarica družina Murska Sobota

Cenen uvožen med ogroža

Od 87 članov se je občnega zbora čebelarice družine Murska Sobota udeležilo 50 čebelarjev. Ugotavljali so, da je bila lanska letina radodarnêjša od prejšnjih, pa tudi kakovost medu je bila dobra. So pa nastale težave s prodajo. Problem prodaje se pojavlja, ker ministrstvo za kmetijstvo ne kaže zanimanja za reševanje teh težav, zato nekatera podjetja še naprej uvažajo cenen med, ki zbija ceno kakovostnemu slovenskemu medu, zato ta ne pokriva več stroškov. Nekateri so to dejavnost že opustili. Čebelarji sicer poznajo tehniko čebelarjenja, nismo pa dovolj izurjeni, da bi med sami prodajali. Kje so stari časi, ko smo med za spodbudno ceno prodajali Medeksu, ki je tudi skrbel za razvoj?

Čebelarji smo bili lani še kar delavni. Imeli smo strokovna predavanja, bili smo na ekskurziji v Italiji in se seznanili s tamkajšnjim čebelarjenjem. Zvedeli smo, da za

čebelarstvo dobro skrbi država, kmetijci in sadjarji pa morajo čebelarjem za opraševanje nasadov sadnega drevja plačevati. Letos pa si bomo šli ogledat nemško čebelar-

stvo. Čebelarji smo trdoživni, kot so naše čebele, ki – težavam

navkljub – še naprej obleta-vajo cvetove in nabirajo med. Š. ŠAPAČ

ČEBELARJI – Na fotografiji so znani čebelarji Ružič, Čer in Fartela ob nomadskih kamionih nekje v Slavoniji. Zdaj ko imamo med Slovenijo in Hrvaško dejansko mejo, saj gre za dve državi, si takih »izletov« seveda ni mogoče več privoščiti. – Fotografija: Š. Šapač

Obmurski utrip

V pričakovanju pomladi

»Do broda bi radi prišli? Nekaj deset metrov naprej je smerokaz. Zaviti morate na levo in kmalu boste tam,« me je poučila vaščanka iz središča Melinec, ki sem jo povprašal za pot.

Kod je hodil črni ribič?

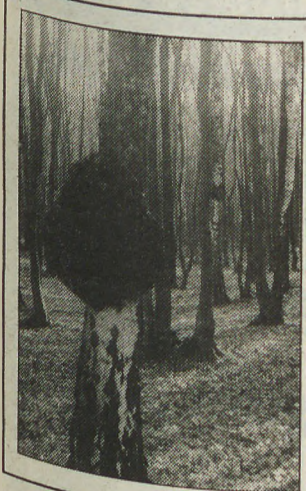
Dobro me je usmerila, saj sem brž opazil deščico z napisom in nato zavil z glavne vaskeske ceste v ulico. Zapeljal sem se čez nasip in pot me je vodila v obmurski gozd. Videval sem veliko podrtih dreves in suhljadi, pri tem pa se mi je utrnila misel, da ljudje najbrž niso v stiski za kurjavo, sicer bi drva pobrali. V rokavu Mure sem opazil pozibavajoči se kovinski čoln in pomislil na črnega ribiča.

Po kakih sto metrih sem avto ustavil ob brodarjevi kočici, s čimer ga najbrž nisem razveselil, saj je prav gotovo pomislil, da se je spet pripeljal eden, s katerim bo moral klepetati, koristi pa ne bo nobene: obiskovalec se ne bo peljal na drugo stran reke in ne bo služka.

V rokah je imel sekirico

Brodar Franc Kuster je imel v rokah sekirico in je na drobno cepil drva. Popeljal me je do razpadajoče lope in s ponosom pokazal na kup suhih polen. Potem sem pokukal v sosednjo hišico, v kateri je bila brodarjeva žena. Povprašal sem, ali bo za kosilo kaj dobrega. Odgovoril je Franc:

»Jedel bom, kar sem si zjutraj prinesel od doma.« Nisem spraševal, kaj. Tudi zato ne, ker sem imel občutek, da brodar ta dan ni bil ravno dobre volje. Morda je bil manj zgovoren zaradi vremena, ki ni bilo ne zimsko ne spomladansko;

NARAVA – Da se narava rada poigra, dokazuje tale posnetek, narejen v gornjem delu kobiljanskega gozda. Na območju, kjer raste veliko brez, ima kar nekaj takih stebel izrastke premera do 60 centimetrov. Je mar to gozdni »rak«? – Fotografija: K. Š.

Uspešno lansko leto

Strehovci spadajo v dobrovniško krajevno skupnost, vendar so nekako razklani med Bogojino in Dobrovnikom. Kako se bodo odločili o teritorialni razdelitvi, se še ne ve, čeprav bi nekateri hoteli, da bi spadali pod Bogojino, kot so nekoč že. Ne glede na njihovo odločitev pa ugotavljajo, da so v lanskem letu rešili nekaj perečih problemov v vasi. Uredili so ulično razsvetljavo in ceste v vasi, pa tudi v gorica, ki postajajo čedalje privlačnejše za turiste. Nasploh se v Strehovskih gorica v zadnjih letih veliko gradi, vedno več je novih kleti in hišic. Nekdaj znana strehovska smarnica izginja iz vonogradov, namesto nje pa sadijo žlahtne sorte. Letos nameravajo v vasi zgraditi mrliško vežico, bolj kot doslej pa naj bi vzdrževali tudi svoje ulice.

jani

Po prospektu še turistična razglednica

Pisali smo že, da je Lendava konec lanskega leta dobila lep prospekt, ki bo na voljo turistom, še zlasti tujim, saj je napisan v več jezikih. Turisti in siceršnji obiskovalci Lendave pa so v preteklosti pogrešali tudi razglednice, ki bi prikazovale Lendavo. Občinska vlada je zaradi tega pred nedavnim razpisala javni natečaj za turistično razglednico Lendave. Obe akciji sodita v program aktivnosti za pospeševanje turizma v občini. Posnetki, ki jih pričakujejo na natečaju, naj bi prikazali turistično podobo kraja, naravnih lepote, kulinarike in drugih stvari, ki dopolnjujejo turizem nekega kraja. Najboljše diapozitive ali druge posnetke bodo nagradili in odkupili. Lendavska razglednica naj bi bila izdana se v prvi polovici tega leta.

Jani D.

sosed Tuni Sraka. Če bi bilo poletje, potem bi moža najbrž našel za brodarstvo mizo s pivsko steklenico v rokah, tako pa je samo posedal in kar tako kramljal, da je dan hitreje mineval. Prsenetil pa me je s svojo rojstno letnico: 1910. Videti je bil veliko mlajši.

Bil je žandar in čuvaj

Pripovedoval je: »Star sem 84 let, to pa ne pomeni, da sem bil vseskozi zdrav; veliko sem preležal po bolnicah, zdaj pa se še kar držim.«

Tuniju je bilo manj kot 14 let, ko je moral v Satahovce za hlapčka. Ko je zrasel, je oblekel vojaško suknjo. Vojaščino je služil v Makedoniji, potem pa je uniformo zamenjal za žandarsko obleko. Kar 8 let jo je nosil. Žandaril je predvsem v Subotici. Potem je prišla

Daleč od tujk

S Tunijem sem se pošalil: »Pravite, da ste bili žandar. Ali so se vas bale tudi Vojvodinke? Bili ste prav gotovo lep fant.«

»Z njimi nisem hotel imeti opravka. Navsezadnje bi se človek lahko še česa nalezal in tako se zdaj ne bi tu pogovarjala.«

Ja, res je tako, naša domača dekleta so bila že pred petdesetimi leti veliko zanesljivejša kot neznanke.

Brodar Franc Kuster me je povabil na vožnjo z brodom. Ne da bi ji kaj rekel, je njegova žena brž odstranila jekleno verigo od pomola in brod se je začel oddaljevati od levega brega. Na njem smo se peljali junaki iz te zgodbe. Zdelo se mi je, kot bi lebdel v zraku: nobenega guganja, nobenih trkov, vožnja kot na lebdeči ča-

druga svetovna vojna in z njo je bilo konec dobro plačane službe. Popihal jo je na Madžarsko, kjer so ga kmalu ujeli in v Kaniži vtaknili v zapor. Po vrnitvi domov se je vključil v Prekmursko četo. Partizani so z znanimi borci iz leta 1945.

»Poročil sem se 1948. leta, ko sem bil star že 38 let,« je odgovoril na vprašanje, ali je pozneje živel sam ali v dvoje. »Dvaindvajset let sem bil nočni čuvaj na farmi v Nemščaku. Upokojili so me 1969. leta,« je dodal in tako mu nisem več pripisoval lahkega življenja ob Muri.

Brodar Franc Kuster, nekdanji žandar Tuni Sraka in spodaj podpisani smo se hitro razgovorili. Imel sem občutek, da je pogovor dobro del ne le meni, ampak tudi njima. Prav gotovo je bilo tako tudi zato, ker jaz, obiskovalec, le nisem nepoznavalec življenja brodarjev, mlinarjev in, kot se je tokrat potrdilo, tudi žandarjev. Že od mnogih sem čul praviti, da so se jih ljudje bali, še zlasti okupacijskih madžarskih žandarjev, ki so stikali za mladenci, katerim ni dišala fronta, zato so se skrivali.

ŠTEFAN SOBOČAN

POSTAJA – Že nekaj časa je uta na avtobusnem postajališču na Janževem Vrhu v zelo klavrnem stanju: nepridipravi so jo oskubili in celo porinili s temeljev. Seveda je odveč poudarjati, da jo je treba znova urediti, da ne bo kazila podobe tamkajšnje sicer slikovite vinorodne pokrajine, koder teče tudi vinska cesta. In kdo bo to naredil? – Fotografija: L. Kr.

APAČE – Vrsto let so si v krajevni skupnosti Apače prizadevali, da bi razširili vodovodno omrežje. Končno so le začeli graditi pri Smerjevih na vrhu Lešan zbiralni bazen, ki bo sprejel 180 kubičnih metrov vode. Od zajetja do bazena bodo položili okrog 5.000 metrov glavnega voda. Za priključitev na omrežje bodo posamezna gospodinjstva prispevala po 150.000 tolarjev. Doslej se jih je prijavilo 70. Svoja deleža pa bosta pristavili tudi krajevna skupnost in občina Gornja Radgona. Pridobitev bo velika, saj se zdaj nekatera gospodinjstva oskrbujejo z vodo, ki jo vozijo s cisternami. (L. Kr.)

BOGOJINA – Gasilsko društvo v tem kraju so ustanovili 1929. leta na pobudo takratnega mizarskega mojstra Evgena Kutoša, torej pred 65 leti. Jubileja se bodo spomnili letos poleti. Danes je društvo seveda dobro opremljeno, saj ima 5.000-litrsko avtocisterno in dve motorni brizgalni; ohranili pa so tudi nekdanjo staro ročno brizgalno, ki si jo marsikdo rad ogleda. Bogojinsko gasilsko društvo ima člansko in mladinsko desetino, na osnovni šoli pa deluje gasilski podmladek, katerega mentor je Drago Ivanič. Predsednik društva v Bogojini je Izidor Camplin. (K. Š.)

GORNJA RADGONA – Lani je 1.348 prebivalcev gornje-radgonske občine darovalo kri. Med darovalci je bilo veliko mladih, tudi nezaposlenih, kar kaže na veliko osveščenost, saj ti nimajo ugodnosti za upravičeno izrabo prostega dne, ki sicer pripada zaposlenim. Ponavadi je bila akcija dajanja krvi v januar-skih počitnicah, letos pa bodo kri odvezemali 2. marca pri Vidmu ob Ščavnici, 3. v Apačah in 4. marca v Gornji Radgoni. (F. Kl.)

LENDAVA – V lanski že 21. kiparski koloniji v Lendavi so iz granita ustvarjali Japonec Takum Nacomuto, Anglež Kolin Foster in domačin Ferenc Kiraly. Medtem so prvo skulpturo, ki jo je izdelal Anglež, že postavili, in sicer pred podjetjem Gidos, skulptura Japonca bo stala pred hotelom Lipa, delo domačina pa bo v Kranjčevi ulici pri trgovini Gorenja. (J. Ž.)

TEŠANOVCI – Na občnem zboru so gasilci kritično ocenili dosedanje delo in se zavzeli za še večjo aktivnost. Tako bodo letos ponovno tekmovali s štirimi desetimi; čimprej bodo po gospodinjstvih pregledali uporabnost gasilnih aparatov, preverili bodo delovanje hidrantov. Predvidoma letos naj bi kupili novo orodno vozilo, stekle pa bodo tudi priprave na 100-letnico društva, ki bo čez dve leti. Predsednik društva je Franc Kučan. (G. G.)

BELTINCI – Čebelarstvo Beltinci ima 27 članov, ki razpolagajo s 780 panji. Lani so čebele nabrale 35 ton kakovostnega akacijevega, cvetličnega, kostanjevega in gozdnega medu. Medtem ko so v prejšnjih letih čebele vozili na pašo oziroma nabiranje medu na Pohorje in v hrvaško Podravino, so poslej odvisni le od domačih medonosnih cvetlic in dreve. Da bi bilo slednjega čimveč, ga bodo nekaj tudi sami zasadili. Veliko jim pomeni tudi podmladek, zato bodo na osnovni šoli v Beltincih spet oživili čebelarški krožek. Na občnem zboru so medse sprejeli novega čebelarja Štefan Bakana, to pa ne pomeni, da je čebelarstvo le za moške: že nekaj let je namreč uspešna tudi čebelarka Dragica Kavaš iz Lipovec s 30 čebeljimi družinami. (J. Ž.)

NEDELICA – Nedeliški gasilci so v minulem letu dogradili gasilsko-vaški dom, kupili uniforme in poskrbeli za preventivo, zlasti v mesecu požarne varnosti. V vasi imajo 7 protipožarnih vodnjakov, tri pa še nameravajo izkopati. Razmišljajo tudi o hidrantih. Spodbudno je, da imajo podmladek, saj deluje poleg članske še mladinska moška desetina. (J. Ž.)

LIJUTOMER – V Pomurju deluje tačas pet samostojnih lekarn, in sicer v Beltincih, Gornji Radgoni, Lendavi, Ljutomeru in Murški Soboti; poleg teh pa je odprtih še sedem podružnic. Če k temu dodamo še zasebno lekarno v Križevcih pri Ljutomeru, potem lahko ugotovimo, da je v pomurskih občinah dnevno odprtih kar 13 mest za izdajanje zdravil. (G. G.)

BOGOJINA – Če bo šlo vse po načrtih, potem naj bi še letos asfaltirali cesto med Bogojino in Bukovnico, dolgo 4 kilometre. To pa ni le predvolilna obljuba, ampak resničnost, kajti denar zanj so menda že zagotovili. Lani pa so v Bogojini uredili 150 metrov ceste proti zaselku na hribu Vršč, pridobitev pa je tudi 80 metrov kanalizacije v središču vasi. (K. Š.)

ŽIŽKI – Dramska skupina kuda Fran Saleški Finžgar iz Žižkov je lani uprizorila dramo Razvalina življenja, tamburaši, ki prav tako delujejo v okviru vaskega kulturnega društva, pa so nastopali na več prireditvah, nekaj skladb pa so posneli za Murski val. Oboji bodo, kot kaže, aktivni tudi v tem letu, saj dramska skupina napoveduje novo orodsko delo (A njega ni), »brenkač« pa se bodo še bolj urili, da bi tako še bolj zaigrali ne le melodije, ki jih že imajo na sporedu, ampak tudi nove. Ker pa so ob glasbi potrebni plesalci, bodo v Žižkih oblikovali folklorno skupino. (J. Ž.)

Murska Sobot

Kje bodo nova vodovodna omrežja?

V preteklem letu so v soboški občini nadaljevali gradnjo komunalnih objektov, predvsem vodovodnih omrežij. Tako je narejen odcep vodovoda Rakičan-Beltinci v Bratonic, gradil se je vodovod v Bogojini, pri črpališču v Krogu pa vodnjak. Letos naj bi zagotovili ustrezno oskrbo z vodo v več krajevnih skupnostih. Tako je načrtovana gradnja vodovoda Puconci-Sebehorci v dolžini 4,4 kilometra, vodovoda Puconci-Vaneča (3,58 kilometra), vodnega zajetja v Bogojini, izvedli naj bi računalniško krmiljenje vodovodnega sistema, predvidene pa so tudi druge naložbe, kot so povezovalni vodovodi, raziskave vodnih virov in tehnična dokumentacija. Skupno bi porabili več kot 158,1 milijona tolarjev.

Poleg tega naj bi zgradili objekte za odvajanje in čiščenje odplak, za to bodo zagotovili 90 milijonov tolarjev. Med drugim bi izdelali tehnično dokumentacijo in zgradili kanalizacijo v Kocljevi ulici v Murški Soboti, kjer je predvidena cestna povezava. Prav tako bodo izdelali tehnično dokumentacijo za novo čistilno napravo v Murški Soboti, obnovili staro čistilno napravo, izdelali tehnično dokumentacijo za južni kanalski zbiralnik v Murški Soboti, sofinancirali gradnjo kanalizacije v Ulici ob progi in ureditev komunalnega kopališča v Murški Soboti, predvsem ureditev srednjega bazena in inštalacij. Seveda bodo sofinancirali tudi prednostne programe krajevnih skupnosti v soboški občini, kot so vodovodi in kanalizacija. Za ta »zaloga« pa bo treba odšteti 39,2 milijona občinskega proračunskega denarja.

MILAN JERŠE

FONTRADE d.o.o.

Staneta Rozmana 17
69000 Murska Sobota
tel./fax: 069 32-230

**PRODAJA
MONTAŽA
SERVIS
TELEFONSKIH
NAPRAV**

Panasonic

VELETRGOVINA

Potrošnik p.o.

69000 Murska Sobota, Arhitekta Novaka 2

Svet delavcev Veletrgovine »POTROŠNIK«
Murska Sobota p.o., Murska Sobota
razpisuje delovno mesto

GLAVNEGA DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, izpolnjevati še:

1. da imajo najmanj VII. stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske ali organizacijske smeri,
2. da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj s področja vodenja podjetja enake ali podobne stroke.

Kandidat bo imenovan za 4 leta.
Prijave z vsemi dokazili je potrebno poslati v 8 dneh po objavljenem razpisu s pripisom: »Za razpisno komisijo«.

Kandidati bodo o imenovanju obveščeni 15 dni po imenovanju.

berite ga zares in za zabavo

Dobrodošli!

V novi poslovni enoti, ki smo jo odprli
1. februarja '94
in vnašamo vanjo stare izkušnje
vrhunskih svetlobnih storitev.

Preizkusite nas!

PRONIEDN

69000 MURSKA SOBOTA
Liškova 49, Čemelavci, SLOVENIJA
tel./fax: 069 31-284

61000 Ljubljana
Razštevila ul. 1, SLOVENIJA
tel.: 061 442-497, 1402-353
fax: 061 445-660

- VRHUNSKA SVETLOBNA STORITVENA**
- SVETLOBNI NAPISI
 - NEONSKI NAPISI
 - INFORMACIJSKI PANOJI
 - OBCESTNE TABLE
 - ROTOPANO
 - DISTRIBUCIJA IN OGLAŠEVANJE
 - PANOJI VELIKIH POVEČAV
 - FOLJSKI IZREZI
 - PLEKSI IZDELKI
 - OPREMA INTERIERJEV
 - SITOTISK

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Cinquecento

Veliki mali avto!

13.100 DEM

NAJUGODNEJŠI POGOJI PRI
POOBlaščenem PRODAJALCU
EKSKLUZIVNEGA UVOZNIKA

Adria Auto

FIAT LANCIA

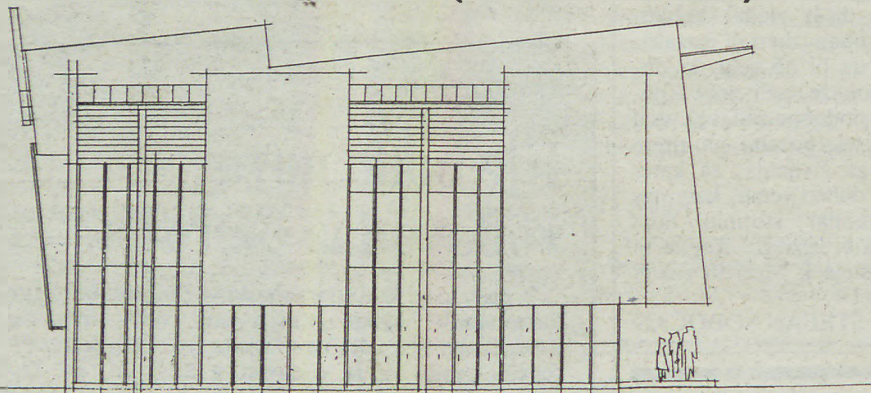
LAJTER

Prodaja in servis velike
palette vozil iz programov
FIAT Lancia, ki jih
odlikujejo gibčnost in
lahka vodljivost, udobje in
zanesljivost na cesti.

Istvan Lajter, Dobrovnik, tel. 069/79 015

**SGP POMGRAD
VISOKOGRADNJE
d.o.o.**

**POSLOVNO-TRGOVSKI OBJEKT
V GORNJI RADGONI (središče mesta)**

Zbiramo interese za nakup trgovskega in poslovnega
prostora v novem objektu.

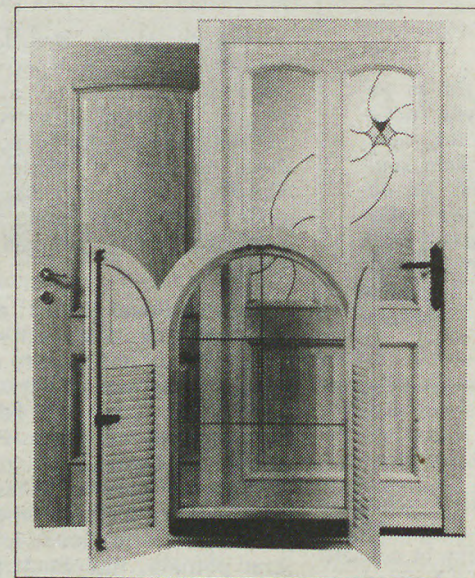
- Trgovine, skupno 296 m²
- Poslovni prostori, 152 m²

**POSLOVNO-STANOVANJSKI CENTER
V RADENCIH/II. faza**

Interesente vabimo na informacijski pogovor, informacije po
telefonu 069/21 685, 32 740

69000 Murska Sobota, ulica Štefana Kovača 10,
telefon: (069) 32 740, 21 685, telefaks (069) 32 244

**ZIMA, VETER
MRZ
ne bo vam uspelo**

to je

JELOVICA

**OKNA, VRATA, SENČILA
MONTAŽNE STENE, PRENOVA OKEN**

**tokrat še po
JESENSKIH CENAH**

10% popusta za
takojšnje plačilo
brezplačen prevoz za nakup nad 50.000 SIT

JELOVICA Škofja Loka, tel.: 064/631-241, fax: 064/632-261

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, telefon/faks: 069/22-921

DISKONT UNIVERZAL, Križevci/Ljutomer

**4 FEBRUAR
PETEK****TV SLOVENIJA 1**

9.35 Silas, nemška nadaljevanka – 10.00 Rojen 4. julija, ameriški film – 12.20 Že veste – 13.00 Poročila – 13.05 Umetniški večer – 15.50 Kam vodijo stezice – 17.00 Dnevnik – 17.10 Tok tok – 18.00 Studio Koper – 18.45 ABC, tv-igrica – 19.30 Dnevnik – 20.05 Forum – 20.25 Predplačilo za umor, ameriški film – 22.00 Glasbeni utrinek – 22.25 Dnevnik – 22.50 Sova: Ko se srca vnamejo, amer. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. nadaljevanka – 0.15 Lososove robide, nemški film

Drugi program

15.35 Slovenci v Argentini – 16.35 Neverjetni četrtek – 17.25 Sova – 18.45 Učite se z nami – 19.30 Dnevnik – 20.05 Ekvinočij, tv-opera – 21.10 Akcent – 22.10 Homo turisticus

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Divja vrtnica, serijski film – 12.40 Državnik, humor, serija – 13.10 Tulum II, francoski film – 14.55 Monoplus – 15.30 Angleščina – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Alpe-Donava-Jadran – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Zabavnoglasbena oddaja – 21.05 Latinica – 22.05 Poročila – 22.10 Dokumentarna oddaja – 22.45 Slika na sliko – 23.50 Film

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 10.15 CesarSKI ples, film – 11.55 Rajj za živali – 12.15 Reportaže iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Družinske vezi – 14.00 Velika dolina – 14.50 Jutrišnji mojstri – 15.00 Otroški spored – 15.50 Črna strela – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.10 Mi – 18.30 Čisto normalna blaznost, nanizanka – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Derrick – 21.20 Pogledi s strani – 21.30 Gospod natak, komedija – 23.05 Čas v sliki – 23.10 Večerni šport – 23.30 Tretji dan, kriminalka – 1.25 Miami Vice.

TV MADŽARSKA**1. program**

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Dallas: Boj se začne znova – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon, poročila – 12.07 Gospodarski poročevalec – 12.32 Ponočitev, Usode, Nemščina – 16.00 Dnevnik – 16.11 Domače naloge – 16.31 Družinski računalnik – 17.01 Za upokojeence – 17.30 Teka – 17.40 Okno s prilogi – 19.00 Pravljica – 19.30 Dnevnik – 20.00 Koncetendenski šov program – 20.30 Regina, serija – 21.25 Panorama – 22.25 Zidovi, madž. čb. film – 23.55 Dnevnik BBC-ja

2. program

14.35 Videostrani – 14.45 Drehscheibe Europa – 15.15 Familija, pon. – 15.45 Za otroke – 16.15 Pomagač – 16.40 Človek in glasba – 17.34 Kako deluje? – 17.50 Privatizacijske zgodbe – 18.00 Regionalni program – 18.50 Kojak, kriminalka – 19.45 Kolesa in koraki – 20.30 24 ur – 21.00 Dnevnik, vreme – 21.57 Leteči cirkus Montyja Pythona – 22.30 Telešport – 22.45 Košarka, NBA-liga – 23.40 Jeff Healey, glasbeni film

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.10 Klan volkov – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Rajska plaža – 11.00 Cena je vroča – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Santa Barbara – 14.10 Čas hrepenjenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Rajska plaža – 18.30 Telefonska tema – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Miami Vice – 21.15 Cheese – 21.45 Pod eno odejo – 22.15 Kako, prosim – 23.15 Gottschalk – 0.00 Poročila – 0.30 Ponoči – 1.00 Pirati na oceanu, film – 2.40 Zlati dekleti, erotični film.

**5 FEBRUAR
SOBOTA****TV SLOVENIJA 1**

8.15 Radovedni Taček – 8.30 Mladi virtuoz – 8.50 Risanka – 9.15 Klub klobuk – 10.05 Tok tok – 10.55 Zgodbe iz školjke – 11.45 Dogodivščine Toma Sawyerja, ameriški film – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 15.15 Predplačilo za umor, ameriški film – 17.00 Dnevnik – 17.10 Svet narave – 18.00 Studio Ljubljana – 19.10 Žrebanje 3x3 – 19.30 Dnevnik – 20.05 Utrip – 20.25 Gore in ljudje – 21.25 Tv-poper – 21.40 Korenine slovenske lipe – 22.05 Dnevnik – 22.40 Sova: Inšpektor Morse, angl. nanizanka – 23.45 Mečevalec, ameriški film

Drugi program

10.45 Supervleslalom (ž), prenos – 11.55 Smuk (m), prenos – 16.25 Sova – 17.55 Košarka NBA – 18.55 Vodne pustolovščine – 19.30 Dnevnik – 20.05 Usodni obrat, angl. nadaljevanka – 21.00 Žametna šapa, angl. serija – 21.30 Poglej in zadeni – 22.45 Sobotna noč

HTV 1

8.55 Poročila – 9.00 Dobro jutro – 10.30 Poročila – 10.35 Risanke – 11.00 Risan film – 12.00 Poročila – 12.05 Opera – 13.20 Prizma – 14.05 Poročila – 14.10 Strašna čarovnica, britanski otroški film – 15.40 Hišni ljubljenci – 16.10 Mladi Indiana Jones – 17.00 Poročila – 17.05 Prisrčno vaši – 18.00 Televizija o televiziji – 18.30 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Francoski film – 21.55 Film- video-film – 22.40 Poročila – 22.45 Šport – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Confeti šov – 10.10 Klub Panda – 10.30 Gospod natak, ponovitev – 12.05 Inšpektor Hooperman, kriminalna nanizanka – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zakon gospoda Mississippija, film – 15.00 Otroški spored – 16.15 Beverly Hills – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 X-Large: Bomba tiktaka – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Alpe-Donava-Jadran, reportaže – 18.30 Zdravnica iz strasti – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Razumete šalo? – 22.00 Zlata dekleta – 22.25 Sence, film – 23.55 Čas v sliki – 0.00 Gangsterjeva lutka, komedija – 1.35 Miami Vice.

TV MADŽARSKA**1. program**

13.10 Moja knjiga o džungli, serija – 13.35 Panorama, pon. – 14.35 Filmi Zite Selezcky: Zabava, madž. čb. film – 16.17 Protizračna obramba – 16.45 Priporočamo – 17.10 Mladi oblikovalci – 17.35 Loto – 17.40 Pogled domov – 18.30 Kolo sreče – 19.02 Družinski radio – 19.12 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.25 Festival popevk '94, finale – 22.55 Atletika – 23.30 Filmi Luisa Bunuela: Viridiana, mehiški film

2. program

6.30 Sončnica – 8.00 Za Rome – 8.25 Narodnostne oddaje – 11.00 Vaterpolo – 13.00 Familija, pon. – 13.30 Novinec v moštvu, franc. film – 14.20 Iskanje poti – 14.45 Zabavna glasba – 15.10 Živali iščejo dom – 15.25 Kviz – 15.45 Avto-moto – 16.10 Telefonska igra – 16.30 Natura, magazin – 17.05 Zaščita potrošnika – 17.30 Za otroke – 18.25 Policijski dnevnik – 18.40 150-letnica rojstva slikarja Benczurja – 19.00 Familija, 117. del – 19.35 Nepričakovano potovanje, serija – 20.30 Treba se je smejeti – 21.25 Magda Šupka, portret – 22.00 Zmajeveto leto, film

RTL

6.00 Različne risanke in nadaljevanke – 12.15 Hary in Hendersonovi – 12.40 Polna hiša – 13.10 Močna družina – 13.40 princ iz Bel Aira – 14.10 major Dad – 14.45 Knight Rider – 15.45 Ekipa A – 16.45 21. Jump Street – 17.45 2000 Malibu Road – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills – 20.15 Skrivnost mojega uspeha, film – 22.25 Film – 0.15 Poročila – 1.15 Swinger kamp, erotični film.

**6 FEBRUAR
NEDELJA****TV SLOVENIJA 1**

9.15 Živ žav – 10.05 Prva ljubezen, švedska nadaljevanka – 10.30 Sezamova ulica – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Festival romarskih pesmi – 12.35 Vodne pustolovščine – 13.00 Poročila – 13.05 Homo turisticus – 13.55 Vijolični avtobus, angleški film – 15.15 Habsburžani, nemška nadaljevanka – 16.05 Calebove hčerke, kanad. nadaljevanka – 17.00 Dnevnik – 17.10 Po domače – 19.15 Loto – 19.30 Dnevnik – 20.05 Zrcalo tedna – 20.25 Nedeljskih 60 – 21.25 Slava v 20. stoletju – 22.20 Dnevnik – 22.40 Sova: V civilu, angl. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. nanizanka

Drugi program

13.45 Poglej in zadeni – 15.00 Trgovec s senčami, novozel. nadaljevanka – 15.50 Gore in ljudje – 16.50 Zlata dobrotta, ameriški film – 19.30 Dnevnik – 20.05 Alpe-Donava-Jadran – 20.35 Hedd Wyn, angleški film – 22.25 Športni film – 22.45 Športni pregled

HTV 1

8.40 Poročila – 8.45 Ameriški film – 10.00 Poročila – 10.05 Nedeljski živec – 11.00 Malavizija – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 12.55 Narodna glasba – 13.25 Mir in dobro – 14.00 Poročila – 14.05 Risanke – 15.00 Opera Box – 15.30 Poročila – 15.35 Družinski zabavnik – 17.15 Ljubosumnost, ameriški film – 18.50 Risanke – 19.30 Dnevnik – 20.15 Sedma noč – 21.45 Poročila – 21.50 Odletel bom – 22.40 Šport – 22.55 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Čebelica Maja – 9.30 Waltonovi – 11.00 Tiskovna konferenca – 12.00 Tednik – 12.30 Orientacija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zlata dekleta – 13.35 Kamela na divjem zahodu, vester – 15.00 7. kontinent – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Flying Pickets v Zagrebu – 18.00 Čas v sliki – 18.05 X-Large – 18.30 Čisto normalna blaznost – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kaisermühlen Blues: Materinski dan – 21.05 Kultura v živo – 22.00 Pesnik Thomas Bernhard – 22.45 Galdenplatz, gledališki prenos.

TV MADŽARSKA**1. program**

12.00 Opoldanski zvon, videostrani – 12.05 TV-magister – 13.40 Pesem doni – 14.00 Telexpo '96, po. – 14.25 Telešport – 16.05 Evangelizacijski verski program – 16.30 Disney: Gumijasti medvedki, Kako vzgajati otroka, Kapetan Balu – 17.35 Dallas, pon. – 18.30 Kolo sreče – 19.00 Teden – 20.00 Dnevnik – 20.20 Zabavna glasba – 20.30 Lilioni, madžarski film – 22.45 Telešport – 23.25 Top-show

2. program

8.02 Jilijina šola – 8.35 Dijaški video – 9.05 Za otroke – 9.36 Kelly, serija – 10.00 Preizkušnje življenja – 10.49 12 mesecev v gozdu – 11.20 Lumen 2000 – 11.50 Dokler zvonijo – 12.00 Usode, magazin – 12.40 Za kmetovalce – 13.15 Balerina, serija – 14.15 Baywatch, serija – 15.10 Delta – 15.35 Legenda in zgodovina – 16.25 Pesniški portreti: Amy Károlyi – 16.45 Graditelji cerkva – 17.10 Odškodnina – 17.30 Madžarska v sedanjem času – 18.00 Veliki zorni kot – 18.45 Za otroke – 19.00 Artisijs, serija – 20.35 Moj rojstni kraj – 21.30 Praznik Palestine – 22.25 Znanost in tehnika – 22.40 Cvetna nedelja, madžarski film, čb.

RTL

6.00 Različna risanke in nadaljevanke – 9.55 Dobro jutro, nedelja – 10.00 Čudežna ženska – 11.00 Nazaj v preteklost – 12.00 Big Hawaii – 13.00 Operacija Petticoat – 13.30 Družinsko strašilo – 14.00 Major Dad – 15.00 Disneyeva filmska parada – 17.05 Joe, obešenjak, vester – 18.45 Poročila – 19.10 Halo – 20.15 Sanjska poroka – 21.55 Spieglov tv-magazin – 22.40 Prime Time – Pozna izdaja – 23.00 Raj – 0.00 Kanal 4.

**7 FEBRUAR
PONEDELJEK****TV SLOVENIJA 1**

11.10 Mesečeva ura, angl. nadaljevanka – 11.40 Znanje za znanje – 12.10 Svet narave – 13.00 Poročila – 13.05 Alpe-Donava-Jadran – 13.35 Športni pregled – 14.50 Akcent – 15.50 Moč in slava – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik – 17.10 Radovedni Taček – 17.20 Risanka – 18.00 Studio Maribor – 18.45 Štiri vrsto, tv-igrica – 19.30 Dnevnik – 20.05 Podelitev Prešernovih nagrad, prenos iz CD – 21.25 Gospodarska oddaja – 22.10 Dnevnik – 22.35 Sova: Na programu, amer. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. nanizanka

Drugi program

14.05 Forum, Utrip, Zrcalo – 15.05 Nedeljskih 60 – 16.05 Obzorja duha – 16.35 Sova – 18.50 Univerzitetni razgledi – 19.30 Dnevnik – 20.05 Zaljubljena, češka drama – 20.55 Studio City – 22.50 Brane Rončel izza odra

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Divja vrtica – 12.40 Državnik – 13.05 Točno opoldne, ameriški film – 14.40 Monofon – 15.30 Pot po Dalmaciji – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Živeti z... – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Kontesa Dora, dramska serija – 21.20 Športna oddaja – 22.15 Poročila – 22.20 Hrvaška in svet – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Sporna vprašanja – 9.30 Iz parlamenta – 10.30 Moj oče, junak, ponovitev filma – 12.15 Morska svileni cesta, nadaljevanka – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Družinske vezi – 13.35 Carry On, komedija – 15.00 Otroški spored – 15.50 Črna strela – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Čisto normalna blaznost – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Športna arena – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Zdravniki – 22.55 Razorback, shriljivka – 0.25 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA**1. program**

6.03 Jutranji program (Vaška TV, regionalni program, Poslovne novice, Dnevnik, Sončni vzhod, jutranji informativni magazin) – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Disney, pon. – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon, poročila – 12.07 Poslovni poročevalec – 16.00 Dnevnik – 16.12 Singapur, 2. del – 16.45 Zunanje zadeve, serija – 17.15 Koledar – 17.55 Zlato – 18.00 Vklopi, za otroke – 18.35 Kolo sreče – 19.07 Pravljica – 19.17 O veri za otroke – 19.30 Dnevnik – 20.05 Sanjski menedžer, 1. del tv-igre – 21.22 Mersits, portret – 21.46 Inventura – 22.31 Pori jazz 1992 – 23.10 Dnevnik BB-ja

2. program

14.05 Teden, pon. – 15.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 17.05 Za otroke – 17.25 Svet knjige – 17.50 Privatizacijske zgodbe – 18.00 Veliki zorni kot – 18.35 Open University – 19.00 Telešport – 21.00 Dnevnik, vreme – 21.25 Naši stiki, narodi v Karpatih, serija – 22.00 Fotografija, madžarski film, čb.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.10 Klan volkov – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Rajska plaža – 11.00 Cena je vroča – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenjenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Rajska plaža – 18.30 Telefonska tema – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Družina Flodder – 20.45 Prijazna družina – 21.15 Straža – 22.15 Dan X – 23.00 Deset pred enajsto – 23.30 SK-15 – 0.00 Poročila – 0.30 Ponoči.

**8 FEBRUAR
TOREK****TV SLOVENIJA 1**

10.40 Sezamova ulica – 11.40 Univerzitetni razgledi – 12.10 Zaljubljena, češka drama – 13.00 Poročila – 13.05 Sobotna noč – 16.20 Mostovi – 17.00 Dnevnik – 17.10 Mladi virtuoz – 17.25 Prva ljubezen, švedska nadaljevanka – 18.00 Studio Koper – 18.45 Štiri vrsto – 19.30 Dnevnik – 20.05 Žarišče – 20.30 Slovenci v Argentini – 21.30 Osmi dan – 22.20 Dnevnik – 22.45 Sova: Dober dan, razred, amer. nanizanka; Inšpektor Morse, angl. nanizanka

Drugi program

15.50 Zgodbe iz školjke – 16.40 Gospodarska oddaja – 17.20 Sova – 18.40 Prislunhimo tišini – 19.30 Dnevnik – 20.05 Anglosaško vedenje, angl. nadaljevanka – 21.35 Intervju – 22.35 Po sledih napredka – 23.05 Videošpon

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Divja vrtica – 12.40 Državnik – 13.05 Upornik, ameriški film – 14.55 Monofon – 15.30 Klavirska umetnost – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška oddaja – 16.30 Promet – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.15 Policijske zgodbe – 21.00 V ospredju – 22.30 Poročila – 22.35 Glasbena oddaja – 23.10 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Cosby šov – 9.30 Klub za starejše – 10.15 Živali sveta – 10.25 David Copperfield – 12.15 Morska svileni cesta – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Družinske vezi – 13.35 Carry On, komedija – 15.00 Otroški spored – 15.50 Črna strela – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Čisto normalna blaznost – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Dežela gora – 21.07 Pogledi s strani – 21.15 Tohuwabohu – 21.50 Svet števil – 22.00 Music Box, film – 0.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA**1. program**

6.03 Jutranji program – 9.00 Čez dan – 9.30 Riviera, serija – 10.30 Po reki navzdol, 2. del tv-filma – 11.30 Igra – 12.00 Opoldanski zvon, poročila – 12.07 Za šole – 16.00 Dnevnik – 16.11 Televideo – 16.17 Glasbeni film – 16.45 Zunanje zadeve, serija – 17.15 Brez strasti o strasfeh – 17.40 Za boljši jezik – 17.50 Vklopi, za otroke – 18.25 Avanturisti izključeni! – 18.50 Katoliška kronika – 19.07 Pravljica – 19.30 Dnevnik, telešport – 20.15 Sanjski menedžer, 2. del tv-igre – 21.15 Gospodarski magazin – 21.55 Madžari – 22.40 Čar športa – 23.50 Dnevnik BBC-ja

2. program

10.00 Zasedanje parlamenta, prenos – 16.05 Koliko je vreden podeželjan? – 16.20 Spojena Zemlja – 16.40 Za otroke, risanke – 17.05 Nemščina – 17.20 Open University – 17.50 Privatizacijske zgodbe – 18.00 Veliki zorni kot – 18.45 Ste zvonili, Mylord, angleška serija – 19.40 Zelena točka – 20.05 Studio '94, kulturni tv-tednik – 21.00 Dnevnik, vreme – 21.25 Vse ali nič, kviz – 22.00 Mondolat – 22.45 Kje je Déryjeva madž. film.

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.10 Klan volkov – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Rajska plaža – 11.00 Cena je vroča – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Springfieldova zgodba – 13.20 Kalifornijski klan – 14.10 Čas hrepenjenja – 15.00 Ilona Christen – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef – 17.30 Družinske vezi – 18.00 Rajska plaža – 18.30 Telefonska tema – 18.45 Poročila – 19.10 Eksplozivno – 19.40 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Columbo – 22.10 Quincy – 23.15 Gottschalk – 0.00 Poročila – 0.30 Ponoči.

**9 FEBRUAR
SREDA****TV SLOVENIJA 1**

9.35 Tisoč in ena Amerika, risanka – 10.00 Videošpon – 11.00 Prislunhimo tišini – 11.30 Zametna šapa – 12.00 Slava v 20. stoletju – 13.00 Poročila – 13.20 Intervju – 14.20 Anglosaško vedenje, angl. nadaljevanka – 15.50 Istrske pripovedi – 17.00 Dnevnik – 17.10 Klub klobuk – 18.00 Studio Ljubljana – 18.45 Štiri vrsto – 19.30 Dnevnik – 20.05 Žarišče – 20.30 Film tedna: Dober večer, gospod Walenberg, švedski film – 22.30 Dnevnik – 22.55 Sova: Burleske: Inšpektor Morse, angl. nanizanka

Drugi program

16.55 Moč in slava – 17.25 Sova – 18.45 Analitična mehanika – 19.30 Dnevnik – 20.00 Športna sredo – 21.30 Oči kritike – 22.30 Svet poroča – 23.05 Mednarodne nagrade za klasično glasbo

HTV 1

7.55 Poročila – 8.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Otroška serija – 12.00 Poročila – 12.15 Divja vrtica – 12.40 Državnik – 13.05 Drevo za obešanje, ameriški film – 14.55 Monofon – 15.25 Hrvaška književnost – 16.00 Poročila – 16.05 Otroška serija – 16.30 Besede, besede – 17.00 Hrvaška danes – 18.00 Poročila – 18.05 Kolo sreče – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.10 Loto – 20.15 Dokumentarna oddaja – 21.00 Politični magazin – 21.45 Poročila – 21.50 Ekran brez okvira – 22.50 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

motorna vozila

FORD ORION CLX, letnik 1990 – december, prevoženih 50.000 km, prvi lastnik, prodam. Tel.: 45 062. m2223

ZASTAVO 101, letnik 1978, prevoženih 42.000 km, ugodno prodam. Zenkovič 32, tel.: 49 312. m2226

HONDA CIVIC 14 GL, letnik 1990, ugodno prodam. Tel.: 62 470. m4347

OPEL KADET 1,3, letnik 1985, prodam. Tel.: 82 291. m8860

ŠKODA 105 L, letnik 1986, registriran do januarja 1995, prodam. Majerič, Prištava 23 a, po 16. uri. m8862

HYUNDAI PONY SEDAN GLS, letnik 1991 – september, prevoženih 34.000 km, kovinsko sive barve, garažiran, dobro ohranjen, prodam za 13.500 DEM. Tel.: 23 651. m2222

FORD ORION CLX DIESEL, letnik 1991, prevoženih 46.000 km, prvi lastnik, prodam. Tel.: 75 540. m2225

OPEL KADET GL, letnik 1986, prodam. Tel.: 48 277. m2250

FORD TAUNUS 1600, letnik 1979, registriran do maja, ugodno prodam. Tel.: 24 697. m2245

ZASTAVO 101 KOMFORT, letnik 1982, registrirano do maja, ugodno prodam. Černelavci, Gorička 71. m2242

AVTO GS, starejši letnik, v celoti ali za rezervne dele, poceni prodam. Tel.: 42 525. m2241

AMI 8, vozen, registriran, prodam. Zorko, Lendavska 8, M. Sobota, tel.: 48 395. m2266

FIAT UNO, italijanski, letnik 1988, prodam ali zamenjam za cenejšo vozilo. Tel.: 21 040. m2269

OPEL KADET 1,4 i, sivo kovinske barve, letnik 1990 – september, prevoženih 26.000 km, nujno prodam. Novak, Jakobovo naselje 4, M. Sobota. m2271

JUGO 45, letnik 1989, in BTS 50, nov, prodam. Tel.: 57 193. m2277

GOLF, letnik 1982, prodam za 3.000 DEM. Bratonce 113, tel.: 41 160. m2300

Cvetličarna
SPOMINČICA, Anica
Magdič, Černelavci,
Dalmatinova 23,
tel.: 31 844, se priporoča
s svojimi storitvami:

- venci iz mešanega cvetja od 3.000 SIT
 - pogrebni šopki iz mešanega cvetja od 1.500 SIT
 - darilni šopki
 - poročni šopki
 - lončnice
- Priporočajo se tudi za VALENTINOVO.

SATELITSKI SISTEMI
APARAT SERVIS
INTERCOM
MAJLIAN
KUPUJTE 67; Tel.: 069/83-067
84 869

SATELITSKI KOMPLETI!
Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

ČE ŠE SANJATE O TELEFONU POKLIČITE

tel., fax 069/26 636
Mobitel: 0609/613 372

VINOGRADNIKI!

Ponujamo vam
po najnižjih cenah:

- trsne cepljenke
- akacijeve kole
- betonske sohe
- pocinkano, plastificirano in kromirano žico
- kletarsko opremo
- buteljčne steklenice
- namakalne naprave

Gorička vas
69204 Šalovci 3, telefon: 069/59-033

**Vodimo
knjigovodstva za
podjetnike,
sestavljamo
zaključne račune.
Informacije po telefonu
štev. 24-718 vsak dan
med 18. in 19. uro,
vključno do 9. 2. 1994.**

NEPREMIČNINE

SPIN

Lendavska 19,
69000 M. Sobota,
tel. 069/24-389

- Posredujemo in prodajamo, kupujemo, oddajamo in najemamo stanovanja, hiše, parcele, poslovne prostore.
- Ugodni pogoji plačila.
- Uradne ure od 8.00 do 16.00, v soboto od 9.00 do 12.00.

RENAULT 18, letnik 1987, prevoženih 90.000 km, prodam. Aleksander Jošar, Vaneča 58 e. m2272

VW JETTO, letnik 1981, motor generalno obnovljen, prodam za 3.500 DEM. Tel.: (069) 75 757. m2275

2 FORDA TAUNUSA M12, eden vozen, drugi za rezervne dele, prodam. Pečarovič 74, tel.: 51 074. m2278

BX 16 TRS, letnik 1987, bele barve, karamboliran, prodam. Tel.: 42 742, po 16. uri. m2288

ZASTAVO 128, letnik 1986 – oktober, dobro ohranjen, prodam. M. Sobota, Slomškova 7, stanovanje št. 5. m2290

MOPEL BT, dobro ohranjen, prodam po ugodni ceni. Valter Flisar, Razlagova 9, M. Sobota. m2294

ZASTAVO 101 komfort, letnik 1982, rdeče barve, ugodno prodam. Strehovci 75, tel.: 79 108. m2257

TOVORNO VOZILO TAM 170 t, ke-son, 9 ton, tehnično brezhibno, ugodno prodam. Tel.: (069) 23 538. m2255

AVTOPRIKOLICE prodam. Tel.: 59 018 ali 44 141. m2297

kmetijska mehanizacija

KOMBAJN KLAS DOMINATOR 85 z adapterjem in frezo za koruzo prodam. Tel.: 87 681. m8861

KOSO IMT, malo rabljeno, širina 180 cm, priklop na hidravliko na kardanski pogon ter 80-litrski električni bojler za kopalnico prodam. Šebjanič, Vaneča 14. m2256

TRAKTOR URSUS C 360, letnik 1986, 2.000 delovnih ur, prodam za 5.500 DEM. Franc Antolin, Velika Polana 137, tel.: 70 596. m2274

BALIRKO PANONIJA, rabljeno tri sezone in enoredni obiralec koruze Eko 3500 prodam. Tel.: 87 681. Kolar. m8853

NOVO ŽIVINSKO PRIKOLICO prodam. Tel.: 87 909. m8855

LUSČILEC KORUZE na traktorski pogon prodam. Tel.: 69 466. m4353

TROSILNIK ZA UMETNO GNO-JILO, kosilnico BCS in Jugo 45, letnik 1986, rdeče barve, prodam. Jože Kuzma, Žepovci 100, Apače. m4351

DVOOSNE PRIKOLICE ugodno prodam. Tel.: (069) 82 580. m2239

SILOKOMBAJN Lifam 30, rotacijske brane (4m) in brane Raukombi (2m) prodam. Anton Gomboc, Korovci 29. m2239

DILL d.o.o.

**POSREDNIŠKO IN
AGENCIJSKO PODJETJE
KUPUJE, PRODAJE,
ODDAJATE, NAJEMATE,
IŠČETE... VSE VRSTE
NEPREMIČNIN
NE IZGUBLJATE CASA IN
DENARJA!**

TEL. (069) 32 322.
FAX (069) 33 001
A. NOVAKA 4. M. SOBOTA

DVOSOBNO STANOVANJE v M. Soboti ugodno prodam. Tel.: 061 1264 110, int. 284, od 9. do 17. ure. m2268

DVOSOBNO ali eno in polsobno stanovanje v zamejnih krajih, prodam. Tel.: 24 863, po 19. uri. m2270

POSLOVNE PROSTORE v centru M. Sobote (Šoping – 1. nadstropje) oddamo v najem. Tel.: 21 574. m2287

TAKOJ VSELJIVO HIŠO z gospodarskim poslopjem, sadovnjakom in vrtom v bližini Ljutomera ugodno prodam. Tel.: 82 269. m8852

GRADBENO PARCELO, 15 arov, na zelo lepi lokaciji v Filovcih prodam. Meričnjak, Filovci 42. m2270

33 AROV NJIVE, 10 arov travnika in 6 arov parcele, lokacijsko urejene, v Gradišču, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 43 150, po 15. uri. m2221

PROSTORE, primerne za delavnico ali skladišče, v bližini M. Sobote oddam v najem. Tel.: 23 114, zvečer. m2232

POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom na Kogu prodam ali dam v najem. Tel.: 062 415 673. mpp

HIŠO z vrtom in garažo v Izoli, 100 m oddaljeno od morja, skupne površine 100², prodam. Tel.: 066 65 198. mpp

LEPO KMETIJO v bližini Stogovec, veliko 3,50 ha, prodam. Tel.: 062 721 715. m2299

OPREMLJEN POSLOVNI PROSTOR v centru Lendave, 25², oddamo v najem najboljšemu ponudniku. Tel.: 75 355. m2299

VINOGRAD v Dolini pri Lendavi, star 10 let, 1.000 trsov (šipon-rizling) in počitniško hišico 8x5m prodam ali zamenjam za podobno na Hrvaškem. Tel.: 00385 42 866 057. m2299

DVOSOBNO ALI TRISOBNO STANOVANJE, lahko tudi starejše, brez centralne kurjave, na območju Ljutomera, kupim. Tel.: 81 294 – dopoldne ali 82 088 – popoldne. m8863

GARSONJERO ali manje enosobno stanovanje v M. Soboti kupimo. DILL, d.o.o., tel.: 32 322. m2299

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno, 250², oddam v najem. Prodaj osebni avto Saab 900 GTL, Štefan Mauc, Gančani 78, tel.: 42 723. m2235

POSLOVNE PROSTORE v Gornji Radgoni dam v najem. Tel.: (069) 65 756. m2249

NOVEJŠO HIŠO v bližini Vidma ob Ščavnici (dve garaži, voda, elektrika, asfalt), s 23 ari zemlje, primerno za stalno bivanje ali za počitniško hišico, prodam. Marinič, Aškerčeva 3, 62000 Maribor, tel.: 062 223 043. m2299

VINOGRAD v Čentibi, 26 arov, prodam. Kapca 85. m2286

PERZIJSKE MUCE z rodovnikom, cepljene, stare 4 mesece, prodam. Dobrobnik 282, tel.: 79 026, po 18. uri. m2224

PRAŠICE za nadaljnjo rejo, svinje za pripust, breje svinje in svinje za zakol ter traktor Torpedo 6006 prodam. Frančeka Koroša, Slavka Osterca 21. Veržej. m8864

KOKOŠI – MLADE NESNICE, že v začetku nesnosti, prodaja KZ. Dostava na dom. Tel.: (069) 82 401. m8865

BREJO SVINJO in kravo, staro 5 let, brejo 6 mesecev, prodam. Kapca 113a. m2236

PLEMENSKE OVCE z mladiči prodam. Tel.: 65 271. m2236

PUJSKE prodam. Satahovci 33. m2239

NEMŠKO BOKSERKO z rodovnikom, tigrasto, staro 5 mesecev, prodam. Tel.: 77 310. m2247

DVE TELICI, breji 8 mesecev, kontrola A, ugodno prodam. Tel.: 71 291. m2260

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma,
tel.: 55071
Popravilo z garancijo na
vašem domu.

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna
skrinja toči ali ledeni,
pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji

*Komoči so me zapustile
in roke delavne zastale,
ste veliko zame vi trpeli.
Tiho zdaj žalujte, dragi moji,
privoščite mi mir in pokoj,
saj vse je dokončano.*

ZAHVALA

V velikem boju z boleznijo je v 89. letu dotrpela draga mama, stara mama, sestra in teta

Terezija Zavec

roj. Sever, iz Otovec

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, nam izrekli sožalje, njen grob pa okrasili z vencem in cvetjem ter prispevali v dobrodelne namene in jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. Najlepša hvala g. duhovniku za besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke in dr. Boharju za dolgoletno zdravljenje.

Otovci, 23. 1. 1994

Za njo žalujejo: hčerka Zdenka, sin Janez z družino, brat Karel z družino in drugo sorodstvo

*Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih vedno boš ostala.*

ZAHVALA

19. januarja 1994 nas je nenadoma v 74. letu zapustila draga žena, mama, babica in sestra

Marija Grah

iz Kruplivnika 6

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti, darovali vence, cvetje in za maše, ter vsem, ki so sočustvovali z nami. Hvala sosedom, sorodnikom, prijateljem in sodelavcem za pomoč v najtežjih trenutkih ter g. župniku, pevcem in godbi za obred.

Vsi njeni, ki jo pogrešajo

*Ni več trpljenja, ne bolečine,
življenje je trudno končalo
svoj boj.*

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 92. letu starosti je tiho zaspala naša draga mama, tašča, stara mama, babica in prababica

Ana Zadravec

roj. Tkalec, iz Lipe 160

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu, darovali prelepe vence, šopke, za sv. maše, za dobrodelne namene, za mliško vežico, prispevali za boj proti raku in za Karitas. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam izrekli ustno in pisno sožalje ter tako številčno prišli na njeno zadnje slovo. Prisrčna hvala g. župniku za ganljivo opravljen pogrebni obred, pevcem za lepo odpete Marijine pesmi ter predstavniku KS g. Ludviku Bojncu za občutene besede slovesa ob odprtem grobu. Posebna hvala dr. Caru in patronažni sestri Mariji in Majdi za zdravljenje in obiske na domu, dobri sosedji Angeli kakor tudi vsem neimenovanim. Še enkrat – iskrena hvala vsem.

Beltinci, Lipa, 22. 1. 1994

Z bolečino: vsi njeni

*Tvoje pridne roke,
pošteno in dobro srce
so naš ponos in lep spomin nate.
Podoba tvoja v srcih naših zdaj leži
vse do izteka naših dni.*

ZAHVALA

V 79. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, ljubi oče in stari oče

Štefan Škerlak

iz Moščanec 17

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so nam v teh grenkih urah bili v pomoč, nam izrekli sožalje, pokojniku pa darovali vence, cvetje ali v druge namene ter se od njega v tako lepem številu poslovili. Lepa hvala duhovniku g. Balažicu, pevcem žalostink, govornici g. Marti družtu za besede slovesa, godbi na pihala iz Bakovec, Čebelarskemu čanci, KMN Moščanci, Tovarni moških oblačil Mura in delavcem Tapetništva Škerlak. Posebna hvala osebjem za intenzivno nego internega oddelka soboške bolnišnice, ki so mu lajšali trpljenje zadnji teden njegovega življenja.

Z bolečino v srcu: žena Terezija, sinovi, snaha in vnuki

*Že 3 leta te zemlja krije,
v grobu vene ti mladosti cvet,
naše srce še vedno zate bije,
ki bil si nam za zgled.*

V SPOMIN

8. februarja minevajo tri žalostna leta, odkar nas je zapustil naš dragi sin, brat in vnuk

Fredi Škodnik

iz Gradišča 14b

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in mu prižigate svečke na preranem grobu.

Žalujoci: oče, mama, brat Helmut in stari oče

*Ti nisi umrla,
ti samo spiš,
ko bomo umrli mi,
takrat boš umrla tudi ti.*

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 8. februar, ko minevata dve leti žalosti, odkar nas je za vedno zapustila draga žena in zlata mamica

Majda Grah

iz Doliča

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite ob njenem grobu, prižigate svečke in prinašate cvetje – iskrena hvala.

Vsi tvoji najdražji

*Ne jokajte ob grobu mojem,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem
in večni sen mi zaželite.*

V SPOMIN

1. februarja je minilo leto dni žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, brat, oče, dedek in pradedek

Janez Kuhar

iz Prosenjakovec 94

Žalost, bolečina in praznina ostajajo. Hvala vsem, ki se ga z dobro mislijo v srcu spominjate, postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in prinašate rože.

Vsi njegovi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

V 62. letu me je za vedno zapustil moj dragi mož

Ivan Vegič

iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste ga spremljali na njegovih zadnjih poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornici KS. Posebna zahvala g. Štefanu Kolaricu za pomoč med njegovo boleznijo.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Rozalija in vsi njegovi

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

Skrb, delo in sledovi tvojih rok spremljajo spomin na 9. februar 1993, ko se je ustavilo srce našega dragega moža, očeta, tasta, dedka in brata

Viljema Pozveka

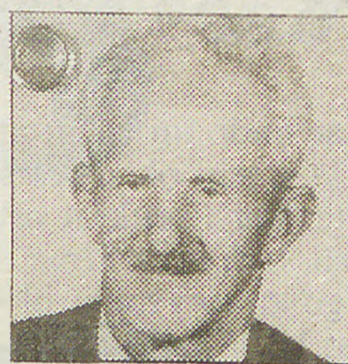
iz G. Slaveč 36

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Tvoji najdražji

ZAHVALA

V 80. letu nas je za vedno zapustil dragi oče, tast in stari oče

Štefan Lovenjak

iz Bodonec 159

V tihi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v velikem številu in s prelepim cvetjem spremljali na zadnji poti. Posebna hvala vsem dobrim sosedom in patronažnim sestram od Grada za nesebično pomoč.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Nam ostala je praznina
in velika bolečina.*

Tragično je preminula

Jožefa Dreven

naša dolgoletna sodelavka

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

DELAVCI PODJETJA MURALES
LJUTOMER

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

V 72. letu nas je po hudi bolezni zapustila draga žena, sestra in teta

Marija Raščan

roj. Tivadar, iz Mostja 55

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in za sv. maše.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli radi

*Ljubezen do dela in rodne zemlje
te spremljala je vse življenje;
sedaj pa naj ti Bog odvzame gorje
in sprejme te v večno življenje.*

ZAHVALA

V 80. letu je umrl dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Friderik Recek

od Grada 139

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrazili sožalje ter dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje. Posebna hvala g. duhovniku za opravljen pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Frančiška in otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice in prababice

Katarine Kopinja

roj. Nemet, iz Gaberja
(1914-1994)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku, darovali cvetje in vence, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Gaberje, 21. 1. 1994

Žalujoci vsi njeni

Kljub pritiskom iz konzervativnega redakcijskega kroga, ki se koplji ob **Štefanu Sobočanu-Naciopapistu**, da bi se Vestnik ob petinštridesetletnici preimoval v Kleklitove novine, **Irma Benko-Mama grande in Janko Votek-Pipajanoš** vztrajata pri imenu **Vestnik**. Obljubila pa sta jim rubriko Naš ogracek, v kateri se bodo stalno vrstili napadi na liberalce, ki jih vodi **Jože Graj-Vojs for slobodni seks with kondomi**.

Janko Halb-Capone na vprašanje, zakaj ni sprejel državnozbornskega mandata: »So what! So what!« (Pa kaj! Pa kaj! – povzeto po nedavnem vzkluku ameriškega senatorja ob vojni v Bosni – opomba Prezidijsa)

Prezidij je odkril, zakaj hočejo zeleni v soboškem parku izkopati jezero in sredi njega nasuti otok. **Brigita Bavcar-Nimfa** potrebuje otok **Elbo**, da bi nanj pregnala **Emerika Zvera-Bonaparteja** in ga tako preventivno izločila iz konkurence za soboško županstvo.

Ker ji ni uspelo spodnesti **Regine Cipot-Opatinje**, ki še naprej ostaja ravnateljica soboške gimnazije, je **Nadja Milošević-Pasionaria**, nekdanja ravnateljica, ki je padla ob žametni revoluciji, ustanovila gradbeni odbor za valdorfsko gimnazijo. Vanj je povabila tudi **Milorada Vidovića-Sve-sam-to-ja-sagradio**, graditelja partijskih šolskih kombinatov.

Naš mili rojak **Milan Kucan-Sezonec**, tačas kot slovenski predsednik na začasnem delu v tujini, še vedno nima dvojnika. Razpis za prosto delovno mesto dvojnika, ki smo ga objavili zadnjič, zato še velja. Oče so lahko tudi malo manj žalostne.

Andrej Hrastelj-Cigarillos je na toskanskih gričih blizu Kapele pred kratkim sprejel **Alessandro Mussolini**. Sreba sta juhuco iz prleške koši in plesala tango.

Marija Požonec-anju Mariska je ob postavitvi **Alojza Jerebica-Luidžija**, predsednika lendavskega izvršnega sveta, za direktorja zdravstvenega doma izjavila: »Mi pripadniki različnih narodov, ki živimo skupaj, moramo pokazati, da zaupamo drug drugemu. Za svojega osebnega zdravnika si bom izbrala doktorja **Luidžija**.«

Vladimir Volfovič Žirinovski je sprejel ponudbo Prezidijsa Prekmursko-Prleške republike in postal njegov član. »Murska Sobota si zasluži, da bo kmalu glavno mesto Prleško-Prekmurske gubernije v Veliki Rusiji, saj jo krasi prečudovit spomenik rdečearmejecem. Zato z veseljem postajam član vašega Prezidijsa.« **Štefan Smej-Metuljček** je ob tej priložnosti vzhicen za poslednjega Žirinovskega, če se sme poslej namesto Metuljčka imenovati **Rasputin**. **Vladimir Volfovič** še razmišlja.

BESEDA MI KONJ

Radgonski mehurčki

Kar hudo mi je zaradi moje kolegice, ki se oglašala v tem okvirčku s svojimi mehurčki! Si mislite: kar naenkrat ostaneš ne le brez dela, ampak tudi brez firme. Le kaj bo 1500 delavcev govorilo svojim otrokom in vnukom čez nekaj let. »Tukaj, vidiš, otrok moj, sem delal dolga leta in pridno služil denar za svojo družino!« No, česa takega prav gotovo ne bodo mogli reči, ker ne bo Elrada in ne delovnih prostorov. Ja, mogoče pa bodo že čez leto spet vsi zaposleni in bodo imeli dvakrat večje plače? Le da bo takrat 20 podjetij in dvajset direktorjev. Pa saj je bilo že direktorjev v Elradu v minulih letih skoraj toliko. Zadnjič smo se z mojimi upokojenci pogovarjali o tej aktualni radgonski katastrofi in ugotovili, da bi morali Elrad privatizirati že pred leti. Kupiti bi ga morali vsi ti veliki obrtniki (pravzaprav nekdanji zaposleni v Elradu) od Maribora do Murske Šobote in Lendave. Tako pa so zaradi zavlačevanja najbolj prizadeti delavci, ki že pol leta niso dobili plače – sprašujem se, le kaj počne sindikat? Ne vem, kdo bo odslej oskrboval z materialom vse te obrtnike?

Veš, draga Radgonska klepetulja, najrajši bi ti kar prepustil, da bi ti pisala mehurčke

Radgonska klepetulja

vsak teden. Naj bo zaenkrat tako, kot je, ker praviš, da delaš sezonsko v Avstriji. Ko ti bo zaškripalo in ne boš imela več za kavico, pa kar sporoči – mi upokojenci smo vajeni odrekanj.

Moram napisati, da nisem zadovoljen s policijo; toliko klatežev in neznanih obrazov je v našem majhnem mestu, da se ne upam zvečer sprehajati po ulicah. Podnevi namreč ne morem na ulice, ker je na cestah in pločnikih veliko avtomobilov. Tudi na tistem majhnem koščku zelenice pred pošto parkirajo! Groza, brez spoštovanja do narave.

Moram pa pohvaliti nekoga zaradi »konfinov«. Aha, da ne veste, kaj je to? Ja, to so vendar tisti stebri z verigami, s katerimi je obkroženo parkirišče pred avtobusno postajo – verig seveda ni več, ker jih je nekdo v naglici ali namerno strgal. Priznati moramo: te verige so bile primernejše za hlev kot mestno središče. Nekaj pa bi vseeno predlagal: te »konfine« ob prvi priliki pobarvajte zeleno, saj je to zaščitna barva naše Radgone. Ne vem namreč, zakaj bi morali imeti mi primorske »konfine« z mornarskimi barvami?

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Iz **Križevca** pri **Ljutomeru** nama žal še niso odgovorili, s katerim denarjem (60.000 mark v tolarjih) so plačali pisarne, ki so jih kupili od razpadle kmetijske zadruge. Midva pa osebno ne namerava tja, ker želiva še naprej ostati anonimna. Tako lahko namreč neopazno prisluškujeva, kaj vse se ljudje pogovarjajo, in to vključujeva v *toto* rubriko.

Če sva na tekočem, je v zadnjem času ena od pomembnejših tem v naši Prlekiji tudi **namakanje kmetijskih površin**. Svoječas smo jih na veliko meliorirali, to je izsuševali, zdaj pa bo treba vlagati ogromna sredstva za namakanje. Lani je nekdo to že delal, ko je menda »na črno« črpal vodo iz akumulacijskega jezera Grabe-Kokoriči. Na občini pravijo, da tako enostavno to ne more biti, ampak je potreben neki sistem. Pred kratkim so se odločili, da bo najboljši izraelski način, to je namakanje po kapljicah. Midva seveda ne veva, kaj to natančno je, zato komaj čakava, da bova videla na lastne oči »kapljico« namakanje.

Ko sva imela te dni nekaj več časa za sprehod po **Lotmerku**, sva med drugim videla tudi zanimivo vabilo **Kluba prleških študentov**, naj pridejo

študentje v gostišče **Prlek** na pogovor o brucovanju. Nekdo pa je spodaj pripisal: »...in o seksu.« Kakšno natolcevanje! Ali pa ne?

Stopila sva tudi v gostišče **Štrk**, kjer te dni želijo vsem gostom (z napisi) *lep dan ljubezni*. To je vsekakor lepo, mar ne?

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so rejci pripeljali na sejem 16 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težki od 15 do 20 kilogramov. Kupci so zaradi skromne ponudbe kupili vse živali; za par so odšteli od 7.000 do 12.000 tolarjev.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

120 let tradicije

Pomurska banka d.d.

Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 28. januarja 1994, tečaji veljajo od 29. 1. 1994 od 00.00.
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 1. februarja 1994 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.098.8569	1.078.00	1.100.00
Francija	100	2.274.7303	2.210.00	2.278.00
Nemčija	100	7.724.8288	7.650.00	7.780.00
Italija	100	7.9334	7.66	7.93
Švica	100	9.188.6839	8.900.00	9.200.00
ZDA	1	134.5202	132.20	135.30

OBRESTNE MERE ZA TOLARSKÉ VLOGE od 1. februarja 1994 dalje

Revalorizacijska stopnja za mesec februar: R=1.5%

	OBR. MERA	MESEČNA	LETNA
Hranilne vloge	60% OD R	0.90%	12.39%
Tekoči in žiro računi	50% OD R	0.75%	10.23%
Tolarska varčevalna knjižica	R+3%	1.73%	25.06%
Dovoljena prekoračitev na TR	R+19%	2.86%	44.49%
Nedovoljena prekoračitev na TR	R+25%	3.25%	51.77%

VEZAVA

Depoziti od 10 do 19 dni	R+1%	1.58%	22.63%
Depoziti od 20 do 30 dni	R+2%	1.65%	23.85%
minimalni znesek vezave: 30.000,00 SIT			

Depoziti od 31 do 90 dni:			
do 50.000 SIT	R+6%	1.95%	28.70%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8%	2.10%	31.13%
nad 100.000 SIT	R+8.5%	2.14%	31.74%

Depoziti nad 1 mesec	R+3%	1.73%	25.06%
----------------------	------	-------	--------

Depoziti nad 3 mesece:			
do 50.000 SIT	R+6%	1.95%	28.70%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+8.5%	2.14%	31.74%
nad 100.000 SIT	R+9%	2.17%	32.35%

Depoziti nad 4 mesece:			
do 50.000 SIT	R+7.5%	2.06%	30.53%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+9%	2.17%	32.35%
nad 100.000 SIT	R+9.5%	2.21%	32.95%

Depoziti nad 5 mesecev:			
do 100.000 SIT	R+9%	2.17%	32.35%
nad 100.000 SIT	R+9.5%	2.21%	32.95%

Depoziti nad 6 mesecev:			
do 50.000 SIT	R+8%	2.10%	31.13%
nad 50.000 do 100.000 SIT	R+10%	2.24%	33.56%
nad 100.000 SIT	R+10.5%	2.28%	34.17%

Depoziti nad 12 mesecev	R+11%	2.32%	34.78%
Depoziti nad 24 mesecev	R+11.5%	2.35%	35.38%
Depoziti nad 36 mesecev	R+12%	2.39%	35.99%

Lendavski pereci

Pozdravljeni, dragi zadržniki! Upam, da se imate v tem zimskem času lepo in da ste tudi večerajšnje svečnice ne le lepo preživeli, ampak da ste se med obiskom božje službe očistili. Na uho mi je namreč prišlo, da zli duh kroži po naših vaseh in ljudi punta zoper naše zadržništvo, zato novi grehi.

Za kaj gre? Kot veste iz mojega pisanja, sem bil nekdo predsednik zadruge, zato dobro vem, kako smo gradili zadržne domove: s prisilnim prostovoljnim delom! Starejši se boste tudi spomnili, zakaj smo jih gradili: da ženskam doma ne bi bilo treba kuhati, pač pa, da bi vsi jedli iz enega torej zadržnega kotla. Tisti, ki ste stari približno toliko kot jaz, tudi veste, kako smo prihajali do gradbenega materiala: opeko smo delali sami, udarniško; seveda, če ni bila kje že na kupu (na primer v Odrancih za cerkev) in jo je bilo treba le prepeljati na novo gradbišče. Spomnili se boste, da tani okrog 1950. leta nismo imeli doma zabojev piva kot zdaj, kvečjemu sod šmarnice ali jabolčnika. Ko smo gradili naš zadržni dom (dom pa je gradil nas), nismo delali pokrovov z nepitjem, ampak smo pili to, kar smo si prinesli na gradbišče. Če so se Janči, Jožko, Pišta... napili in potem na zidarskem odru stopili mimo »foslina«, ni bilo nič hudega, saj so se ponavadi hitro pobrali. Hudo pa tistemu, ki se naredil »mrtvega« (da bi se tako izognil delu), saj so ga »ceckate morderke« polile z vodo...

Bodi tega obujanja spominov na gradnjo dovolj. Gradili smo pač dom, v katerem bi preživeli doživet del svojega življenja. Pa ne samo zato, da bi jedli iz enega kotla, ampak tudi da bi se prosvetlili. Samo pomislite, kako zaostali smo bili! Imeli smo le en zadržni radio in zborni poslušalci četrtkov večere domačih pesmi in napevov; moški smo v glavnem nosili »kukarčene« (konopljne) hlače; ženske nosile modrčkov, nekateri tudi ne spodnjih hlač; »mladi ženci« so si sposojali »svetejšni gvant«; usnjena obutev je bila redka, saj smo bili v glavnem obuti v »bataše« (gumijasti škornji); »deca« v šoli so pisala s kamenčki; nismo imeli garaž ne za traktorje ne za avtomobile, ampak zgolj gumbar na njem pa lesen voz... Orali smo s kravami, travo smo kosili z ročnimi kosami... Še dobro, da smo imeli partijo in njeno podaljšano roko Osvobodilno fronto, pa »Afeže« in tako naprej, sicer bi še naprej ostali – zaostali.

In zdaj, 50 let potem, bi nam, prepričanim zadržnikom, nekdo hotel ta naš dom vzeti! Preveč smo garali zanj in strinjali se boste z menoj, da moramo zastaviti vse sile, da nam doma ne podrejo ali pa (kot se to sicer dogaja v Ameriki), da bi ga podžagali, podenj dali kolesa in odpeljali. Saj sem na moji strani? Vsekakor pa morate z menoj potegniti vsi milostljive gospe, kajti dobro vem, da vam ni ravno ljubo kuhati; poslušati, da je to, kar ste postavile na mizo, zamisliti prati posode... Mar ne bi bilo lepše, ko bi se družina najedla v zadržnem domu – iz enega kotla kot vsi drugi, pa še sosedji se vam ne bi bilo treba lagati, da ste kuhale to in to (dobro seveda), dejansko pa ni tako, kajti same veste, kaj dajete na mizo: repo (takoš in drugačno), zelje (takoš in drugačno), grah (na tak ali drugačen način)...

Naj živita zadruga in zadržništvo! Mi gradimo zadrugo, zadruga gradi nas! Živeli mladi zadržniki! Vsi smo druga, zadržni dom – pa naj je to na Bistricah, v Polani, Hotizi, Odrancih, Turnišču... ali pa kje na Goričkem, kjer so se vaščani prvi zdramili – je naš. Ne bomo dovolili, da nam ga vzeli ali celo odpeljali. Branili ga bomo s krampji, lopatami in motikami... Sam pa se bom zanj še posebej boril, saj sem se ob njegovi gradnji srečal s svojo veliko ljubeznijo in ugotovil, da je bila tako zgoraj kot spodaj brez...

Cestam še naprej velika skrb

Po programu del za letos naj bi v soboški občini obnovili 20 kilometra lokalnih cest. Skupno gre za 10 cestnih odsekov, in sicer Mačkovci-Otovci, Stanjevci (hrb)-Stanjevci, Zenkovič-Bukovci, Križevci-Križevci (nafta), Čepinci-Špic breg, Dolenci-Bistrica, Sebeborci-Krnci, Sv. Jurij-Fiksinci, Gornji Crnci-skoraj in Radovci-Vidonci. Vrednost teh del ocenjujejo na več kot 40 milijona tolarjev. Poleg tega načrtujejo, da bodo v letu 1995 potegnili asfaltne prevleke še na štirih prometnicah. To je v prvi vrsti odsek Murska Sobota-Bakovci, nadalje pa še med Murskimi Toplicami in Fokovci (odsek Dolga ulica), cesta Trdkova-karavla in Matjaševci-mejni prehod. Dolžina teh odsekov je 12 kilometra, za kar bi potrebovali več kot 76,7 milijona tolarjev.

Čaka pa jih tudi dokončanje začetih del v letu 1993. Gre za naslednjih 6 cestnih odsekov: Hodoš-Krplivnik, Kančevci-Ratkovci, Bogojina-Bukovnica, Vaneča-Šalamenci, Krog-brod na Muri in Ropočajezero. Predračunska vrednost teh del na 13,6 kilometra cestišč znaša dobrih 181,4 milijona tolarjev. Za druga dela na lokalnih cestah v soboški občini, kot so izdelava tehnične dokumentacije za obnovo lokalnih cest in objektov, predvidenih 3,5 milijona tolarjev, medtem ko bi za sofinanciranje obnove krajevnih cest potrebovali 90 milijonov tolarjev.

MILAN JERŠIČ

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov pri soboškem Agroservisu so prodali pripeljali 61 vozil, prodali pa 4.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
Hyundai GLS 1500	1991	32.700	13.800 DEN
BMW 316	1986	80.000	11.200 DEN
Suzuki Swift	1991	24.000	13.500 DEN
Alfa 33	1993	9.000	19.000 DEN
Ford Orion D	1991	46.000	19.000 DEN
Renault 5 C	1989	53.000	9.200 DEN
Golf JX 1.6	1991	18.800	16.500 DEN
Lada Samara	1990	53.000	6.700 DEN
Opel Kadett 1.3	1987	62.000	11.400 DEN
Skoda Favorit	1991	40.000	8.500 DEN
Mercedes 190	1986	110.000	23.000 DEN
Mazda 323	1991	26.000	14.500 DEN
Citroen AX	1987	75.000	8.000 DEN
Zastava 126 P	1988	66.000	2.200 DEN
Visa Olcit	1991	20.000	3.500 DEN

ZAŠČITENA PODEŽELSKA STAVBNA KULTURA V OBČINAH LENDAVA, LJUTOMER, GORNJA
RADGONA IN MURSKA SOBOTA

V teh hišah je shranjeno ekološko srce

Najbolj je zavarovano, kar je zapisano
v srcu. Že manj se skrbi za tisto, kar je
zapisano javni pozornosti. Za pozabljeno
in spregledano ne skrbi nihče.

V tej letošnji kulturni prilogi zapisujemo
in obajavljamo fotografije, da bi zdramili
pozornost javnosti – tokrat za
etnografske spomenike. Drugega ne
moremo, v srce zriniti tega ne moremo.
Sicer pa to tudi ni potrebno. Če teh starih
hiš, za katere je nekdo rekel, da so menda
mnoge zato zaščitene, ker so tako načete
od časa, ne bi njihovi lastniki nosili
v srcu, jih ne bi bilo mogoče več
fotografirati. Bile bi že pozabljene,
prenekatera med njimi.

Tako pa so zdaj etnografska dediščina
Prlekije in Prekmurja. Če pa so dediščina
ljudstva, potem zanje niso več izključno
odgovorni njihovi lastniki. Zdi se torej, da
bi lahko imela ta priloga za kulturo poleg
zbujanja pozornosti še kak namen.

Povzroči naj, da se bo ta dediščina
javnosti vtisnila v zavest. In to čim globlje
in čim bližje srcu.

Tako smo prejeli...

Pravzaprav je to dediščina v dvojnem smislu. Po eni strani je dediščina kot dediščina, kot to kar se pod tem v običajnem smislu razume, torej tisto, kar imamo od mater in očetov, babic in dedov, prababic in pradedov in še dalje nazaj. Po drugi strani pa je to nekakšna upravna dediščina. V nadnaslovu te priloge za kulturo je zapisano, da gre za zaščitene etnografske spomenike štirih obmurskih občin. Kmalu tod ne bodo več samo štiri občine, marveč več. V glavnem bodo imele takšen obseg, da bo v vsaki tudi kak etnografski spomenik. Nekatere bodo morda tudi take, da ne bodo imele niti enega.

V tem pa je tudi pomen manjših občin za kulturno dediščino vsake vrste. Gotovo bodo namreč tudi one želele imeti svoje znamenitosti, torej tudi svoje etnografske spomenike. Poiskale si jih bodo med tistim, kar je v obstoječem tvarnem izročilu tega imena še vredno.

Gotovo je tega še nekaj. Prav tako gotovo pa je tudi, da se bo v manjših občinah te vrednote bolj opazilo. Preglednejše bo.

Pričujoča priloga izhaja ob finančni pomoči izvršnih svetov občin *Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Gornja Radgona*. Zahvaljujemo se jim za to tako v imenu njihovih dedin, novih občin, kot v svojem imenu.

Etnografski spomeniki so zaščiteni po argumentaciji v strokovnih podlagah, ki jih je pripravil *Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine (ZKVND) v Mariboru*. Na osnovi teh podlag so prleške in prekmurske občine sprejele odloke o zaščiti kulturnih spomenikov.

Vsa besedila, ki opisujejo vrednost posameznega objekta, so citati iz teh podlag. ZKVND se zahvaljujemo za to odobritev, posebej gospem *Medvedovi, Skalickijevi in Urekovi* ter seveda tudi direktorju *Mikužu*.

Š. SMEJ

LENDAVA

Opomba: * je oznaka za etnografski spomenik

E*1 – ČENTIBA št. 49

Opis:

Podolžna, visokoprtilična zidana stavba je postavljena vzdolž ceste. Pokriva jo opečna dvokapna streha s pozidanimi čelnimi zatrepi. Cestna fasada je bogato profilirana (pilastri, parapeti, profilirane okenske obrobe in podstrešni venec). Glavni vhod je izveden z dvoriščne strani po arkadni lopi, pod katero vodijo vrata v klet. Hiša je podkletena, del kleti z vhodom iz dvorišča pa je predelan v stanovanje. Dvoriščna fasada hiše ima predelana okna.

Ovrednotenje:

Objekt je bil zgrajen leta 1903 ter je primer ambicioznejše arhitekture na vasi.

Priča nam o stanovanjski kulturi bogatejših vaških slojev.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska namembnost objekta je v skladu z njegovim spomeniškim značajem.

E 2 – ČENTIBA št. 327

Opis:

Ambiciozno zidana vrhketna stanovanjska hiša podolžnega tlorisa je nekoliko umaknjena od poti. Pokriva jo opečna dvokapna streha. Glavna fasada je oblikovana v petih oseh ter ima v osrednjem delu poudarjeno dvoravno stopnišče z arkadno lopo. Pod lopo vodijo stopnice v klet. Objekt ima na vhodni fasadi historično oblikovane arhitekturne poudarke. Na levi strani se na poslopje navezuje gospodarski objekt.

Ovrednotenje:

Spomenik je primer podeželske vile, grajene leta 1910. Na ploskvi nad arkadno lopo je napis: ANNA VILLA / F 1910 S.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 4 – GENTEROVCI, vaški zvonik

Opis:

V naselju stoji pred leti obnovljen vaški zvonik. Kvadratna lesena konstrukcija z lesenim opažem je postavljena na zidanih temeljih ter ima štirikapno podeskano streho. Le-ta se nadaljuje v lesen zvonik, zaključen z leseno štirikapnico, na vrhu katere je križ. Nad vhodnimi enodelnimi vrati je enostavna lesena mreža, kakor tudi pod strešnimi napušči zvonika. V objektu je ohranjen zvon.

Ovrednotenje:

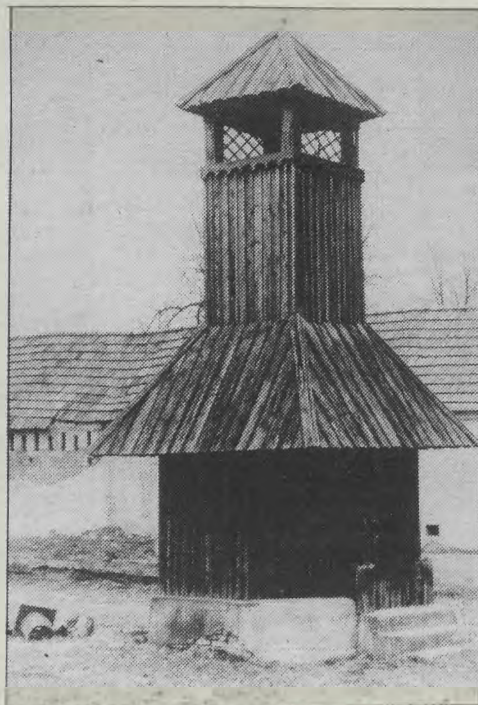
Zvonik je pomemben pomnik vaškega načina življenja in tipičnega ljudskega stavbarstva.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zvonik služi svoji osnovni funkciji alarmnega središča, kar je v skladu z njegovim spomeniškim značajem.

E 3 – DOBROVNIK št. 295

Opis:

Pritlična, delno podkletena zidana hiša je orientirana vzdolž krajevne komunikacije. Izredno podolgovata stavbna gmeta je prekrita s čopasto dvokapnico, krito z bobrovcem. Napušč je zaključen s polkrožnim gladkim podstrešnim zidom. Stavba je 11 x 3 – osna z zazidano okensko odprtino v deseti osi. Dvoriščno fasado delno odpira obokan arkadni hodnik. Pokončna, v šest polj deljena okna so opremljena z enostavnimi železnimi mrežami, ponekod pa so se ohranila tudi polkna.

Ovrednotenje:

Objekt je zanimiv stavbni poudarek v naselju, ki vsebuje pričevalno in arhitekturno vrednost. Spomenik ni datiran, vendar ga po posameznih elementih uvrščamo v 19. stoletje.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Nujna so obnovitvena dela pod vodstvom spomeniške službe.

Način uporabe:

Danes je stavba nenaseljena in brez določene funkcije. V preteklosti pa je tu med ostalim potekala gostinska dejavnost. Spomeniku je potrebno določiti novo namembnost (kulturno, gostinsko, stanovanjsko), ki bo pripomogla k njegovi ohranitvi.

E 5 – GENTEROVCI št. 78

Opis:

Domačija stoji na značilni ozki parceli in ima poslopja razporejena v nizu. Visokoprtilična zidana stanovanjska hiša je k cesti obrnjena z dvoosno čelno fasado, zaključeno s polkrožno formuliranim zatrepi in zidcem ter ambiciozno oblikovano pod vplivom madžarskega historicizma in secesije. Vhodna fasada je enostavnejša, krasijo jo le močno profiliran podstrešni zidec. Stanovanjskemu delu s tradicionalnim tlorisom sledijo gospodarski objekti, katerih del je novogradnja pokrita s salonitom. Ostale strehe prekriva opeka.

Ovrednotenje:

Primer kmečke arhitekture z madžarskimi vplivi, ki so jo v začetku 20. stoletja po pripovedanju domačinov, gradili »štajerski zidarski mojstri«.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Med nujnimi obnovitvenimi posegi je potrebno novogradnjo v nizu poenotiti z obstoječim stanjem.

Način uporabe:

Gospodarsko stanovanjska namembnost domačije je v skladu z njenim spomeniškim značajem.

E 6 – HOTIZA št. 105

Opis:

Domačija sredi naselja ima tradicionalno tlorisno obliko na ključ. Manjši del stanovanjskega trakta je obokano podkleten. Z dvorišča vodi vhodna arkadna lopa v stanovanjsko hišo. Notranjščina je tipično razdeljena. Dvoosno čelno fasado oblikujejo pokončna deljena okna ter historiciistična okrasna profilacija. Vsa poslopja so pokrita z dvokapno streho in opečno kritino.

Ovrednotenje:

Tipična domačija s tradicionalno funkcionalno zasnovo je odličen prikaz načina življenja in dela v ruralnem panonskem okolju. Grajena je bila leta 1912.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarsko stanovanjska funkcija se sklada s spomeniškim značajem domačije.

E 8 – KAMOVCI, vaški zvonik

Opis:

Pred leti obnovljen zvonik ima tradicionalno leseno konstrukcijo opažano z deskami. Kvadraten tloris pokriva štirikapna streha, ki se zoži v lesen, pod šotorasto strešico odprt zvonik. Vrh strehe zvonika se nahaja križ. Obe strehi pokrivajo ozke deske.

Ovrednotenje:

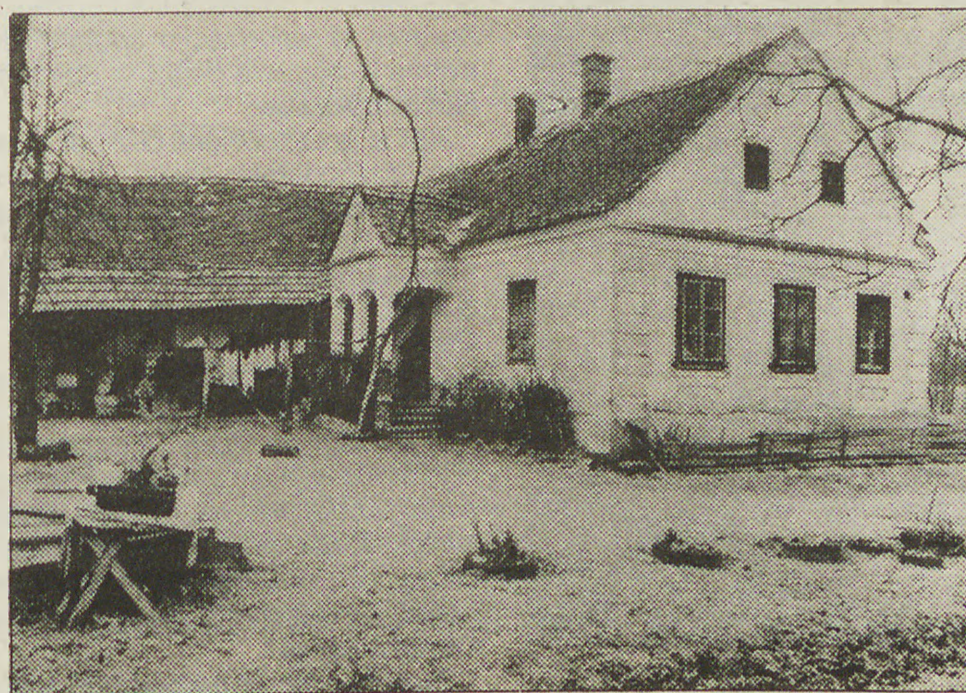
Objekt ima etnološko pričevalno vrednost ter značaj kmečke »javne« arhitekture.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Se zmeraj živa funkcija alarmiranja je v skladu z značajem spomenika.

E 10 – KOBILJE št. 66

Opis:

Domačija tlorisno oblikovana na ključ ima pritlično zidano hišo s tremi okenskimi osmi čelno orientirano na cesto. Stanovanjska hiša se nadaljuje v nekoliko nižji zidani hlev ter v ključ zaokroženo leseno gospodarsko poslopje. Dostop v hišo vodi z dvorišča preko arkadne vhodne lope, ob kateri sloni pokrit vodnjak na kolo. Fasada je bogato členjena s šivanimi robovi, okenskimi obrobami, parapeti ter profiliranim podstrešnim zidcem. Okenski parapeti na čelni fasadi imajo balustrade. Ohranilo se je kvalitetno stavbno pohištvo. Okna so pokončna, deljena ter opremljena z železnimi križi in lesenimi polkni. Tlorisna razporeditev domačije je tradicionalna. Objekti so pokriti z opečno dvokapnico.

Ovrednotenje:

Domačija je bila grajena v začetku stoletja (letnica v čelnem zatrepu je 1901), kot ambicioznejši primer kmečkega doma. Je pomemben arhitekturni in etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Domačija deluje zapuščeno, zato je nujno obnoviti njeno tradicionalno gospodarsko namembnost.

Ovrednotenje:

Domačija predstavlja tipično stavbno gmoto oblikovano v začetku stoletja, ki v kompleksu ostale vaške arhitekture pomeni bogato zakladnico ljudskega stavbarstva.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko gospodarska funkcija domačije je v skladu z njenim spomeniškim značajem.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

Ovrednotenje:

Domačija je tipična arhitektura iz začetka stoletja (v čelu hiše je letnica 1910), s poudarkom na posameznih detaljih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno stanovanjsko gospodarsko funkcijo.

E 14 – KOBILJE št. 184

Opis:

Domačija je oblikovana v tlorisni obliki črke L. Stanovanjski del je z dvoosno čelno fasado obrnjen proti cesti ter nato v rahlem loku z enotno fasado prehaja v izredno potegnjeno gospodarski trakt, na katerega je pravokotno vezan lesen gospodarski objekt. Dvorišče popolnoma zapira zadnja fasada sosednje domačije. Od stanovanjskega vhoda pa do konca gospodarskega poslopja poteka podaljšan napušč na lesenih stebrih. Objekte pokriva opečna dvokapna streha. Za razliko od drugih ambicioznejše zastavljenih domačij je tokrat fasada objekta enotna, enostavna in neprofilirana. Notranja razporeditev prostorov je tradicionalna.

Ovrednotenje:

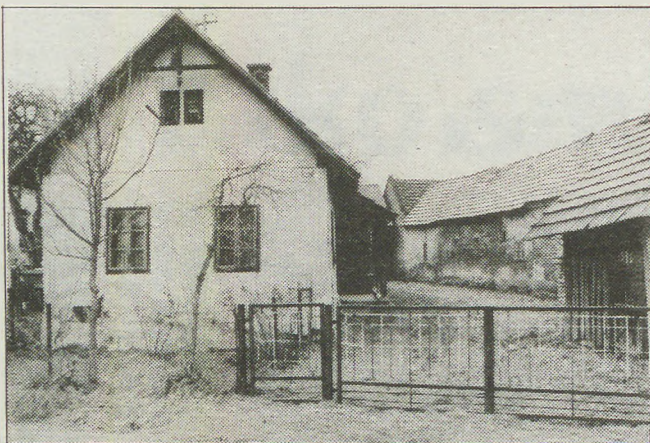
Domačija je izredno lep primer ljudskega stavbarstva in ambientalno zaključene enote. V preteklosti je bila nekoliko predelana, današnje podoba je dobila v začetku stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarsko stanovanjska namembnost je v skladu z značajem objekta.

E 16 – KOBILJE št. 189

Opis:

Stegnjena domačija leži pravokotno na cesti. Pritični zidani hiši slede v nizu gospodarski objekti. Vse prekriva opečna dvokapnica. Stanovanjska hiša ima na cestni čelni fasadi dve okenski osi ter z dvoriščne strani arkadno vhodno lopo. Okna so pokončna in deljena, obdana z okenskimi obrobami in ponekod opremljena s polkni. Fasado členijo še profiliran podstrešni venec in pilastri. Tlorisna razporeditev se je ohranila v tradicionalni obliki.

Ovrednotenje:

Domačija je tipični stavbni in etnološki spomenik iz začetka stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Potrebni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Gospodarsko stanovanjska funkcija se ujema s spomeniškim značajem domačije.

E 17 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 358

Opis:

Mogočna klet z dvoriščem obrnjena od poti, je oblikovana v L, cimprana, ometana z ilovico ter prebeljena z apnom. Čopasta slamnata dvokapnica prekriva objekt ter sekundarni lesen prizidek na zadnji fasadi, ki je ustrezno vključen v celoto. Nekdanjo viničarijo so tlorisno razdelili v dve zaključeni enoti tako, da so tudi v nekdanjem samo gospodarskem traktu uredili bivalni prostor ter odprli čelno fasado z dvema manjšima oknom, opremljenima s polkni. Vsak L-krak ima torej bivalni prostor ter gospodarski del s prešo. Na starejšem bivalnem delu se je ohranilo manjše okno z enodelnim polnim polkom. Oba lesena vhoda sta enodelna in enostavnih oblik.

Ovrednotenje:

Klet je značilen primer ljudskega stavbarstva iz prejšnjega stoletja, ki nam priča o načinu življenja skozi čas.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Namembnost objekta je gospodarska, kar ustreza značaju spomenika.

E 18 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 359

Opis:

Podolžna, cimprana klet je postavljena v breg ter prekrita z dvokapno slamnato streho s polnimi čopi. Lesene stene so ometane z ilovico ter prebeljene z apnom. Tlorisna razporeditev je tradicionalna: bivalni del z majhnimi kvadratnimi okenci in enodelnimi polnimi polkni ter prostor s prešo in kletjo. Vhodna vrata so lesena, enodelna in enostavnih oblik.

Ovrednotenje:

Klet je dobro ohranjen arhitekturni in etnološki spomenik iz prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in

pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Spomenik ima gospodarsko in stanovanjsko namembnost temporalnega značaja.

E 19 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 361

Opis:

Strnjeni niz zaselka Uj Tomaž se pričinja z večjo cimprano kletjo, bivšo viničarijo, z gospodarskim delom oblikovano na L. Kladna konstrukcija je ometana z ilovico in prebeljena z apnom. Prekriva jo slamnata dvokapna streha zaključena na eni strani z delnim čopom. Tloris obsega stanovanjski del z bivalno izbo, vežo in kuhinjo ter gospodarski del s kletjo in prešo. Klasična preša se ni ohranila. Objekt ima dvojne vhodnih vrat ter pokončna okna, na bivalnem delu opremljena z dvodelnimi polkni.

Ovrednotenje:

Klet je pomemben etnološki spomenik ter važen sestavni del spomeniškega območja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Zaradi slabega materialnega stanja objekta je nujna njegova popolna obnova.

Način uporabe:

Gospodarska funkcija kleti je v skladu z njenim spomeniškim značajem.

E 20 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 362

Opis:

Cimprana, z ilom ometana in prebeljena klet je nekoč tvorila tlorisno obliko daljšega L. Kasneje so objekt predelali tako, da je ostal nespremenjen bivalni del ter neustrezno predelani gospodarski trakt (prostor za prešanje s kletjo). Novejši ostrešje je prekrito s slamnato streho. Okna na bivalnem delu so večja, dvodelna in opremljena s polkni. Zadnja fasada je ohranila prvotne manjše okenske odprtine z enodelnimi polnimi polkni.

Ovrednotenje:

Močno predelani objekti so pomembni kot sestavni del spomeniškega območja Uj Tomaž.

Varstveni režim:

Spomenik, ki je v izredno slabem stanju, je namenjen za prenovu in obnovo prvotnega stanja. V avtentični obliki varujemo le bivalni del.

Način uporabe:

Gospodarska klet je zapuščena. V sistemu RMNP se za spomenik predvidi primerna funkcija.

E 21 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 363

Opis:

Tik ob poti se nahaja cimprana, s slamnato čopasto dvokapnico krita klet, tlorisno oblikovana v L. Ohranila je tipično razporeditev (bivalni prostor, prostor za prešanje in klet) ter izredno majhna okna z enodelnimi polnimi polkni. Lesene stene iz tesanih brun so ometane z ilom ter prebeljene z apnom.

Ovrednotenje:

Klet spada med boljše ohranjene objekte v Uj Tomažu. Tipična ljudska arhitektura iz konca 19. stoletja je spomenik načina kmečkega življenja v gorica.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti. Potrebna je njegova popolna obnova.

Način uporabe:

Ker si je lastnik kleti čez pot zgradil nov, neustrezen gospodarski objekt, je potrebno v sistemu RMNP spomeniku najti novo namembnost.

E 22 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 366

Opis:

Lesena, v L oblikovana klet nadaljuje obcestni niz objektov. Tradicionalno talno zasnovo z bivalnim prostorom, kletjo in prostorom za prešanje prekriva čopasta dvokapna slamnata streha. Fasada je ometana z ilovico ter prebeljena z apnom. Na bivalnem delu so se ohranila majhna, na baročno vižo oblikovana okna z enodelnimi polnimi polkni. Ohranjena je klasična preša z letnico 1868.

Ovrednotenje:

Tipična klet je pomemben etnološki in arhitekturni spomenik iz 2. polovice 19. stoletja. Ohranjena klasična preša je edina v ožjem delu zaselka Uj Tomaž.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Klet se je začela močno pogrezati, zato so nujni obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Klet je izgubila osnovno gospodarsko funkcijo, zato ji je potrebno določiti ustrezno namembnost v sistemu RMNP.

E 23 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 367

Opis:

Cimprana, z ilom ometana ter prebeljena klet ima podolžen tloris, orientiran na cesto. Pokriva jo slamnata čopasta dvokapna streha. Notranja razporeditev je tradicionalna: prostor za prešanje, klet in bivalni prostor. Bivalni del odpirajo baročno oblikovana okna z enodelnimi polnimi polkni. Vhod v objekt so preprosta enodelna lesena vrata.

Ovrednotenje:

Tipičen gospodarski objekt iz druge polovice prejšnjega stoletja ima pomemben etnološki značaj in arhitekturne poudarke.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Nujni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost kleti je izgubila na svoji intenzivnosti. Objektu bo v sistemu RMNP določiti ustrezno funkcijo.

E 24 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 368

Opis:

Podolžno butano klet prekriva slamnata čopasta dvokapnica. Fasada je prebeljena z apnom, oblikujejo pa jo večja, pokončna in predeljena okna na bivalnem delu ter lesen dvokrilni vhod z dvoriščne

E 15 – KOBILJE št. 185

Opis:

Domačija predstavlja tip panonskega doma v ključ. Pritična zidana stanovanjska hiša je z dvoosno čelno fasado orientirana na cesto. Fasado členi profiliran podstrešni zidec ter okenske obrobe. Od arkadne vhodne lope v osrednjem delu poteka vzdolž dvoriščne fasade lesen gank pod podaljšanim napuščem, slonečim na lesenih stebrih. Objekte prekriva dvokapna opečna streha. Tlorisna razdelitev je funkcionalna in tipična za panonsko domačijo. Ob dvoriščni ograji je ohranjen v leseni uti star, klasičen vodnjak na kolo.

Ovrednotenje:

Domačija je ohranila velik del avtentičnih vrednot spomenika ljudskega stavbarstva in načina življenja na vasi.

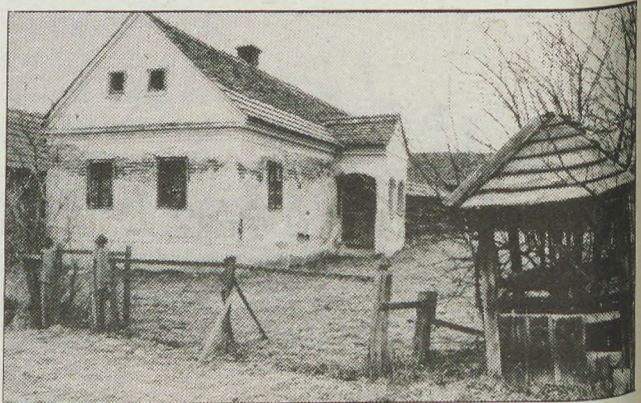
Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Potrebni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Zapuščeni domačiji je potrebno vrniti osnovno gospodarsko in stanovanjsko namembnost.

fasade. Tlorisna razdelitev je tipična: bivalni prostor, prostor za prešanje in klet.

Ovrednotenje:

Edina butana klet v zaselku je pomemben etnološki in arhitekturni spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Spomenik je v izredno slabem stanju, zato je nujna čimprejšnja obnova.

Način uporabe:

Klet je zapuščena. Vključitev v RMNP bo zahtevala ustrezno gospodarsko ali turistično namembnost spomenika.

E 25 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 369

Opis:

Cimprana, z ilom ometana in z apnom prebeljena klet podolžnega tlorisa je prekrita s čopasto slamnato streho. Talna zasnova je tradicionalna: osrednji prostor za prešanje, levo je bivalni prostor in desno klet. Fasado oblikujejo manjša predeljena okna na stanovanjskem delu ter enokrilna vhodna vrata na pročelju.

Ovrednotenje:

Klet iz druge polovice 19. stoletja je spomenik ljudskega stavbarstva in načina življenja v gorica. Novogradnja v njeni neposredni bližini je močno razvrednotila spomeniški značaj objekta.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Nujni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost objekta se sklada z njegovim značajem spomenika. V sistemu RMNP je tu predviden vinotoč.

E 26 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 371

Opis:

V L oblikovana cimprana klet je prekrita s slamnato čopasto dvokapnico. Fasada je obdelana z glino in prebeljena z apnom. Iz velikega osrednjega prostora za prešanje je vhod v bivalni del ter v klet. Okna so majhna, kvadratna z enodelnimi polnimi polkni. Preprost lesen vhod na dvoriščni fasadi je izveden tik ob pravokotnem L-kraju.

Ovrednotenje:

Klet iz prejšnjega stoletja je pomemben etnološki in arhitekturni spomenik ter priča o načinu življenja kmetov.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Potrebni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Gospodarska dejavnost ter vključitev spomenika v sistem RMNP je v skladu z njegovim značajem.

E 27 – LENDAJSKE GORICE, Uj Tomaž, klet št. 372

Opis:

Cimprana klet je z gospodarskim delom tlorisno oblikovana v L. Lesene kladne stene so ometane z ilovico in prebeljene z apnom. Objekt prekriva slamnata dvokapna streha s čopi. Na bivalnem delu objekta so majhna okna, opremljena z enodelnimi polnimi polkni. Lesena vhodna vrata na pročelju so enostavnih oblik. Tlorisna zasnova je tradicionalna: velik osrednji prostor za prešanje, pravokotno nanj je klet ter desno od njega bivalni del.

Ovrednotenje:

Klet iz konca prejšnjega stoletja, ki zaključuje obcestni niz avtentičnih gospodarskih objektov, je pomemben etnološki in arhitekturni spomenik.

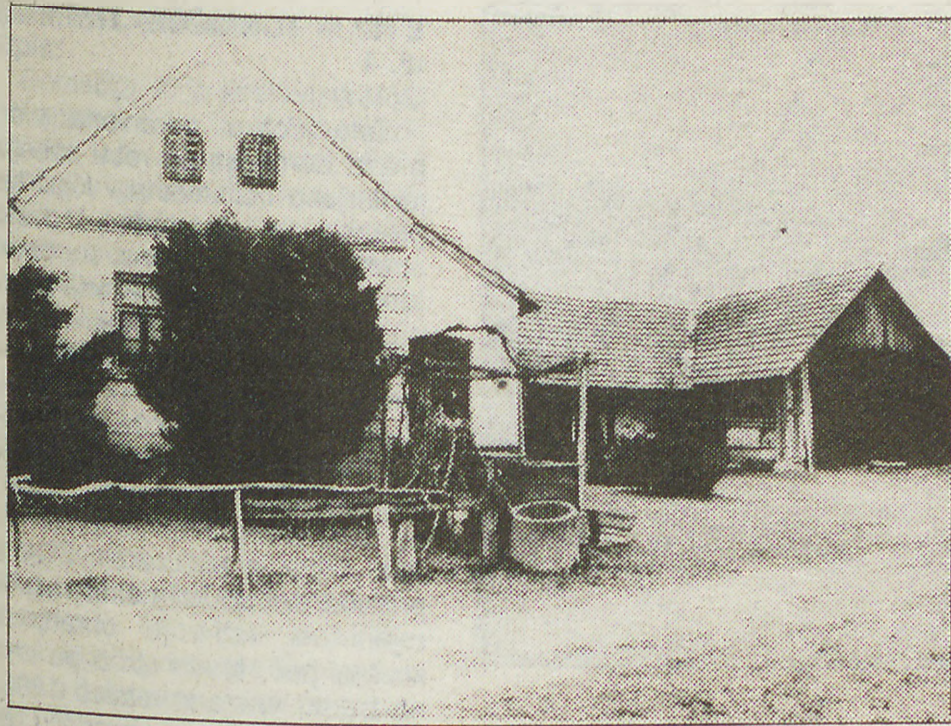
Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Potrebna so obnovitvena dela.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost se sklada z značajem spomenika. V sistemu RMNP bo objekt dobil ustrezno funkcijo.

E 28 – NEDELICA št. 99

Opis:
Domačija s stanovanjsko hišo vzdolž ceste je tlorisno oblikovana v ključ. Priljučna zidana hiša je 4 x 2 – osna, v tretji osi cestne fasade je v slepem oknu freska sv. Florjana. Okna so pokončna in deljena. Nad obrobami je figuralni okras. Fasado členijo še šivani robovi, parapeti ter profiliran in nazobčan podstrešni venec. Na dvoriščni strani poteka vzdolž stanovanjskega dela pod širokim napuščem v L oblikovana vhodna lopa – »predfološ«. Ima leseno dekorativno izrezljano ograjo ter lesen banjasti strop. Gospodarsko poslopje v nadaljevanju je cimprano. Objekte pokriva opečna dvokapnica. Notranjščina je tradicionalna.

Ovrednotenje:

Izjemno kvalitetna domačija s stanovanjsko hišo, grajena leta 1903, ter nekoliko starejšim gospodarskim poslopjem ima posamezne pomembne arhitekturne detaje.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarska in stanovanjska dejavnost sta v skladu z značajem spomenika.

Mnoge od teh hiš ne bodo več dolgo. V njih je shranjena modrost ekološke gradnje.

E 29 – PINCE, vaški zvonik

Opis:

Sredi naselja stoji ob kamnitem križu značilen vaški zvonik s klasično leseno konstrukcijo. Obnovljena opažana uta ima leseno šotorasto streho, iz katere moli dvoje vzporednih brun, ki jih spaja in zaključuje piramidasta strešica, pokrita s pločevino. Pod njo visi zvon.

Ovrednotenje:

Tipološko predstavlja zvonik starejšo obliko, čeprav gre za novejšo arhitekturo. Ima pričevalno vrednost o življenju na vasi.

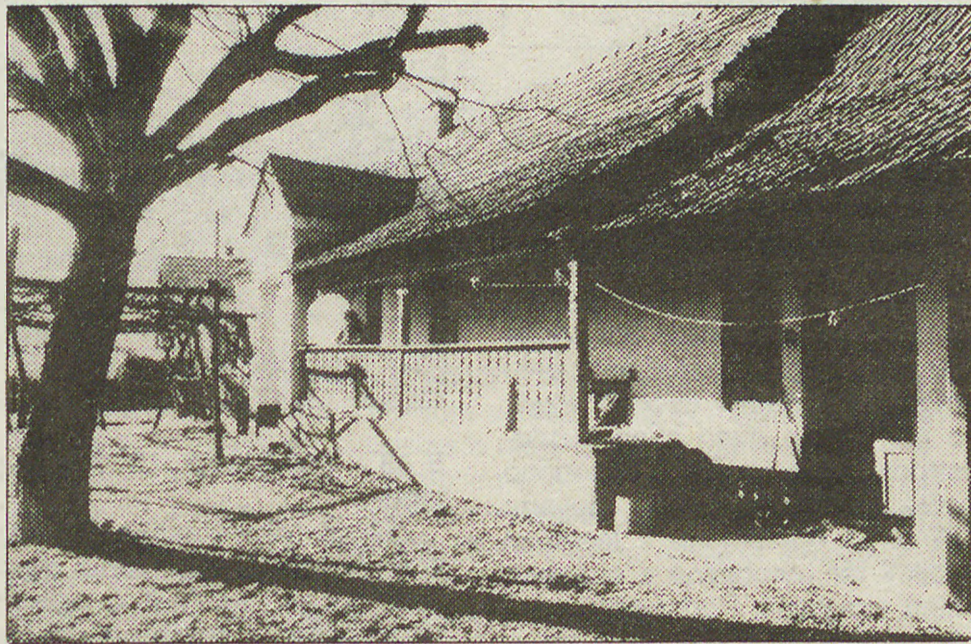
Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Ob ponovnem strokovnem pristopu k obnovi bi bilo potrebno spomeniku vrniti njegovo osnovno obliko in slamnato streho.

Način uporabe:

Zvonik je ohranil osnovno funkcijo alarmiranja.

E 32 – RENKOVCI št. 91

Opis:

Zidana domačija z gospodarskim delom v L ima dvoosno čelo stanovanjske hiše orientirano na cesto. Cestna fasada je po običaju bogato profilirana (podstrešni venec, šivani robovi, okenske obrobe s cofastim motivom). Predvsem zanimiva je dvoriščna stran, kjer na stanovanjskem delu izstopa vhodna lopa z dvema zidanima stebroma, ki se nato nadaljuje v gank z leseno rezljano ograjo ter leseno mrežasto dekoracijo pod širokim napuščem. Objekte pokriva opečna dvokapna streha. Tlorisna razdelitev je tradicionalna.

Ovrednotenje:

Domačija je grajena v začetku stoletja in je odličen primer ambientalne zaključenosti, s poudarki na posameznih detajlih.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska funkcija se skladata s spomeniškim značajem domačije.

E 33 – RENKOVCI št. 92

Opis:

V naselju se je med zadnjimi ohranila pritična cimprana domačija stegnjenegega tipa, z novejšim gospodarskim poslopjem postavljenim v L. Del starega gospodarskega poslopja je podprt z lesenimi stebri in prekrit z novim, neustreznim ostrešjem s salonitno kritino. Stanovanjsko hišo prekriva čopasta slamnata streha s širokim dvoriščnim napuščem. Na dvoriščni fasadi je dobro vidna pilasterska delitev prostorov (velika iža, kuenja, priklet, mala iža, klet, hlev). Manjša pokončna in predeljena okna imajo volutaste okenske obrobe v baročni tradiciji ter dvodelna polkna. Lesene cimprane stene so premazane z ilovico in prebeljene z apnom. Leseni čelni zatrep je dekorativno izrezljan. Na dvorišču je novejši vodnjak s »ključem« za vedro ter lesen koruznjak.

Ovrednotenje:

Domačija je izjemen etnološki in arhitekturni spomenik iz prejšnjega stoletja.

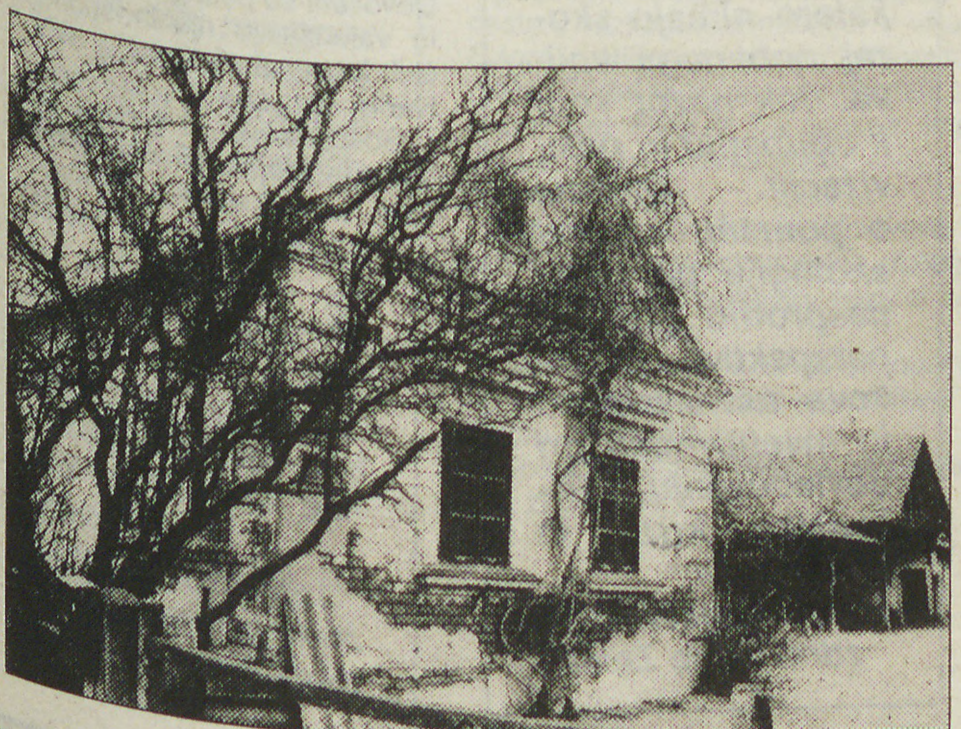
Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

V procesu obnove je potrebno staremu gospodarskemu delu vrniti slamnato kritino.

Način uporabe:

Gospodarska in stanovanjska namembnost ustreza spomeniški funkciji. Pozneje se predvidi muzejsko prezentacijska funkcija.

Med zaščitene stavbne objekte v Strehovskih gorcih spadajo še kleti z oznakami E 36 na parcelni številki 55, 56, 57, 58, 59; E 39 na parc. št. 919, 920, 921 in E 40 na parc. št. 13001, 1300, 1299, 1298, 1297, 1296, vse v k.o. Strehovci.

E 34 – STREHOVCI št. 74

Opis:

Ob krajevni cesti leži nekoliko iz središča naselja mogočna zidana domačija, oblikovana z gospodarskim poslopjem v L. Stanovanjska hiša in gospodarska poslopja prekriva opečna dvokapna streha. Hiša ima večja pokončna in predeljena okna opremljena s polkni in enostavnimi mrežami. Vzdolžna cestna in čelna fasada sta bogato členjeni (šivani robovi, profiliran podstrešni zidec in okenske obrobe z dekorativnim okrasjem).

Ovrednotenje:

Spomenik je iz začetka stoletja in je ambicioznejše zasnovan objekt s funkcijo nekdanje obcestne gostilne. Ima arhitekturno in etnološko vrednost.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Danes služi domačija v gospodarske in stanovanjske namene, kar je v skladu z značajem spomenika.

E 36 – STREHOVSKE GORICE, klet

Opis:

Cimprana vinska klet je postavljena ob blagi vzpetini in je v bistvu sestavljena iz dveh poslopj v različnih nivojih. Osnovna stavba podolžnega tlorisa je na vrhu vzpetine, obnjo pa je s čelom prislonjena manjša zgradba, ki ima zaradi spuščenege terena precej nižje strešno slerno. Obe ostrejši sta neustrezno spremenjeni ter pokriti s salonitno kritino. Lesena kladna konstrukcija je ometana z ilovico in prebeljena z apnom. Klet ima manjši stanovanjski del in gospodarske prostore.

Ovrednotenje:

Objekt je pomemben etnološki spomenik zaradi svoje tipike, ki se je oblikovala v sožitju z okoljem.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

V doglednem času je potrebno zamenjati ostrešje in neustrezno kritino.

Način uporabe:

Gospodarski značaj kleti je v skladu z značajem spomenika.

E 30 – PINCE, gorice, klet št. 110

Opis:

Izredno dolga cimprana klet leži na blagem pobočju ob vinogradih. Pokriva jo visoka, slamnata dvokapnica s polnimi čopi. Križno vezana tesana bruna imajo stike zamazane z ilovico. Objekt ima stanovanjski del ter ločen prostor za prešo in klet. Dvoje vhodov je izvedenih v rustikalni shemi, ostale odprtine so le manjše in nesimetrično razporejene line med dvema kladama. Ohranjena je klasična preša.

Ovrednotenje:

Klet je izjemen spomenik ljudskega stavbarstva 19. stoletja, tipična v svojem vinorodnem okolju. Spada med zadnje povsem ohranjene tradicionalne kleti na tem območju.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 31 – PINCE, gorice, klet št. 239

Opis:

Manjšo cimprano klet s konstrukcijo križno vezanih mogočnih, tesanih brun, pokriva slamnata dvokapnica s polnimi čopi. Stiki brun so ponekod še vedno zamazani z ilovico. Objekt ima prostor za prešo in vinsko klet, vhod pa je pravokotno zaključen ter preprosto oblikovan. Ohranjena je klasična preša.

Ovrednotenje:

Klet je pomemben stavbni in etnološki spomenik iz 19. stoletja ter osamljen primer ohranjenosti tovrstne arhitekture na tem območju.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Nujni so obnovitveni posegi.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 35 – STREHOVSKE GORICE, klet

Opis:

V goricah med skromnimi cimpranimi kletmi izstopa mogočnejša zidana stavba s podglžnim tlorisom postavljena v hrib. Zidnica je delno podkletena in prekrita z opečno dvokapnico. Bivalni del oblikujejo pokončna okna z edino ohranjeno železno mrežo. Nad dvodelnimi vhodnimi vrati se je na ometu ohranila nečitljiva datacija. Drugi širši vhod na pročelju vodi v gospodarski del s prešo. Fasado členijo enostavne okenske obrobe, pilastri ter polkrožno oblikovan podstrešni zidec.

Ovrednotenje:

Ambiciozno grajena zidnica je kot taka izjemen primer na območju goric in je za razliko od drugih kleti najverjetneje pripadala predstavniku bogatejšega socialnega sloja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njeno vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti. Potrebna so obnovitvena dela.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost spomenika je v skladu z njegovim značajem.

E 37 – STREHOVSKE GORICE, klet

Opis:

Podolžno oblikovana, cimprana klet je prekrita z visoko slamnato dvokapnico s polnimi čopi. Ometana z ilovico ter prebeljena z apnom. Objekt ima podkleten bivalni del, prostor za prešo od koder vodijo stopnice v klet ter hlev, ki ima samostojen vhod s prednje fasade. Na bivalnem delu se izredno majhna kvadratna okenca zapirajo z enodelnimi polnimi polkni. Oba vhoda sta rustikalno oblikovana in pravokotno zaključena. Ohranjena je klasična preša.

Ovrednotenje:

Objekt je tipična gospodarska klet v značilnem ambientu Strehovskih goric. Postavljena je v prejšnjem stoletju.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti. Spomeniku je potrebno obnoviti slamnato streho.

Način uporabe:

Gospodarska dejavnost je v skladu z značajem spomenika.

E 41 – TURNIŠČE, Prvomajska ul. 21

Opis:

Zidana stanovanjska hiša stoji vzporedno z ceste in ima gospodarska poslopja v tlorisni obliki črke L. Hiša je delno podkletena. V kleti je banjasti obok. 5 x 2-osna fasada je členjena s šivanimi robovi, okenjskimi obrobami in polkrožno zaključenim podstrešnim zidcem. Gospodarska poslopja pokriva opečna kritina, na stanovanjski hiši pa je neustrezen salonit. Bivalni del ima tradicionalno prostorsko razdelitev. V sklopu gospodarskih poslopij je ohranjena čevljarška delavnica.

Ovrednotenje:

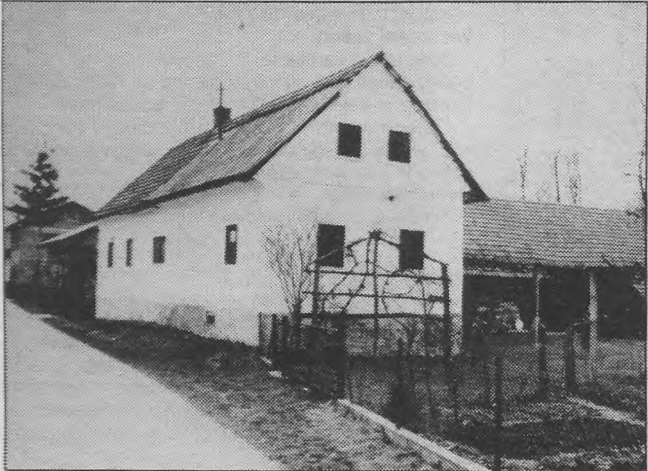
Čeprav je na fasadi hiše najti letnico 1888, kaže danes objekt novejšo podobo. Posebnega etnološkega pomena je čevljarška delavnica, ki je še vedno v funkciji.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Domačija vzdržuje tradicijo turniških čevljarjev, zato je njena stanovanjsko gospodarska funkcija v skladu z značajem spomenika.

»Ker prinašajo sintetični materiali v naše hiše s seboj toliko problemov, je gotovo pravi čas, da se spet vrnemo k naravi. Nesmiselno je, da se zastrupljamo in polnimo svet s plastiko, če nam narava daje mnogo boljše surovine.«
Seymour-Girardet:
Načrt zeleni planet

E 44 – VELIKA POLANA št. 209

Opis:

Tip domačije v ključ ima dominantno zidano hišo pokrito z opečno dvokapnico. Na cestni fasadi izstopa v osrednjem delu močno poudarjen dvoosni rizalit s ponovitvijo dveh oken v nadstropju. Čelo rizalita je historično oblikovano. Pokončno deljena okna so opremljena z lesenimi polkni ter obrobjena z enostavnimi obrobami. Podstrešni zidec je profiliran in poudarjen s secesijsko ornamentiko. Hiša je delno podkletena. Dvorišče zaokroža zidano gospodarsko poslopje z opečno dvokapno streho.

Ovrednotenje:

Objekti na domačiji predstavljajo lepo zaključen ambient, ki priča o prostorskih in arhitekturnih oblikah bivalne kulture iz začetka 20. stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarsko stanovanjska funkcija kmečke domačije je v skladu z njenim spomeniškim značajem.

E 42 – TURNIŠČE, Travniška ul. 4

Opis:

Zelo dobro ohranjena cimperna domačija ob robu naselja je tlorisno oblikovana v ključ ter prekrita s slamnato čopasto streho. Tesane stene so ometane z ilovico in prebeljene z apnom. Pod širokim strešnim napuščem je omogočena komunikacija z gospodarskimi prostori. Okna stanovanjske hiše so pokončna ter predeljena v šest polj. Lesene svislvi v čelnem zatrasu so dekorativno izrezljane z motivom križa in svečnikov. Bivalni prostori so tradicionalno razporejeni. V »iži« je ohranjena krušna peč, lesen strop pa ima na tramu vrezano letnico 1896. Zidan vodnjak na dvorišču je ograjen z leseno latasto ograjo.

Ovrednotenje:

Izjemno ambientalno zaključena enota je s kvalitetskimi elementi ljudskega stavbarstva pomemben etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Domačija je sicer dobro vzdrževana, vendar nenaseljena. Nujno ji je poiskati ustrezno namembnost (muzejska predstavitev).

E 43 – TURNIŠČE, Ul. Štefana Kovača 72

Opis:

Zidana samostanska stavba s tlorisno obliko črke L je z daljšim krakom orientirana vzdolž glavne ceste. Cestna fasada je pritlična, sedemosna, medtem ko sta dvoriščna fasada ter v L grajen trakt nadstropna. V pritličju dvoriščne fasade so vidni ostanki arkadnega hodnika, ki je v veliki meri pozidan. Novejša predelana okna so pokončna, deljena ter obdana z enostavnimi obrobami. Stavba je v celoti podkletena (oboki) ter prekrita s čopasto dvokapno streho, krito z bobrovcem. Vzdolž napušča poteka polkrožno zaključen podstrešni zidec. V nadstropju se ob obokanem hodniku nahajajo celice redovnic. Ponekod je ohranjeno starejše stavbno pohištvo.

Ovrednotenje:

Objekt, grajen v baročni tradiciji, je danes zapuščen in v zelo slabem materialnem stanju. Nekoč so tu prebivale »šolske sestre«, kot so pravili domačini redovnicam Frančiškankam Brezmadežnim. Po župnijskih zapiskih naj bi spomenik nastal okoli leta 1639.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentičnosti in pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo vzdrževanje in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Nujni so obnovitveni posegi s strokovnim sodelovanjem spomeniške službe.

Način uporabe:

Zapuščnemu objektu je potrebno dati ustrezno namembnost v okviru kulturnih dejavnosti oz. mu vrniti osnovno funkcijo v smislu vrnitve posesti Cerkvi.

LJUTOMER

E 1 – BOLEHNEČICI št. 9

Opis:

Zidana, visokopritlična stanovanjska hiša stoji s podolžno, sedemosno fasado ob cesti. Osrednji del poudarja reprezentančna vhodna lopa s stopniščem, štirimi stebri, balustradno ograjo in trikotnim nadstreškom. Portal je pravokoten in datiran z letnico 1898. Okna so velika in dvokrilna, opremljena so z železnimi mrežami in polkni, nad njimi so kamnite karnise.

Gospodarska poslopja stojijo pravokotno na stanovanjsko hišo, skedenj pa samostojno.

Ovrednotenje:

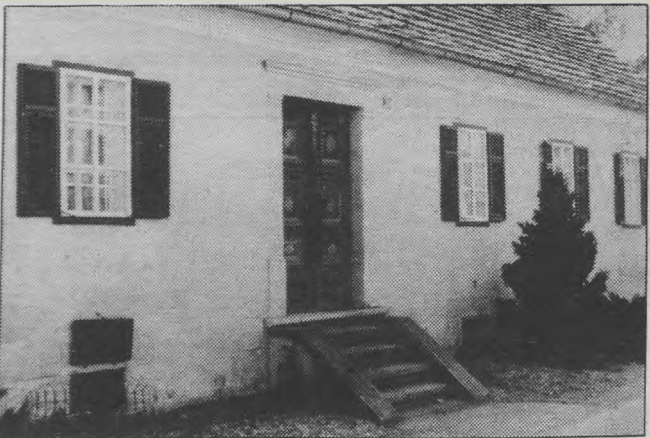
Stanovanjska hiša z gospodarskimi poslopij predstavlja ambiciozno vaško arhitekturo veleposestniških lastnikov iz konca 19. stoletja.

Varstveni režim:

Varujemo celotno domačijo s poudarkom na avtentični pričevalnosti stanovanjske hiše.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost sta v skladu z značajem domačije.

E 3 – BOLEHNEČICI št. 15

Opis:

Zidana, visokopritlična, v čelu triosna stavba stoji s podolžno vhodno stranjo ob cesti v strnjenem naselju. Krita je z opečno dvokapno streho. Do glavnega vhoda vodijo štiri stopnice. Portal je štukaturno okrašen z rastlinsko ornamentiko in datiran z letnico 1869. Vratnice so bogato profilirane. Kletna okna so opremljena z mrežami in lesenimi loputami.

Gospodarska poslopja stojijo pravokotno na hišo, skedenj pa samostojno.

Ovrednotenje:

Primerno ohranjena domačija iz 2. polovice 19. stoletja predstavlja značilno ambiciozno vaško arhitekturo tega področja.

Varstveni režim:

Stanovanjsko hišo in gospodarska poslopja varujemo v celoti z vsemi detajli v njihovi izvornosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska funkcija sta v skladu z značajem domačije kot spomenika.

»Dokler se človek enači z množicami, se počuti nesposobnega, da bi lahko storil kaj odločnega za ogroženo življenje. Zdi se, da ekološke težave in polomi koreninijo zgolj v politično-ekonomski sferi, na katero nimajo skraj nobenega vpliva. Tak nazor vodi k obupanju in pasivizaciji. Zamisel o pomenu osebne ekologije pa temu nasprotno odpira perspektive človekove ustvarjalnosti in inventivnosti pri obvladovanju življenjske krize in planeta...«
Marko Pogačnik: Za zdravljenje Zemlje

E 2 – BOLEHNEČICI št. 10

Opis:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarski objekti, stoji ob glavni cesti v strnjenem naselju. Stanovanjska hiša podolžnega tlorisa je zidana, visokopritlična in podkletena. Glavni vhod v osrednji osi poudarja vhodna lopa na dveh stebrih, ki nosijo trikotno zaključen nadstrešek. Portal je pravokoten in ima na vratni prekladi letnico 1897. Fasada je bogato členjena; nad kletnim oknom je v omet vtisnjena letnica nastanka hiše in iniciale lastnikov. Tlorisna zasnova je tradicionalna.

Gospodarski objekti, ki so zaradi predelav manjšega pomena, stojijo pravokotno na hišo v obliki ključa. K domačiji sodita še skedenj in podkletena zidnica.

Ovrednotenje:

Dobro ohranjena in vzdrževana domačija predstavlja moderniziran tip kmečkega doma, ki se je oblikoval ob koncu 19. stoletja kot odsev ugodnega socialno-poselnega položaja velikega dolinskega kmeta.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarska in bivalna funkcija odgovarjata značaju spomenika.

E 4 – MALA NEDELJA št. 23

Opis:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarski objekti, leži v neposredni bližini cerkve v gručastem naselju. Zidana, pritlična stanovanjska stavba z delno obokano kletjo je sestavljena iz dveh objektov. Prvotni, v tlorisu podolžni hiši je bil prizidan del tako, da celota tvori v tlorisu kvadrat, strešini obeh objektov pa sta združeni v obliki črke T. Streha ima opečno kritino. Vhod v stavbo je pod strešnim napuščem, ki ga podpirajo trije leseni stebri. Fasada hiše je gladka, z okenskimi obrobami, okna so podolžna, dvokrilna, predeljena, opremljena z železnimi mrežami in polkni.

Gospodarska poslopja stojijo ločeno od hiše in jih sestavljajo preša, drvarnica ter iz hlevov preurejene delavnice. Ves kompleks obdaja lesena ograja.

Ovrednotenje:

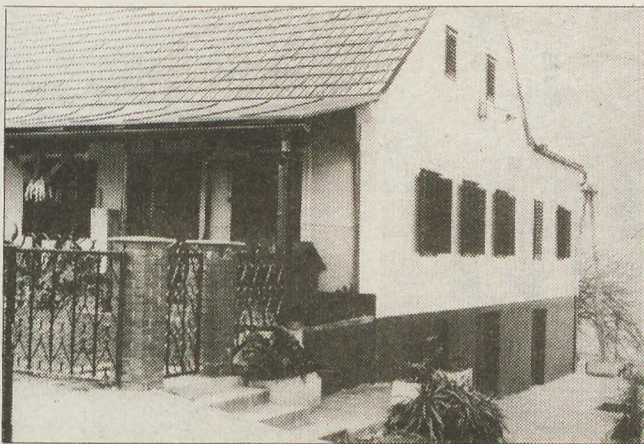
Domačija je dobro ohranjen tip v 19. stoletju nastalega veleposesniškega gospodarstva ter ima pomemben ambientalen pomen.

Varstveni režim:

Kompleks varujemo z vsemi detajli v njegovi avtentičnosti in celoti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta v skladu z značajem spomenika.

E 5 – CEZANJEVCI št. 35 (po E-hiš 36)

Opis:

Pritlična zidana hiša, ki stoji z bočno stranjo pravokotno na cesto in tvori z gospodarskimi poslopji dom v ključu, ima pomemben ambientalni značaj v strnjem obcestnem naselju. Stanovanjska hiša s poudarjenim, za tri stopnice dvignjenim vhodom v glavni osi, je podolžnega tlorisa, krita s strmo opečno dvokapnico in ima bogato fasadno dekoracijo. Okna so predeljena, dvokrilna, opremljena s kovinskimi mrežami in polkni.

Gospodarska poslopja so mlajšega nastanka.

Ovrednotenje:

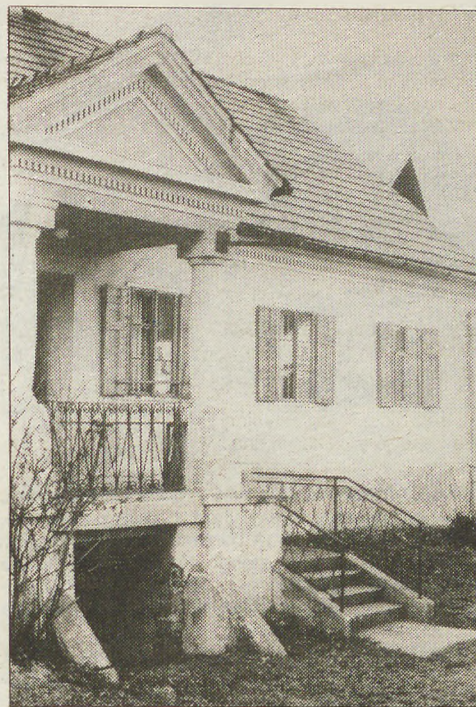
Kompleks domačije je dobro ohranjen primer panonskega ljudskega stavbarstva; daje naselju značilen ambientalni poudarek in priča o načinu kmečkega življenja in gospodarjenja v prejšnjem stoletju.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta v skladu z značajem domačije.

E 6 – CEZANJEVCI št. 40

Opis:

Pritlična, delno podkletena, 7 x 3-osna, zidana hiša z vzporedno stoječim gospodarskim poslopjem stoji v središču strnjene naselja. Vhod v srednji osi poudarja na dveh stebrih sloneč nadstrešek, zaključen s trikotnim čelom. Stavba je pokrita z dvokapno opečno streho, vogali so poudarjeni, podstrešni venec je profiliran in okrašen s točkastim nizom. Okna so predeljena, dvokrilna, opremljena z mrežami in polkni.

Ovrednotenje:

Poleg arhitekturnih kvalitete, ki jih ima stanovanjska hiša, nastala ob koncu 19. stoletja, je stavba pomembna tudi zaradi svoje nekdane funkcije – gostilna.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v vseh spomeniških elementih. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo spomeniških vrednot.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta sicer v skladu z značajem domačije, vendar bi veljalo razmisliti o ponovni oživitvi gostilniške namembnosti.

E 7 – CUBER št. 8

Opis:

Na opečnih temeljih stoječa stavba podolžnega tlorisa, grajena iz ilovice (butana), je nekdanja kmečka viničarija. Leži pravokotno na cesti. Delno je podkletena, z vhodom v obokano klet (pivnica) iz zadnje strani. Bivalnemu delu sledi pod isto streho že delno porušeni lesen hlev in posebej stoječ lesen svinjak. Ostrešje stavbe je spremenjeno in zatrep ometan. Okna so majhna, kvadratna, opremljena z železnimi križi. Bivalni del je dvoceličen; ima vežo, ki je tudi kuhinja, in glavno hišo (ižo). V obeh prostorih so ilovnata tla.

Ovrednotenje:

Stavba je v tlorisni zasnovi bivalnega dela eden redkih ohranjenih in ne bistveno spremenjenih primerov skromnih bivalnih razmer na tem področju in razkriva način življenja viničarjev na prelomu iz 19. v 20. stoletje.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti notranjščine in zunanjsčine. Nujni so posegi za njegovo ohranitev in rekonstrukcijo nekaterih detajlov.

Način uporabe:

Stavba ima stanovanjsko namembnost, kar je v skladu z značajem spomenika.

E 8 – GODEMARCI št. 40

Opis:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarski objekti, leži v dolini razloženega naselja in je oblikovana v ključ. Stanovanjska hiša je zidana v podolžnem tlorisu, krita je z opečno dvokapnico in ima bogato fasadno dekoracijo. V zatrepu pod slemenom je med oknom ohranjena niša in nad njo podstrešna lina. Hiša je delno podkletena. Glavni vhod je v osrednji osi in ima lesena profilirana dvokrilna vrata, zadnji vhod pa je pod podaljšanim strešnim napuščem na dvorišni strani.

Ovrednotenje:

Kompleks stanovanjske hiše s stanovanjskimi objekti je dobro ohranjena in značilna panonska domačija trdnega kmeta iz konca 19. stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 9 – GRABE PRI LJUTOMERU št. 16

Opis:

Visokopritlična in delno podkletena, velika zidana kmečka hiša stoji s podolžno vhodno fasado in gospodarskimi poslopji v L krak vzdolž ceste v razloženem naselju. V vhodno lopo s polkrožno zaključenim čelom in štirimi podpirajočimi kvadratnimi stebri vodi dvoravno stopnišče. Portal je zidan, pravokoten, z lesenimi in steklenimi dvokrilnimi vratnicami. Hiša je 7 x 3-osna, ima bogato fasadno dekoracijo in je krita z opečno dvokapnico.

Ovrednotenje:

Hiša z letnico 1914 in inčialama J in S v čelu je ambiciozna vaška arhitektura prve polovice 20. stoletja. V arhitekturnem oblikovanju se odraža socialno-posesni položaj velikega kmeta v tem času.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti s poudarkom na stanovanjski hiši, ki je potrebna obnove.

Način uporabe:

Gospodarska in bivalna namembnost domačije sta v skladu z njenim značajem.

E 10 – JERUZALEM št. 7

Opis:

V pobočje grajena pritlična, zidana stavba je nekdanja »šafarska« – hiša oskrbnika viničarjev. Stoji pod cerkvijo v naselju. Fasada je gladka, ob vhodu manjka lesena vhodna lopa. Streha je strma opečna dvokapnica s konkavnim podstrešni vencem. Tlorisna razdelitev je pravokotnik z dolgo vežo, banjasto obokano kuhinjo, sobami in štibelnim. Dohod v obokane, velike vinske kleti je iz veže, prav tako dohod na podstrešje.

Ovrednotenje:

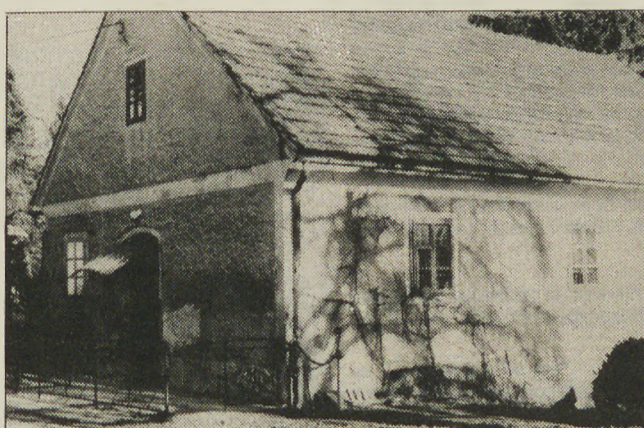
Objekt je zaradi ohranjene tlorisne zasnove pomemben spomenik ljudske arhitekture, ki odraža bivalne razmere in način življenja oskrbnikov vinogradniških veleposesnikov do II. svetovne vojne.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

Zidne barve so lahko iz naravnih sestavin, kot je apno. Vse notranje lesene površine je mogoče obdelati z naravnim voskom. Hiša bo potem v celoti naravna – del narave, ne njeno nasprotje. Če bomo živeli v taki hiši, hiša ne bo zastupljala niti nas niti prihodnjih stanovalecev.
Seymour-Girardet:
Načrt zeleni planet,
Naravna arhitektura

Mnoge od teh hiš ne bodo več dolgo. V njih je shranjena modrost ekološke gradnje.

E 11 – KOKORIČI št. 9

Opis:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarski objekti, leži ob cesti v razloženem naselju. Glavni vhod v delno podkleteno, 5 x 3 – osno hišo vodi po stopnicah skozi banjasto obokano vhodno lopo, slonečo na dveh okroglih kamnitih stebrih. Na portalu so iniciale in letnica 1863. Temeljni stavbe so oblikovani s kamni pravih pravokotnih oblik. Dvoriščna stran je nekoliko predelana. Tlorisna zasnova je tradicionalna, s podolžno vežo in obokano kuhinjo.

Gospodarsko poslopje je zidano, stoji ločeno od hiše, vendar pravokotno nanjo. Ima podaljšan strešni napušč, ki ga podpirajo značilni leseni stebri, v zgornjem delu s tremi nosilnimi kraki. K domačiji spada tudi lesen koruznjak in vodnjak na dvorišču.

Ovrednotenje:

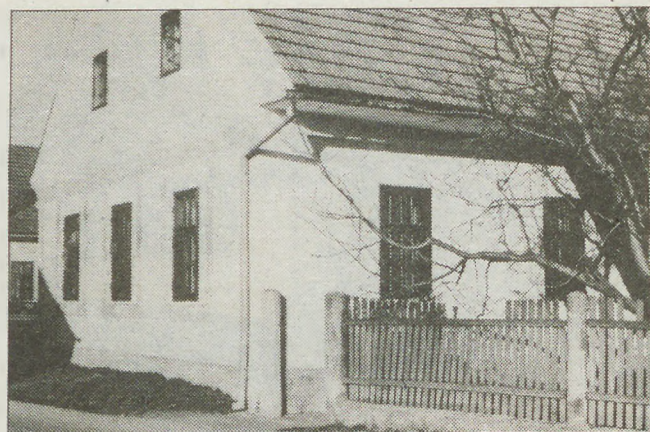
Sklop objektov je značilna domačija iz druge polovice 19. stoletja, ki odraža takratni družbeno-socialni položaj ravninskega velikega kmeta.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta v skladu z značajem domačije.

E 12 – KRAPJE št. 5

Opis:

Nizka, pritlična, zidana hiša stoji v križišču cest strnjenege naselja. Krita je s čokato opečno streho z enostranskim čopom. Obe cestni fasadi sta dekorativno poslikani okoli oken in v zatrepu z rdečimi obrobi. Okna so velika, pokončna in predeljena, opremljena s kovinskimi mrežami. Ohranjena tlorisna shema kaže zglede v trških in gostilniških hišah z dvema kuhinjama: prednjo in zadnjo.

Gospodarska poslopja, postavljena v L-krak, so mlajšega nastanka. Skedenj in zrniska stojita samostojno, prav tako svinjski hlevi. Pod strešnim napuščem je ohranjen vodnjak.

Ovrednotenje:

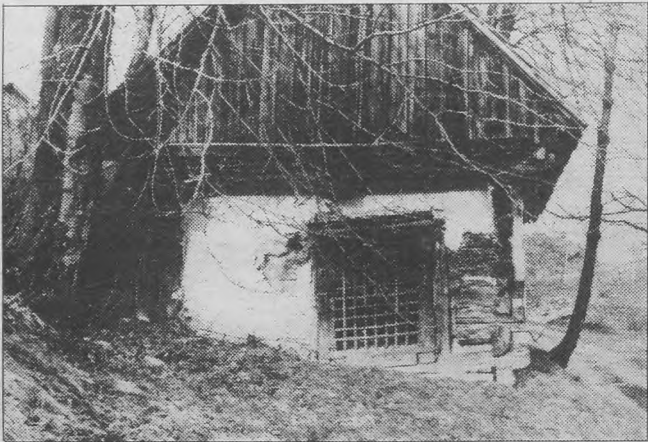
Kompleks je ob svojem nastanku predstavljal ambiciozno in kvaliteten oblikovanje kmečke arhitekture, kar pa je do danes ohranila le stanovanjska hiša v notranji in zunanji obliki.

Varstveni režim:

Varujemo celotno domačijo s poudarkom na avtentičnosti in vrednosti stanovanjske hiše. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških vrednot.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 14 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH, klečaja pri hiši št. 21

Opis:

Lesena in ometana, v kladni konstrukciji grajena klet pravokotnega tlorisa, stoji vzdolž kolovoza v naselju. Ostrešje je spremenjeno in pokrito z opečno dvokapnico. Stavba ima dva prostora in ni podkletena. Vhod vanjo je iz bočne strani skozi dvoje vrat, notranja in zunanja mrežasta. V zgornjem delu je nad dekorativno oblikovanim vrtnim okovjem vrezana letnica nastanka 1767.

Ovrednotenje:

Stavba je tipični gospodarski objekt – vinska klet.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo njegovih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarski namen je v skladu z značajem spomenika.

E 16 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH, vodnjak pri hiši št. 116/a

Opis:

Vaški studenec stoji ob cesti sredi slemenskega naselja. Sestoji iz lesenega ohišja pravokotne oblike, dvokapne opečne strešice in velikega lesenega kolesa. Od mehanizma manjka del kamnitega oboda – lijkaja.

Ovrednotenje:

Studenec »na vedrice« je eden redkih ohranjenih nekdanjih zelo tipičnih objektov na področju slemen, kjer je talna voda globoko pod zemljo. Zaradi regionalne tipičnosti ima pomemben poudarek v krajini in ga je potrebno ohraniti.

Varstveni režim:

Studenec, ki je v zelo slabem stanju, varujemo v celoti. Nujno potrebno je popravilo strešice in obnova mehanizma.

Način uporabe:

Objekt ni več v uporabi.

»Dokler se človek enači z množicami, se počuti nesposobnega, da bi lahko storil kaj odločnega za ogroženo življenje. Zdi se, da ekološke težave in polomi koreninijo zgolj v politično-ekonomski sferi, na katero nimajo skoraj nobenega vpliva. Tak nazor vodi k obupanju in pasivizaciji. Zamisel o pomenu osebne ekologije pa temu nasprotno odpira perspektive človekove ustvarjalnosti in inventivnosti pri obvladovanju življenjske krize in planeta...«

Marko Pogačnik: Za zdravljenje Zemlje

E 17 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH, kajžarski dom pri št. 127/a

Opis:

Lesen, v kladni konstrukciji grajen, ometan in še delno pobeljen kajžarski dom, stoji na slemenu v razloženem naselju z zadnjo stranjo vzporedno s cesto. Delno je podkleten, z zidanim vhodom s cestne strani. Stavba je krita z opeko, ima majhna kvadratna okna s polkni in lesenimi profiliranimi okenskimi okviri ter železnimi križi. Konci strešnih tramov so volutasto oblikovani za ohranjenost rdečo barvo v zobčastih zarezah. Veža – kuhinja, velika hiša (iža) in zgornja klet predstavljajo tradicionalno talno shemo.

Ovrednotenje:

Stavba je značilen skromen kajžarski dom iz konca 19. stoletja in ima skupaj z dvema vinskima kletama v bližini izreden ambientalen značaj.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stavba je zapuščena in v slabem stanju. Zato so nujni posegi za njeno ohranitev in rekonstrukcijo nekaterih detajlov ter nujna določitev primerne funkcije, ki bo zagotavljala njen obstoj.

E 18 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH, klečaja pri hiši št. 127/a

Opis:

Enocelična, nepodkletena, lesena in ometana stavba s spremenjenim ostrešjem in opečno kritino stoji v sredini sklopa treh lesenih objektov v razvlečenem slemenskem naselju. Ima kvadraten tloris in vhod iz sprednje strani. Grajena je v kladni konstrukciji. Konci strešnih tramov se volutasto profilirano zaključujejo.

Ovrednotenje:

Stavba je tipičen gospodarski objekt, značilen za to območje, in pomembna sestavina v ambientu.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 19 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH, klečaja pri hiši št. 127/a

Opis:

Vinska klet – klečaja je enocelična stavba, kvadratnega tlorisa. Je nepodkletena in stoji na začetku razpotegnjenega slemenskega naselja. Grajena je v kladni konstrukciji in ometana z ilovico. Ima vhod iz bočne strani. Portal je lesen, pravokoten, vrata iz vodoravno zbitih desk. Ostrešje je predelano in krito s saloničnimi ploščami.

Ovrednotenje:

Stavba je značilen gospodarski objekt, namenjen shranjevanju vina.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti. Salonično strešno kritino je potrebno zamenjati.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 15 – MORAVCI V SLOVENSKIH GORICAH št. 106

Opis:

Delno zidan in delno lesen kmečki dom na vogel stoji z vzhodno stranjo ob cesti v sredini razloženega naselja. Bivalnemu delu s tradicionalno talno zasnovo (veža, kuhinja, prednja in zadnja hiša ter klet) sledi v vogal postavljen lesen gospodarski objekt. Čelna stran stanovanjskega dela je trovhodna pa šestosna. Okna so majhna, dvokrilna, razdeljena na polja in opremljena s polkni. Stavba je opremljena s tradicionalnim hišnim inventarjem. Na dvoriščni strani sodi k domu tudi vodnjak na kolo v leseni in z opeko kriti uti.

Ovrednotenje:

Poikmečki dom na vogel iz sredine 19. stoletja z ohranjenim notranjim opremo odraža socialni položaj kmetov na tem območju.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti. Potrebna bi bila obnove.

Način uporabe:

Funkcija je samo še stanovanjska.

E 20 – MOTA št. 30

Opis:

V središču obcestnega naselja stoji podolžna, 3 x 10-osna, pritlična, delno podkletena stavba. Krita je z opečno dvokapnico in ima dve strešni okni v njenem osrednjem delu. Dohod v hišo je na prednji strani z dveh strani po stopnišču z balustradno ograjo skozi dva vhoda. Okna so velika, pokončna, dvokrilna, s kovinskimi mrežami. Na dvorišču se stavba na eni strani zaključuje s plitvim L-krakom, na drugi strani pa se v daljši krak nadaljuje gospodarsko poslopje s žirokim napuščem. Med obema je kamnita terasa – nekdanje plesišče. Gospodarska poslopja sestavljajo nadstropna žitna (zrnska) klet z lesenim gankom, kleti, hlevi in preša. Posebej stojijo še skedenj, drvarnica in svinjski hlevi.

Ovrednotenje:

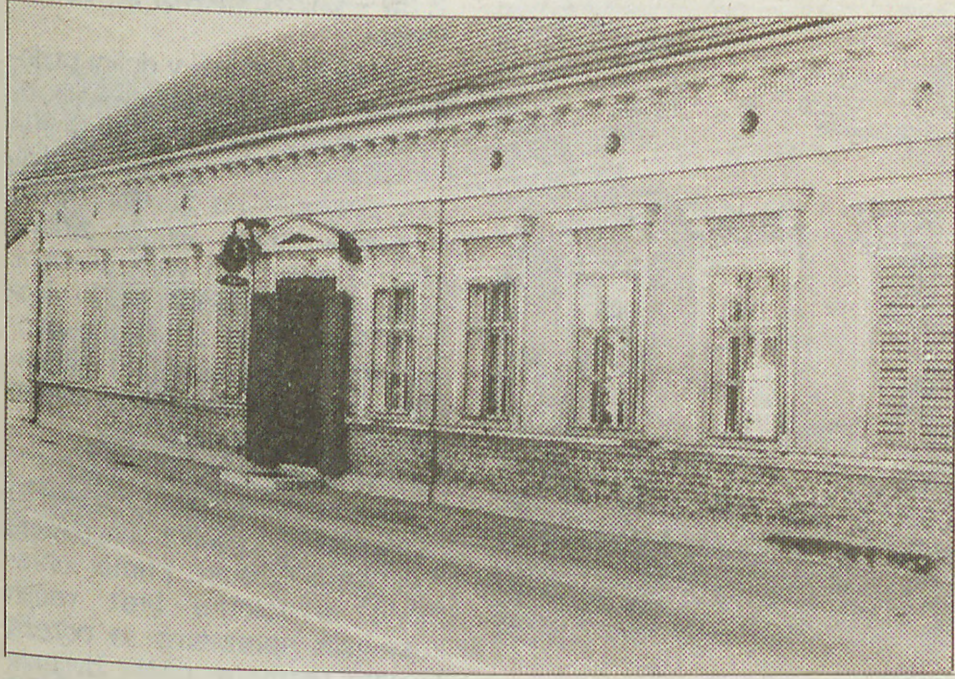
Kompleks je ob arhitekturnih kvalitetah pomemben predvsem zaradi svoje dolge in močne gostilniške tradicije, pri čemer vse njegove arhitekturne sestavine odražajo nekdanji ekonomski status lastnikov ob prelomu iz 19. v 20. stoletje.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Kompleks nima več prvotne funkcije. V delu stanovanjske stavbe je urejena trgovina, drugi del in gospodarska poslopja pa so zapuščeni. Celoti bi bilo potrebno poiskati stanovanjsko-gospodarsko namembnost oz. ji vrniti prvotno funkcijo.

E 21 – NORŠINCI PRI LJUTOMERU št. 14

Opis: Nizka, pritična stavba izrazito podolžnega tlorisa stoji vzdolž ob cesti v središču naselja. Krita je z opečno dvokapno streho. Dvanajstosna vhodna fasada ima pokončna, predeljena okna, opremljena z mrežami, polkni in kamnitimi karnisami. Vogali stavbe so poudarjeni z rustikalnimi robovi.

Gospodarska poslopja so mlajšega nastanka in so vezana na hišo v obliki ključa, s katerim oblikujejo dvorišče – nekoč gostilniški vrt.

Ovrednotenje: Objekt s stavbnimi elementi kaže na nastanek v začetku 20. stoletja in je primer reprezentančne gostilniške arhitekture tega časa ter odsev ekonomskih in socialnih razmer gostilničarjev.

Vastveni režim: Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti s posebnim poudarkom na pričevalnosti stanovanjske hiše. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe: Gostilniška in stanovanjska uporaba je sicer v skladu z značajem in tradicijo kompleksa, vendar bi veljalo razmisliti o razširitvi in predvsem obogatitvi gostilniške dejavnosti.

E 22 – NORŠINCI PRI LJUTOMERU št. 39

Opis: Lesena, ometana in pobeljena stavba podolžnega tlorisa stoji ob koncu naselja. Vhodna in čelna fasada sta 7×2 -osni in imata večja predeljena okna s kovinskimi mrežami in polkni. Vratnice glavnega portala so bogato profilirane.

Gospodarska poslopja so postavljena na L-krak. Na hlevskem tramu je ohranjena letnica nastanka hiše (1802), ki pa nima več tradicionalne prvotne talne zasnove.

Ovrednotenje:

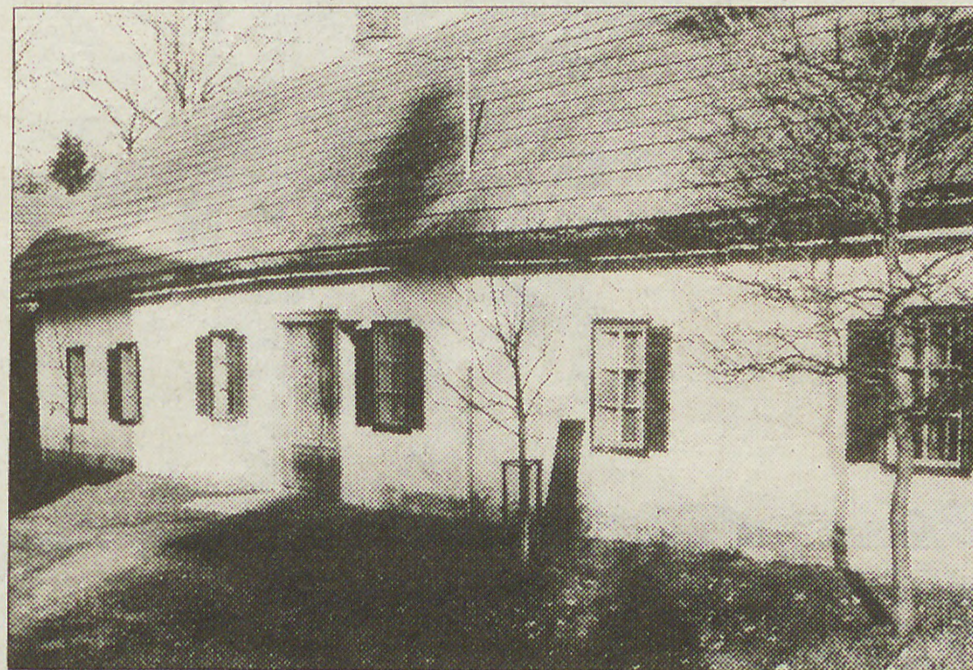
Stavba je na zunaj ohranila vse značilnosti panonskega ljudskega stavbarstva in je iz začetka 19. stoletja. Današnja oblika razkriva razvoj in spremembe bivalnega okolja kmečkega prebivalstva na tem področju skozi čas.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 23 – NUNSKA GRABA št. 15 (Kodalitscheva zidanica)

Opis:

Sredi razloženega naselja stoji nadstropna, podkletena večja zidanica v tlorisni obliki črke T. Krita je s strmo opečno dvokapnico. Zatrepi so obloženi z lesenimi opaži, prostori pod slemeni pa izpolnjeni z leseno dekoracijo. Okna v nadstropju so dvokrilna, predeljena in opremljena s polkni. Obokani so veža, kuhinja in kleti. Stavbi je v L-kraku priključen gospodarski objekt s prešo, kletmi in hlevi.

Ovrednotenje:

Kodalitscheva zidanica je ena redkih gospodarskih vinogradniških zidanic na tem območju in predstavlja pomemben gospodarski in arhitekturni spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta sicer v skladu z značajem spomenika, vendar bi celotni domačiji morali vrniti enotno gospodarsko funkcijo z enim gospodarjem.

E 24 – RADOMERŠČAK št. 19

Opis: Lesena, ometana in beljena, na vogal postavljena domačija, krita s slamo, stoji z vhodno stranjo ob cesti. Čelna stran ima dvoje majhnih kvadratnih oken in lesen zatrep pod čopom. Tlorisna zasnova je tradicionalna. Bivalnemu delu sledi gospodarski.

Ovrednotenje:

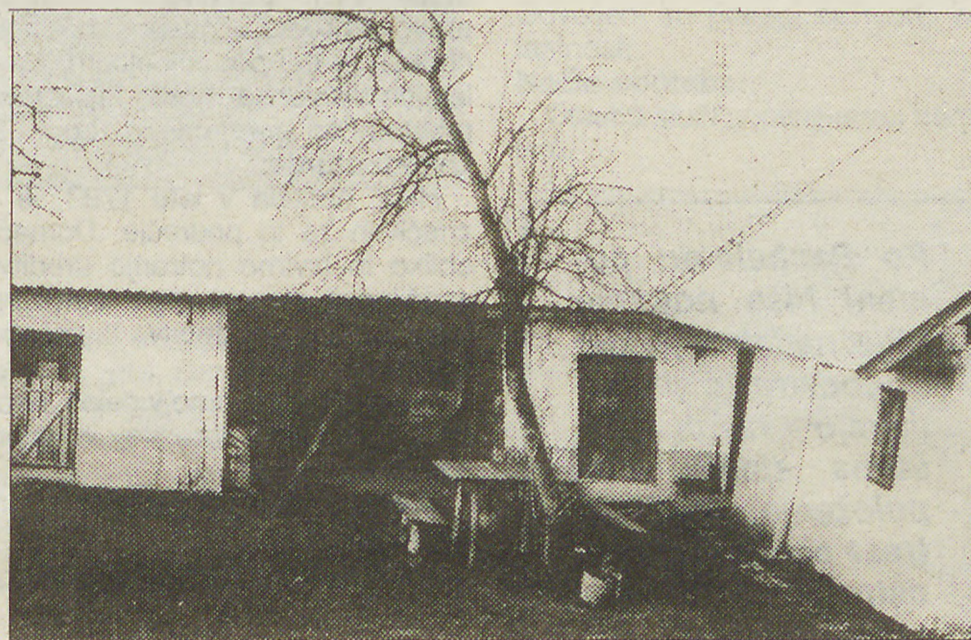
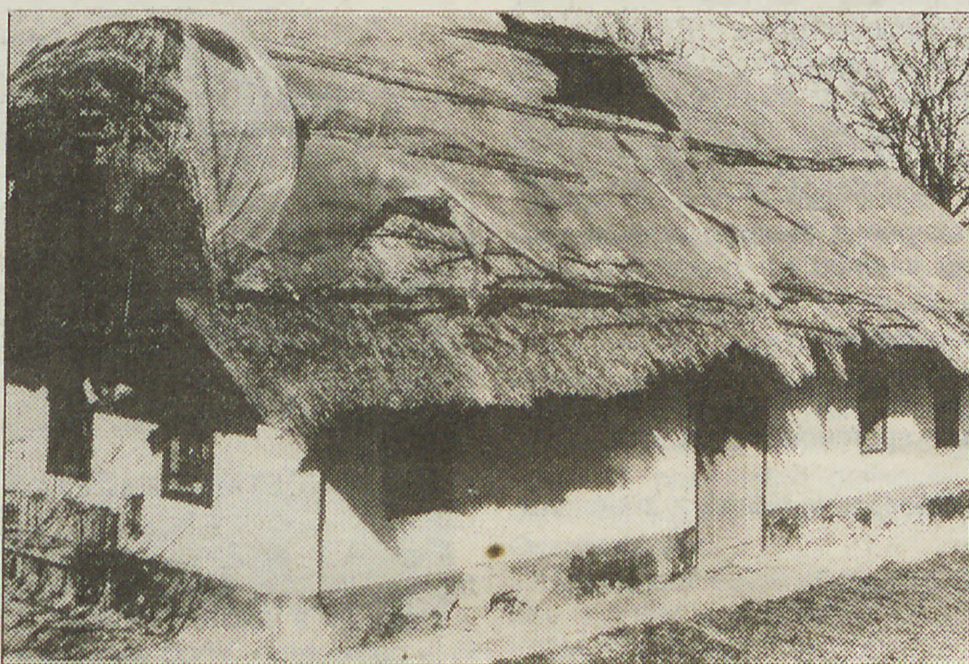
Domačija na vogel je tipična panonska ljudska arhitektura iz sredine prejšnjega stoletja.

Vastveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost ustrežata značaju spomenika.

E 25 – STARA CESTA št. 8

Opis:

Manjša domačija leži v razloženem naselju s hrbtno fasado gospodarskega dela vzdolž ceste. Oblikovana je na vogel. Grajena je iz lesa, ometana in beljena, talni pas na bivalnem delu je sive barve. Krita je s slamnato streho in čopi. Stavba ima tradicionalno tlorisno zasnovo s posebnim vhodom v stanovanjski del – veža (priklet), kuhinja (kueinja), hiša (iža) in klet (pivnica) – ter vhodi v gospodarske prostore, ki so postavljeni v L. Okna so majhna in kvadratno oblikovana.

Ovrednotenje:

Stavba je značilna lesena panonska domačija iz konca prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Dotrajano slamnato kritino bi bilo potrebno zamenjati.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost sta v skladu z značajem domačije.

Zidne barve so lahke iz naravnih sestavin, kot je apno. Vse notranje lesene površine je mogoče obdelati z naravnim voskom. Hiša bo potem v celoti naravna – del narave, ne njeno nasprotje. Če bomo živeli v taki hiši, hiša ne bo zastupljala niti nas niti prihodnjih stanovalcev. Seymour-Girardet: Načrt zeleni planet, Naravna arhitektura

E 27 – VOGRIČEVCI št. 13

Opis:

Domačijo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarska poslopja. Zidana hiša stoji z značilno panonsko arkadno vhodno lopo in dvoramnim stopniščem vzdolž ob cesti razložene vasi. 7×3 – osna stavba je delno podkletena, pokrita s strmo opečno dvokapnico in ima bogato fasadno dekoacijo. Gospodarsko poslopje z dekorativnimi opečnimi mrežami stoji v zamiku pravokotno na hišo in ustvarja značilen L-krak. Ostala poslopja stojijo samostojno v okviru domačije.

Ovrednotenje:

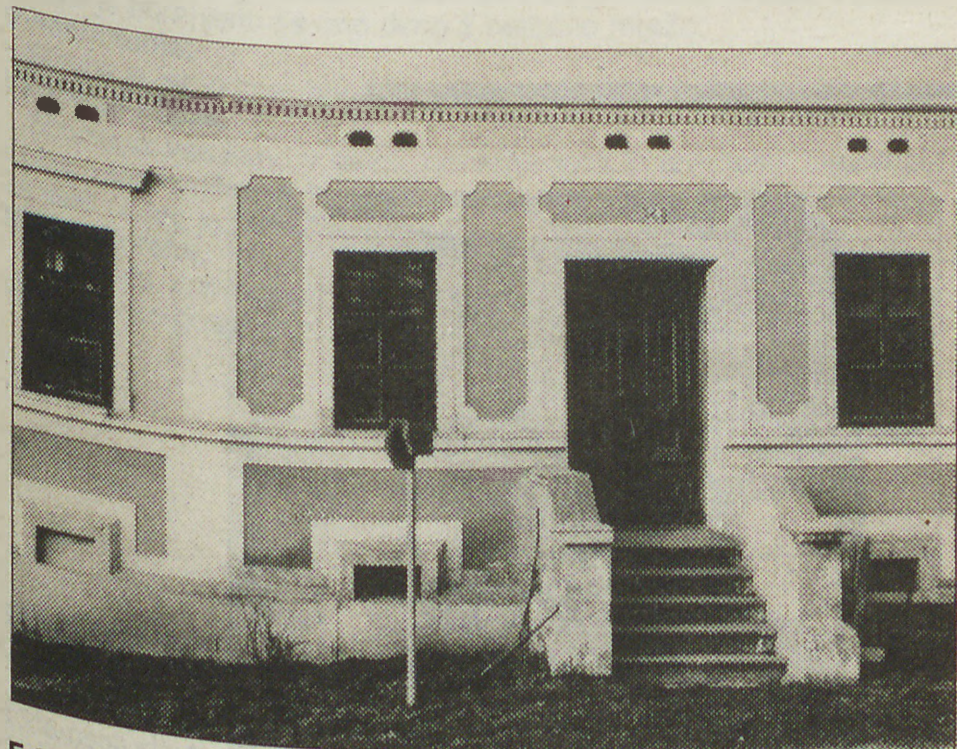
Obnovljena in vzdrževana domačija predstavlja ambiciozno in po trških vzorih grajeno vaško arhitekturo, ki odraža premožnejše kmečko gospodarstvo prve polovice 20. stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba sta v skladu z značajem spomenika.

E 26 – STROČJA VAS št. 44

Opis:

Visokopritična, zidana, podkletena, 7×3 – osna stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem v L-kraku in skednjem je locirana z vhodno stranjo ob cesti v strnjem obcestnem naselju. Dostop do glavnega vhoda s kasetiranimi vratnicami je po enojnem stopnišču s kamnito ograjo. Okna so pokončna, dvokrilna, predeljena, opremljena s kovinskimi mrežami in lesenimi polkni. Fasado členijo okenske obrobe in pilastr. Streha je opečna dvokapnica, na dvoriščni strani podaljšana z neustreznim salonitnim podaljškom nad kletnim vhodom.

Ovrednotenje:

Dobro ohranjena domačija velikega ravninskega kmečkega gospodarstva odraža vzore trških arhitektur iz začetka 20. stoletja in je dober primer kvalitetne vaške gradnje.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost sta v skladu z značajem spomenika.

E 28 – ZGORNJI KAMENŠČAK št. 26

Opis:

Domačija leži na vzpetini nad cesto v razloženem naselju. Ohranjen stanovanjski del je grajen na opečnih temeljih, stene so iz ilovice (butane) in beljene, talni les je sive barve. Streha je slamnata dvokapnica z enostranskim polnim čopom. Okna so majhna, kvadratna, nekatera oblikovana v baročni tradiciji z volutastimi zaključki okenskih okvirov. Prostorska zasnova je tradicionalna: veža, obokana črna kuhinja, hiša in štibec. V veži so tla ilovnata, v ostalih prostorih lesena. Ohranjen je tradicionalen hišni inventar.

Ovrednotenje:

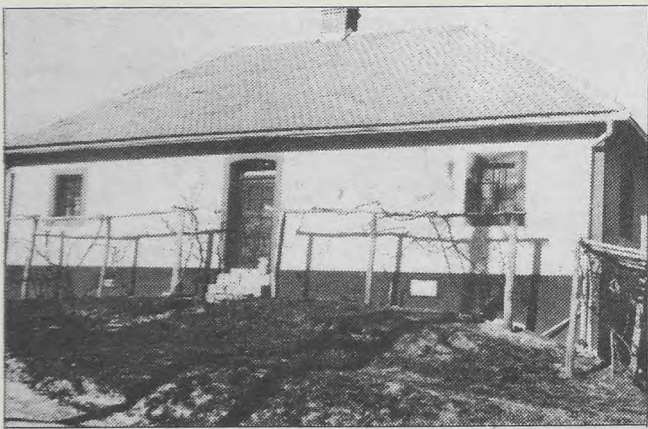
Objekt je značilna panonska ljudska arhitektura iz 2. polovice 19. stoletja, oblikovana v poznobaročni stavbni tradiciji.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti z vsemi detajli zunanjsčine in notranjsčine. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških vrednot.

Način uporabe:

Stanovanjska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 29 – ŽELEZNE DVERI št. 11

Opis:

Zidanica stoji sredi vinorodnega razloženega slemenskega naselja ob vinski cesti Ljutomersko-ormoških gor. Pritlično zidano poslopje, krito z opečno štirikapnico sestavljajo bivalni prostori (veža, ohranjena črna kuhinja, hiša in izba) in gospodarski del, prostor z odprtim ostrejšem, ki je služil prešanju. Preša ni ohranjena. Pod bivalnim delom stavbe je večja banjasto obokana klet. Vhod vanjo je iz čelne, cestne strani stavbe. Vhod v stanovanjski del zidanice pa vodi skozi segmentno zaključen portal v osrednji osi stavbe. Okna na zidanici so dvojna, dvokrilna ter deljena na polja. Poleti zunanja okna zamenjajo s polkni.

Ovrednotenje:

Stavba je tipična zidanica z originalno ohranjeno notranjščino.

Varstveni režim:

Zidanico varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

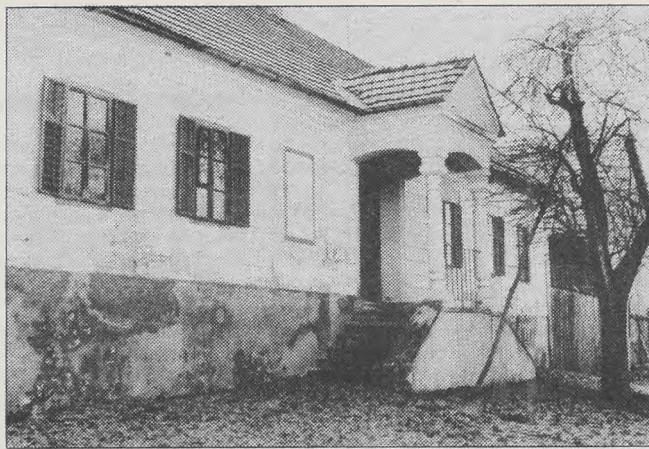
Pred leti smo zidanico skupaj z lastnikom obnovili v originalni zunanjščini in notranjščini.

Način uporabe:

Stavba služi vinogradniškemu in kletarskemu namenu. Bivalni del stavbe, ki je obnovljen v stari tradiciji z originalno črno kuhinjo, bo lastnik uporabil za namene vinotoča.

»Ker primašajo sintetični materiali v naše hiše s seboj toliko problemov, je gotovo pravi čas, da se spet vrnemo k naravi. Nesmiselno je, da se zastrupljamo in polnimo svet s plastiko, če nam narava daje mnogo boljše surovine.«
Seymour-Girardet:
Načrt zeleni planet

Po Bachelardu pomeni hiša notranje bitje; nadstropja, klet in podstrešje simbolizirajo razna duševna stanja, razpoloženja. Klet ustrezna podzvesti, podstrešje pa duhovni pridvignjenosti. Hiša je tudi ženski simbol s pomenom zavetja, matere, zaščite, materinskih prsi.
Chevalier-Gheerbrant,
Slovar simbolov

E 30 – GODEMARCI št. 42

Opis:

Domačijo, ki leži v dolini razloženega naselja, sestavljajo zidana stanovanjska hiša s stebriščno vhodno lopo, gospodarska poslopja na L, svinjaki na dvoriščni strani, vinska zidana klet, drvarnica in velik skedenj. Hiša je delno podkletena in visokopritlična, krita z opečno dvokapnico. V zatrepu pod slemenom je med oknoma ohranjena slikarija sv. Florjana.

Ovrednotenje:

Kompleks domačije enovitega nastanka iz začetka dvajsetega stoletja je izreden primer ohranjene arhitekture brez večjih kasnejših sprememb in odraža bivalne razmere, način življenja in gospodarjenja ter socialno posestni položaj ravninskega velikega kmeta iz omenjenega obdobja.

Varstveni režim:

Ker na domačiji ni mlajših naslednikov, obstaja nevarnost njenega počasnega propadanja. Zaradi njene izjemne vrednosti in kompleksne ohranjenosti jo moramo varovati v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so le posegi za valorizacijo in ohranitev njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je v skladu z njenim značajem.

E 31 – LOGAROVCI št. 39/b, p. d. Androšovi

Opis:

Majhna, nizka, lesena domačija, grajena »na vogel«, stoji v razloženem naselju. Delno je še krita s slamo. Stanovanjski del ima tradicionalno talno zasnov (hiša, štiblo, kuhinja, priklet in klet). Nanj je pravokotno vezan gospodarski del z novejšim prizidkom. Podkleten in obokan je del pod štiblom. Na glavnem tramu v hiši je ohranjena letnica nastanka 1793, hišni inventar pa je iz leta 1926. V vseh prostorih so lesena tla in stropi.

Ovrednotenje:

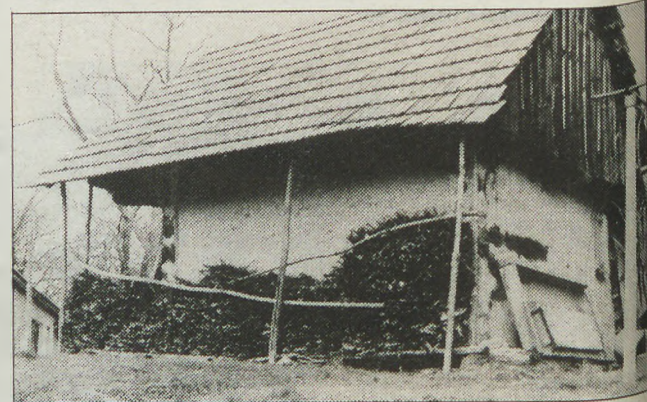
Hiša, nastala v letu 1793, je ena najstarejših ohranjenih stavb, značilnih za to področje. Domačija skupno z zunanjo arhitekturno obliko in izvirno notranjo ureditvijo in inventarjem predstavlja vse značilnosti panonskega stavbarstva in način življenja manjšega kmečkega gospodarstva iz začetka 20. stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 32 – PRECETINCI, klečaja pri hiši št. 32

Opis:

Lesena in ometana, v kladni konstrukciji grajena klet pravokotnega tlorisa, stoji vzdolž kolovoza v naselju. Ostrešje je pokrito z opečno dvokapnico. Stavba ima dva prostora in je podkletena. Vhod vanjo je iz čelne strani. Na vratnicah je letnica 1724.

Ovrednotenje:

Stavba je tipični gospodarski objekt – vinska klet.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo njegovih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Gospodarski namen je v skladu z značajem spomenika.

GORNJA RADGONA

E 1/a – ČREŠNJEVCI št. 9, Eggenwald oz. Koratov grad

Opis:

Na griču nad dolino stoji iz kamna in opeke grajena 5×3 – osna, nadstropna, podkletena stavba, krita z opečno strmo, dvokapno, čopasto streho. Na čelni strani stavbe sta dva baročna portala. Vhodni, zgodnjebaročni je kamnit, pravokoten in zaključen s profiliranim lomljenim trikotnim čelom in školjko na sredini. Drugi portal, kamnit, polkrožno zaključen in opremljen z značilnimi, kovanimi mrežastimi vrati, vodi v obokano vinsko klet. Vežo pokriva banja s križajočimi se sosvodnicami. V nadstropju stavbe je prostor nekdanje hišne kapele, ki je križno obokan. Pred stavbo stoji kamnit baročni studelec.

Ovrednotenje:

Kolikor je znano, so bili prvotni lastniki Eggenwalda Ivniški in Koenigsfelderji. Sledil jim je Andrej pl. Pichler, ki je stavbo 1618 prodal baronu pl. Stadlu. 1651 je kupil posest Andrej Goepleis, trgovec iz Radgone. Njegovi dediči so bili povzdignjeni v plemiški stan s predikatom pl. Eggenwald. Pogosto je menjal lastnika. Leta 1905 ga je kupil Karel Korat. Od njegovih potomcev ga je podedoval sedanj lastnik Ivan Borko.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti. Stavba ni vzdrževana. Objekt je tudi v slabem gradbenem stanju, zato je potrebna temeljita sanacija in obnova stavbe v čimbolj originalnem stanju.

Način uporabe:

Stavba je že več let nenaseljena in brez funkcije. Najti ji je treba primerno namembnost in jo ustrezno obnoviti.

E 1 – BREZJE št. 1

Opis:

Cimprana, s slamo krita stavba, v osnovi tip stegnjenega doma, leži vzdolž ceste. bivalnemu delu, ki ima prizidek v obliki črke T, sledijo gospodarski prostori v isti vrsti. Obe čeli stavbe sta dvosni. Okna so dvokrilna in razdeljena na polja ter opremljena z železnimi mrežami in polkni. Portal je lesen, pravokoten. Vratnice so kasirane. Talna zasnova objekta je tradicionalna.

Ovrednotenje:

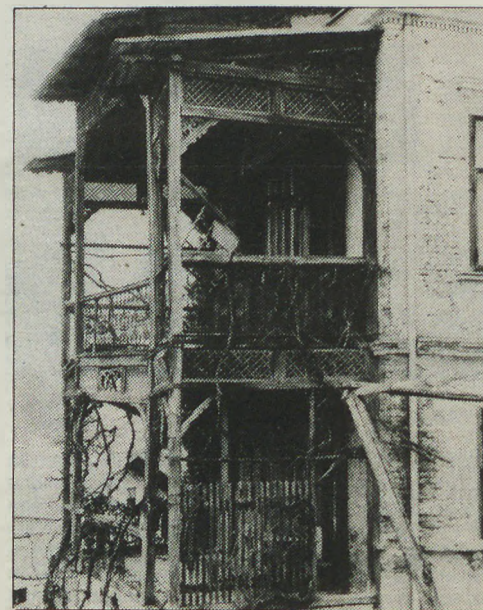
Stavba je lep primer vaške panonske arhitekture iz sredine 19. stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo njegovih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem objekta.

E 2 – ČREŠNJEVCI št. 170 (»Koroščeva vila«)

Opis:

Nadstropna gosposka hiša, ki ima v podaljšanem pritličnem gospodarskem delu prostor za prešo. Izstopajoč rizaliti del hiše služi kot vhod v bivalni del. Portal je polkrožno zaključen. Zraven njega je vhod v klet skozi potlačeno polkrožno zaključen kamnit portal. Hiša ima v dvosni čelni fasadi rezljano leseno, nadstropno verando. Fasado členijo okenske obrobe s profilirano karniso, podstrešni venec, venčni zidec ter šivani robovi. Klet je obokana. Pravokotno na stavbo stoji viničarija.

Ovrednotenje:

Stavba je bila zgrajena leta 1889. Kompleks je lep primer veleposestniškega gospodarstva.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti. Dejavnost v okviru spomenika mora biti v skladu s spomeniškim značajem le-tega. Za vsak poseg je potrebno dovoljenje spomeniške službe.

Način uporabe:

Objekt je v lasti Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. Stavba je prazna in je že začela propadati. Nujno ji je treba najti primerno funkcijo in jo ustrezno sanirati.

E 3 – ČREŠNJEVCI št. 128

Opis:

Veća nadstropna zidanica s pritličnim podaljškom za prešo je postavljena nekoliko odmaknjeno od ceste sredi vinogradov. Objekt pokriva opečna čopasta dvokapnica. V nadstropju vodi okrog hiše lesen gank. V čelni strani je vhod v obokano klet.

Ovrednotenje:

Stavba je lep primer bogatejše vinogradniške zidanice.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti. Za vsak poseg je potrebno soglasje pristojne spomeniške službe.

Način uporabe:

Objekt je v lasti Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. Obstoječa uporaba je stanovanjska. Smiselna pa bi bila tudi gospodarska (izraba prostora s prešo in kleti)

E 7 – GRABONOŠ št. 60

Opis:

Pritlična, 5 x 2-osna, zidana, delno podkletena stavba, krita z opečno dvokapnico, stoji vzdolž ceste. V bivalni del hiše je vhod z dvoriščne strani. V prešo vodi vhod s cestne strani skozi kamnit, polkrožno zaključen baročni portal, ki je v prvi vrsti. Vratnice so lesene in izjemno lepo oblikovane. Prostor za prešo (preša ni ohranjena) ima odprto ostrešje. Klet je obokana.

Fasado členijo plitvi pilastri, profiliran podstrešni venec in baročno razgibano polje s profiliranim okvirom nad portalom, ki vodi v prešo. V preši je ohranjeno še eno okno z baročno mrežo.

Ovrednotenje:

Stavba je lep primer bogatejše zidanice iz 18. stoletja.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvirnosti. Dejavnost v okviru spomenika naj bo v skladu s spomeniškim značajem le-tega. Za vsak poseg je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:

Obstoječa uporaba je stanovanjska, vendar bi bila primernejša stanovanjsko-gospodarska.

E 11 – LOKAVCI št. 1

Opis:

V okviru domačije je dobro ohranjena, zidana, podkletena, pritlična, 3 x 6-osna stavba, krita z opečno strmo dvokapnico. Stoji vzdolž ceste. Okna so dvokrilna, razdeljena na polja in opremljena z železnimi mrežami. Portal je polkrožno zaključen. Do njega vodijo kamnite stopnice. Klet je obokana.

Ovrednotenje:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarska poslopja, je izjemen ansambel v krajini. Stanovanjska hiša je značilna arhitektura iz prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti, posebej stanovanjsko hišo z detajli zunanjsčine in notrajšine. Dovoljeni so le posegi za ohranitev hiše in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Bivalno-gospodarski namen je v skladu z značajem domačije.

E 4 – DRAGOTINCI št. 21

Opis:

Vzdolž ceste stoji na vogal postavljena cimprana, s slamo krita panonska hiša. Bivalnemu delu sledi pravokotno postavljen gospodarski del. Streha hiše je čopasta. Čelna stran ima dve osi in lesen zatrep.

Ovrednotenje:

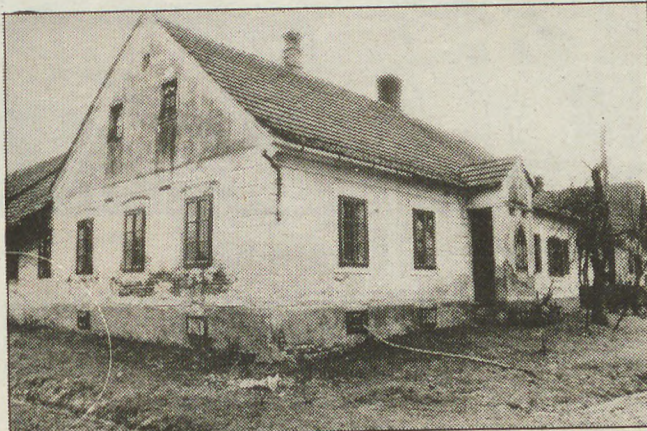
Značilna panonska domačija iz prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njegovo ohranitev. Dejavnost v okviru spomenika mora biti v skladu s spomeniškim značajem stavbe.

Način uporabe:

Obstoječa uporaba kot počitniška hišica je v skladu z značajem stavbe.

E 6 – GRABONOŠ št. 10

Opis:

Zidana, pritlična, v čelu triosna stavba, krita z opečno dvokapnico, stoji s petosno fasado vzdolž ceste. V srednji vhodni lopi z dvokapno strešico je niša s kipom Kristusa s fresko v atiki. Gospodarski del leži pravokotno na stanovanjsko hišo. Gladko fasado členijo okenske obrobe, profiliran venčni zidec, plitvi pilastriški motivi in šivani robovi. Portal je pravokotno oblikovan, vratnice so kasetirane. Okna so dvokrilna, opremljena z železnimi mrežami in polkni.

Ovrednotenje:

Domačija je dobro ohranjena in je primer ambiciozne vaške arhitekture iz prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska uporaba je v skladu z značajem domačije.

Dva zaščitena etnografska spomenika na tem področju so medtem že porušili. Ni več zidane nadstropne stavbe v Grabonošu št. 12 z oznako E5 in lesene s slamo krite hiše na Ženiku št. 38 z oznako E28.

E 10 – KAPELSKI VRH št. 104

Opis:

Nadstropna, podkletena, večja zidanica, krita s čopasto strmo dvokapnico, stoji vzdolž ceste med vinogradi. Po dolžini objekta poteka v nadstropju dvoriščne strani leseni gank. Čelna stran objekta je podaljšana z leseno izrezljano nadstropno verando. Okna so dvokrilna (posamezna krila so deljena na polja), opremljena z železnimi mrežami in polkni. Klet je obokana. Podaljšek objekta je pritlična stavba – preša.

Ovrednotenje:

Objekt je po arhitekturi značilna bogatejša zidanica tega področja. Zaradi neustrezne salonitne kritine je zmanjšana njegova pričevalnost. Zato bi bilo treba kritino čimprej zamenjati z opečno.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti. Dovoljeni so le posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo njegovih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stavba služi stanovanjskemu namenu. Potrebno pa ji bi bilo treba dati tudi primerno gospodarsko funkcijo.

E 8 – JANŽEV VRH št. 52

Opis:

Sredi naselja stoji večja gospodarska zidanica s prav tako velikim zidanim gospodarskim poslopjem. Zidanica je pritlična, podkletena, 8 x 3-osna stavba, ki jo pokriva opečna štirikapnica. Stoji nekoliko v pobočju nad vinogradi. Okna so zaščitena z železnimi mrežami in polkni. Portal je pravokoten, klasicistično oblikovan. V notranjščini je ohranjena preša. Klet je obokana.

Ovrednotenje:

Objekt je tip bogatejše, dobro ohranjene zidanice iz srede prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Zidnico z gospodarskim poslopjem varujemo v celoti in izvirnosti. Dovoljeni so posegi za njuno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stavba služi gostinskemu namenu, kar je v skladu z njenim značajem.

E 9 – KAPELSKI VRH št. 100

Opis:

Nastropna, podkletena zidanica, krita z opečno čopasto dvokapnico, stoji sredi naselja nad vinogradi. Nadstropje obdaja lesen izrezljan gank. Okna so pokončna, dvokrilna, opremljena z železnimi mrežami in polkni. Klet je obokana. Podaljšek stavbe je pritlična zgradba – prostor za prešo.

Ovrednotenje:

Objekt je primer bogatejše zidanice.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti in izvirnosti. Dovoljeni so le posegi za ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Objekt je last Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. Najti bi mu bilo treba primerno namembnost, kajti stavba je le delno naseljena.

E 12 – LOKAVCI št. 13

Opis:

Lesena, z ilovico ometana in pobeljena stavba – nekdanja viničarija – je krita s čopasto, slamnato dvokapnico. Čelna stran je dvoosna. Okna so majhna, kvadratna, opremljena z železnimi križi. Portal je lesen, segmentno zaključen. Vratnice so kasetirane. Bivalni del sestavljajo veža, ohranjena črna kuhinja, hiša in izba. V podaljšku bivalnega dela je prostor za prešanje z ohranjeno staro prešo.

Ovrednotenje:

Stavba je dobro ohranjena viničarija z letnico 1844 na tramu hiše. Izjemna je že redko ohranjena črna kuhinja.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v avtentični pričevalnosti njegove zunanjsčine in notranjsčine. Za vsak poseg je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:

Stavba ima bivalno-gospodarski namen, kar je v skladu z njenim značajem.

E 16 – POLICE št. 108

Opis:

Nadstropna, večja zidanica, krita z opečno strmo dvokapnico, leži ob cesti sredi vinogradov. Po dolžini hiše v nadstropju poteka lesen gank pod širokim napuščem. Na čelni strani stavbe je lesena, nadstropna veranda z izrezljano ograjo. Pod njo je vhod v obokano klet. Podaljšek stavbe je pritlični gospodarski del – preša.

Ovrednotenje:

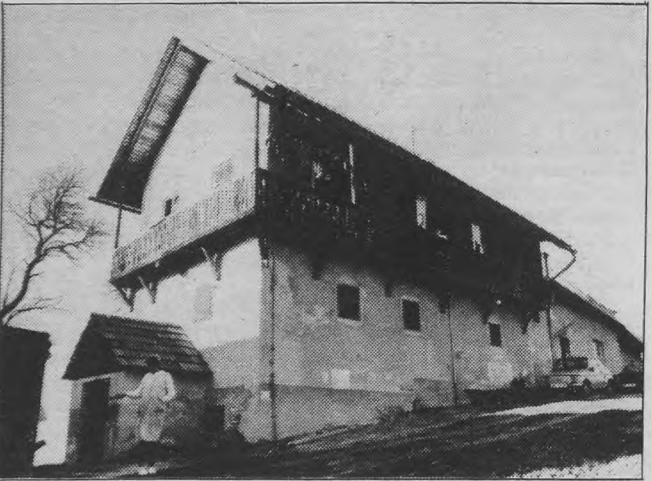
Stavba je značilna večja zidanica, vinogradniškega področja v radgonski občini.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti zunanjsčine in notranjsčine. Za vsak poseg je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem objekta. Lastnik je radgonski kmetijski kombinat.

E - 18 – RADENSKI VRH št. 32

Opis:

Nadstropna, podkletena, večja zidanica, krita s strmo opečno dvokapnico. V nadstropju teče po dolžini stavbe in v čelu lesen izrezljan gank. Okna so dvokrilna, razdeljena na polja in zaščitena z železnimi mrežami. Klet je obokana. Podaljšek stavbe je pritlično gospodarsko poslopje – preša.

Ovrednotenje:

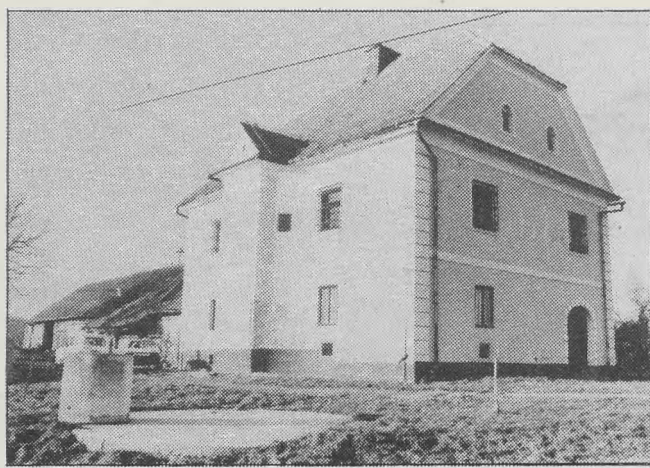
Objekt je tipična bogatejša vinogradniška stavba.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti. Za vsak poseg na stavbi je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:

V stavbi so delno stanovanja, vendar bi se morala najti primernejša funkcija, ki bi dala objektu poleg bivalnega tudi gospodarski značaj.

E 13 – POLICE št. 23

Opis:

Nadstropna, zidana, podkletena, gosposka zidanica stoji ob cesti nad vinogradi. Pokriva jo opečna čopasta streha. Fasado členijo konkavni podstrešni venec, venčni zidec, šivani robovi ter gladke okenske obrobe. Na čelni strani med okni je baročno razgibano polje s profiliranim okvirom. Vhod v bivalni del vodi skozi polkrožno zaključen portal v prvi osi čelne strani. Okna v nadstropju so opremljena z železnimi mrežami. Klet je obokana. Podaljšek stavbe je pritlični gospodarski objekt – prostor za prešo (preša ni ohranjena).

Ovrednotenje:

Stavba je izjemna arhitektura 18. stoletja in je primer bogatejša gosposke zidanice.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v avtentični pričevalnosti zunanjsčine in notranjsčine.

Način uporabe:

Objekt služi bivalnemu namenu sezonskih delavcev. Lasti Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. V doglednem času bi mu bilo potrebno najti primernejšo bivalno-gospodarsko funkcijo.

E 14 – POLICE št. 57, po domače »Pri Fajfari«

Opis:

Nadstropna, v hrib postavljena zidanica stoji ob cesti pod vinogradi. Pokriva jo opečna štirikapnica. Nadstropje obkroža na dveh straneh lesen gank. Okna v nadstropju so dvokrilna, opremljena z železnimi križi. V klet vodi polkrožno zaključen portal. V sklepniku je letnica 1656. V podaljšku stavbe je gospodarski objekt s prešo.

Ovrednotenje:

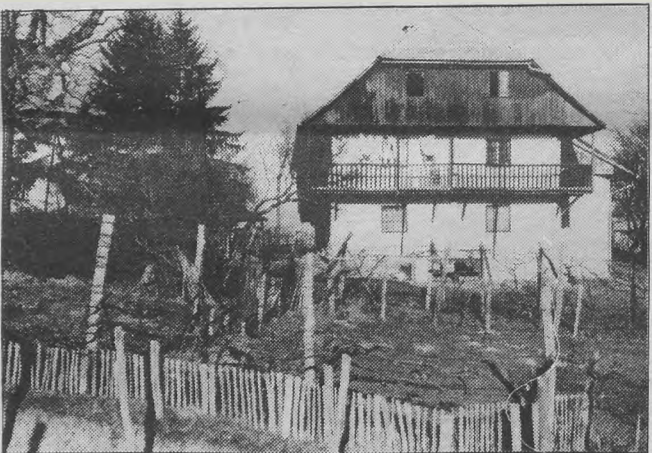
Stavba je dobro ohranjena gosposka vinogradniška zidanica.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v celoti in izvornosti. Dovoljeni so posegi za valorizacijo njenih spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Objekt služi vinogradniškemu namenu in je v skladu z značajem spomenika.

E 17 – RAČKI VRH št. 20

Opis:

Večja, nadstropna, podkletena, 6 x 2-osna zidanica je krita s strmo čopasto dvokapnico. V nadstropju poteka okoli stavbe lesen gank. Klet je obokana.

Podaljšek stavbe je gospodarsko poslopje – preša. Poleg stavbe je ohranjen s slamnato strešico pokrit vodnjak.

Ovrednotenje:

Stavba je značilna večja, bogatejša zidanica, tipični vodnjak pa eden še redko ohranjenih.

Varstveni režim:

Zidnico z vodnjakom varujemo v celoti in izvornosti. V doglednem času je potrebno neustrezno svetlo eternitno kritino zamenjati za opečno. Neustrezni prizidek – silos – pa je treba odstraniti takoj.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska uporaba je v skladu z značajem spomenika.

E 15 – POLICE št. 53

Opis:

Visokopritlična, podkletena, mogočna zidanica stoji sredi vinogradov. Pokriva jo opečna mensardna streha. Na slemenu strehe je lesen zvonik, pokrit s pločevinasto, primitivno oblikovano čebuljo. Okna so dvokrilna, razdeljena na polja in opremljena z železnimi mrežami in polnimi lesenimi polkni. Na severni strani stavbe sta dva kamnita, polkrožno zaključena portala, ki vodita v bivalni del in kletni prostore. Mogočna klet je obokana. V nadstropju je ohranjena štuka. V pritličnem gospodarskem prizidku je bila nekoč preša.

Ovrednotenje:

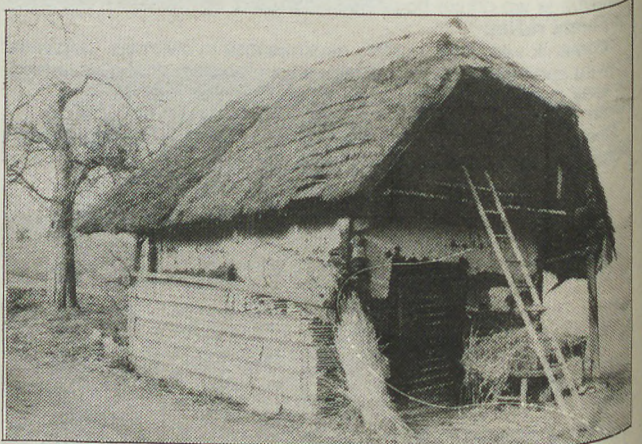
Stavba izvira iz 18. stoletja, v 19. stoletju so jo nekoliko predelali.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v avtentični pričevalnosti zunanjsčine in notranjsčine. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:

Stavba je le delno naseljena, zato bi bilo potrebno najti ustrezno namembnost. Lastnik je Kmetijski kombinat Gornja Radgona.

E 19 – SOVJAK št. 26, klet »klečaja«

Opis:

Enocelični objekt je postavljen nekoliko v pobočje. Kletni del je zidan iz kamna, zgornji del, ki služi kot shramba, pa je spleten iz šibja. Streha je slamnata. Kletni del zapirajo dvojna lesena vrata: notranja polna in zunanja mrežasta. Vhod v zgornji prostor je z nasprotno čelne strani.

Ovrednotenje:

Zanimiva in redko še ohranjena tipična klet.

Varstveni režim:

Klet varujemo v avtentični pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev.

Način uporabe:

Gospodarska namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 20 – SOVJAK, klet nasproti hiše št. 54

Opis:

Lesen, v kladni konstrukciji grajen, ometan in pobeljen enocelični objekt je prekrit s slamnato čopasto streho. Zapirajo ga dvojna lesena vrata, notranja polna in zunanja, izdelana kot mreža.

Ovrednotenje:

Tipična klet »klečaja« izvira s konca prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Objekt varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti. Dovoljeni so le posegi za njegovo ohranitev.

Način uporabe:

Klet trenutno še služi svojemu namenu in je v skladu z njenim značajem.

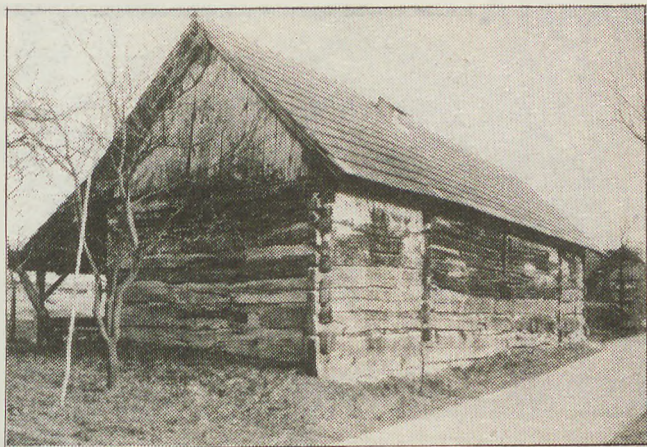
E 21 – SOVJAK, klet nasproti hiše št. 69

Opis:
Lesena, v kladni konstrukciji grajena stavba, krita s strmo opečno dvokapnico, leži vzdolž ceste sredi vasi. Na lesenih stenah so še vidni ostanki ilovnega ometa in beleža. Notranjščina ima tri prostore – osrednji prostor služi prešanju, desno je klet – shramba, levo pa vinska klet. V vinsko klet vodi zunanji vhod, ima dvojna lesena vrata – notranja in zunanja, mrežasta. V stavbi je še ohranjena stara preša.

Ovrednotenje:
Stavba je tipičen gospodarski objekt vinorodnega področja iz druge polovice 19. stol.

Varstveni režim:
Objekt varujemo v avtentični pričevalnosti. Dovoljeni so le posegi za njegovo ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:
Gospodarski namen je v skladu z značajem spomenika.

E 23 – SOVJAK št. 99

Opis:
Vzdolž ceste sredi naselja stoji večja, visokoprtilična, 5 x 2 – osna stavba, krita z opečno čopasto streho. Stavba je grajena iz opeke, vidni so še sledovi ometa, podstrešnega venca in okenskih obrob. Okna so dvokrilna, razdeljena na polja. Ohranjeno je še nekaj polken. Vhod v klet je s cestne strani skozi kamnit, polkrožno zaključen portal, ki ima v sklepniku letnico 1796. Klet je obokana.

Ovrednotenje:
Stavba je kvalitetna arhitektura iz konca 18. stoletja.

Varstveni režim:
Stavbo varujemo v avtentični pričevalnosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti. Za vsak poseg je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:
Stavba je prazna. Potrebno ji je najti primerno funkcijo.

E 22 – SOVJAK št. 73

Opis:
Cimprana, ometana in pobeljena panonska stavba, nekoč viničarija, oblikovana na L, leži vzdolž ceste v naselju. Krita je s slamnato čopasto streho. Čelna stran je dvoosna. Razporeditev notranjščine je tradicionalna. Bivalnemu delu sledijo gospodarski prostori pod isto streho.

Ovrednotenje:
Stavba je značilna viničarija.

Varstveni režim:
Stavbo varujemo v celoti njene zunanjsčine in notranjščine. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:
Stavba služi vinogradniškemu namenu, kar je v skladu z njenim značajem.

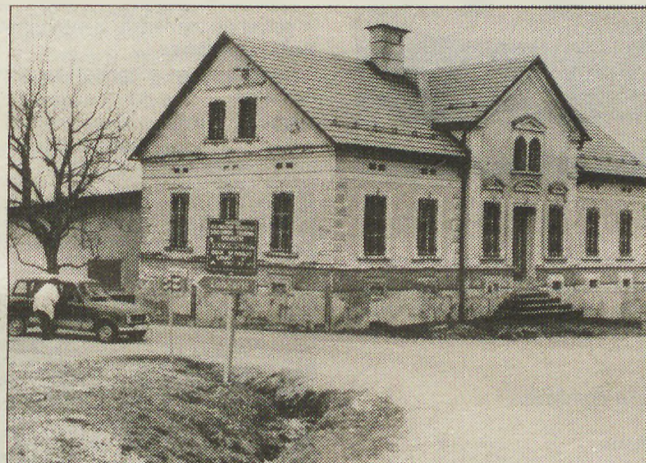
E 24 – SOVJAK št. 100

Opis:
Domačija stoji v naselju. Stanovanjski, 2 x 4 – osni del stavbe je cimpran, ometan in pobeljen. Klet je zidana iz kamna. Stavbo pokriva opečna strma dvokapnica. Okna so dvokrilna, razdeljena na polja in opremljena s polkni. Kletna okna so zaščiteni z železnimi križi in loputami. Vhod v klet je s podolžne cestne strani objekta. Klet je obokana. Pravokotno na hišo stoji gospodarsko poslopje.

Ovrednotenje:
Značilna domačija vinogradniškega področja.

Varstveni režim:
Domačijo varujemo v celoti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:
Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem objekta.

E 25 – SPODNJI IVANJCI št. 6

Opis:
Večja domačija je locirana sredi vasi. Sestavljajo jo stanovanjska hiša in večje gospodarsko poslopje. Stanovanjska hiša je zidana, 7 x 3 – osna, pritlična, podkletena stavba, krita z opečno strmo dvokapnico. Vhod v hišo je v srednji osi triosnega izstopajočega rizalita, poudarjenega s trikotnim čelom. Portal je pravokotno oblikovan, vratnice kasetirane. Okna so dvokrilna, opremljena z železnimi mrežami in polkni. Fasado členijo močno poudarjene okenske obrobe, podstrešni venec, venčni zidec in šivani robovi. Na temeniku portala je letnica 19.A.T.10.

Ovrednotenje:
Dobro ohranjena arhitektura iz začetka tega stoletja.

Varstveni režim:
Domačijo, stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje, varujemo v celoti. Dovoljeni so posegi za ohranitev domačije in valorizacijo spomeniških lastnosti.

Način uporabe:
Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 26 – SPODNJI IVANJCI št. 7

Opis:
Stanovanjska hiša stoji vzdolž ceste v naselju. Stavba je zidana, 3 x 7-osna, pritlična, podkletena, krita z opečno strmo dvokapnico. Gladko fasado členijo podstrešni venec, šivani robovi in kvadratna členitev med okni. Portal je kamnit, pravokotno oblikovan, profiliran in dekorativno okrašen. Datiran je z letnico 1893. Vratnice so kasetirane ter okrašene z rastlinskimi in živalskimi motivi. Okna so pravokotna, deljena na polja in opremljena s polkni.

Ovrednotenje:
Dobro ohranjena vaška arhitektura s konca prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:
Stavbo varujemo v celoti in izvornosti. Dovoljeni so posegi za njeno ohranitev in valorizacijo njenih spomeniških lastnosti. Za vsak poseg na objektu je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:
Stavba je delno naseljena. Potrebna je prenova hiše z ustrezno stanovanjsko namembnostjo.

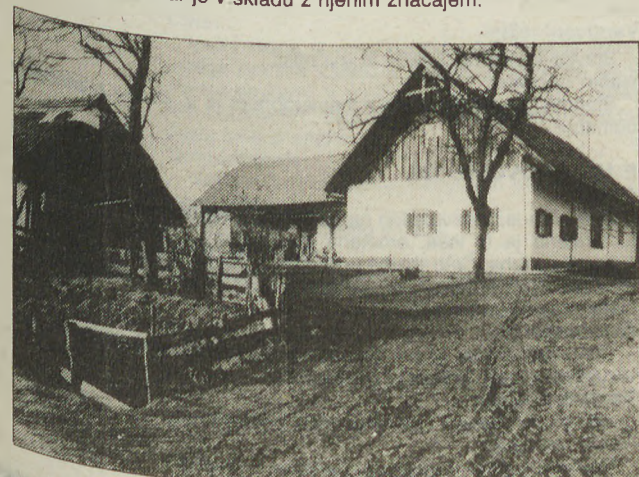
E 29 – ŽEPOVCI št. 26

Opis:
Zidana, pritlična, delno podkletena, 5 x 3-osna stavba leži vzdolž ceste v naselju. Pokriva jo opečna strma dvokapnica. Fasado členijo okenske obrobe s karnisami, profiliran venčni zidec, šivani robovi in pilastrijski motivi med okenskimi osmi. Okna so dvokrilna, opremljena s polkni. Portal je lesen, pravokotno oblikovan. Vratnice so dekorativno kasetirane.

Ovrednotenje:
Stanovanjska stavba iz 2. polovice prejšnjega stoletja ima lepo oblikovano bidermajersko fasado in je ostanek bogatejše domačije.

Varstveni režim:
Stavbo varujemo v avtentični pričevalnosti njenih prostorskih in arhitekturnih vrednosti. Za vsak poseg je potrebno soglasje spomeniške službe.

Način uporabe:
Stavba je zapuščen. Potrebno ji je najti ustrezno stanovanjsko namembnost. Možna bi bila tudi gostinska izraba.

Mnoge od teh hiš ne bodo več dolgo. V njih je shranjena modrost ekološke gradnje.

E 1 – BELTINCI, Mladinska ul. 3

Opis:

Panonsko domačijo sestavljajo zidana stanovanjska hiša, ki leži vzdolž ceste, ter na L postavljeno leseno gospodarsko poslopje. Stanovanjska hiša je zidana pritlična stavba z izstopajočim dvoosnim cestnim rizalitom. Na dvoriščni strani poslopja poteka po dolžini stavbe lesen gank. Fasada je bogato členjena. V čelu ima letnico 1926.

Ovrednotenje:

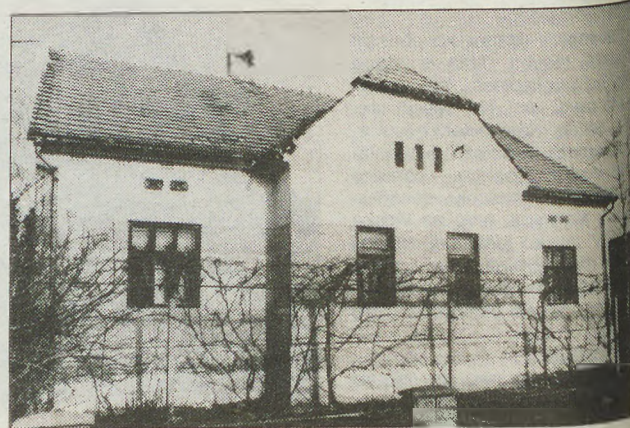
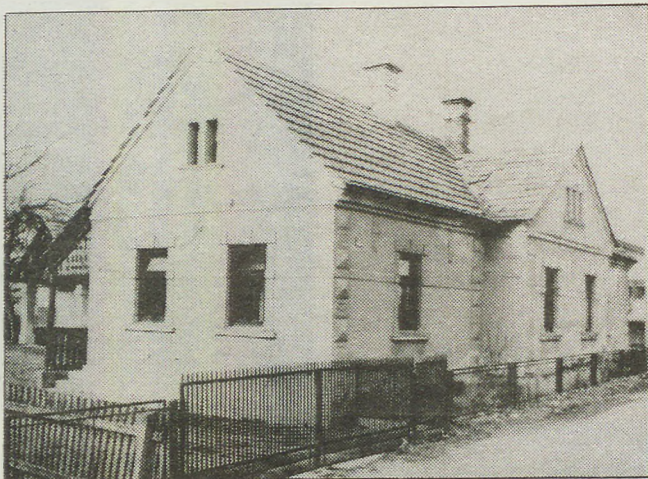
Domačija je značilni panonski dom na ključ.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 2 – BELTINCI, Panonska ul. 55

Opis:

Domačija leži ob glavni cesti sredi vasi. Zidana stanovanjska hiša je podkletena (obokane kleti) visokopritlična stavba z značilnim panonskim lesenim gankom na dvoriščni strani. Vzporedno s hišo leži večje leseno gospodarsko poslopje.

Ovrednotenje:

Stanovanjska hiša grajena v 30. letih je kvalitetna bogatejša trška arhitektura. Gospodarsko poslopje je značilna panonska stavba.

Varstveni režim:

Stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje varujemo v celoti in avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska uporaba je v skladu z značajem domačije.

E 3 – BELTINCI, Pot ob Črncu št. 15

Opis:

Cimprana s slamo krita stavba leži sredi naselja ob potoku. S čelno dvoosno fasado je obrnjena na cesto. Domačija je oblikovana na ključ. Tloris stavbe je tradicionalen. Bivalnemu delu slede gospodarski prostori pod isto streho.

Ovrednotenje:

Objekt je značilna panonska domačija s konca prejšnjega stoletja.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti z vsemi detajli. Neustrezna nova okna je potrebno zamenjati z novimi, razdeljenimi na polja.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 5 – DOLIČ št. 53

Opis:

Domačija leži ob cesti v razloženem naselju. Njen bivalni del in gospodarski prostori so oblikovani na ključ pod isto čopasto slamnato streho. Stene objekta so lesene, ometane z ilovico in belo pobarvane. Posamezni vhodi v bivalni del objekta in gospodarske prostore se vrstijo pod širokim napuščem.

Ovrednotenje:

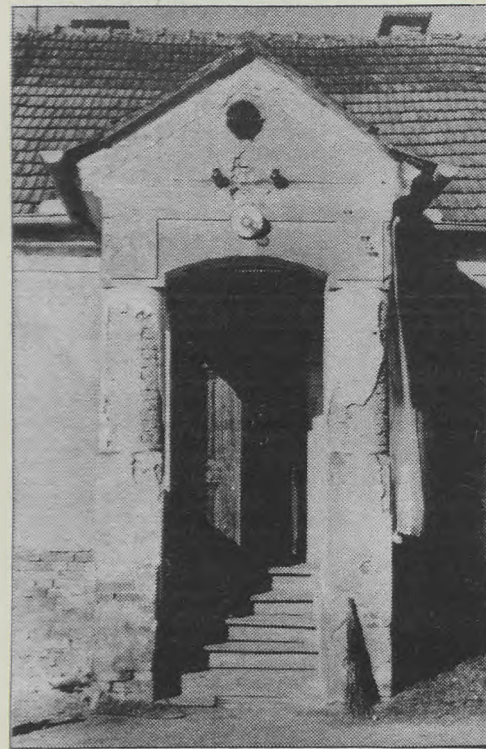
Stavba je značilna cimprana panonska domačija.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti in izvornosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 6 – HODOŠ št. 66

Opis:

Večjo domačijo sredi razpotegnjenega naselja sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarska poslopja. Na dvorišču je ohranjen vodnjak. Zidana stanovanjska hiša je podolžno oblikovan objekt, krit z opečno strmo dvokapnico. Fasado členijo podstrešni venec, šivani robovi in okenske obrobe. Vhod v hišo skozi poudarjeno arkadno vhodno lopo na dvoriščni strani.

Ovrednotenje:

Kompleks je značilna bogatejša panonska domačija.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti in izvornosti.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je v skladu z domačijo.

E 8 – FILOVCI št. 43

Opis:

Domačijo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarski prostori, oblikovani na ključ. Leži ob cesti sredi vasi. Stanovanjska hiša je zidana, 4 x 2 – osna stavba, krita s strmo opečno dvokapnico. Členjena fasada bogate okenske obrobe. Na dvoriščni strani ima lesen izrezljan gank pod podaljšanim strešnim napuščem.

Ovrednotenje:

Domačija je značilna panonska arhitektura.

Varstveni režim:

Domačijo varujemo v celoti in izvornosti. V doglednem času je potrebno neustrezno salonitno kritino na delu gospodarskega poslopja zamenjati za opečno.

Način uporabe:

Namembnost domačije je v skladu z njenim značajem.

E 9 – FILOVCI št. 80

Opis:

Domačija leži na robu gručastega naselja. Je lesena, ometana in pobeljena stavba, krita s čopasto, slamnato streho. Čelo stavbe ima dvoje oken in dekorativno izrezljan lesen zatrep. Notranjščina je tradicionalna. Bivalnemu delu sledijo gospodarski prostori, postavljeni v L pod isto streho.

Ovrednotenje:

Značilna panonska domačija, oblikovana na ključ.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti in izvornosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 10 – FILOVCI št. 87

Opis:

Domačija leži sredi gručaste vasi. Postavljena je pravokotno na cesto. Lesena, ometana ter pobeljena dolga in ozka stavba je krita s čopasto slamnato streho. Njena cestna čelna stran ima dve osi. Razporeditev notranjščine je tradicionalna.

Ovrednotenje:

»Stegnjeni dom« je značilna panonska ljudska arhitektura.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo z vsemi detajli zunanjščine in notranjščine.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je primerna.

E 11 – FILOVCI št. 102

Opis:

Domačija leži vzdolž ceste sredi naselja. Lesena, ometana in pobeljena stavba je krita s čopasto slamnato streho. Čelna stran ima

E 4 – DOLENCI št. 12 (z naslovnice)

Opis:

Domačija, ki jo sestavljajo stanovanjska hiša in gospodarska poslopja, leži v dolini razloženega naselja. Stanovanjska hiša je zidana, 3 x 4 – osna stavba, krita s strmo opečno dvokapnico. Fasado členijo venčni zidci, šivani robovi in bogate okenske obrobe. Okna so opremljena s polkni. Vhod v stavbo vodi skozi značilno panonsko arkadno lopo s stebri in poudarjenim trikotnim čelom. Na čelni strani hiše je letnica 1894.

Ovrednotenje:

Kompleks je bogatejša značilna panonska domačija s konca 19. stoletja.

Varstveni režim:

Varujemo celotno domačijo s poudarkom na avtentični pričevalnosti stanovanjske hiše.

Način uporabe:

Stanovanjska in gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

dvoje osi. Poslopje ima tradicionalno talno zasnovu s posebnim vodom v stanovanjski del ter posebnimi vhodi v gospodarske prostore pod širokim napuščem.

Ovrednotenje:

Stavba je značilna panonska cimprana domačija, oblikovana na ključ.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti, neokrnjenosti in izvornosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 12 – FILOVCI št. 131

Opis:

Lesena, ometana, dolga stavba, krita z opečno dvokapnico, leži sredi gručastega naselja. Postavljena je pravokotno na cesto. Čelna fasada ima dvoje oken in lesen izrezljan zatrep. Na podolžni strani stavbe so pod širokim napuščem vhodi v posamezne prostore. Razporeditev notranjščine je tradicionalna. Bivalnemu delu slede gospodarski prostori v ravni vrsti pod isto streho. Na tramu v »hiši« je letnica 1923.

Ovrednotenje:

Domačija »stegnjeni dom« je značilna panonska ljudska arhitektura.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v celoti in izvornosti.

Način uporabe:

Stanovanjsko-gospodarska namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 13 – FILOVCI št. 123

Opis:

Domačija leži pravokotno na cesto sredi naselja. Oblikovana je na L. Grajena je iz lesa, ometana in pobeljena. Pokriva jo čopasta slamnata streha. Čelo stavbe je dvoosno. Zatrep je lesen, dekorativno izrezljan. Razporeditev notranjščine je tradicionalna, bivalnemu delu slede gospodarski prostori.

Ovrednotenje:

Cimprana stavba je značilna panonska ljudska arhitektura. Stavbo varujemo v njeni avtentični pričevalnosti.

Varstveni režim:

Stavbo varujemo v njeni avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem domačije.

E 14 – KRAŠČI št. 54

Opis:

Manjša domačija leži ob cesti na robu razloženega naselja. Oblikovana je na L. Stavba je grajena iz lesa, ometana in pobeljena. Krita je s slamnato čopasto streho. Okna so majhna, kvadratno oblikovana. Razporeditev prostorov je tradicionalna. Bivalnemu delu slede gospodarski prostori pod isto streho.

Ovrednotenje:

Stavba je značilna panonska domačija.

Varstveni režim:

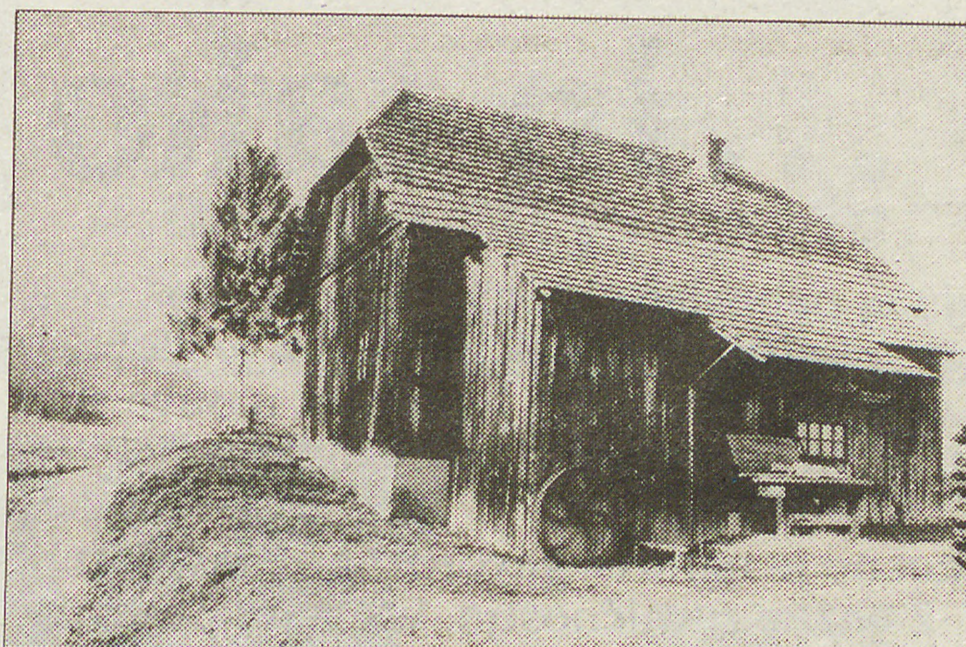
Domačijo varujemo v celoti in njeni avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem domačije.

Zaščitene lesene vodnjake na Hodošu pri hiši s številko 83 ni več!

E 15 – DOMANJŠEVCI št. 70, lesen mlin

Opis:

Lesen, delno zidan kmečki potočni mlin, pokrit z opečno čopasto dvokapnico, leži ob potoku v sklopu domačije. V notranjščini ima ohranjen mlinski kamen in ostale lesene naprave, ki so služile pri mletju. Ohranjeno je tudi vodno kolo.

Ovrednotenje:

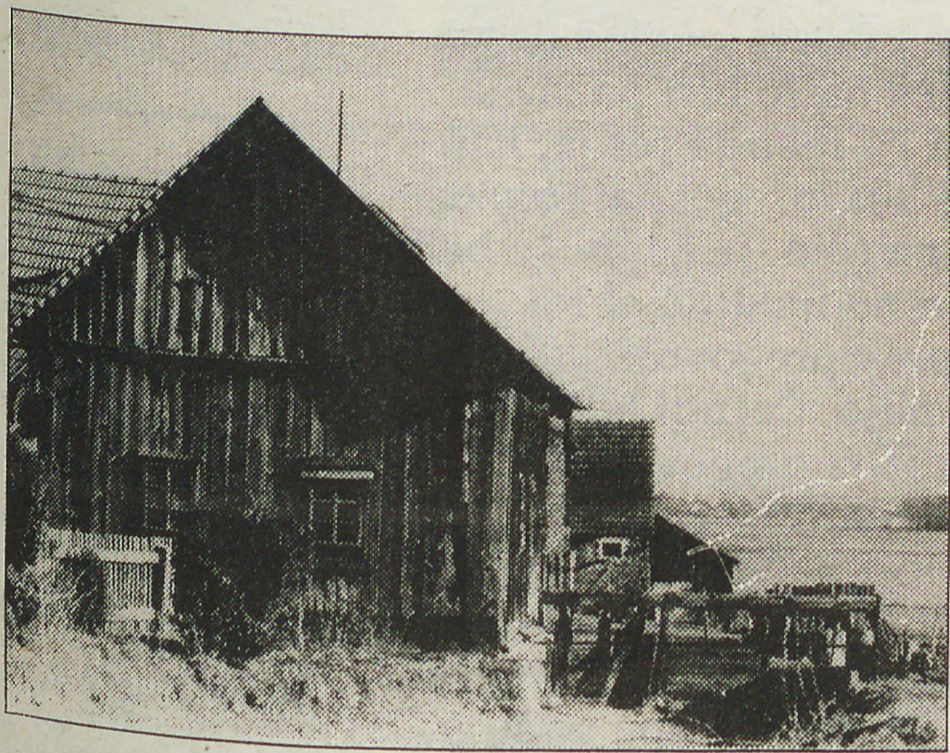
Mlini, ki so v preteklosti predstavljali pomembno gospodarsko dejavnost, so danes med najbolj ogroženimi objekti kmečke arhitekture. Dobro ohranjen Žlebičev mlin predstavlja izjemen primer etnološkega spomenika.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti z vsemi detajli v njegovi avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namen je v skladu z značajem spomenika.

E 16 – DOMANJŠEVCI št. 141, mlin

Opis:

Kmečki, potočni mlin je delno lesen, delno zidan objekt, grajen v nizu z gospodarskim poslopjem. Ima še delno ohranjeno vodno kolo, rake in zapornico. Lesen mehanizem je bil leta 1921 obnovljen.

Ovrednotenje:

Čahukov mlin predstavlja zaradi svoje redkosti in ohranjenosti izjemen etnološki spomenik gospodarske dejavnosti.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti z vsemi detajli v notranjščini in v njegovi avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Uporaba je v skladu z značajem spomenika.

E 17 – DOLINA, zvonik

Opis:

Lesen zvonik stoji na pokopališču. Grajen je v tradicionalni leseni skeletni konstrukciji ter v celoti opažen z deskami. Spodnji del je širši in pokrit z opečno štirikapnico. Zgornji se zoži v kvadratno zvonico s piramidasto pločevinasto strešico. Zvonica ima line s polkni.

Ovrednotenje:

Zvonik je tipičen primer lesene vaške arhitekture in predstavlja pomemben etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 18 – DOMANJŠEVCI, vaški zvonik pri hiši št. 27

Opis:

Sredi naselja stoji visok lesen vaški zvonik, izdelan v enostavni leseni konstrukciji iz tesanih brun. Zvon na vrhu varuje majhna dvokapna pločevinasta strešica.

Ovrednotenje:

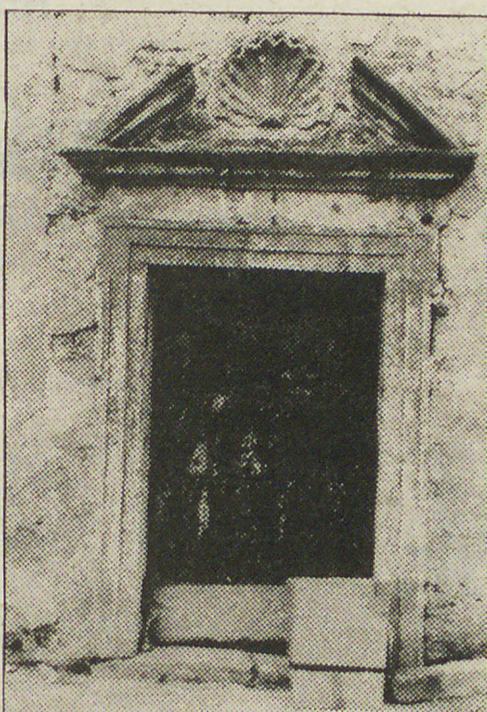
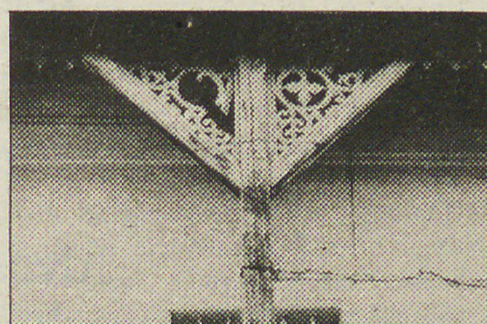
Zvonik, ki priča o življenju na vasi v preteklosti, predstavlja pomemben etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 19 – OCINJE, zvonik

Opis:

Na vzpetini sredi pokopališča stoji značilen lesen zvonik. Objekt je preprosta leseha konstrukcija kvadratnega tlorisa, ki jo pokriva opečna štirikapnica. V zgornjem delu prehaja v trup ožjega zvonika s pločevinasto strešico, pod katero je nameščen zvon.

Ovrednotenje:

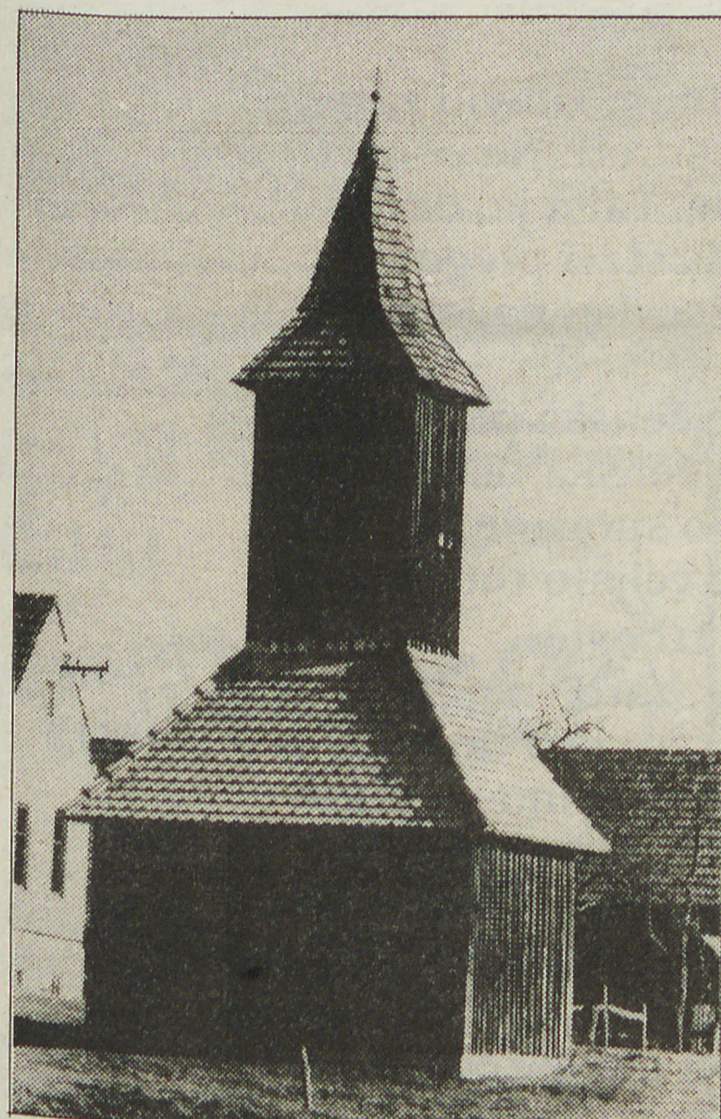
Zvonik je značilna ljudska arhitekturna tvorba in predstavlja pomemben etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v njegovi avtentični pričevalnosti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem spomenika.

E 20 – RATKOVC, rekonstrukcija vaškega zvonika

Opis:

Vaški zvonik je rekonstrukcija nekdanjega dotrajanega zvonika. Objekt je lesena konstrukcija, opažena z deskami. V spodnjem delu je prekrit z opečnim bobrovcem, zvonico z linama pa prekriva koničasta lesena streha.

Ovrednotenje:

Vaški zvonik predstavlja etnološki spomenik.

Varstveni režim:

Spomenik varujemo v celoti.

Način uporabe:

Namembnost je v skladu z značajem spomenika.

...in tako varujemo

Kaj naj naposled rečemo? Imamo lepe hiše, bogato kulturno dediščino, v nas je globoko vcepljen občutek za lepoto, iz narave smo jemali in s posluhom postavljali vanjo? Naj rečemo tako?

Možno je namreč govoriti tudi nasprotno.

Z enako resničnostjo. Vse nam propada, fasade lepih hiš so načete, kokoši in deževje, nemarnost in pozaba, odročnost in zavrženost so jih načele in jih grizejo in ne bodo nehale prej, dokler se ne preglodajo do ognjišč. Naj takole rečemo?

* Povejmo raje z zgodbami.

»Nič ne slikajte, to je bilo že tolikokrat poslikano, hiša je stara in jaz sem stara! Eh, kaj lepa, stara je, kaj boste, kar pustite naju!«

Gospodarica je sloka, zagrenjena in sama.

V odgovor je začela kar kričati. Če je bilo to v resnici kričanje, če ni bilo jadikovanje.

Pod brajdami je malo pred tem, ko smo se začeli pogovarjati, ko še ni vedela, da smo

namenjeni k njej, nekaj pobredla pod predpasnikom, kot da bi v žep na tistem

predpasniku spodaj vtikala skorjico kruha.

Tako starejše ženske to nosijo, en predpasnik spodaj, ta je bolj čist, drugega, takega za

opravilo, pa povrhu.

V njej je kričalo že prej, preden je zagledala nekoga s fotografskim aparatom. Kričalo ji je užaloščeno srce, od samote in grenkobe.

Ali naj zares ne fotografiramo? Saj tega ni

mogoče jemati zares. Zakaj pa je potem

podstenje hiše tako urejeno, zakaj so okna pomita in videti je, da je nekdo prav pred

kratkim šel s krpo čez majhne ljubke naoknice. Kot da bi hotel nežno osvežiti

sramežljive veke prebujajoče se ženske.

Ne, ženska gotovo ne misli tako kot na glas negoduje! Obnaša se kot užaloščena ljubica, ki je težko čakala svojega občudovalca, ko pa

je ta prišel, ga je, od same komaj prebolele nestrpnosti, oštela. Če zdaj ne bomo

fotografirali, bo gospodarica globoko prizadeta. Ponižana bo in užaljena.

Sicer pa moramo fotografirati. Že pri veliko takih hišah smo bili, gospa! Nikjer nam tega niso odrekli. Kaj, naj zares ne fotografiramo, gospa?

»Haaa!« je zahlepelo iz nje. Jasno se je slišalo veselje v tem čudnem vzkliku. Veselje in olajšanje. Torej ima še vedno nekaj, zaradi

česar jo ljudje hodijo spraševati in prositi.

Haaa, je rekla. »Kdo pa vam lahko to prepreči,« se je naredila vzvišeno in nemočno

obenem. »Kar dajte, kaj mi mar.«

Zvečer tega dne je šla ostarela gospodarica hiše spat s prvim mrakom. Prav tako sama,

kot je sama večino dni, ko hodi po hiši in dvorišču in godrnja. Nataktnjena pa ta večer ni

bila več. V vonju starine se je je skozi zgodnji mrak tega dne dotikalo nekaj blagega. Nekaj

jo je veselilo. Še vedno ima nekaj, kar priteguje! Čeprav je stara! Hiša pa je še

starejša. Toda hiša jih še vedno zanima. In ta hiša je njena! – Ne, stara gospodarica v tem ni

videla dvojne utehe. Ene v tem, da je sicer stara, da pa je privlačnost tudi v starosti,

zakaj hiša je še starejša. Druge v tem, da je hiša njena.

Kje pa, ta dvojnost pri njej ni štel. Kajti ona in hiša, to nikakor ni več dvoje. Ona in njena

hiša sta eno. Kako dobro je, da ima vsaj to hišo!

* Druga zgodba.

Prvi mrak se je trgal od senc zidov, iz mračnih kotov v zadnjih delih dvorišč, izpod drevja

v sadovnjaku. Lezel je iz shramb, iz kleti, izpod podstrešja je padal na gumna, se

pobiral in skušal preteči kmečka dvorišča.

Skušal je povleči svoje mrzlikave sive ponjave tja čez na sončno stran in pregnati kure na sedala. Na drugi strani dvorišč se je v vrhove skladovnic drv, v gornje dele vrat in še višje v zatrepe in dimnike še zaletavalo rumeno sonce poznega zimskega popoldneva. Tam

višje se sence še niso imele kje prilepiti. Bilo je na nežino. Kot nalašč, kot po dogovoru

je gospodinja, starejša ženska, ta dan opravila še zadnji obhod od kurjega gnezda do gnezda.

Našla je jajc kot že nekaj časa ne. Odkar je mrzlo, gnezda še niso bila tako polna. Seveda,

ko pa je danes Neža! »Na dan svete Neže se kuram rit odveže. Viš, kako sem pozabila, pa

še zjutraj sem si mislila, ko sem pogledala na koledar, da moram danes na to biti pozorna.

Morda pa je kaj na tem! Pa menda res je, kaj?« Vi to gotovo bolje veste kot mi, gospa! Seveda

je nekaj na tem! Vse je na tem, le kaj bi še bilo poleg tega! To ni nikakršno naključje! Na

dolgi rok imajo vedno prav pregovori. Naključje je, če kdaj nimajo. Četudi kdaj

minejo leta, ko spoznanja iz pregovorov ne obveljajo, to ni še nič. Zaradi tega še ne

moremo reči, da pregovori ne veljajo. Vprašamo jo, če lahko fotografiramo hišo.

Hiša je etnografski spomenik, zaščitena je, saj to ve, mar ne? »Seveda vemo, zato pa še stoji,

drugače bi jo že podrli.« Potem se je ustrašila misli na to, da bi jo morda resda celo že

podrli, če ne bi bila zaščitena. Skoraj zbegana nas je pogledala. »Pa bi je bilo škoda,

kaj neda? O, saj je ne bi, čeprav je tam že nova.«

Na drugem koncu dvorišča je stala nova hiša. Še višja in daljša od te zaščitene, ki tudi ni

bila majhna. Pač pa že kar trden kmečki dom, tak gruntovski. Nova hiša je imela nemo in

veliko senčno stran, njena okna so gledala na sever, v njih se je ogledoval zgodnji mrak.

Čisto napak torej. Stari graditelji hiše nikoli ne bi takole postavili. Ob taki postavitvi se

porabi mnogo več kurjave, okna ne lovijo poznega sonca, niti zgodnjega in opoldanskega ne.

Gotovo so jo tako nerodno postavili zaradi stare, ki je niso hoteli podreti. Ne podreti, pa

tudi dovolj vzdrževati ne. Tako je, da. Naposled bo pa le res, da stari pregovori

obveljajo. »Hiša je kot ženska, negovati jo je treba.«

* V tej tretji zgodbi je ženska prišla z gumna. Tudi tokrat je ženska tista, ki hodi

okrog hiše in kakor da jo sprašuje, kaj ji manjka. Potem bo že še veljalo tudi to, da

ženska podpira pri hiši tri ogle. »Kar slikajte jo. Stara je, zato vam je

zanimiva. Ne, lepa ni, stara je. Popraviti bi jo bilo potrebno. Šest otrok sva imela, vsi so

odšli. Pa kakšno dvorišče, vse tja do tistega jarka sega, tam do tistih rumenih vrb,

»pantovec« jim pravimo. Naš jih je porezal, za košare. On sam jih plete, saj ima čas. Stopite

notri! Ne greste?« Potem me je ženica pogledala s tistim uvitim pogledom, tako

izpod čela, s sramežljivim pogledom, bi se lahko reklo. Pogled je bil jasen, z jasnim

sporočilom. Govoril je: če že ne greš noter, se vsaj še malo pogovarjajva.

Pogovarjala sva se hlastno. Govorila sva tako rekoč z okrajšavami, samo da bi si v kratkem

času čim več povedala. Vedela je, da se mi mudi in od prvega stavka je čakala, kdaj bom

rekel, zdaj moram pa zares naprej. Ko sem to rekel, je rekla: »Vem, mudi se vam, mladi ste

še.« Mudi se vam, mladi ste še!? Starim hišam se ne mudi več. Najčesče propadajo čisto počasi.

ŠTEFAN SMEJ

To prilogo izdaja Vestnik ob slovenskem prazniku kulture. Vestnik je član medijske hiše Podjetje za informiranje. Direktorica in glavna urednica vseh Vestnikovih izdaj je Irma Benko, odgovorni urednik je Janko Votek. Prilogo je tehnično uredila Ksenija Štamen. Fotografije sta posnela Nataša Juhnov in Štefan Smej, predvsem Nataša. Prilogo je uredil Štefan Smej.

